Ålands landskapsregering

Årsredovisning 2020

LANDSKAPET ÅLANDS FÖRVALTNING OCH EKONOMI

Årsredovisning 2020

Innehåll

Årsredovisning 2020 ... 1

Förvaltningsberättelse ... 1

Nyheter 2020 ... 2

Index för hållbarhetsredogörelser ... 3

Självstyrelsemyndigheterna ... 5

Ålands lagting ... 5

Lagtingsarbetet ... 6

Uppföljning ... 7

Ålands delegation i Nordiska rådet ... 8

Uppföljning ... 9

Östersjösamarbete BSPC ... 9

Lagtingets bibliotek ... 9

Landskapsrevisionen ... 10

Landskapsrevisionens översikt ... 10

Uppföljning ... 10

Ålands landskapsregering ... 11

Landskapsregeringen och dess verksamhet ... 11

Uppföljning ... 12

Regionkommittén ... 12

Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland ... 14

Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar ... 14

Mål 1: Välmående människor vars inneboende resurser växer ... 15

Mål 2: Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället ... 15

Mål 3: Allt vatten har god kvalitet ... 15

Mål 4: Ekosystem i balans och biologisk mångfald ... 16

Mål 5: Attraktionskraft för boende, besökare och företag ... 17

Mål 6: Markant högre andel energi från förnyelsebara källor och ökad energieffektivitet ... 17

Mål 7: Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster ... 18

Landskapsförvaltningens övergripande områden ... 20

Strategisk hållbarhet och styrning ... 20

Process- och metodbeskrivning ... 21

Prioriterade hållbarhetsfrågor ... 22

Landskapsförvaltningens organisation ... 24

Personalen ... 24

Årsverken ... 24

Anställda ... 25

Åldersstruktur ... 26

Pensionsavgångar ... 27
Hälsorelaterad frånvaro ... 27
Företagshälsovård ... 27
Personalkostnader ... 28

Allmänna förvaltningen ... 29

Regeringskansliet ... 29

Översikt ... 29
Uppföljning ... 31
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 38
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 38
Redogörelse för den interna kontrollen ... 38

Lagberedningen ... 40

Översikt ... 40
Uppföljning ... 41
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 42
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 42

Finansavdelningen ... 44

Översikt ... 44
Uppföljning ... 46
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 51
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 51
Redogörelse för den interna kontrollen ... 52

Social- och miljöavdelningen ... 55

Översikt ... 55
Uppföljning ... 58
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 67
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 67
Redogörelse för den interna kontrollen ... 68

Utbildnings- och kulturavdelningen ... 69

Översikt ... 69
Uppföljning ... 69
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 81
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 82
Redogörelse för den interna kontrollen ... 83

Näringsavdelningen ... 85

Översikt ... 85
Uppföljning ... 85
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 94
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 95
Redogörelse för den interna kontrollen ... 95

Infrastrukturavdelningen ... 97

Översikt ... 97
Uppföljning ... 98
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 105
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 105
Redogörelse för den interna kontrollen ... 106

Fristående enheter **108**
Ålands fiskevårdscentrum **108**
Uppföljning 108
Verkstad och lager **109**
Uppföljning 109
Vägunderhållsverksamhet **109**
Uppföljning 110
Rederienheten **110**
Uppföljning 110
Myndigheter **111**
Ålands Statistik- och utredningsbyrå **111**
Översikt 111
Uppföljning 112
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 113
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 113
Redogörelse för den interna kontrollen 114
Datainspektionen **115**
Översikt 115
Uppföljning 115
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 117
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 117
Redogörelse för den interna kontrollen 118
Ålands energimyndighet **119**
Översikt 119
Uppföljning 119
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 120
Ålands polismyndighet **121**
Översikt 121
Uppföljning 122
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 123
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 123
Redogörelse för den interna kontrollen 124
Ålands ombudsmannamyndighet **126**
Översikt 126
Uppföljning 126
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 129
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 129
Redogörelse för den interna kontrollen 129
Lotteriinspektionen **130**
Översikt 130
Uppföljning 130
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 131
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 131
Redogörelse för den interna kontrollen 131

Upphandlingsinspektionen **132**
Översikt 132
Uppföljning 132
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 133
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 133
Redogörelse för den interna kontrollen 133
Ålands hälso- och sjukvård **134**
Översikt 134
Uppföljning 134
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 139
Redogörelse för den interna kontrollen 139
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet **140**
Översikt 140
Uppföljning 141
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 143
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 144
Redogörelse för den interna kontrollen 145
Högskolan på Åland **146**
Översikt 146
Uppföljning 146
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 149
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 149
Redogörelse för den interna kontrollen 150
Ålands folkhögskola **151**
Översikt 151
Uppföljning 151
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 153
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 153
Redogörelse för den interna kontrollen 153
Ålands musikinstitut **154**
Översikt 154
Uppföljning 154
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 155
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 156
Redogörelse för den interna kontrollen 156
Ålands gymnasium **157**
Översikt 157
Uppföljning 157
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 160
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 160
Redogörelse för den interna kontrollen 160
Ålands sjösäkerhetscentrum **161**
Översikt 161
Uppföljning 162
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 163
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 164

Redogörelse för den interna kontrollen ... 164
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet ... 165
Översikt ... 165
Uppföljning ... 165
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 167
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 167
Redogörelse för den interna kontrollen ... 168
Fordonsmyndigheten ... 169
Översikt ... 169
Uppföljning ... 169
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi ... 170
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten ... 170
Redogörelse för den interna kontrollen ... 170
Årsbokslut ... 171
Bilagor ... 226
Bilaga 1: Åtgärdsuppmaningar ... 226
Bilaga 2: Ålands naturreservat ... 227
Bilaga 3: Landskapets fastighetsverk ... 230
Revisionsberättelse ... 232

Förvaltningsberättelse

Föreliggande årsredovisning 2020 för landskapet Åland omfattar förvaltningsberättelse och bokslut. Enligt 20 § i finansförvaltningslagen omfattar landskapsbokslutet en resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys, budgetuppföljning samt noter för att ge en sådan rättvisande bild som avses i 19 § 2 mom. sagda lag.

Under 2020 och i skrivande stund färgas allt på Åland av den pågående covid-19-epidemin. I hela Finland utlystes den 16 mars 2020 undantagstillstånd. För att hantera covid-19-epidemin och undantagstillståndet fick landskapsregeringen snabbt bygga upp nya funktioner så som en ledningscentral och regelbundna myndighetsavstämningar tillsammans med berörda aktörer på Åland. Tidigt koncentrerades åtgärderna på en tydlig kommunikation till befolkningen samt effektiv testning och smittspårning vid Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Enligt 27 § 34 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om beredskap inför undantagsförhållanden. Däremot saknas en reglering och t.ex. en överenskommelseförordning kring vad som gäller under undantagsförhållanden och på vilket sätt beredskapslagen (FFS 1552/2011) och författningar som utfärdats med stöd av den ska tillämpas på Åland. Myndighetsstrukturen och de uppgifter som blivit ålagda myndigheter enligt självstyrelselagen och tillämplig landskapslagstiftning skiljer sig i vissa fall markant mellan riket och Åland. Detta tillsammans med en, utgående från 33 § och 38 § självstyrelselagen för Åland, bristfällig dialog på svenska från rikets sida innan vissa beslut fattades visar på ett stort behov av en reglering tillsammans med Åland om vad som egentligen gäller när beredskapslagen och författningar som utfärdats med stöd av den ska tillämpas.

När undantagsförhållandet i Finland upphörde den 16 juni 2020 övergick bekämpningen av covid-19-epidemin främst till åtgärder baserade på lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016). Enligt 27 § 29 punkten självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörigheten vad gäller smittsamma sjukdomar hos människor medan landskapsregeringen eller annan i landskapslag angiven myndighet har förvaltningsbehörigheten på området. Under hela covid-19-epidemin har det dock dels visat sig svårt att tydligt avgränsa vad som faller inom rättsområdet smittskydd, dels har det varit svårt att utgående från Ålands särställning och lagtingets lagstiftningsbehörighet hantera det centraliseringssyfte epidemibekämpningen haft i Finland. Även efter den 16 juni 2020 har mycket av arbetet koncentrerat sig på att vidhålla den på Åland inom lagtingets lagstiftningsbehörighet valda smittskyddsstrategin och kräva sin rätt att i enlighet med 33 § och 38 § självstyrelselagen för Åland få information på svenska och bli hörd i frågor som väsentligt påverkar Åland. Under hela 2020 diagnostiserades 104 fall av covid-19 på Åland, vilket motsvarar en årsincidens om 347/100 000. Årsincidensen var drygt hälften av incidensen för hela Finland ca 700/100 000 och mindre än en tiondel av incidensen i Sverige om ca 4 500/100 000. Trots att det gynnsamma smittläget på Åland i viss mån beror på opåverkbara förutsättningar finns dock skäl att hävda att den på Åland valda smittskyddsstrategin varit framgångsrik och förhoppningsvis kan nu, när vaccineringen inletts, dödsfall på Åland p.g.a. covid-19 undvikas.

Att covid-19-epidemin och vidtagna åtgärder så som gränsrestriktioner däremot haft förödande ekonomiska konsekvenser för Åland är tyvärr ett faktum. Detta tillsammans med övriga restriktioner i smittbegränsningssyfte har fått en direkt och dramatisk effekt på det åländska näringslivet och den offentliga ekonomin. Årsarbetslösheten steg från 3,5 % under år 2019 till 9,5 % under år 2020 och totalt minskade omsättningen i det privata näringslivet med 22 %. Antalet inresandet till Åland år 2020 minskade med drygt två tredjedelar jämfört med år 2019 och den viktiga transportsektorn samt hotell- och restaurangnäringen har av förklarliga skäl drabbats extra hårt. För att motverka den ökade arbetslösheten har landskapsregeringen vidtagit flera kostsamma sysselsättnings- och stödåtgärder under år 2020. Covid-19-epidemin och vidtagna åtgärder för att hantera följderna av epidemin medför att landskapet Åland år 2020 redogör ett historiskt underskott som förhoppningsvis aldrig upprepas.

Trots de mörka ekonomiska utsikterna är det viktigt att lyfta fram positiva aspekter så som att reformen av de ekonomiska systemet i självstyrelselagen och den höjda avräkningsgrunden om 0,47 % under året antagits av såväl riksdagen som lagtinget. De nya bestämmelserna trädde i kraft 1.1.2021 och övriga delar av självstyrelselagsrevisionen pågår allt jämt. Implementeringen av utvecklings- och hållbarhetsagendans vision och de sju strategiska utvecklingsmålen har under år 2020 även tagit stora steg framåt där färdplaner med konkretiserade delmål antogs i juni och nu börjat verkställas. Hur långt arbetet framskridit framgår under ett särskilt avsnitt i förvaltningsberättelsen. Landskapsregeringen konstaterar också avslutningsvis att EU:s facilitet för återhämtning och resiliens, där Åland efter förhandlingar med riket fått 0,54 % av Finlands stödandel, kommer att påskynda den gröna omställningen och digitaliseringen som behövs för att möta de stora utmaningar det åländska samhället står inför.

Nyheter 2020

Arbetet med att reformera innehållet i förvaltningsberättelsen så att den återspeglar organisationer, ansvarsområden och en jämförbar uppföljning fortgår. I denna förvaltningsberättelse har några nya nyckeltal tagits fram. Inom utbildning handlar det om nyckeltalet enhetskostnad per studerande per kalenderår. Eftersom internhyran i olika stor utsträckning inverkar på enhetskostnaden finns nyckeltal både inklusive och exklusive internhyra. Inom infrastruktur handlar det om nyckeltalen enhetskostnader för underhåll och nybyggnation av vägar. Dessutom ingår även en ny uppföljning över andelen cykelvägar i förhållande till det totala vägnätet som landskapsregeringen förvaltar.

Förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan som genomförs inom förvaltningen har gått in i en fas där planering av mål, delmål och åtgärder främst sker i budget och inom den ordinarie verksamheten. En aktuell uppföljning av hela landskapet Ålands arbete inklusive landskapsregeringens för att uppnå visionen och de strategiska utvecklingsmålen presenteras i färdplanerna i digital form på barkraft.ax/fardplaner.

ALLA KAN BLOMSTRA
I ETT BÄRKRAFTIGT SAMHÄLLE
PÅ FREDENS ÖAR

Index för hållbarhetsredogörelser

Detta index är inte en fullständig sammanställning av det hållbarhetsarbete som genomförs inom landskapets organisationer. Hållbarhet är en integrerad del i organisationernas förverkligande av budget genom den styrning, processer och metoder som tillämpas.

Upplysning	Rubriker i förvaltningsberättelsen eller länkar på webbportal
Allmänna upplysningar	
Information om organisationen	http://www.regeringen.ax
Vision	Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar (s. 14-15)
Information om anställda	Personalen (s. 24-28)
Strategi och hållbarhetssammanhang	Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland (s. 20), Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21)
Landskapsregeringens värderingar	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21)
Styrning	http://www.regeringen.ax/landskapsregeringens-organisation
Intressenter och intressentengagemang	Prioriterade hållbarhetsfrågor (s. 22-23)
Enheter som ingår i landskapsregeringen	Landskapsförvaltningens organisation (s. 24)
Innehåll och avgränsningar	Process- och metodbeskrivning (s.21-22)
Väsentliga frågor	Prioriterade hållbarhetsfrågor (s. 22-23)
Hållbarhetsstyrning	
Hållbarhetsstyrning inom allmänna förvaltningen	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21)
Hållbarhetsstyrning inom avdelningarna	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21)
Hållbarhetsstyrning inom myndigheterna	ÅSUB - Hållbarhetsstyrning (s.111-112), Datainspektionen – Hållbarhetsstyrning (s. 115), Ålands energimyndighet - Hållbarhetsstyrning (s. 119), Ålands polismyndighet - Hållbarhetsstyrning (s.121), Ålands ombudsmannamyndighet - Hållbarhetsstyrning (s.126), Lotteriinspektionen - Hållbarhetsstyrning (s. 130), Upphandlingsinspektionen – Hållbarhetsstyrning (s. 132), ÅHS - Hållbarhetsstyrning (s. 134), ÅMHM - Hållbarhetsstyrning (s. 141), Högskolan på Åland - Hållbarhetsstyrning (s. 146), Ålands folkhögskola - Hållbarhetsstyrning (s. 151), Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning (s. 154), Ålands gymnasium - Hållbarhetsstyrning (s.157), Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning (s.161), AMS - Hållbarhetsstyrning (s. 165), Fordonsmyndigheten - Hållbarhetsstyrning (s.169)
Hållbarhetsstyrning för upphandling	
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21), Prioriterade hållbarhetsfrågor (s. 22-23), Finansavdelningen – Översikt (s. 44)
Upphandling	
Upphandling i verksamheterna	Ålands polismyndighet - Hållbarhetsstyrning (s. 121), Lotteriinspektionen - Hållbarhetsstyrning (s. 130), Upphandlingsinspektionen - Översikt (s. 132), Ålands folkhögskola - Hållbarhetsstyrning (s. 151), Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning (s. 154), Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning (s. 161)

Upplysning	Rubriker i förvaltningsberättelsen eller länkar på webbportal
Hållbarhetsstyrning av antikorruption	
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21, Prioriterade hållbarhetsfrågor (s. 22-23)
Antikorruption	
Risker för korruption, kommunikation, utbildning om antikorruption, bekräftade incidenter och vidtagna åtgärder	ÅSUB - Hållbarhetsstyrning (s. 111-112), Datainspektionen – Hållbarhetsstyrning (s. 115), Upphandlingsinspektionen – Hållbarhetsstyrning (s. 132), ÅMHM - Översikt (s. 140), Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning (s. 154), Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning (s. 161)
Hållbarhetsstyrning av material	
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21), Prioriterade hållbarhetsfrågor (s.22-23)
Material	
Material använt inom allmänna förvaltningen i den interna verksamheten	Upphandlingsinspektionen – Hållbarhetsstyrning (s. 132), Ålands folkhögskola - Hållbarhetsstyrning (s. 151), Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning (s. 154), Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning (s. 161)
Hållbarhetsstyrning av miljöbedömning av leverantörer	
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21), Prioriterade hållbarhetsfrågor (s. 22-23)
Miljöbedömning av leverantörer	
Miljöbedömning av landskapsregeringens nuvarande leverantörer	Upphandlingsinspektionen – Hållbarhetsstyrning (s. 132), Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning (s. 154), Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning (s. 161)
Hållbarhetsstyrning av utbildning och kompetensutveckling	
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21), Prioriterade hållbarhetsfrågor (s. 22-23), Regeringskansliet - Översikt (s. 29-30)
Utbildning- och kompetensutveckling	
Utbildning och genomsnittlig utbildningstid per år per anställd	ÅSUB - Hållbarhetsstyrning (s. 111-112), Datainspektionen – Hållbarhetsstyrning (s.115), Ålands polismyndighet - Hållbarhetsstyrning (s. 121), Lotteriinspektionen - Hållbarhetsstyrning (s. 130), Upphandlingsinspektionen – Hållbarhetsstyrning (s. 132), ÅMHM - Översikt (s. 140), Ålands folkhögskola - Hållbarhetsstyrning (s. 151), Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning (s. 161)
Hållbarhetsstyrning för icke-diskriminering	
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar	Strategisk hållbarhet och styrning (s. 20-21), Prioriterade hållbarhetsfrågor (s. 22-23)
Icke-diskriminering	
Icke-diskriminering, diskrimineringsincidenter och vidtagna åtgärder	Ålands ombudsmannamyndighet - Hållbarhetsstyrning (s. 126), Upphandlingsinspektionen – Hållbarhetsstyrning (s. 132), Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning (s. 154), Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning (s. 161)

Självstyrelsemyndigheterna

Ålands lagting

Sammansättning

1.1.2020 - 31.12.2020

P r e s i d i u m:

Talman: Roger Nordlund, Mariehamn (1.1.2020-2.11.2020)
Bert Häggblom, Mariehamn (2.11.2020-31.12.2020)
Första vicetalman: Ingrid Zetterman, Mariehamn (1.1.2020-14.09.2020)
Katrin Sjögren, Mariehamn (14.9.2020-31.12.2020)
Andra vicetalman: Bert Häggblom, Mariehamn (1.1.2020-2.11.2020)
Roger Nordlund, Mariehamn (2.11.2020-31.12.2020)

L e d a m ö t e r

Eckerman Jessy, Mariehamn
Egeland Stellan, Hammarland
Eriksson Anders, Jomala
Fellman Nina, Mariehamn
Gunell Camilla, Mariehamn
Holmberg John, Mariehamn
Nordberg Mika, Jomala
Holmström Simon, Mariehamn
Häggblom Lars, Hammarland
Höglund Roger, Finström
Högman Gyrid, Mariehamn
Josefsson Jesper, Saltvik
Juslin Rainer, Föglö
Valve Wille, Jomala
Lindholm Mikael, Vårdö
Mansén Robert, Lemland
Mattsson Liz, Hammarland
Måtar Marcus, Mariehamn
Pettersson Jörgen, Mariehamn
Påvals Simon, Mariehamn
Bergbo Annette, Föglö,
Silander Tage, Mariehamn
Katrin Sjögren, Mariehamn (1.1.2020-14.09.2020)
Strand Jörgen, Jomala
Söderlund Pernilla, Mariehamn
Salmén Jan, Saltvik
Toivonen Stephan, Mariehamn
Zetterman Ingrid, Mariehamn (14.9.2020-31.12.2020)

Lagtingsarbetet

Sammanträden

Under kalenderåret 2020 var lagtinget församlat under 56 plenidagar. Sammanträdesperioderna inföll under tiden 13.1 – 24.1, 10.2 – 14.2, 9.3 – 30.3, 15.4 – 22.4, 20.5 – 26.6, 2.9 – 27.9, 31.10, 4.11 – 20.11 och 2.12 – 18.12.2019.

Ärendeslag	2018	2019	2020
Från republikens president			
Framställningar angående internationella fördrag	11	7	12
Framställningar angående självstyrelsen		1	1
Totalt från republikens president	**11**	**8**	**13**
Från landskapsregeringen			
Lagförslag	28	27	46
Budgetförslag	7	3	6
Meddelanden	3	3	2
Totalt från landskapsregeringen	**38**	**33**	**54**
Från lagtingsledamöterna			
Lagmotioner	7	2	0
Åtgärdsmotioner	11	8	16
Budgetmotioner	75	14	104
Spörsmål	3	2	2
Skriftliga frågor	7	4	9
Totalt från lagtingsledamöterna	**103**	**30**	**131**
Från talmanskonferensen			
Framställningar	5	2	2

Härutöver har till lagtinget överlämnats och där behandlats följande berättelser:

- landskapsregeringens årsredovisning för 2019,
- Landskapsrevisionens berättelse över effektivitetsrevisionen för 2019,
- Landskapsrevisionens verksamhetsberättelse för 2019,
- Ålands delegation i Nordiska rådets berättelse för 2019,
- Landskapsregeringens redogörelse enligt AO 36 §,

Under året hölls 5 frågestunder enligt lagtingsordningens 38 §.

Antalet samråds- och informationsärenden som rör Europeiska unionen framgår av landskapsregeringens meddelanden över EU-ärenden.

Besök, arrangemang, uppvaktningar och resor

Enligt lagtingsordningen beslutar lagtinget på förslag av talmanskonferensen när arbetsåret ska öppnas. Lagtingets arbetsår 2019 - 2020 öppnades den 4 november 2019 med ett traditionellt program. Självstyrelsedagen 2020 uppvaktade lagtingets presidium traditionsenligt vid Julius Sundbloms staty. På grund av rådande pandemi skedde efterföljande firande i lagtingets plenisal digitalt. På programmet stod utdelning av stipendier ur Ålands självstyrelses 75-års jubileumsfond, musikframträdande av Zaida Ponthin, violin och Lydia Eriksson, cello samt sångframträdande av kören Close Enough. På grund av pandemin var antalet besök samt resor mycket begränsat under året.

Övrigt

Arbetet i lagtinget påverkades under år 2020 av den pågående pandemin. Under vårvintern hölls flera uppehåll i plenum men i gengäld sammanträdde lagtinget ända till och med den 26 juni 2020. Även under september hölls fler plenum än vanligt medan det under hösten i övrigt hölls lika många plenum som vanligt. Antalet plenum under år 2020 översteg därmed antalet för år 2019. Gles sittning med hälften av ledamöterna på läktaren rekommenderades under större delen av året och tidvis deltog ledamöter genom att följa plenum via lagtingets hemsida vilket var möjligt tack vare det nya webbaserade plenisystemet. Även arbetet i utskotten förändrades och digitala möten förekom i stor utsträckning. Sammantaget kan det konstateras att lagtinget på grund av nämnda åtgärder kunde behandla inkommande ärenden i sedvanlig utsträckning.

Ur Ålands självstyrelses 75-års jubileumsfond utdelades den 9 juni 2020 7 stipendier på basen av ett förslag från ett av kanslikommissionen tillsatt stipendieråd. Stipendierna utdelades till doktoranderna Johan Flink, Anna Lundberg, Magdalena Häger, Anna Fogde, Åsa Gustavsson och Susann Simolin. Kanslikommissionen hade liksom föregående år reserverat en del av medlen för ett flerårigt forskningsprojekt om kvinnor i lagtinget under självstyrelsens 100-åriga historia och doktoranden Mats Wikström med projektgrupp beviljades stipendium för projektet.

Självstyrelsepolitiska nämnden har under året, liksom under föregående år, lagt vikt vid att följa arbetet med utvecklandet av självstyrelagen. Även frågan om självstyrelselagens förhållande till riksdagens beredskapslag och smittskyddslag har varit föremål för diskussioner i nämnden.

Uppföljning

Lagtinget, verksamhet	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Personalkostnader	-2 299 437,69	-2 467 264,54	-167 826,85	93,2%
Köp av tjänster	-63 109,60	-74 735,00	-11 625,40	84,4%
Material förnödenh	-7 506,93	-38 000,00	-30 493,07	19,8%
Övr verksamh kostn	-334,68	-105 000,00	-104 665,32	0,3%
Summa Verksamhetens kostnader	**-2 370 388,90**	**-2 684 999,54**	**-314 610,64**	**88,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-2 370 388,90**	**-2 684 999,54**	**-314 610,64**	**88,3%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
10100 Lagtinget, verksamhet	-1 875 852,47	-1 863 275,95	-1 961 038,19	-2 370 388,90

Lagtinget, kansli	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Övr verksamh intäkt	1 920,00		-1 920,00	
Summa Verksamhetens intäkter	**1 920,00**		**-1 920,00**	
Personalkostnader	-561 143,06	-545 725,01	15 418,05	102,8%
Köp av tjänster	-52 977,06	-147 200,00	-94 222,94	36,0%
Material förnödenh	-30 266,11	-157 464,99	-127 198,88	19,2%
Övr verksamh kostn	-562 543,69	-730 610,00	-168 066,31	77,0%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 206 929,92**	**-1 581 000,00**	**-374 070,08**	**76,3%**
Övriga ink kap överf	-255 000,10	-255 000,00	0,10	100,0%
Summa Utgift ink o kap öv	**-255 000,10**	**-255 000,00**	**0,10**	**100,0%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 460 010,02**	**-1 836 000,00**	**-375 989,98**	**79,5%**

Lagtinget, kansli	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Räntekostnader	-9,00		9,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-9,00**		**9,00**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 460 019,02**	**-1 836 000,00**	**-375 980,98**	**79,5%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
11100 Lagtingets kansli	-1 264 324,84	-1 185 320,19	-1 181 519,61	-1 171 307,96
11130 Lagtingets bibl, verksamhet	-20 287,10	-24 430,80	-20 136,75	-18 035,47
11210 BSPC, Östersjösamarbete	-25 035,18	-60 728,11	-14 079,23	-3 580,38
11220 Dispositionsmedel, lagting	-33 234,01	-43 236,63	-36 354,84	-12 095,11
11290 Till lagt.grupp disp för kansl	-237 649,34	-254 999,00	-251 115,03	-255 000,10
Summa 1100_7 Lagtinget, kansli	**-1 580 530,47**	**-1 568 714,73**	**-1 503 205,46**	**-1 460 019,02**

Ålands delegation i Nordiska rådet

Delegationen avger en egen berättelse till lagtinget över delegationens aktiviteter inom ramen för Nordiska rådet samt de frågor som har väsentlig betydelse för Åland i det nordiska samarbetet.

Delegationen har under året sammanträtt sju gånger.

Ålands delegation i Nordiska rådet består av de av lagtinget valda medlemmarna samt de av landskapsregeringen utsedda representanterna.

Ordinarie medlemmar:

Anders Eriksson, ordförande
Camilla Gunell, vice ordförande

Suppleanter:

Simon Holmström,
Wille Valve

Av landskapsregeringen utsedda medlemmar:

Lantrådet Veronica Thörnroos
Vicelantrådet Harry Jansson
Minister Torbjörn Eliasson
Minister Annette Holmberg-Jansson, nordisk samarbetsminister
Minister Annika Hambrudd
Minister Fredrik Karlström
Minister Alfons Röblom
Minister Christian Wikström

Uppföljning

Nordiska Rådet	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Köp av tjänster	-4 299,52		4 299,52	
Övr verksamh kostn		-6 000,00	-6 000,00	
Summa Verksamhetens kostnader	**-4 299,52**	**-6 000,00**	**-1 700,48**	**71,7%**
Räntekostnader	-11,99		11,99	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-11,99**		**11,99**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-4 311,51**	**-6 000,00**	**-1 688,49**	**71,9%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
13010 Nordiska Rådet	-40 042,12	-29 282,75	-23 081,97	-4 311,51

Östersjösamarbete BSPC

Lagtinget deltar inom ramen för den Parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) i ett samarbete kring Östersjön i vilket 11 nationella parlament, 11 regionala parlament och 5 interparlamentariska organisationer ingår.

Lagtingets BSPC-delegation har fram till nyval varit sammansatt av lagtingsledamöterna Wille Valve, ordförande, Liz Mattsson, Jesper Josefsson, Jessy Eckerman och Simon Påvals. Ordförandeskapet för BSPC har innehafts av Litauen, som också arrangerade den årliga BSPC kongressen, detta år i digital form på grund av de rådande reserestriktionerna i samband med pandemin. Samtliga möten från mars framåt har hållits som distansmöten.

Lagtingets representanter har deltagit i den årliga kongressen, den ständiga kommittén och arbetsgruppen för klimatförändring och biodiversitet.

Lagtingets bibliotek

Arbetet med att skanna in äldre lagtingshandlingar och göra dem tillgängliga på lagtingets webbplats har fortsatt. Handlingarna har utökats med en tioårsperiod 1964-1974.

Jämfört med föregående år ökade utlånen. Lånen uppgick till 1.269 (950) varav 101 (25) utgjordes av fjärrlån från Finland och Sverige. Slagningar i MOT-online-ordboken var 322 stycken (1.111). Antalet unika låntagare var 142 (173). Den 7 januari 2021 utgjordes bokbeståndet av 14.260 dokument.

Under 26 veckor räknades 772 besökare i biblioteket, vilket ger ett medeltal på cirka 30 per vecka. Till besök räknas också frågor per telefon och e-post.

Bibliotekarien jobbade på distans 16 mars till 29 maj. Under tiden 3 april till och med 31 maj var biblioteket stängt för allmänheten p.g.a. undantagslagstiftning. Från och med 4 maj kunde allmänheten hämta ut beställda böcker från biblioteket.

Landskapsrevisionen

Landskapsrevisionens översikt

Utöver denna redogörelse lämnar landskapsrevisionen en separat verksamhetsberättelse till lagtinget.

En berättelse med resultaten från effektivitetsrevisionen under år 2020 överlämnades till lagtinget i februari 2021. Berättelsen innehöll 5 granskningsrapporter: riskhanteringen vid Ålands hälso- och sjukvårds stödfunktioner och dess koppling till den interna kontrollen, schemaläggning och utnyttjande av personalresurser hos Ålands hälso- och sjukvård, granskning av miljöbyrån, granskning av projekt västra Föglö samt granskning av Ålands musikinstitut.

Inom EU-revisionen avgavs i februari 2021 ett revisionsuttalande och en kontrollrapport gällande Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden (ERUF/ESF) respektive Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF). År 2020 utfördes granskningar av stöd till 10 enskilda insatser inom programmen. Även tre systemgranskningar av respektive strukturfonds förvaltnings- och kontrollsystem utfördes. Därtill avgavs en granskning inom Central Baltic Interreg-programmet.

Revisionsberättelsen för finansåret 2019 överlämnades till landskapsregeringen den 16.6.2020. En berättelse över redovisningar av valfinansiering överlämnades till lagtinget den 15.4.2020. Nordens Institut på Åland granskades och revisionsberättelse överlämnades till direktören samt sändes till Rigsrevisionen i Danmark. Ålands självstyrelses 75-års jubileumsfond granskades och revisionsberättelse överlämnades till kanslikommissionen.

Uppföljning

Ekonomi

Landskapsrevisionen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Personalkostnader	-145 511,21	-153 002,81	-7 491,60	95,1%
Köp av tjänster	-23 673,04	-58 240,00	-34 566,96	40,6%
Material förnödenh	-7,23	-2 500,00	-2 492,77	0,3%
Övr verksamh kostn		-257,18	-257,18	
Summa Verksamhetens kostnader	**-169 191,48**	**-213 999,99**	**-44 808,51**	**79,1%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-169 191,48**	**-213 999,99**	**-44 808,51**	**79,1%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
12010 Landskapsrevision, verksamhet	-193 789,55	-177 369,51	-183 737,21	-169 191,48

Upphandling av en revisionstjänst genomfördes inte som planerat under året. Detta medförde att en planerad granskning sköts upp till följande år och att budgeten underskreds väsentligt.

Ålands landskapsregering

Landskapsregeringen och dess verksamhet

Sammansättning 10.12.2019 -

L a n t r å d

Veronica Thörnroos, hälsovårdare, Brändö, 62; 19

M i n i s t r a r

Harry Jansson, lagtingsledamot, Jomala, 59; 19
Torbjörn Eliasson, företagare, Saltvik, 47; 19
Annette Holmberg-Jansson, restaurangchef, Jomala, 69; 19
Annika Hambrudd, socialkurator, Jomala, 72; 19
Fredrik Karlström, företagare, Jomala, 73; 19
Alfons Röblom, journalist, skådespelare, Mariehamn, 83; 19
Christian Wikström, fil.kand., Mariehamn, 87; 19

Föredragning av ärenden i landskapsregeringen

De ärenden i vilka landskapsregeringen fattar beslut var fördelade mellan ministrarna enligt följande:

Lantråd Veronica Thörnroos. Lagberedningen samt från Regeringskansliet personalfrågor.

Vicelantråd Harry Jansson. Regeringskansliet med ansvar för övergripande självstyrelsepolitiska frågor, rättsliga enheten (närings- och hembygdsrätter samt jordförvärv), EU, public service, polis samt kommunala frågor.

Minister Torbjörn Eliasson. Finansavdelningen med ansvar för finans förutom digitalisering samt från näringsavdelningen sjöfart.

Minister Annette Holmberg-Jansson. Social och miljöavdelningen med ansvar för social- och hälsovård, ÅMHM samt ÅHS. Nordisk samarbetsminister.

Minister Annika Hambrudd. Utbildnings- och kulturavdelningen med ansvar för utbildning (exkl. Högskolan), samt kultur-, idrott-, jämställdhet och integration.

Minister Fredrik Karlström. Näringsavdelningen med ansvar för näringsliv förutom sjöfart, samt digitalisering.

Minister Alfons Röblom. Med ansvar för miljö-, energi-, plan-, bygg- samt bostadsfrågor. Högskolan på Åland

Minister Christian Wikström. Infrastrukturavdelningen med ansvar för infrastruktur.

Som ett komplement till det formella beslutsfattandet sammankommer landskapsregeringen regelbundet till politiska överläggningar, vid vilka landskapsregeringen diskuterar dels aktuella planerings- och samarbetsfrågor, dels sådana enskilda ärenden som kräver en mera ingående politisk beredning.

Externa kontakter

Med anledning av Covid-19-epidemin har antalet fysiska möten minimerats. Däremot har flertalet digitala möten hållits med ministrar i de nordiska regeringarna. Även FN:s generalsekreterare António Guterres deltog den 27 oktober 2020 i det nordiska statsministermötet tillsammans med lantrådet Veronica Thörnroos och övriga regeringschefer.

Några fysiska möten har dock ägt rum under året. Den 12-13 augusti 2020 besökte justitieminister och Ålandsminister Anna-Maja Henriksson Åland samt den 17-18 augusti 2020 kom näringsminister Mika Lintilä på besök.

När epidemiläget var i utgångsnivå den 23-25 november 2020 besökte statssekreterarna Malin Brännkärr (Justitieministeriet), Olli Koski (Statsrådet), Maria Kaisa Aula (Finansministeriet) och Saila Ruuth (Social- och hälsovårdsministeriet) Åland.

Uppföljning

ÅLR Regeringen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	-138,22		138,22	
Övr verksamh intäkt	1 920,00		-1 920,00	
Summa Verksamhetens intäkter	**1 781,78**		**-1 781,78**	
Personalkostnader	-829 017,72	-752 812,96	76 204,76	110,1%
Köp av tjänster	-52 594,82	-35 187,05	17 407,77	149,5%
Material förnödenh	-7 546,58		7 546,58	
Övr verksamh kostn	-59 396,03	-139 000,00	-79 603,97	42,7%
Summa Verksamhetens kostnader	**-948 555,15**	**-927 000,01**	**21 555,14**	**102,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-946 773,37**	**-927 000,01**	**19 773,36**	**102,1%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-946 773,37**	**-927 000,01**	**19 773,36**	**102,1%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
20010 ÅLR, verksamhet	-952 784,62	-968 646,92	-1 011 469,67	-887 687,56
20020 ÅLR, dispositionsmedel, regeri	-61 069,38	-67 825,75	-71 128,88	-59 085,81
Summa 2000_7 ÅLR Regeringen	**-1 013 854,00**	**-1 036 472,67**	**-1 082 598,55**	**-946 773,37**

Orsaken till överskridningen av budgetmoment 20010 är att landskapsregeringen bestod av 8 ministrar 2020 framom budgeterade 7 ministrar. Personalkostnaderna överskreds därför med 76.204,76 euro. Med tanke på att kostnaderna om totalt cirka 100 000 euro för en minister saknas i budgeteringen för 2020 visar den totala överskridningen om endast 19.773,36 euro att andra åtgärder vidtagits för att hålla kostnaderna nere.

Regionkommittén

En av Finlands nio platser i Regionkommittén tillsätts, enligt självstyrelselagen, av Åland. Landskapsregeringen föreslår sina representanter inför inrikesministeriet.

Bert Häggblom och Annette Bergbo har fr.o.m 26.1.2020 varit ordinarie ledamot respektive suppleant i Regionkommittén.

För Åland har Regionkommittén betydelse bl.a. genom möjligheten att påverka de utlåtanden som Regionkommittén avger. Den kontaktskapande verksamheten med andra regioner och lokala samfund från EU länderna, i avsikt att skapa nätverk och allianser för att driva frågor som är av betydelse för Åland, är viktig.

Den åländska ledamoten, såväl som suppleanten, deltar vid arbetsutskottsmöten och vid plenarmöten samt får på det sättet goda insikter om vilka frågor som är aktuella i EU-sammanhang. Den åländska ledamoten och suppleanten sitter i två utskott "Utskottet för naturresurser och landsbygdsutveckling (NAT)" och "Utskottet för territoriell sammanhållningspolitik och EU:s budget

(COTER)". Den åländska ledamoten sitter även med i den mellanregionala gruppen ”Östersjöregioner”.

Den åländska ledamoten har deltagit i debatter och utskottsmöten och lyft för Åland aktuella ärenden samt informerat om pågående arbeten och lagar som är aktuella på Åland. Detta år har, förutom i februari, dessa möten dock hållits digitalt på grund av coronapandemin.

Ålands deltagande i Regionkommittén finansieras ur EU:s budget.

Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland

Utvecklings- och hållbarhetsagendan manifesterades 2016 och utgör ett samhällskontrakt som samhällets sektorer gemensamt arbetat fram och ställt sig bakom inom ramen för nätverket bärkraft.ax. Landskapsförvaltningen har under verksamhetsår 2020 fortsatt att agera katalysator och koordinator för agendans förverkligande i sin helhet. Landskapsförvaltningen ansvarar för att upprätthålla grundläggande infrastruktur, såsom digitala och fysiska forum för nätverket bärkraft.ax. Förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan utgör Ålands bidrag till genomförandet av FN:s Agenda 2030.

Lagtinget har i samband med behandlingen av budgeten för landskapet Åland år 2017 ställt sig bakom utvecklings- och hållbarhetsagendans vision och strategiska utvecklingsmål för år 2030. Visionen och de strategiska utvecklingsmålen utgör Ålands långsiktiga utvecklingsstrategi och genomsyrar landskapets verksamheter och styrdokument. Förvaltningens värdegrund är utgångspunkt för utvecklings- och hållbarhetsarbetet. En vetenskapligt baserad och internationellt använd definition av begreppet hållbar utveckling ligger till grund för utvecklings- och hållbarhetsagendan och dess implementering.

Förvaltningen för en löpande dialog såväl internt mellan avdelningar, byråer och enheter som externt inom ramen för ett flertal forum i nätverket bärkraft.ax. Exempel på dessa forum är utvecklings- och hållbarhetsrådet, medaktörernas samordningsforum, nätverksgruppen för hållbara storföretag, arbetsgruppen för koordinering och rapportering samt det årliga Bärkraftmötet, som är öppet för alla. Årets möte arrangerades på Alandica för besökare både på plats och i digital form.

Verksamhetsåret har präglats av hanteringen av covid-19 epidemin. Det arbetet har varit viktigt för att säkerställa en så välmående befolkning som möjligt trots alla restriktioner som även lett till försämrade verksamhetsförutsättningar inom näringslivet. Utvecklings- och hållbarhetsagendans Statusrapport 4 behandlar i sin helhet Ålands väg under och ur coronakrisen och publicerades i oktober.

Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar

Visionen för Åland är en förenande kraft som inspirerar och ökar framåtrörelsen i det åländska samhället i sin helhet. Visionen är tidlös och omfattar tre delar.

- **Alla kan blomstra**, handlar om att du och jag tillsammans får möjligheten att utvecklas i ett samhälle där alla är inkluderade och det personliga blomstrandet inte får hindra andras möjligheter att blomstra.
- **I ett bärkraftigt samhälle**, uttrycker en vilja att vi som bor och verkar på Åland kan försörja oss på egen hand. Med hållbar mat på bordet, hållbart tak över huvudet, och hållbara transporter. Allt producerat med endast förnyelsebar energi. Bärkraft handlar även om att vi har hållbar mat på bordet och hållbart tak över huvudet samt ren och förnybar energi som en självklarhet där våra mänskliga rättigheter är pelaren som vårt samhälle lutar på. Denna bärkraft förutsätter gott ledarskap som med mod och integritet har förmåga att signalera välgrundad trygghet och navigera i en tid av ständig förändring.
- **På fredens öar**, handlar om ett samhälle som lever i samklang med livets begynnelsepunkt, vattnet. Öar vars omgivande vatten är rent och som förenar samhällena runt Östersjön och i övriga Norden. Fredens öar står för vår plats på jorden, vårt sammanhang och det som är unikt för just Åland. Bakom välfärd och bekvämlighet skymtar arvet från tidigare generationer, deras kunskaper och arbete i en ständig växelverkan med naturen. Vi förvaltar det arvet, vi gräver där vi står, och vi utgår från våra lokala förutsättningar. Åland är del av ett större sammanhang. Vi använder både demilitariseringen och hållbarhetsarbetet som en kraftfull språngbräda ut i det internationella samarbetet, till exempel när det gäller Östersjön

som ett fredens hav och ett allt renare vatten. Fredens öar handlar dock allra mest om fredliga relationer, dig och mig emellan. Ett samhälle där det inte längre finns våld, varken fysiskt, verbalt eller sexuellt. Ett samhälle med individer som odlar samförstånd med hjälp av goda samtal.

Mål 1: Välmående människor vars inneboende resurser växer

Då färdplanen för mål 1 färdigställts och publicerats under året har arbetet fortsatt med att konsoliderat beskriva åtgärderna och delvis omprioritera vilket år åtgärderna kan påbörjas. Som en effekt av Covid-19 epidemin har färdplansarbetet inte kunnat prioriteras. Visst fokus har lagts vid att genom processledaren kontakta och engagera ansvariga för de olika åtgärderna. Ingen åtgärd inplanerad år 2020 kom till avslut. Arbetet med skolavhoppsstrategi, hållbar offentlig upphandling, aktiva närmiljöer, kulturpolitiskt program, revidering av kulturlagstiftning, språkinlärning, karriärbyte, implementering av socialvårdslagstiftning, hållbarhet i läroplanen, utbildningsalternativ för personer med funktionsnedsättning och hållbarhetsrådgivning påbörjades. Däremot påbörjades inte arbetet med personcentrerad vård, öppna mötesplatser, folkhälsostrategin, en policy för främmande språk, stödpersonsarvoderingen, utvecklandet av barnahusmodellen, kompetenssäkring, flexjobb, individanpassad utbildning, tankesmedja för hållbart liv och jobbdelningsmöjligheter. Åtgärder som inte påbörjats år 2020 kommer att flyttas fram eller omvärderas.

Mål 2: Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället

Färdplanen för mål 2 har färdigställts och publicerats under året. Arbetet har fortsatt med att formulera och uppdatera åtgärdsförslagen tillsammans med olika involverade aktörer. Situationen med Covid-19 under året har emellertid försenat arbetet. Processledaren har till stor del själv fått utföra mycket av arbetet med att kontakta ansvariga och berörda av de olika åtgärdsförslagen. Ingen åtgärd inplanerad år 2020 kom till avslut. Arbetet med integrationsprogram, samhälls- och hälsokommunikatörer, KST-implementering, utreda behovet av ett Välkomstcenter, äldrelags- och socialvårdslagsimplementering, jämställdhetsutbildning, jämställd föräldraledighet, kommunala integrationsprogram, uppföljning av jämställdhets- och likabehandlingsplaner har påbörjats. Däremot har inte arbetet implementering av funktionshinderskonventioner, samrådsformer för projektfinansiering, diskrimineringsrapport, jämställdhets- och likabehandlingsplaner, antagningskriterier till gymnasiet, barnrättskonsekvensanalys- och socialkonsekvensanalysfortbildning, äldreråd, brukarperspektiv, demokratiutredning, tillgänglighetscertifiering, lika lön, inkomstutjämningssystem och social kreditgivning påbörjats. Åtgärder som inte påbörjats år 2020 kommer att flyttas fram eller omvärderas.

Mål 3: Allt vatten har god kvalitet

Den övergripande målsättningen är att:

- Säkerställa tillgång till vatten av god kvalitet och hållbar vattenhushållning för alla typer av vattenanvändning. I arbetet ingår att långsiktigt säkerställa skydd, tillgång och kvalitet i vattentäkter och andra vattenförekomster
- Säkerställa lagstadgad och vetenskaplig uppföljning och övervakning av grundvatten, sjöar, kust- och havsområden för att möjliggöra en sammanhållen helhetsbild, bedömning av vattenkvaliteten och dess förändringar samt väsentliga faktorer som styr detta samt
- Tillhandahålla information om vattenvården och vattenmiljöns tillstånd och förändringar för allmänhet och berörda parter.

All planerad verksamhet genomförs med beaktande av dessa målsättningar. Arbetet med färdplanen resulterade i 28 åtgärdsförslag som togs fram av miljöbyrån, med input från näringsavdelningen och

den publicerades på webbplatsen bärkraft.ax. Färdplanen har även en nära koppling till beredningen av det nya Vattenåtgärdsprogrammet 2022 - 2027 samt framtagandet av Ålands Havsplan, vilka har utförts under året. Information har spridits om vattenförbättrande åtgärder såsom vattenmagasin och våtmarker som har etablerats. Genom möten, planer, program och remissrundor har vattenfrågorna lyfts och därmed har medvetenheten ökat något hos näringar, privatpersoner, politiker och tjänstemän, trots att ännu inga lämpliga lösningar och bra åtgärder finns att enas kring.

Hur styrs arbetet?

Arbetet styrs av vattenlagen med krav från vattendirektivet, marina direktivet och havsplaneringsdirektivet. En arbetsgrupp inom miljöbyrån arbetar parallellt med existerande program som säkerställer att alla delmålen belyses. En utökad arbetsgrupp med berörda branscher och tredje sektorn har initierats för att inkludera ett bredare intresse.

Vilka delmål har uppnåtts?

Inget delmål har ännu uppnåtts, men längst har arbetet kommit med delmål 1: ”...kunskap om och tar ansvar för de åländska vattnen och arbetar proaktivt för vatten av god kvalitet” i och med remissrundor för Ålands havsplan. Även delmål 9 har fördjupats: ”...handlingsplaner och direktiv tillsammans möjliggör förbättringar av vattenkvaliteten samt att alla behövliga åtgärder uppmärksammas” – i och med beredning av Förvaltningsplan och åtgärdsprogram för vatten.

Utveckling av färdplaner, kartläggning, resurssättning

Färdplanerna är genomarbetade under år 2020, men åtgärdsförslagen har precis publicerats och kan behöva uppdateras i samband med utökad arbetsgrupp från olika näringsbyråer, branscher och tredje sektorn. För att minska övergödningen i åländska vatten, har fortsatt kartläggning, kunskapsinhämtning och ekonomiska resurser investerats inom olika vattenförbättrande projekt under året. Även kartläggning av grundvattentäkter på Åland, samt en samverkan för Ålands VA-planer har påbörjats. En övervakning och trendutveckling av farliga ämnen i vatten och sediment runt Mariehamn, utfördes även under hösten 2020.

Mål 4: Ekosystem i balans och biologisk mångfald

Naturvården har som övergripande målsättning att:

- bevara livskraftiga populationer av våra ursprungsarter, däribland även kulturväxternas vilda släktingar
- skydda både naturliga livsmiljöer och artrika livsmiljöer skapade av traditionell hävd av jordbruksmark. Dessutom bör bevarandet av ursprungsarter av odlingsväxter och husdjur främjas
- minska skadlig påverkan av invasiva främmande arter samt återskapande av livsmiljöer för hotade arter samt restaureringsåtgärder för skadade biotoper.
- måna positiv utveckling av landskapsbilden.

All planerad verksamhet genomförs med beaktande av dessa målsättningar. Arbetet med färdplanen resulterade i 21 åtgärdsförslag som publicerades på bärkraft.ax webbplats. Fler områden har införlivats i Natura 2000-nätverket. En ny lagstiftning har tagits fram som inkluderar en schematisk plan för kontroll av invasiva arter. Förarbete på ny naturvårdsförordning utarbetades under året. Inventeringar och kartläggningar på fasta Åland visade att majviva har minskat och att grusvivan är starkt hotad. Dessutom har inventering av amfibier, fiskgjuse, backsvala, mindre strandpipare och havsörn skett på Nåtö. Arbete sker för att minska predation på ejder.

Hur styrs arbetet?

Arbetet styrs av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. En arbetsgrupp inom miljöbyrån arbetar parallellt, som säkerställer att delmålen belyses. Arbetet har styrts av byråchefen och en processledare på miljöbyrån.

Vilka delmål har uppnåtts?

Inget delmål har uppnåtts under året. Arbetet har fokuserat på delmålet ”Låg skadlig påverkan av invasiva arter”. Ett projekt om invasiva arter bedrevs under sommaren och en sammanställning av information har distribuerats. Dessutom har ett projekt att utrota parkslide genomförts och uppföljning av resultatet sker under kommande år.

Under året utarbetades ett delmålsförslag om djur, växter och ekosystem.

Utveckling av färdplaner, kartläggning, uppnående av delmål, resurssättning

Färdplanarbetet slutfördes under året och publicerades på bärkraft.ax. Åtgärderna i färdplanerna baserade sig i huvudsak på art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet samt det identifierade behovet av att få ut information till allmänheten. En utmaning i förverkligandet av delmålen är ekonomiska och personella resurser.

Mål 5: Attraktionskraft för boende, besökare och företag

Stort fokus under året har legat på att skapa nätverk, etablera grupper och hitta samarbetsformer för att uppnå större tyngd och spridning i de gemensamma insatserna. Eftersom målet genomsyrar hela samhället och befolkningen är ett övergripande och gediget grundarbete på många olika plan nödvändigt. Följande arbete och aktiviteter har påbörjats, fortgått eller genomförts under året:

- Storföretagsgruppen koncentrerar sig på fyra fokusområden
- Etablering av nätverksgruppen för mindre företag
- Inflyttningsarbete Åland Living
- Attraktionskraftsteam
- Ålandsbilden samt varumärkesplattformen
- Åland100
- Trafikförsörjningsprogram
- Fysisk strukturutveckling
- Utvecklingsenhet vid Högskolan på Åland samt
- Idégrupp för att främja kulturella och kreativa näringar på Åland.

Under året har även delmålen reviderats.

Mål 6: Markant högre andel energi från förnyelsebara källor och ökad energieffektivitet

Under året fortskred arbetet med energi- och klimatstrategin samt utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 6. Färdplanen publicerades under året och den följs upp kontinuerligt och uppdateras vid behov. Färdplanen indelas i:

1. Information och kommunikation
2. Samarbete med Flexens/Smart Energy Åland
3. Landsskapsregeringens lagstiftning och stöd
4. Kollektivtrafikutveckling
5. Fossilfria transporter
6. Elmarknadsutredning
7. Vindkraft
8. Solenergi

9. Energilagring
10. Strategi för hållbart byggande
11. Energikartläggning och -effektivisering
12. Skrotning av oljepannor
13. Biogas och vätgas

Under året definierades också tre huvudindikatorer för uppföljning av utvecklingen:

1. Totala CO2-utsläpp
2. Mängd/andel lokalproducerad fossilfri el/år
3. Mängd total förnybar och icke-förnybar energianvändning/år

En avgörande framgångsfaktor är samarbete med olika aktörer och det hämmades under Covid-19-epidemin, särskilt samarbetet med kommunerna. Trots detta utvecklades både det lokala, nationella och nordiska kontaktnätet.

Under året utvecklades byggnads- och energirelaterade stöd som erbjuds privatpersoner och företag. Bland annat uppdaterades solenergistödet och två nya stöd erbjuds från 1.1.2021, stöd för elbilsladdare och för hållbar resursanvändning för företag.

Två projektbeskrivningar för det åländska reform- och investeringsprojektet i EU:s facilitet för återhämtning och resiliens utarbetades. Den ena bestod av havsbaserad vindkraft och solparksinvesteringar, medan den andra bestod av fossilfria transportlösningar. Arbetet med dessa projektinitiativ fortgår.

En omfattande arbetsinsats krävdes för initieringen av projektet för storskalig havsbaserad vindkraft. En inledande analys påvisar att potentialen för storskalig havsbaserad vindkraft kring Åland är stor. Det finns möjligheter att både påverka det åländska samhället och hela den nordiska energimarknaden, varför en utvärdering behövs för att uppnå optimal effekt. Stora internationella investeringar förväntas och ett samarbete med Villmanstrands tekniska universitet inleddes. Samarbetet är viktigt när strategierna för den storskaliga havsbaserade vindkraften definieras.

Samarbetet med kommunerna kring fysisk strukturutveckling sköts delvis upp på grund av covid-19, men ett trafikförsörjningsprogram har utarbetats i enlighet med den nya kollektivtrafiklagen. Det har utarbetats i dialog med kommunerna och koncentrerar sig på kollektivtrafiken i tätorten. Det gjordes också en analys av kommunöversikternas nuläge och utvecklingsalternativ.

Projektet Ålandstrafikens digitaliseringsresa inleddes under året och det inkluderar ett flertal interna resurser.

Två externa resurser har anlitats i form av högskolepraktikanter. Den ena praktikanten påbörjade en strategi för hållbart byggande, vilket under hösten fortsatte som ett projektarbete. Den andra praktikanten uppdaterade statistik över antalet oljepannor som finns i landskapet genom att gå igenom olika register och kontakta utomstående. Samlingshuset i Jomala som erhållit landskapsstöd för att hållbarhetscertifieras slutfördes under året.

Under året pågick arbete med tolkning och anpassning av nationell och åländsk lagstiftning angående distributionskrav för biobränslen och arbetet fortgår.

Teamet följde med i utvecklingen och möjligheterna av nya energirelaterade teknologier och lösningar i samarbete med Flexens. Ett samarbete var utveckling av en energiportal för att samla in data och publicera den på ett lättöverskådligt sätt. Energiportalen planeras att tas i bruk i början av år 2021 och medför att uppföljning och uppdatering av energi- och utsläppsstatistik förenklas.

Mål 7: Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster

Inom ramen för färdplansarbetet har förankringsarbete gjorts gällande dagligvaruhandel med besök hos företag samt att en workshop har ordnats för industrin. Arbetet med hur hållbar verksamhet ska

definieras inom EU, utformningen av den s.k. taxonomin, har följts upp och analyserats samt kontakter har även tagits till Högskolan på Åland som deltar i ett projekt om hållbar finansiering. Uppföljningssystem för hållbar livsmedelsproduktion har utarbetats.

En referensgrupp för konsumtion har tillträtt med representanter för myndigheter, företag och tredje sektorn. Tre guider ska tas fram, för privatpersoner, offentlig sektor och företag. Arbetet med att revidera delmålen har inletts. Beredningen av en stödordning för hållbar resursanvändning inom näringslivet har påbörjats.

Landskapsförvaltningens övergripande områden

Strategisk hållbarhet och styrning

Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland har legat till grund för den verksamhet som under året planerats och bedrivits inom landskapsförvaltningen. Respektive avdelning inom förvaltningen ansvarar för implementeringen av de sju strategiska utvecklingsmålen inom sitt verksamhetsområde. Avsikten är således att implementeringen sker inom ramen för ordinarie verksamhet och strukturer. Agendans mål och därmed utvecklings- och hållbarhetsperspektivet har beaktats i budgetarbetet så att de årliga budgetmålen står i överensstämmelse med de långsiktiga målen.

Landskapsregeringens övergripande roll är att styra över strategiska utvecklings- och hållbarhetsprocesser för både den interna verksamheten och i den utåtriktade verksamheten. Samordning, planering och uppföljning av landskapsregeringens del i förverkligandet har skett genom behandling i särskilda arbetsgrupper och i landskapsförvaltningens ledningsgrupp. Utvecklings- och hållbarhetsrådet fastställde delmål för de strategiska utvecklingsmålen i maj 2019. Förvaltningschefen ingår i utvecklings- och hållbarhetsrådet och föredrar ärenden.

Från maj 2020 har en formell arbetsgrupp tillsatts för koordinering och rapportering med en preciserad uppdragsbeskrivning som omfattar styrning och implementering av färdplaner samt uppföljning och rapportering med beaktande av helhetsperspektiv. I arbetsgruppen fungerar förvaltningschefen som ordförande. Samtidigt beslöts att en beredningsgrupp bereder arbetsgruppens möten. Under året har bland annat följande styrmekanismer verkställts:

- Proaktivt beslut om ny tidplan, koncept och innehåll för statusrapport 4 med anledning av covid-19
- Färdplaner och delmål har vidareutvecklats under året.
- Under året inleddes en strategisk diskussion om indikatorer och den resulterade i att varje strategiskt utvecklingsmål ska ha tre huvudindikatorer för att mäta måluppfyllnad.
- Några arbetsgrupper har redan utarbetat förslag till indikatorer och inom andra arbetsgrupper fortgår arbetet.
- Ledningsgruppen anordnar utvecklings- och hållbarhetssamlingar för landskapsförvaltningens alla medarbetare åtminstone två gånger per år, men under detta år hölls inte någon samling på grund av covid-19.
- Alla anställda erbjuds en basutbildning inom hållbarhet som omfattar både specifik hållbarhetskunskap och metodik. Under året hölls enbart ett utbildningstillfälle på plats med begränsat antal deltagare. Detta med anledning av att distansarbete rekommenderades under större delen av året på grund av covid-19 epidemin. Resurser avsattes för omställning till distansarbete och digitala arbetsmetoder.
- Under året har flera förändringar skett angående bemanning av de arbetsgrupper som arbetar med respektive strategiskt mål. Arbetet har under året framskridit och är nu av mer operativ karaktär och därför krävs nya kompetenser i arbetsgrupperna.

Förvaltningschefen ansvarar för hållbarheten i landskapsförvaltningens egen interna verksamhet. På basen av genomförd väsentlighetsanalys gällande den egna verksamhetens hållbarhetspåverkan har nedanstående sex hållbarhetsfrågor fastställts som väsentliga att följa upp. I denna årsredovisning finns redogörelser för hur dessa hållbarhetsfrågor hanteras och hur styrningen av dessa hållbarhetsfrågor hanteras.

- Upphandling
- Antikorruption
- Material

- Miljöbedömning av leverantörer
- Utbildning och kompetensutveckling
- Icke-diskriminering

Avsikten är fortsättningsvis att ta fram nyckeltal, genomföra åtgärder och utveckla system för uppföljning på lämplig nivå för att systematiskt arbeta och följa upp dessa hållbarhetsfrågor.

Process- och metodbeskrivning

Under året har landskapsförvaltningen fått en ny förvaltningschef som nu leder arbetet inom den strategiska operativa koordinerings- och rapporteringsgruppen. Arbetet inom de strategiska utvecklingsmålen har framskridit och har övergått till en mer operativ fas. Därför har arbetsgruppernas bemanning förändrats för att tillgodose behov av andra kompetenser.

Styrningen av det strategiska arbetet och det operativa arbetet sker i enlighet med följande:

- ABCD-metoden inom det strategiska arbetet.
- De fyra hållbarhetsprinciperna tillämpas i planering och genomförande.
- Styrdokument och policys utarbetas och fastställs för att styra både det övergripande arbetet och på detaljnivå.
- Under året har färdplanerna vidareutvecklats.
- Varje strategiskt utvecklingsmål utarbetar tre huvudindikatorer för att mäta måluppfyllnad. Några arbetsgrupper har redan utarbetat förslag till indikatorer och inom andra arbetsgrupper fortgår arbetet.
- Färdplanerna, delmål, planerade åtgärder och uppföljning har publicerats på bärkraft.ax. Informationen kompletteras och följs upp allt eftersom arbete framskrider och förändringar sker.
- Digitalisering som tjänst har under året utvecklats inom flera olika områden, bland annat upphandling. Det bidrar till större transparens och tydligare styrning. Implementering av de digitala tjänsterna fortgår.

Tvärsektoriella samarbeten har etablerats för att förstärka och samordna resurserna i arbetet med respektive strategiskt utvecklingsmål. Syftet är att förbättra tillgången på information, effektivitet och att säkerställa att de övergripande strategiska utvecklingsmålen inte äventyras trots att vissa delmål är motstridiga och därför behöver prioriteras sinsemellan.

Arbetsgruppen för koordinering och rapportering har en övergripande roll i det samordnade hållbarhetsarbetet och bemannas även av externa resurser. Presentation av gruppen finns på barkraft.ax.

Inom förvaltningen finns naturligt ansvariga tjänstemän för respektive prioriterad hållbarhetsfråga eftersom områdena redan ingår i eller tangerar deras verksamhetsansvar och -områden. Utvecklingen av styrning och uppföljning framskrider i varierande takt beroende på hur frågorna har prioriterats.

Redovisningsprinciper för innehåll och kvalitet

Redovisningsprinciperna är grundläggande för att uppnå hög kvalitet på redovisningen. De hjälper landskapsregeringen bedöma vad som är väsentligt och bör tillämpas i förvaltningsberättelsen och hållbarhetsredovisningen. Principerna är:

- inkludering av intressenter
- hållbarhetssammanhang, beskriva verksamheten och hållbar utveckling i det åländska samhället

- väsentlighet, att redogöra för den ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan som är väsentlig och som kan påverka intressenternas bedömningar
- fullständighet, redovisningen ska vara fullständig och tillräckligt omfattande för att intressenterna ska kunna göra bedömningar utgående från informationen
- noggrannhet, redovisningen ska vara tillräckligt korrekt och detaljerad för att intressenterna ska kunna bedöma prestationen-
- balans, både positiva och negativa aspekter ska ingå för att möjliggöra en balanserad bedömning av det övergripande resultatet
- klarhet, informationen ska vara tillgänglig på ett sätt som är tydligt, begripligt och förståeligt
- jämförbarhet, redovisningen ska vara konsekvent för att möjliggöra jämförelse över tid och med andra organisationer
- tillförlitlighet, redovisningen ska baseras på verifierbar information
- aktualitet, redovisningen ska baseras på aktuell information.

Prioriterade hållbarhetsfrågor

Landskapsregeringen har gått in för att hållbarhetsredovisa och internationellt vedertagna metoder har använts i processen för att kartlägga hur man upprättar en hållbarhetsredovisning och vad den ska omfatta. Tidigare genomförda intressentdialoger och väsentlighetsanalyser är fortsättningsvis aktuella. Den strategiska styrningen för hur dessa hållbarhetsfrågor ska hanteras och följas upp behöver ännu vidareutvecklas. För att frågorna ska kunna prioriteras i större utsträckning än vad som hittills skett krävs förutom styrning både dedikerade resurser och ett bredare kompetenslyft inom de specifika hållbarhetsfrågorna. Detta kompetenslyft behövs både hos ledning och ansvariga för hållbarhetsfrågorna samt allmänt inom organisationen. Arbetet har under året fått stå tillbaka på grund av att fokus skiftade till att hantera covid-19 epidemin.

Resultatet av det proaktiva hållbarhetsarbetet inom de prioriterade hållbarhetsfrågorna har hittills i stor utsträckning varit knutet till och beroende av de tjänstemän som ansvarar för respektive område. Tydligare styrning och prioritering från ledningen för dessa hållbarhetsområden skulle bidra till att hanteringen och uppföljningen skulle kunna utvecklas i snabbare takt. Detta skulle även möjliggöra en mer omfattande och utvecklad hållbarhetsredovisning i enlighet med behovet.

En av styrmekanismerna landskapsregeringen använder är att upprätta policy- och styrdokument för olika områden, vilka också är riktgivande för de underlydande myndigheterna. För förvaltningen finns t.ex. landskapsregeringens värdegrund, jämställdhets- och likabehandlingsplan, alkohol- och drogpolicy, ledarskap- och medarbetarskapspolicy, antikorruptionspolicy samt riktlinjer för rekrytering och tobakspolicy. De värderingar som fastställs i policy- och styrdokumenten ska råda på arbetsplatsen och vara en implementerad del i organisationen.

Upphandling

Finansavdelningen har ett centralt ansvar att styra upp arbetsprocesser inom förvaltningen för att säkerställa kvalitet i utförande och resultat. I enlighet med utvecklingsmålen har revideringen av upphandlingsprocessen fortlöpt. Målet är hållbara upphandlingar som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga krav. Kraven ska riktas mot både leverantörer och de varor eller tjänster som upphandlas samtidigt som medvetna konsumtions- och produktionsmönster inom och utanför landskapsregeringens organisation utvecklas. Detta bidrar även till högre attraktionskraft för privat näringsverksamhet på Åland.

Under året har finansavdelningens upphandlingsteam utvecklat upphandlingsprocessen och tagit fram ett tjänstepaket, Upphandlingsstöd som tjänst. Upphandlingsstödet förtydligar vem som gör vad i en upphandlingsprocess, vilka roller och ansvar som finns, samt vilket stöd förvaltningen kan få

av finansavdelningens upphandlingsteam. Digitala arbetsmetoder, checklistor och mallar har utarbetats för att underlätta och förtydliga upphandlingsprocessen.

Antikorruption

Den handlingsplan för antikorruption som antogs år 2019 har följts i verksamheten. Varken anmälningar eller fall rörande korruption har förekommit under året.

Material

Fortsättningsvis saknas specifika relevanta indikatorer för att följa upp hållbarhetsfrågan gällande material för allmänna förvaltningen. Landskapsregeringen använder de mest miljövänliga medel och redskap som finns inom gällande upphandlingsavtal för att sköta lokalvården och arbetar kontinuerligt med att få ner användningen av så kallad engångsplast.

Miljöbedömning av leverantörer

Miljöcertifiering enligt ISO 14001 används där det är tillämpligt som kvalifikationskrav för leverantörer. Det ställs i regel alltid krav på att anbudsgivarens miljö- och kvalitetsarbete ska redovisas i samband med upphandlingen.

Det finns möjlighet att även i utvärderingen premiera anbudsgivare som aktivt arbetat med miljöförbättrande åtgärder då detta har en tydlig koppling till upphandlingsobjektet. Utvärdering genom livscykelkostnader är även ett effektivt sätt att premiera kvalitet vilket bidrar till en lägre miljöbelastning. Belöningssystemet för leverantörer sker genom ett indirekt förfarande då de leverantörer som arbetar för att minska negativa miljöeffekter ges en fördel i utvärderingar och genom att inköpen riktas mot miljövänliga produkter.

Utbildning och kompetensutveckling

Personalutbildning är både kompetenshöjande och motiverande för personalen samt bidrar till att tjänstemännen i sitt arbete kan utveckla och effektivera sina arbetssätt. En utbildningsplan för allmänna förvaltningens personal tas fram varje år. Målsättningen är att stärka medarbetarnas kompetens utgående från förvaltningens behov.

Utbildningsplanen gäller den övergripande personalutbildningen och bygger på styrdokument så som lagstiftning, program och policyn samt de utbildningsbehov som inkommit från allmänna förvaltningen efter att de årliga medarbetarsamtalen hållits.

Förutom detta erbjuds personalen yrkesspecifik utbildning för att utvecklas i sitt arbete. Den yrkesspecifika utbildningen bekostas av respektive enhet där kompetensbehovet finns.

Strategisk styrning för den centralt planerade utbildningen finns i och med årliga utbildningsplaner och regelbunden kartläggning. Dock finns behov av en övergripande strategisk styrning för hur utbildning som helhet och effektmål ska mätas och följas upp då ansvaret för den allmänna utbildningen och den yrkesspecifika utbildningen är uppdelad på olika verksamheter.

Icke-diskriminering

Som ett stöd i olika personalfrågor använder landskapsregeringen handlingsplaner och policyn för att säkerställa likabehandling och icke diskriminering.

Landskapets jämställdhets- och likabehandlingsplan grundar sig på lagstiftning och beskriver prioriterade områden inom landskapsregeringen. Jämställdhets- och likabehandlingsplanen uppdaterades i december 2020.

Landskapsförvaltningens organisation

Landskapsregeringens förvaltning består av allmänna förvaltningen, lagberedningen samt 17 underställda myndigheter.

Landskapets fastighetsverk är ett affärsverk underställt landskapsregeringen.

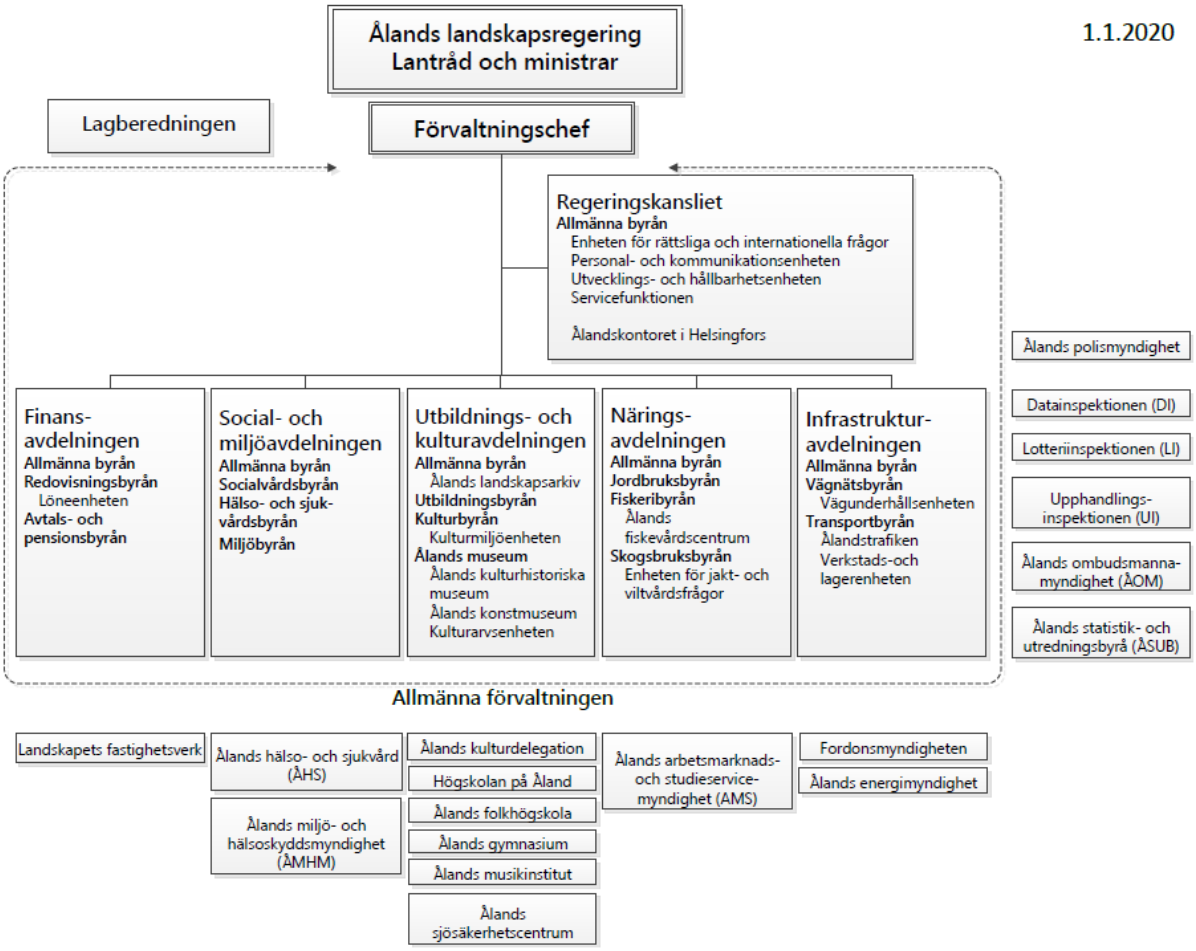

Personalen

I detta avsnitt redovisas nyckeltal för personalresurserna inom landskapsregeringens allmänna förvaltning och lagberedningen samt underställda myndigheter exklusive Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Landskapets fastighetsverk ingår inte i personalredovisningen.

Årsverken

Variationerna i personalstyrkan under året och andelen deltidsarbetande är orsaker till att årsverken bättre beskriver personalresurserna än antalet anställda ett visst datum. Ett årsverke motsvarar ett års heltidsarbete.

Antalet årsverken exklusive timavlönade, uppgick till sammanlagt 775,39.

	Kvinnor	Män	Totalt
Årsverken	417,41	357,98	775,39
Fördelning %	53,8 %	46,2 %	100,0 %

Årsverke = avlönade anställningsdagar angivna i kalenderdagar/366(deltidsprocenten/100)*

Deltidsarbete räknas om till årsverken i förhållande till deltidsprocenten (t.ex. en person som arbetar 50 % hela året = 0,5 årsverken). Avlönade anställningsdagar kan vara både arbetade dagar eller frånvarodagar med lön (semestrar, sjukledigheter och andra ledigheter med lön). Timavlönade ingår inte i statistiken på grund av att kopplingen mot arbetade timmar ännu inte fungerar i personalrapporten. Uppskattningsvis motsvarar timavlönad personals arbetade timmar ca 19 årsverken.

Årsverken per verksamhet	**2019**	**2020**
Allmänna förvaltningen		
Finansavdelningen	36,72	39,39
Infrastrukturavdelningen	84,55	79,38
Näringsavdelningen	40,23	40,21
Regeringskansliet	42,41	41,24
Social- och miljöavdelningen	25,61	26,38
Utbildnings- och kulturavdelningen	56,58	54,39
Lagberedningen	10,48	10,41
Totalt allmänna förvaltningen	**296,58**	**291,4**
Myndigheter med över 5 årsverken/myndighet		
AMS	22,77	25,53
Fordonsmyndigheten	13,83	13,96
Ålands polismyndighet	84,86	90,6
ÅMHM	34,29	37,7
ÅSUB	10,57	11,08
Högskolan på Åland	65,62	54,62 (1)
Ålands folkhögskola	13,93	13,43
Ålands gymnasium	188,31	207,69 (1)
Ålands musikinstitut	15,3	16
Ålands sjösäkerhetscentrum	8,35	8,35
Myndigheter med under 5 årsverken/myndighet		**(2)**
Datainspektionen		
Lotteriinspektionen		
Upphandlingsinspektionen		
Ålands energimyndighet		
Ålands ombudsmannamyndighet		
Totalt myndigheter med under 5 årsverken	**4,85**	**5,03**
Totalt myndigheter	**462,68**	**483,99**

(1) Fr.o.m. 1.8.2019 överfördes personal och verksamhet inom sjöfartsutbildningen på gymnasialstadiet från Högskolan på Åland till Ålands gymnasium, vilket för dessa verksamheter påverkar jämförelsen mellan antalet årsverken år 2019 och 2020. (2) Myndigheter med under fem årsverken redovisas inte separat för att undvika redogörelser på individnivå.

Anställda

Sista december 2020 hade sammanlagt 881 personer en anställning inom landskapsförvaltningen, vilket är 15 personer fler jämfört med samma tidpunkt föregående år.

Till antalet anställda räknas alla personer som har ett anställningsförhållande per den 31.12, även om de inte är i arbete på grund av exempelvis föräldraledighet eller sjukledighet. Även timavlönade ingår i statistiken om de har en anställning den sista december.

Antal anställda per den 31.12	2019	2020
Kvinnor	462	478
Män	404	403
Totalt	**866**	**881**

Anställda enligt anställningsform

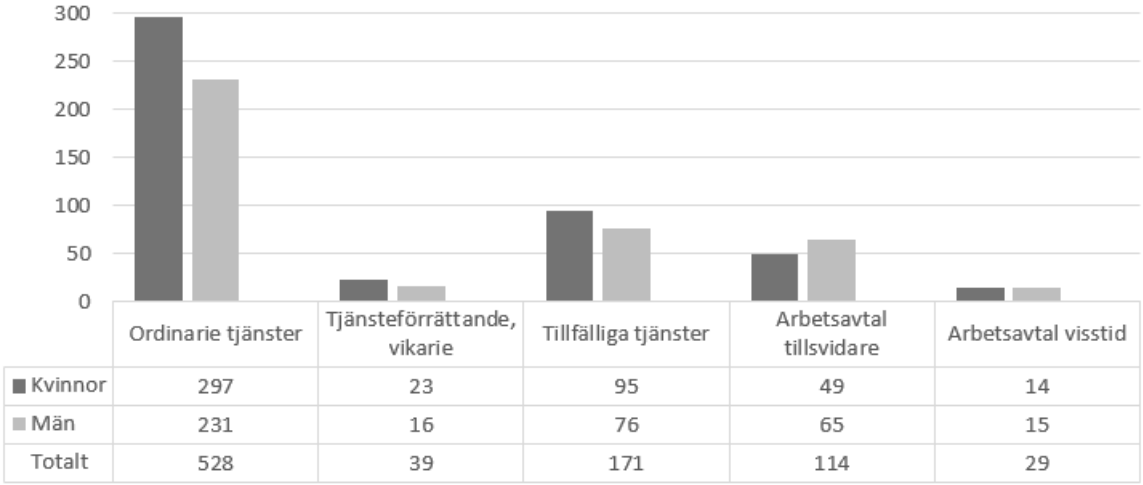

Majoriteten av personalen, 738 personer eller 84 %, var anställda i ett offentligrättsligt anställningsförhållande s.k. tjänsteförhållande. Av dessa 738 personer var 72 % ordinarie tjänstemän, 23 % tillfälliga tjänstemän och 5 % tjänsteförrättande, vikarie.

Arbetstagarna som är anställda i ett privaträttsligt anställningsförhållande, s.k. arbetsavtalsförhållande, utgjorde 16 % av det totala antalet anställda.

Högskolepraktikanter

Landskapsförvaltningen hade 17 högskolepraktikanter via AMS under år 2020, 11 kvinnor och 6 män. 12 praktiserade inom allmänna förvaltningen, 2 på Ålands ombudsmannamyndighet, 2 på ÅSUB samt 1 på ÅMHM.

Åldersstruktur

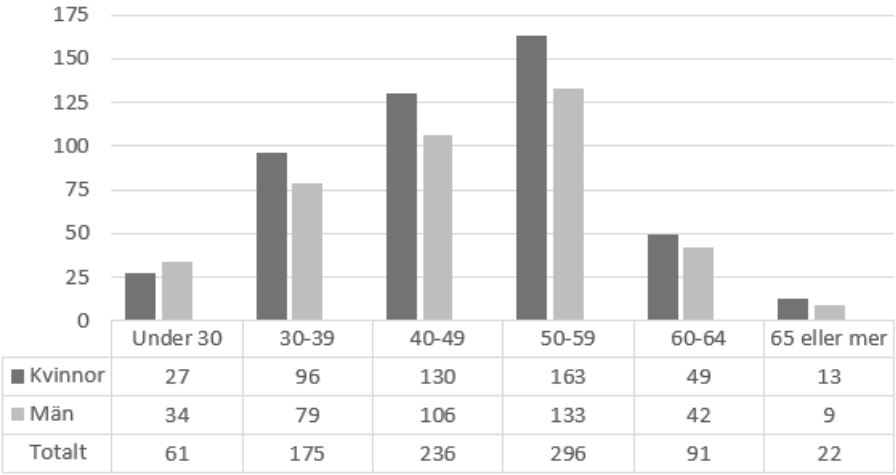

Medelåldern inom landskapsförvaltningen per den 31.12.2020 var 47,6 år.

Pensionsavgångar

Inom landskapsförvaltningen gick totalt 19 personer i ålderspension under året, 11 kvinnor och 8 män. Den genomsnittliga åldern var 64 år och 3 månader.

Ålderspension	2017	2018	2019	2020
Antal personer	24	16	25	19
Genomsnittlig ålder (år)	64,4	64,7	64,7	64,2

Hälsorelaterad frånvaro

Den hälsorelaterade frånvaron uppgick till 10.073 kalenderdagar år 2020, vilket motsvarar i genomsnitt 12,99 dagar/årsverke eller 11,43 dagar/anställd. Det har varit fler långtidssjukskrivningar jämfört med föregående år och sjukfrånvaro 4 dagar eller fler har ökat från i genomsnitt 7,9 dagar/anställd till 8,79 dagar/anställd. Kort sjukfrånvaro, högst 3 dagar har däremot minskat från i genomsnitt 3,54 dagar/anställd till 2,65 dagar/anställd.

Hälsorelaterad frånvaro i kalenderdagar	Kvinnor	Män	Totalt
Sjukfrånvaro, högst 3 dagar	1 450	883	2 333
Sjukfrånvaro, 4 dagar eller fler	5 364	2 376	7 740
Sammanlagt	**6 814**	**3 259**	**10 073**
Sammanlagt i genomsnitt/årsverke	**16,32**	**9,10**	**12,99**
Sammanlagt i genomsnitt/anställd	**14,26**	**8,09**	**11,43**

Hälsorelaterad frånvaro i genomsnitt/anställd = antalet sjukfrånvarodagar i kalenderdagar/antalet anställda den 31.12.

Hälsorelaterad frånvaro per åldersgrupp, kalenderdagar/anställd

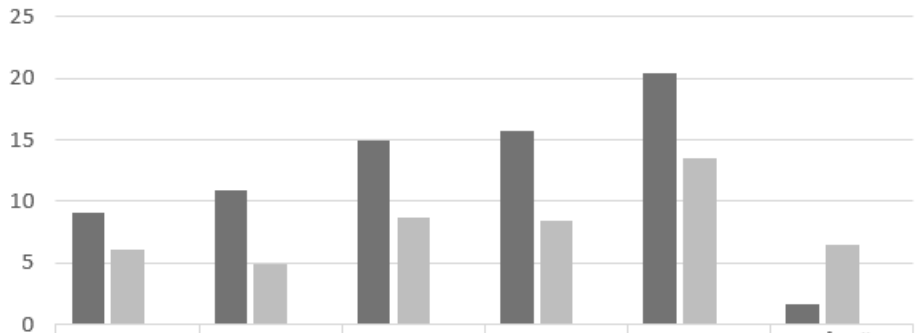

	Under 30 år	30-39 år	40-49	50-59	60-64	65 år eller mer
Kvinnor	9,04	10,85	14,95	15,73	20,39	1,69
Män	6,09	4,92	8,66	8,44	13,45	6,44
Totalt	7,39	8,18	12,12	12,45	17,19	3,64

Företagshälsovård

Förutom den lagstadgade företagshälsovården klass I, erbjöds anställda vid landskapsförvaltningen sjukvård på allmänläkarnivå, klass II.

Under år 2020 uppgick den totala kostnaden för företagshälsovård till 349.153 euro, vilket är en ökning med 5,6 procent från föregående år. Ersättningen från FPA uppgick till 183.418 euro vilket ger en nettokostnad på totalt 165.734 euro för år 2020.

Företagshälsovårdskostnader	2017	2018	2019	2020
Klass I	-188 991	-153 008	-142 212	-165 779
Klass II	-211 095	-201 512	-188 291	-183 374
Sammanlagt brutto	**-400 086**	**-354 520**	**-330 503**	**-349 153**
FPA-ersättning	171 761	197 706	185 763	183 418
Sammanlagt netto	**-228 325**	**-156 814**	**-144 740**	**-165 734**
Brutto i genomsnitt/årsverke			**435 €**	**450 €**
Brutto i genomsnitt/anställd			**382 €**	**396 €**

Under året anmäldes totalt 32 arbetsolycksfall, vilket är en minskning från föregående år då 36 olycksfall anmäldes. Arbetsolycksfallen hanteras av arbetsgivaren och följs upp i samarbete med arbetarskyddet och företagshälsovården.

Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgick till 52.615.021 euro år 2020, vilket är en ökning med ca 3,5 % från föregående år. Ålands landskapsregerings beräknade semesterlöneskuld inklusive lönebikostnader uppgick till 8.940.208 euro per 31.12.2020. Semesterlöneskulden ökade med 940.912 euro under år 2020.

Personalkostnader	2017	2018	2019	2020
Löner och arvoden	-40 132 662,19	-41 008 010,60	-42 543 820,07	-44 492 618,11
Pensionspremier	-7 337 741,81	-7 727 516,86	-7 722 830,38	-7 683 069,46
Övriga lönebikostnader	-663 304,32	-613 617,04	-507 795,94	-736 423,47
Personalersättningar	447 456,06	347 536,68	492 529,91	397 164,86
Personalrättelser	79 297,90	426 809,00	506 582,60	1 022 020,28
Periodiserad semesterlöneskuld (inkl lönebikostnader)	157 798,36	-258 436,40	-1 075 927,82	-940 911,53
Övriga periodiserade lönekostnader (inkl lönebikostnader)		-237 414,76	0,00	-181 183,99
Löneutjämningsreservering	-1 350 000,00	0,00	0,00	0,00
Sammanlagt	**-48 799 156,00**	**-49 070 649,98**	**-50 851 261,70**	**-52 615 021,42**

Sammanställningen omfattar Ålands landskapsregering inklusive underställda myndigheter exklusive ÅHS.

Allmänna förvaltningen

Regeringskansliet

Översikt

Under året har regeringskansliet främst arbetat med att skapa nya funktioner för att hantera covid-19 epidemin samt snabbt möjliggöra både distansarbete och beslutsfattande på distans. Speciellt gällande möjligheten till distansarbete har stora steg tagits i form av nya tekniska hjälpmedel och nya sätt att leda arbetet. Det tål dock att poängteras att distansarbete ställer andra krav på arbetsgivare vad gäller god arbetsmiljö och arbetsergonomi. Nedan följer även en översikt kring delområden inom regeringskansliets verksamhetsområde.

Lagstiftningsprojekt

Arbetet med att förnya lagstiftningen har fortgått under året. Ett av de större projekten har varit arbetet med att revidera näringsrätts- och jordförvärvslagstiftningen, vilket ännu inte är avslutat. Arbetet med att revidera landskapslagen om resebyrårörelser påbörjades under år 2018 men har på grund av resursbrist inte kunnat slutföras under år 2020, varför arbetet kommer att återupptas under år 2021. Projektet gällande ändrad landskapslag (2021:5) om tillämpning på Åland av lagen om privata säkerhetstjänster slutfördes och den nya lagstiftningen har börjat implementeras.

Personal

Landskapsregeringen strävar till att erbjuda anställningstrygghet och bra personalförmåner för att kunna rekrytera och behålla professionell och motiverad personal. Anställda inom landskapsregeringen erbjuds olika förmåner för att förebygga alla kategorier av ohälsa och främja både fysisk-, psykisk- och social hälsa.

Friskvård

I syfte att upprätthålla och förbättra personalens hälsa och välbefinnande erbjuds anställda inom landskapsregeringen möjlighet till subventionerad friskvård. Personal- och kommunikationsenheten ansvarar för friskvården för allmänna förvaltningens personal och målsättningen för året var att få en högre utnyttjandegrad av friskvårdsförmånerna.

Friskvårdsförmån nyttjades till ett värde om 40.610 euro eller i genomsnitt 125 euro per anställd, vilket var något lägre än föregående år. Detta beror med största sannolikhet på restriktioner och försiktighet till följd av covid-19 epidemin. Den subventionerade massagen utnyttjades däremot i högre grad år 2020. En stor del av personalen arbetade på distans under året, vilket för många innebar en sämre ergonomi än på arbetsplatsen. För att öka valfriheten bland massageleverantörer för subventionerad massage fick anställda inom allmänna förvaltningen från och med den 1 juni 2020 möjlighet att välja bland samtliga massageleverantörer som fanns registrerade hos frisvård.ax, landskapet hade dessförinnan endast avtal med fem massageleverantörer. Personalen subventionerades 10 euro/behandling och kostnaderna uppgick totalt till 6.463 euro, vilket motsvarar i genomsnitt 20 euro eller två massagetillfällen per anställd.

Utbildning

Allmän personalutbildning arrangeras i enlighet med de områden som fastställs i allmänna förvaltningens utbildningsplan. Covid-19 epidemin medförde att flertalet planerade utbildningar ställdes in men en del kunde också ställas om till distansutbildningar. För att möta det stora behovet av distansutbildningar erbjöds personalen även att ta del av webbinarier som arrangerades av andra samarbetspartners.

Under året anordnades bland annat basutbildning i strategiskt utvecklings- och hållbarhetsarbete, grunder i god förvaltning, allmän brandkunskap samt en inspirationsföreläsning i syfte att stärka, motivera och inspirera personalen. För att stödja tjänstemännen i att formulera tydliga och effektiva texter arrangerades två skrivkurser med fokus på klarspråk. För chefer ordnades en föreläsning om att leda i kris med anledning av ledarskapets utmaningar under rådande situation och i samarbete med Åda Ab arrangerades utbildningar inom praktisk projektstyrning.

Förutom personalutbildning som samordnas av personal- och kommunikationsenheten har anställda möjlighet till yrkesspecifik utbildning som bekostas av respektive enhet. Allmänna förvaltningens kostnader för utbildning, både allmän samt yrkesspecifik, uppgick till ca 49.500 euro eller i genomsnitt 152 euro per anställd. Det är mindre än hälften av utbildningskostnaderna från föregående år då de uppgick till i genomsnitt 327 euro per anställd. Till utbildningskostnader räknas alla utgifter (kurskostnad, dagtraktamente, resekostnader, lokalhyra, traktering m.m.) förutom löner för den utnyttjade tiden.

Arbetsvälbefinnande

För att mäta arbetsvälbefinnandet inom allmänna förvaltningen genomförs årligen i månadsskiftet oktober - november en enkät via KivaQ. KivaQ-index är medeltalet för enkätens sju standardfrågor och ett sätt att följa med utvecklingen av arbetsvälbefinnandet. Svarsprocenten sjönk till 78,0 jämfört med 82,1 för år 2019.

Årets KivaQ-index var 7,57, vilket är en förbättring från föregående år. Resultatet visar att den snabba omställningen till distansarbete och digitala verktyg p.g.a. covid-19 epidemin inte fram till mättillfället haft en väsentlig negativ effekt på arbetsvälbefinnandet.

Enkätundersökning, arbetsvälbefinnande	2016	2017	2018	2019	2020
KivaQ-index	7,43	7,72	7,61	7,47	7,57
Svarsprocent	74,8 %	66,5 %	78,4 %	82,1 %	78,0 %

Kommunikation

Regeringskansliet ansvarar för att utveckla och främja en hållbar kommunikation och information internt och externt. Området är brett och mångfacetterat. Det strategiska arbetet består till stor del av att skapa struktur över vad som ska kommuniceras internt och externt.

Under året har landskapsregeringen till största del använt sig av digitala verktyg och kanaler i sin kommunikation både internt och externt med anledning av covid-19 epidemin. De digitala verktygen som togs fram snabbt var ett måste p.g.a. rekommendationerna om distansarbete och förbudet gällande besök av utomstående. Verktygen har bidragit till ny kunskap och utveckling för förvaltningen inom området digital kommunikation.

Ålandskontoret i Helsingfors

Ålandskontoret i Helsingfors är landskapsregeringens informationskontor i Helsingfors för samordnande av kommunikationen mellan Åland och Finland.

Målsättningen är att skapa och upprätthålla långsiktiga kontakter mellan politiker, tjänstemän och aktörer inom näringslivet på Åland och i Finland. Utgångspunkten är att öppet, jämlikt och professionellt arbeta för Ålands bästa och främja attraktionskraften för besökare och företag.

Val

Under året genomfördes inget val eller någon verksamhet kopplad till val.

Integration

Integrationsarbetet berör flera olika politikområden och sektorer däribland arbete-, utbildning, boende, småbarnspedagogik, kultur, idrott, ungdomar samt social- och hälsovård. Invandrarens

rättigheter och skyldigheter enligt lag samt andra styrdokument på området är viktiga förutsättningar för en lyckad integration. En stor del av ansvaret för integration ligger inom kommunernas ansvarsområden. Under åren 2018 - 2021 står landskapsregeringen som huvudman och ordförande för samordningsprojektet ”En säker hamn”, där samarbetspartners varit kommuner, myndigheter, organisationer och tredje sektorn. Projektet nettofinansieras över projektperioden. Enheten redovisar till inrikesministeriet. Projektet redogör närmare för åtgärder och resultat i sin slutrapport som färdigställs i mars 2021.

Jämställdhet

Arbetet med jämställdhet och nolltolerans mot våld i nära relationer bidrar till att uppfylla mål 1 och 2 i utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Det är en lång process att bygga upp ett bärkraftigt, jämställt och demokratiskt Åland där alla kan blomstra. För att uppnå ett jämställt samhälle krävs en aktiv jämställdhetspolitik som inte enbart förbättrar situationen för den enskilda individen utan lyfter hela samhället. Det handlar om att identifiera, synliggöra och analysera strukturer i det åländska samhället som utgör ett hinder för flickors/kvinnors och pojkars/mäns möjligheter att förverkliga målet om ett Åland där alla kan blomstra.

Ungdoms- och demokratiprojektet

Under året togs ett förslag fram till ungdomspolitiskt program. Hela **u**ngdoms- och demokratiprojektet avslutades enligt plan 31.12.2020 och en slutrapport har uppgjorts. Vissa av de aktiviteter som planerades kunde inte genomföras på grund av covid-19 epidemin. Däremot användes projektresurser för att genomföra en medborgardialog med anledning av covid-19 epidemin, där frågan om hur epidemin bland annat påverkat ungdomar lyftes upp.

Uppföljning

Ekonomi

Regeringskansliet	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	179 208,31	115 000,00	-64 208,31	155,8%
Avgiftsintäkter	2 142 895,55	2 073 000,00	-69 895,55	103,4%
Erhållna bidrag	295 836,20	229 400,00	-66 436,20	129,0%
Övr verksamh intäkt	109 860,92	107 600,00	-2 260,92	102,1%
Summa Verksamhetens intäkter	**2 727 800,98**	**2 525 000,00**	**-202 800,98**	**108,0%**
Personalkostnader	-2 800 925,81	-2 409 115,88	391 809,93	116,3%
Köp av tjänster	-1 781 818,21	-5 877 948,82	-4 096 130,61	30,3%
Material förnödenh	-209 229,38	-226 097,00	-16 867,62	92,5%
Övr verksamh kostn	-1 164 203,15	-1 577 838,81	-413 635,66	73,8%
Summa Verksamhetens kostnader	**-5 956 176,55**	**-10 091 000,51**	**-4 134 823,96**	**59,0%**
Övr ink o kap överf	178 175,00	178 000,00	-175,00	100,1%
Summa Intäkt ink o kap	**178 175,00**	**178 000,00**	**-175,00**	**100,1%**
Övrigt näringsliv	-200 000,00		200 000,00	
Övriga ink kap överf	-2 667 586,43	-3 102 484,63	-434 898,20	86,0%
Summa Utgift ink o kap öv	**-2 867 586,43**	**-3 102 484,63**	**-234 898,20**	**92,4%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-5 917 787,00**	**-10 490 485,14**	**-4 572 698,14**	**56,4%**
Övr finansiella kost	-18,00		18,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-18,00**		**18,00**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-5 917 805,00**	**-10 490 485,14**	**-4 572 680,14**	**56,4%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
21010 Regeringskansliet, verksamhet	-2 009 651,32	-2 201 224,22	-2 163 861,84	-3 149 294,94
21500 Kommunikationsverksamhet	-37 198,56	-37 371,70	-1 835,79	9 210,90
21510 Ålandskontoret, Helsingfors	-55 774,68	-44 634,90	-53 843,91	-45 861,25
21520 Ålandskontoret, Stockholm	-6 088,09	0,00		
22000 Främjande av jämställdhet	-69 268,80	-105 743,40	-81 393,10	-61 044,30
22500 Främjande av integration	-54 815,43	-51 078,85	-39 008,38	15 715,12
23000 Valkostnader	-10 790,14	-12 351,76	-155 841,86	0,00
23200 Stöd till politisk verksamhet	-9 785,00	-16 825,00	-1 359,36	-10 667,83
24000 Brand- och räddning	-28 061,16	-20 551,87	-24 124,47	-37 829,28
24010 Landsk stöd materialanskaffn	-189 742,22	-410 773,15		-414 766,62
25000 Utbildn,företagshälsov,arbetar	-356 845,01	-221 308,69	-301 818,68	-262 813,27
25210 Serviceverksamhet	-317 812,30	-303 020,19	-297 227,81	-281 033,60
26000 Regeringen övriga kostnader	-216 047,62	-325 061,11	-351 274,67	-231 333,66
26002 Central Baltic 2014-2020	-4 453,34	-148,02	3 154,95	3 065,58
26003 Utvecklo tillväxtp hållb Åland	-162 843,39	-156 876,55	-152 332,78	-127 047,12
26004 Ålandsdelegationen	-6 422,16	-4 694,87	-8 930,12	-3 707,31
26099 Ofördelat resursanslag				-922 070,83
26500 Konsumentskydd	-17 863,00	-17 765,82	-22 038,16	
27000 Radio- o TV-verksamhet	-49 999,95	0,00	0,00	-398 326,59
Summa 2100_7 Regeringskansliet allmänna byrån	**-3 603 462,17**	**-3 929 430,10**	**-3 651 735,98**	**-5 917 805,00**
Summa 2100 Regeringskansliet	**-3 603 462,17**	**-3 929 430,10**	**-3 651 735,98**	**-5 917 805,00**

Utfallet för regeringskansliet är inte jämförbart med tidigare år med anledning av att internhyreskostnaderna om cirka 1.000.000 euro för självstyrelsegården inklusive landskapsarkivet och villa Gustaf Eriksson nu ingår samt p.g.a. det ofördelade resursanslaget för att hantera kostnader kopplade till covid-19 epidemin. Utöver detta har förändringar även skett i och med införandet av mediaavgift.

Målsättningar

Kommunikation

Mål: Tydliggöra roller och ansvar gällande alla kommunikationskanaler.

Förverkligande: I samband med uppdateringen av kommunikationsstrategin fastställdes att det delegerade kommunikationsansvaret fortsätter.

Mål: Göra en kartläggning över vilka nätverk och målgrupper landskapsregeringen ska arbeta mot, varför och på vilket sätt.

Förverkligande: Kartläggningen har inte förverkligats men kontakten med andra myndigheter har under året förstärkts då ett regelbundet informationsutbyte skett rörande covid-19 epidemin.

Mål: Skapa rutiner och struktur för de inom förvaltningen som arbetar praktiskt med kommunikation.

Förverkligande: Under året har kommunikationsstrategin, mötesguiden och policy för sociala medier uppdaterats. Projektet med att skapa standardinställningar och -komponenter i administrativa

system samt ta fram mallar för centrala dokument i förvaltningens ärendehantering har fortsatt och delvis implementerats.

Mål: Arrangera utbildningar för förvaltningens personal inom: massmedias logik, kontakten med massmedia, sociala medier, juridik – offentlighetslagstiftningen, organisation, ett strategiskt förhållningssätt, intern information samt extern kommunikation.

Förverkligande: Under året har en utbildning om offentlighetslagstiftningen hållits. Utbildningen inom mediehantering som hölls i slutet av år 2019 skulle ha fått en kompletterande uppföljning i maj 2020, men blev uppskjuten på grund av epidemin.

Under året har interna utbildningar filmats för att vara ett alternativ till fysiska utbildningstillfällen.

Ålandskontoret i Helsingfors

Mål: Stärka Ålandsbilden och synliggöra Åland i Finland.

Förverkligande: Deltagande i olika nätverk och möten. Som exempel kan nämnas kontaktgruppen mellan utrikesministeriet och Ålands landskapsregering, Kommissionen för hållbarhet, ämbetsmannamöten vid utrikesministeriet gällande nordiskt samarbete och IDNET (projektet Svenskfinland som brobyggare och pilotområde).

Mål: Utveckla Ålands deltagande i SuomiAreena.

Förverkligande: SuomiAreena i Björneborg ställdes in p.g.a. covid-19 epidemin.

Mål: Utveckla kommunikationen och nätverksskapande mellan Ålands lagting och Finlands riksdag.

Förverkligande: Kontakten till riksdagen upprätthölls genom regelbundna möten med den åländska riksdagsledamoten och hans assistent samt Svenska riksdagsgruppens kansli. Alla besök för Ålands lagting att träffa Finlands riksdag och bl.a. riksdagens talman ställdes in p.g.a. covid-19 epidemin.

Mål: Marknadsföra och skapa engagemang för AlandicaDebatt i Finland.

Förverkligande: AlandicaDebatt ställdes in.

Mål: Delta i planeringen av Åland 100 år genom förankring i finländska nätverk.

Förverkligande: Flera samarbeten har inletts med olika aktörer i Finland. Som exempel kan nämnas Statsrådets kansli, Utbildningsstyrelsen och Yle.

Mål: Erbjuda praktikplats till högskolestuderande.

Förverkligande: Målsättningen att erbjuda en praktikplats till högskolestuderande har inte kunnat förverkligas p.g.a. covid-19 epidemin.

Integration

Mål: Ett nytt integrationsfrämjande program.

Förverkligande: Ålands landskapsregering har under året tagit fram ett nytt integrationsfrämjande program för åren 2020 - 2023.

Mål: Samhälls- och hälsoinformation erbjuds på flera språk.

Förverkligande: Samhälls- och hälsoinformation har erbjudits på flera språk genom samhälls- och hälsokommunikatörer och olika åtgärder inom AMIF-projektet ”En säker hamn”.

Mål: Kompetensutveckling erbjuds kring integration och mångfald samt hur dessa frågor kan främjas eller lyftas inom arbetet hos myndigheter samt den offentliga och tredje sektorn.

Förverkligande: Föreläsningar, rådgivning och kurser har erbjudits kring integration och mångfald samt hur dessa frågor kan främjas eller lyftas inom arbetet hos myndigheter samt den offentliga och tredje sektorn.

Mål: Integrationsfrämjande arbete hos tredje sektorn stärks.

Förverkligande: Tätare samarbete har möjliggjorts inom projektet ”En säker hamn”. Enheten har även erbjudit rådgivning inom integrationsområdet samt informerat om föreläsningar inom området.

Mål: Information och användbara verktyg för att främja delaktighet och goda relationer samt motverka främlingsfientlighet och diskriminering.

Förverkligande: I början av året hölls diskussioner i fokusgrupper kring vårdnadshavares möjlighet till delaktighet och tillgång till information i relation till skolorna på Åland. För att möjliggöra diskussioner på vårdnadshavarnas modersmål anlitades åländska samhälls- och hälsokommunikatörer. Landskapsregeringen samarbetade även med Åbo Akademi inom ramen för det riksomfattande KAARO-projektet. Arbetet med att främja goda relationer samt motverka främlingsfientlighet och diskriminering har fortgått genom föreläsningar och samarbeten inom Norden samt inom ramen för AMIF-projektet ”En säker hamn”. Under året fortsatte samarbetet kring mångkulturella almanackan. Almanackan och arbetsverktyget ”pedagogiska pärlor” distribuerades till allmänheten genom Ålands naturhistoriska museum och till samtliga dagis, skolor och ålderdomshem runtom på Åland. ÅSUB:s utvärdering ”Att leva och bo som inflyttad på Åland – utomnordiska och nordiska erfarenheter av åländskt samhällsliv” färdigställdes också i juni 2020 och en kompletterande enkätundersökning kring integrationsarbetet i de åländska kommunerna togs fram. En rapport kring detta färdigställs under 2021.

Mål: Referensgrupp med integrationsfrågor som fokusområde tillsätts.

Förverkligande: Målet med att tillsätta en referensgrupp med fokus på integrationsfrågor har inte prioriterats p.g.a. covid-19 epidemin. Däremot har fokusgrupperna i KAARO-projektet samt styrgruppen för AMIF-projektet till viss del fungerat som referensgrupper.

Mål: Upprätthålla informationskontor.

Förverkligande: Avtalet med informationskontoret Kompassen förlängdes för att tillhandahålla information och rådgivning till inflyttade. Under året skedde också viss anpassning för att coronasäkra verksamheten.

Mål: Fortsatt samordning kring integration t.ex. kring flyktingmottagande inom EU-projektet "En säker hamn".

Förverkligande: Samordning har fortsatt inom projektet ”En säker hamn”. Tillsammans med projektets samarbetspartners har en ny mall för kommunernas integrationsfrämjande godkänts samt en handbok i ersättningsförfarandet vid flyktingmottagande tagits fram. Även en mall för hur en inledande kartläggning kan genomföras, en mall kring familjens integrationsplan samt en mall på hur kommunerna kan skriva fullmaktsavtal med ÅHS i samband med ersättningsförfarandet gentemot staten har lagts upp på landskapsregeringens webbportal.

Jämställdhet

Mål: Implementera Agenda för jämställdhet 2019 - 2030.

Förverkligande: Agendan har konkretiserats som en integrerad del i landskapets budget med prioriteringar av fokusområden i enlighet med Agenda för jämställdhet 2019 - 2030.

Mål: Kunskapshöjande insatser gällande jämställd hälsa.

Förverkligande: Insatserna genomfördes inte med anledning av pandemin men kunskapshöjande insatser gällande bl.a. ”En jämställd vardag fri från sexualiserat våld” är planerade och genomförs under 2021.

Mål: Stödja sektorernas arbete med att främja jämställdhet genom kunskapshöjande insatser.

Förverkligande: Planerade insatser gällande jämställdhetsintegrering i förvaltningen, kunskapshöjande insatser för olika målgrupper gällande HBTQIA samt kunskapshöjande insatser gällande vikten av representation genomförs 2021.

Mål: Delta i det nordiska samarbete.

Förverkligande: Åland har deltagit i det nordiska samarbetet på jämställdhets- och HBTQIA området.

Mål: Regeringens strategi och ett riktat åtgärdsprogram rörande nolltolerans mot våld i nära relationer 2020 - 2030.

Förverkligande: Under året utarbetades och antogs ”Strategi för nolltolerans mot våld i nära relationer 2020-2030” för aktivt arbete mot våld i nära relationer och för förverkligandet av strategiska målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra i enlighet med Agenda för jämställdhet 2019-2030.

Mål: Ett utökat verkningsfullt förebyggande arbete mot våld i nära relationer.

Förverkligande: Åtgärder har vidtagits genom initiativ till samverkan med berörda myndigheter och med tredje sektorn samt initiativ till åtgärder för implementering och uppföljning av Istanbul konventionen. Utökat samarbete och samverkan med Sverige och Finland på området.

Mål: Förbättrad upptäckt av mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Förverkligande: Arbetet har påbörjats bland annat genom att erbjuda grund- samt kompetenshöjande utbildning på området i samarbete med Nationellt Centrum för Kvinnofrid.

Mål: Förbättrad kunskap och metodutveckling inom området mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer med avseende till våldsprevention med särskilt fokus på kopplingen mellan maskulinitet och våld.

Förverkligande: Samarbete och samverkan för kompetensutveckling på området för berörda myndigheter har etablerats nordiskt med bland andra Alternativ till Vold i Norge och Nationellt Centrum för Kvinnofrid i Sverige.

Central Baltic

Det externfinansierade informationskontoret för EU:s Interreg Central Baltic-program, Contact Point Åland, som landskapsregeringen är värdorganisation för, har verkat i enlighet med sin arbetsplan och uppnått de interna målsättningarna, dock så att evenemang ändrat form och resor utgått. Vad gäller hållbarhet påverkar flera av de finansierade projekten utvecklingen positivt inom flera områden på Åland och i omkringliggande regioner, bland annat genom åtgärder i många småbåtshamnar.

Radio och TV

Mål: Ställa om verksamheten till den nya finansieringslösning för Ålands Radio och Tv Ab som träder i kraft den 1.1.2021.

Förverkligande: Den administrativa tjänst som arbetat med uppgifter kopplade till TV-licenser har förlängts i en begränsad övergångsperiod för att avsluta ärenden kopplat till det gamla systemet. TV-kontrollanterna har inga nya förordnanden från och med årsskiftet.

Kommunstruktur

Mål: I och med regeringsskiftet kommer landskapslagen om en kommunreform att ändras. Ny lagstiftning inväntas innan ytterligare verkställighetsåtgärder vidtas.

Förverkligande: Ett lagförslag som innebär att landskapslagen om en kommunreform på Åland upphävs och kommunstrukturlagen för Åland ändras så att frivilliga förändringar av kommunindelningen åter blir möjliga utgående från dagens 16 kommuner har antagits av lagtinget.

Brand- och räddningsväsendet

Mål: Skapa förutsättningar för kurser, information, planering och övningar för myndigheter och personal som deltar i räddningsverksamhet och beredskapsarbete.

Förverkligande: Landskapsregeringen har ersatt brand- och räddningsförbundet för kostnaderna för verksamhetsledaren. Ingen kursverksamhet har genomförts under året på grund av covid-19 epidemin.

Mål: Upprätthålla en räddningsdelegation för räddningsverksamhet med uppgift att följa med i utvecklingen på området och ta initiativ till utveckling inom området samt att samordna räddningsväsendet.

Förverkligande: Räddningsdelegationen har inte tillsatts på grund av covid-19 epidemin.

Mål: Tillsammans med Statens Ämbetsverk på Åland upprätthålla en organisation för befolkningsskyddet samt utföra och initiera förberedelser för förhållanden och händelser som avviker från det normala.

Förverkligande: Under året har beredskapslagen för första gången tagits i bruk på grund av covid-19 epidemin. Landskapsregeringen har upprätthållit en lägescentral för att hantera alla frågor. Efter att lägescentralen avvecklades har en tjänsteman i beredskap bevakat coronahändelser. Kontakterna med Försörjningsberedskapscentralen har varit intensiva. Det årliga mötet mellan försörjningsberedskapscentralen och försörjningsberedskapsgrupperna hölls digitalt.

Viking Lines M/S Amorella grundstötte utanför Föglö den 20 september 2020 och M/S Grace grundstötte utanför Mariehamn den 21 november 2020. Landskapsregeringen deltog i Gränsbevakningens stab för sjöräddningssituationer.

En störning skedde i en reaktor i Olkiluotos kärnkraftverk den 10 december 2020. Samordningsgruppen för strålningsfarosituationer på Åland aktiverades.

Landskapsregeringen har deltagit i en epidemiövning tillsammans med epidemigruppen för Åland. Övningen arrangerades av Livsmedelsverket i Sverige via Teams.

Mål: Utföra utredningar och utarbeta regelverk med syfte att förbättra säkerheten i samhället och effektiviteten hos räddningsmyndigheterna.

Förverkligande: En utredning gällande revidering av sotningsverksamheten på Åland har genomförts. Arbetsgruppen med uppgift att bereda ett förslag till reviderad rökdykningsanvisning har inlämnat ett förslag. En arbetsgrupp med uppdrag att följa upp myndigheternas arbete under stormen Alfrida är tillsatt och fortsätter sitt arbete.

Nyckeltal

Registrerade ärenden	Registrerade	Pleni ensk.	Tjm Tjb	Oavsl. > 3 mån.	Oavsl. > 3 mån, totalt
Regeringskansliet					
Allmänna byrån	210	83	150	3	6
Enheten för rättsliga ärenden	925	185	654	38	54
Personal- och kommunikation	10	4	4	1	8
Utveckling- och hållbarhet	7	4	0	0	1
Servicefunktionen	1	0	1	0	0
Regeringskansliet totalt	**1 153**	**276**	**809**	**42**	**69**
Finansavdelningen					
Allmänna byrån	266	142	85	39	44
Redovisningsbyrån	22	4	12	1	2
Avtals- o. Pensionsbyrån	728	58	648	11	13
Finansavdelningen totalt	**1 016**	**204**	**745**	**51**	**59**

Registrerade ärenden	Registrerade	Pleni ensk.	Tjm Tjb	Oavsl. > 3 mån.	Oavsl. > 3 mån, totalt
Social- och miljöavdelningen					
Allmänna byrån	107	33	87	2	3
Socialvårdsbyrån	77	94	10	37	37
Hälso- och sjukvårdsbyrån	238	72	193	7	9
Miljöbyrån	152	63	53	22	37
Social- och miljöavd. totalt	**574**	**262**	**343**	**68**	**86**
Utbildnings- o kulturavdelningen					
Allmänna byrån	199	9	117	4	11
Ålands landskapsarkiv	6	4	0	2	20
Utbildningsbyrån	229	80	191	31	39
Kulturbyrån	87	63	14	48	55
Kulturmiljöenheten	124	0	76	7	16
Ålands museum	17	4	23	2	5
Ålands kulturhistoriska museum	0	0	0	0	0
Ålands konstmuseum	4	0	0	0	0
Kulturarvsenheten	4	0	0	0	0
Utbildnings- o kulturavd.totalt	**670**	**160**	**421**	**94**	**146**
Näringsavdelningen					
Allmänna byrån	424	40	554	17	21
Jordbruksbyrån	769	13	2 890	37	74
Fiskeribyrån	112	15	159	5	9
Skogsbruksbyrån	1 162	3	1 166	7	11
Jakt- och viltvårdsenheten	58	5	76	2	2
Näringsavdelningen totalt	**2 525**	**76**	**4 845**	**68**	**117**
Infrastrukturavdelningen					
Allmänna byrån	805	91	759	16	66
Transportsbyrån	95	75	42	18	82
Vägnätsbyrån	292	146	148	49	75
Infrastrukturavdelningen totalt	**1 192**	**312**	**949**	**83**	**223**
Lagberedningen totalt	**122**	**116**	**56**	**0**	**0**
Allmänna förvaltningen totalt	**7 252**	**1 406**	**8 168**	**406**	**700**

Registratur och reception	2016	2017	2018	2019	2020
Registrerade ärenden ÅLR					
Kvinnor				1 317	1 091
Män				2 143	2 103
Övriga (1				3 598	4 058
Registrerade ärenden totalt				**7 058**	**7 252**
Postförsändelser	21 193	21 433	21 131	17 446	17 740
Besökare	18 658	17 436	17 741	14 175	9 769 (2
Besvarade telefonsamtal	46 464	42 592	42 697	39 766	44 031

1) T.ex. företag, föreningar. 2) I sammanställningen saknas besökaruppgifter för januari och februari.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Under året har en ny landskapsförordning (2020:127) om landskapsregeringens allmänna förvaltning tagits fram. För att förstärka stabsfunktionerna, den strategiska samhällsutvecklingen och digitaliseringen bildades 1.1.2021 stabsenheten och digitaliseringsenheten under regeringskansliet medan utvecklings- och hållbarhetsenheten avskaffades. Genom organisationsförändringen gavs även ett tydligare uppdrag och mandat för finansavdelningen att följa upp samt implementera utvecklings- och hållbarhetsagendan i landskapet Ålands budget, budgetuppföljning och bokslutsprocesser.

Enligt 3 § landskapsförordningen (2020:127) om landskapsregeringens allmänna förvaltning består regeringskansliet från 1.1.2021 av en allmän byrå som organisatoriskt indelas på följande sätt:

- Stabsenheten
- Enheten för rättsliga och internationella frågor
- Personal- och kommunikationsenheten
- Digitaliseringsenheten
- Servicefunktionen

I stabsenheten ingår Ålandskontoret i Helsingfors, i enheten för rättsliga och internationella frågor ingår registraturen samt i personal- och kommunikationsenheten ingår receptionen.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Den största risken vid regeringskansliet är personberoendet och detta problem blev ännu tydligare när försiktighetsåtgärder vidtogs för att hantera covid-19 epidemin. På många funktioner finns endast en sakkunnig tjänsteman.

Regeringskansliet har tidvis haft svårt att rekrytera kompetent personal, vilket utgör ett allvarligt hot mot möjligheterna att bedriva en verksamhet med bibehållen hög kvalitet. Det är därför att största vikt att landskapsregeringen ytterligare fokuserar på åtgärder som bidrar till att göra landskapsregeringen till en attraktiv arbetsplats. Detta arbete bör resultera i arbetsvillkor som upplevs som attraktiva men även löner som är konkurrenskraftiga.

Arbetsbelastningen vid regeringskansliet är hög, vilket leder till en prioritering bland arbetsuppgifterna. Konsekvensen av bristande resurser är att alla arbetsuppgifter inte kan utföras inom rimlig tid. Föråldrad lagstiftning leder också till tolkningssvårigheter vid beslutsfattandet.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ålands landskapsregerings delegeringsbeslut och arbetsordningen för regeringskansliet uppdateras kontinuerligt för att motsvara kraven på en effektiv förvaltning. Vid regeringskansliet följs båda dessa dokument väl och några problem med efterlevnaden har inte noterats. Chefsgruppen vid regeringskansliet ansvarar för den allmänna planeringen och samordningen av regeringskansliets verksamhet. Regeringskanslimöten och enhetsmöten hålls regelbundet för planering av verksamheten, förändringar i verksamheten och för uppföljningar samt annat som har direkt samband med arbetsplatsen och arbetsuppgifterna.

Vid regeringskansliet förekommer inte sådana penningtransaktioner som är förknippade med stora risker för att fel ska uppkomma varför den interna styrningen och kontrollen till stora delar handlar om att säkra kvaliteten i beslutsfattandet. Vid regeringskansliet tillämpas principen att två personer ska läsa igenom mer komplicerade beslutsförslag innan beslutet fattas i syfte att säkerställa en jämn och hög kvalitet i beslutsfattandet. En förutsättning för ett effektivt beslutsfattande är modern och uppdaterad lagstiftning. Utgående från lagstiftningen kan sedan mer detaljerade anvisningar för handläggning av ärenden tas fram. Av denna orsak har arbetet att uppdatera föråldrad lagstiftning

prioriterats. Parallellt med att lagstiftningen uppdateras, utarbetas även anvisningar/handläggnings-rutiner.

Regeringskansliet har under året bedrivit rådgivande verksamhet till förvaltningen och uppmärksammar kontinuerligt de brister som kommer till kännedom i syfte att uppnå en god kvalitet vid handläggningen av ärenden inom förvaltningen. Inom regeringskansliet har enheten för rättsliga och internationella frågor uppdraget att företräda landskapsregeringen vid rättegångar och gör det i mån av möjlighet. Enheten för rättsliga och internationella frågor vid regeringskansliet håller även årligen en kurs för nyanställda och övrig personal där bland annat grundläggande förvaltningsrätt och offentlighetslagstiftning ingår i syfte att höja personalens kompetens. Kursen finns även tillgänglig digitalt. Regeringskansliet planerar att kontinuerligt hålla fördjupade föreläsningar för förvaltningen inom olika temaområden. Föreläsningarna är ett led i att säkerställa att det finns god kunskap inom förvaltningen om den förvaltningsrättsliga lagstiftning som utgör grunden för handläggning av ärenden och självstyrelsen.

Lagberedningen

Översikt

Ålands författningssamling

I Ålands författningssamling (ÅFS) publiceras landskapslagar, landskapsförordningar, överenskommelseförordningar och vissa andra beslut som lagtinget och landskapsregeringen fattar och som är av allmän betydelse. Författningssamlingen administreras av lagberedningen. I författningssamlingen publicerades under året 132 nummer. Antalet lagförslag som tillställdes lagtinget var 46 under året.

Något om lagstiftningskontrollen av vissa lagförslag

Vid den lagstiftningskontroll som Republikens president utövar granskas om lagtinget vid antagandet av en landskapslag har överskridit sin lagstiftningsbehörighet eller om landskapslagen rör rikets inre eller yttre säkerhet.

Inför presidentens behandling av de landskapslagar som antogs under året inhämtades Högsta domstolens utlåtande i sex fall. Sammanlagt 21 lagtingsbeslut om antagande av landskapslagar ingick i dessa. Att ett utlåtande av Högsta domstolen först inhämtas är enligt 19 § 2 mom. i självstyrelselagen ett absolut krav för att presidenten ska kunna förordna ett lagtingsbeslut att förfalla i sin helhet eller till viss del.

I fyra av dessa sex fall ansågs det inte finnas några hinder för att lagarna kunde träda i kraft, medan det i de två övriga fallen ansågs finnas en eller flera bestämmelser som var av en sådan natur att det fanns grund för ett fällande i dess helhet respektive ett partiellt veto. Här kommenteras endast de fall där högsta domstolen fann att en behörighetsöverskridning förelåg.

Det första ärendet där högsta domstolen fann att en lag skulle fällas gällde en landskapslag om hindrade av diskriminering. Genom lagen skulle rikets diskrimineringslag göras tillämplig på Åland med vissa avvikelser. Lagen skulle inte bara vara tillämplig på landskaps- och kommunalförvaltningen utan även på andra organ som sköter offentligrättsliga uppgifter samt inom verksamheter som yrkesmässigt tillhandhåller varor eller tjänster för allmänheten. Enligt högsta domstolen kunde bestämmelserna i lagen tolkas som så att de arbetsrättsliga tillsynsfunktioner som i riket sköts av arbetsskyddsmyndigheterna på Åland skulle skötas av en landskapsmyndighet, trots att arbetsrätten utgör riksbehörighet. Domstolen konstaterade att landskapslagens sakliga och organisatoriska tillämpningsområde var så vitt formulerat att tillämpningen av landskapslagen skulle utsträcka sig till sådana områden som föll inom rikets lagstiftningsområde. Högsta domstolen ansåg därmed att tillämpningsområdet för lagen var så pass oklart på ett grundläggande sätt att en kränkning av bestämmelserna om rättsskydd i 21 § i grundlagen förelåg. Landskapslagen förordnades således att förfalla i dess helhet.

Det andra ärendet som behandlades av högsta domstolen och där domstolen fann att en lag partiellt skulle fällas gällde en ändring av landskapslagen om tobak och relaterade produkter. Syftet med landskapslagen var att genomföra Europeiska unionens närmare bestämmelser om märkning och spårbarhet. Enligt landskapslagen skulle tobaksprodukter få säljas av den som fått identifieringskoder av landskapets id-utfärdare. Id-märkningen skulle utfärdas av en av landskapsregeringen förordnad enhet. Enligt EU-bestämmelserna utnämner varje medlemsstat en enhet med ansvar för att generera och utfärda unika identifieringsmärkningar. Enligt högsta domstolen får det finnas endast en id-utfärdare för varje medlemsstat. Enligt 59b § i självstyrelselagen är det riket som utser en förvaltningsmyndighet i fall där både landskapet och riket har behörighet om medlemsstaterna enligt gemenskapsrätten får utse endast en myndighet. Högsta domstolen konstaterade trots att en id-utfärdare inte är en förvaltningsmyndighet utan har offentliga förvaltningsuppgifter som regleras i 124 § i grundlagen att det omnämnande av en id-utfärdare som avses i EU-bestämmelsen med

beaktande med id-utfärdarens uppgifter samt kravet på dess oberoende och opartiskhet ska jämställas i självstyrelselagens systematik med ett sådant utseende av en förvaltningsmyndighet som avses i 59b § i självstyrelselagen. I och med att landskapslagen formulerats så att det skulle höra till landskapsregeringens uppgifter att förordna id-utfärdaren för landskapets del fann högsta domstolen att vissa bestämmelser i landskapslagen skulle fällas. Presidenten förenade sig med högsta domstolens slutsats och fann samtidigt inga hinder för att lagtingsbeslutet till övriga delar kunde sättas i kraft. Lagen i övrigt trädde i kraft den 1 december 2020.

Andra lagförslag av betydelse

Orsaken till att ett lagförslag tillställs lagtinget under året varierar. Det finns bland annat sådant som har sin grund i regeringsprogrammet och sådant som har sin grund i krav som följer av medlemskapet i den Europeiska unionen och också sådant som har en annan grund.

Under år 2020 överlämnades ett flertal lagförslag som på ett eller annat sätt hade ett samband med den pågående covid-19 epidemin. Lagförslagen gällde framför allt olika former av stöd till näringslivet och till arbetslösa, men också till kommunerna. Även lagförslag om distansundervisning vid situationer där grundskolorna stängs helt eller delvis på grund av ett regionalt pandemiläge skickades till lagtinget under året.

Ett ärende som det förts mycket diskussioner om under ett flertal mandatperioder är kommunstrukturen på Åland. Under året överlämnades ett lagförslag om kommunstruktur och förändringar av kommunindelningen till lagtinget, vilket innebar att den lag om en reform av kommunstrukturen på Åland som antagits under den förra mandatperioden skulle upphävas. Samtidigt föreslogs att kommunstrukturlagen skulle ändras så att frivilliga förändringar av kommunindelningen åter skulle bli möjliga utgående från dagens 16 kommuner. Varken lagtingsbehandlingen eller lagstiftningskontrollen av lagförslaget hann slutföras under året.

Efter en längre tids beredning överlämnades också ett lagförslag till lagtinget med förslag till ny offentlighetslagstiftning. Genom förslaget vill landskapsregeringen stärka offentlighetsprincipen och öka öppenheten inom landskaps- och kommunalförvaltningen. Samtidigt moderniseras offentlighetslagstiftningen så att den bättre beaktar den tekniska utvecklingen i samhället. Förslaget medför även att reglerna om offentlighet och sekretess blir tydligare. Lagförslaget är fortfarande under behandling i lagtinget.

Uppföljning

Ekonomi

Lagberedningen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	1 257,73	2 000,00	742,27	62,9%
Summa Verksamhetens intäkter	**1 257,73**	**2 000,00**	**742,27**	**62,9%**
Personalkostnader	-749 219,00	-833 562,64	-84 343,64	89,9%
Köp av tjänster	-53 418,19	-118 437,00	-65 018,81	45,1%
Material förnödenh	-2 095,92	-3 000,00	-904,08	69,9%
Övr verksamh kostn	-26,92		26,92	
Summa Verksamhetens kostnader	**-804 760,03**	**-954 999,64**	**-150 239,61**	**84,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-803 502,30**	**-952 999,64**	**-149 497,34**	**84,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-803 502,30**	**-952 999,64**	**-149 497,34**	**84,3%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
28010 Lagberedning	-865 507,75	-858 405,28	-797 240,41	-803 502,30

Utfallet av köp av tjänster varierar ofta från år till år beroende på behovet av vissa tjänster. Inte sällan kolliderar dessutom olika faktorer med varandra, såsom behov och tid, vilket påverkar förutsättningarna för inköp av vissa specialisttjänster. En beredskap med tillgängliga resurser bör dock alltid finnas, såvida en kvalitetssäkring av lagberedningsarbetet eftersträvas.

Under året sköttes uppdateringen av Ålex av interna resurser, eftersom detta visat sig vara mera ändamålsenligt.

Målsättningar

Mål: Den elektroniska lagsamlingen (Ålex) kommer fortlöpande att kräva att resurser görs tillgängliga för att förbättra och uppdatera lagsamlingen med de förändringar som kontinuerligt genomförs i lagstiftningen. Lagsamlingen kommer att vara tillgänglig utan kostnad på landskapsregeringens webbsida.

Förverkligat: Ålex har varit tillgänglig på landskapsregeringens webbplats regeringen.ax under hela året. Prioriteringen av ärenden relaterat till covid-19 epidemin har medfört att Ålex endast kunnat uppdateras med nya författningar två gånger under året.

Nyckeltal

Publiceringar	**2018**	**2019**	**2020**
Ålands författningssamling	102	116	132
Landskapslagar	37	82	79
Självstyrelselagen (ändring)	0	1	1
Landskapsförordningar	21	15	21
Beslut om budget	4	4	6
Beslut av lagtinget om int. fördrag	21	8	9
Beslut av landskapsregeringen	17	5	9
Överenskommelseförordning	2	1	4
Lagförslag	27	28	46
Kompletterande lagförslag	0	0	0
Totalt	**231**	**260**	**307**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Efterfrågan på lagberedningens tjänster har under året varit fortsatt stor, vilket tvingat fram en tuff prioritering mellan de ärenden som ska beredas. Lagberedningsarbetet är personalintensivt och påverkas märkbart av personella förändringar. För att möta den utökade efterfrågan på lagberedningens tjänster inrättades ytterligare en tjänst som lagberedare i slutet av året.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Eftersom arbetet är personalintensivt och också kunskapsintensivt kan oförutsedda händelser inom personalen medföra problem. Till den del det handlar om mera allmänna frågor har målet alltid varit att upprätthålla en viss dubblering av kompetensen eller parallella strukturer för att minska sårbarheten.

Till den del det handlar om mera omfattande enskilda ärenden finns det en risk för störningar. Störningarna kan få direkt genomslag. Effekten är huvudsakligen på kort sikt och det är i praktiken inte realistiskt att bygga upp strukturer för att undvika den. Störningarna kan dock kräva omprioriteringar som har en kortare eller längre inverkan.

Risk finns för felaktiga bedömningar och misstag som inte upptäcks under vare sig lagtingsbehandlingen eller lagstiftningskontrollen. Sådana kan få konsekvenser.

Trögheten i systemet innebär också den en viss risk. Detta gäller särskilt i förhållande till de krav som den Europeiska Unionens organ och unionsrätten ställer.

Riskerna på lång och medellång sikt bedöms mot ovanstående bakgrund vara hanterliga, men förutsätter ständig uppmärksamhet.

Finansavdelningen

Översikt

Avdelningen handlägger ärenden som gäller landskapets finanser, skatter och avgifter, informationsteknologi, upphandlingsfrågor, ägarstyrning samt kommunernas ekonomi. Avdelningen hanterar också landskapets ekonomiförvaltning inklusive utbetalningen av löner samt kollektiva avtal och tolkningen av dessa, de landskapsanställdas rättsliga ställning, tjänsteregleringar och pensioner.

Pandemin påverkade finansavdelningens verksamhet i hög utsträckning på flera olika sätt. Budgetarbetet var intensivt under hela året med syfte att dämpa pandemins effekter på samhällsekonomin och personalen flyttade snabbt ut när det kom direktiv om distansarbete, vilket i sin tur ställde stora krav på it-beställaren som hanterade övergången till distansarbete för hela allmänna förvaltningen. Där det varit möjligt har arbetslag jobbat fysiskt åtskilda för att säkerställa kontinuiteten. Avdelningen har också hanterat ökningen av utbetalningar av såväl arbetslöshetsunderstöd som de tillfälliga stöd som landskapsregeringen tagit beslut om under året för att stärka sysselsättningen.

Landskapets ekonomiska läge

Finansåret 2020 inleddes med ett underskott i grundbudgeten om närmare 15 miljoner euro exklusive upplösning av reserveringen av penningautomatmedel. Inberäknat icke budgeterade behov av utveckling inom sådana områden som exempelvis digitalisering, jämställda löner och hållbarhet uppgick sannolikt det verkliga underskottet till minst 20 miljoner euro. Coronapandemin innebar en mycket stor ekonomisk utmaning för Åland. En försämrad världsekonomi och restriktioner i syfte att bekämpa viruset medförde konsekvenser som resulterat i kraftigt minskade intäkter. Skattefinansieringen uppgick i grundbudgeten till 271,5 miljoner euro, men när året var till ända hade endast 239,7 miljoner euro influtit. Samtidigt ökade kostnaderna historiskt mycket på kort tid. Överföringsutgifterna uppgick i grundbudgeten till drygt 98 miljoner euro, men ökades med hela 26 miljoner euro i tilläggsbudgeter under året. Dock ökade utfallet av överföringskostnaderna inte lika mycket, utan uppgick till totalt 109,8 miljoner euro. En nyckelvariabel som återger såväl intäktsbortfallet som kostnadsökningen är arbetslöshetstalet, som låg som högst i maj, på 13,4 procent. Antalet arbetslösa och permitterade var som mest uppe i 2.046 personer. I statens sjunde tilläggsbudget för år 2020 upptogs ett anslag om 6 miljoner euro för att ersätta landskapet Åland för de direkta tilläggskostnader som covid-19 epidemin orsakar social- och hälsovården. En ansökan om bidrag ur dessa medel för i huvudsak Ålands hälso- och sjukvårds covid-19 relaterade kostnader under år 2020 lämnades in i mars 2021. Avsikten är även att under år 2021 anhålla om särskilda bidrag enligt 51 § självstyrelselag för Åland för den väsentliga rubbningen i samhällsekonomin som covid-19 förorsakade landskapet år 2020. Landskapsregeringen gjorde i slutet av året en framställning om särskilda bidrag enligt 51 § i självstyrelselagen för de kostnader landskapet påförs för återställande av det samhällskritiska el- och telefonnätet till följd av stormen Alfrida. I fjärde tilläggsbudgeten beviljade lagtinget en fullmakt att under perioden oktober 2020 till och med mars 2021 uppta lån för högst 60 miljoner euro. Vid utgången av år 2020 hade beslut fattats om att ingå avtal om kommuncertifikatprogram med tre banker för att möjliggöra kortfristig upplåning med kort varsel. Inga lån upptogs under år 2020.

Landskapet och kommunerna

Totala överföringar inklusive landskapsandelar, samarbetsstöd, skattekompensationer och temporärt stöd på basen av skatteuppgifter, uppgick år 2020 till ca 41,2 miljoner euro.

Landskapsandelarna uppgick enligt budget för år 2020 till 32,8 miljoner euro. Slutregleringar samt den temporära höjningen under år 2020 gjorde att landskapsandelarna totalt uppgick till ca 34,3 miljoner euro. Ersättningsgraden höjdes alltså temporärt år 2020 för landskapsandelarna för

socialvården och den samordnade socialtjänsten med 1,9 procentenheter. Höjningen ökade landskapsandelarna med ca 1,5 miljoner euro under år 2020.

Utöver den temporära höjningen av landskapsandelarna erhöll kommunerna även extra stöd med anledning av pandemin i enlighet med LL (2020:49) om kompensation till kommunerna för minskade skatteintäkter år 2020. Detta stöd uppgick till sammanlagt 3,5 miljoner euro.

Landskapsregeringen kompenserar också kommunerna för olika ändringar som påverkar kommunernas skatteinkomster. Kompensationen för arbets- och pensionsinkomstavdraget uppgick till ca 1,8 miljoner euro. Kompensationen av kapitalskatt uppgick till ca 0,8 miljoner euro, och kompensation för övriga skatteförändringar till ca 0,5 miljoner euro. Totala skattekompensationer uppgick till ca 3,1 miljoner euro år 2020.

Samarbetsstöden uppgick till ca 0,3 miljoner euro. Drygt 0,1 miljoner euro återstod vid årsskiftet i outnyttjat samarbetsstöd.

It-samordning och it-utveckling

Landskapsregeringen avslutade det treåriga program för it-samordning som pågått 2018 – 2020. Från början inkluderade programmet tre delprojekt: 1) strategisk kunddialog, med särskilt fokus på Ålands gymnasium och ÅHS, där man ska ta fram egna planer för att samordna sin it-utveckling genom Åda Ab, 2) teknisk samordning för gemensamma it-investeringar/utveckling samt 3) skapa förutsättningar hos Åda Ab att tillgodose hela offentliga Ålands it-behov. Som ett resultat av programmet inleddes två nya delprojekt under år 2020, som var samordningsprogrammets sista år: 4) överföring av ÅHS bas-it till Åda Ab och 5) skapa förutsättningar på landskapsregeringen. Skapa förutsättningar på landskapsregeringen syftade till att bland annat utveckla beställarorganisationen gentemot underställda myndigheter och att utveckla digitala arbetssätt.

Till programmets delresultat år 2020 hör exempelvis:

- Att KPMG genom en revision av Ådas processmognad följt upp delprojektet Skapa förutsättningar hos Åda som finansavdelningen beställt. Uppföljningen visade att projektet var lyckat.
- Att överföringen av ÅHS bas-it till Åda har lagts på is.
- Att de avdelningar som visat intresse (finansavdelningen, utbildnings- och kulturavdelningen samt infrastrukturavdelningen) har samma struktur och uppbyggnad av sina teams. Avdelningarna har jämte teknikstödet arbetat med att höja kompetensen och att digitalisera sina arbetssätt i högre grad.
- Att hela allmänna förvaltningen fick tillgång till grundläggande utbildning i Teams i samband med rekommendationerna om distansarbete.
- Att fyra funktioner stegvis implementeras som tjänst från 2021. Dessa är upphandlingsstöd, Microsoft365, Hypergene finans och arbetsplats som tjänst. Tjänsterna bygger vidare på den modell för it-förvaltning som togs fram i delprojektet Skapa förutsättningar hos Åda.
- Att finansavdelningen tagit i bruk &frankly för att regelbundet ta pulsen på ledarskap och medarbetarskap eller t.ex. distansarbete.

Covid-19 epidemin har i hög utsträckning påverkat it-verksamheten samt användningen. Med kort varsel uppstod omfattande behov av möjligheter till distansarbete samt distansmöten, något som ställde krav på såväl utrustning som tekniska lösningar och utbildning. Relativt stor andel av användarna hade redan tillgång till bärbara datorer och trots långa leveranstider på kompletterande utrustning löstes tillgången för övriga relativt smidigt, dels genom att viss äldre utrustning tog i bruk, dels genom att mindre modeller av stationära maskiner användes även för distansarbete. En ny brandvägg underlättade även anslutning via VPN. Utbildning i hantering av Teams har genomförts på distans, ytterligare har licenser för ett utbildningspaket köpts in. Generellt sett har tekniken för

distansarbete fungerat mycket väl samt tagits emot positivt hos användarna, speciellt med beaktande av att den togs i bruk oförberett under en mycket kort tidsperiod.

Det arbete med en hårdvarumässig samt konfigurationsmässig uppdatering av förvaltningens datanätverk som inleddes år 2019 har fortgått, tillgången till nyckelpersoner har dock försvårats på grund av Coronasituationen varför en del arbete ännu återstår.

Förnyelsen av landskapsregeringens digitala formulär fortgår, målsättningen är att samtliga digitala formulär inom mars 2021 ska vara flyttade till det nya verktyg för e-tjänster som landskapsregeringen tillsammans med ÅMHM, ÅSUB, Mariehamns stad och Åda Ab har utvecklat.

Projektet gällande utvecklingen av det gemensamma e-tjänsteverktyget är avslutat i och med att fas 3, anslutning mot informationsleden slutfördes under sommaren, dock vidareutvecklas verktyget inom ramen för den löpande förvaltningen. Under året har stöd för hantering av fullmakter för fysiska personer implementerats, fullmakter för juridiska personer implementeras under 2021.

En förnyelse av systemet för administration av ax-domänen har påbörjats under sommaren och beräknas vara slutförd under våren 2021. Det är fråga om en total förnyelse av systemet vad gäller den tekniska plattformen. I det nya systemet kommer registrarerna att betala registreringar samt förnyelse via e-betalning något som kommer att eliminera dagens arbetskrävande faktureringsprocess.

Ett byte av landskapsregeringens antivirusprogramvara i syfte att konsolidera antiviruslösningarna hos Ådas kunder har påbörjats likaså en förnyelse av systemet för hantering av jaktkort, -licenser och statistik.

Landskapslagen (2019:7) om tillgängliga webbplatser och mobila applikationer inom förvaltningen tillämpas på landskapsregeringens webbplats från med den 23 september 2020. Efter en inledande tillgänglighetsgranskning av webbplatsen åtgärdades en del brister varefter ytterligare en tillgänglighetsgranskning genomfördes i augusti 2020. Tillgänglighetsredogörelsen finns publicerad på webbplatsen.

Uppföljning

Ekonomi

Finansavdelningen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	242 850,09	329 000,00	86 149,91	73,8%
Avgiftsintäkter	77 297,50		-77 297,50	
Övr verksamh intäkt	115 133,35	50 000,00	-65 133,35	230,3%
Summa Verksamhetens intäkter	**435 280,94**	**379 000,00**	**-56 280,94**	**114,8%**
Personalkostnader	-2 538 536,63	-2 914 667,82	-376 131,19	87,1%
Köp av tjänster	-3 576 426,94	-5 864 298,00	-2 287 871,06	61,0%
Material förnödenh	-238 377,46	-145 000,00	93 377,46	164,4%
Övr verksamh kostn	-2 784 799,06	-2 797 116,41	-12 317,35	99,6%
Summa Verksamhetens kostnader	**-9 138 140,09**	**-11 721 082,23**	**-2 582 942,14**	**78,0%**
Pensionsintäkter	19 100 000,00	19 100 000,00	0,00	100,0%
Pensionskostnader	-36 506 679,35	-37 260 000,00	-753 320,65	98,0%
Summa Pensioner	**-17 406 679,35**	**-18 160 000,00**	**-753 320,65**	**95,9%**
Övr ink o kap överf	32 352,82	200 000,00	167 647,18	16,2%
Summa Intäkt ink o kap	**32 352,82**	**200 000,00**	**167 647,18**	**16,2%**
Övrigt näringsliv		-50 000,00	-50 000,00	
Allmänna stöd	-21 755 987,35	-22 732 410,84	-976 423,49	95,7%

Övriga ink kap överf	-5 050 376,79	-14 659 466,17	-9 609 089,38	34,5%
Summa Utgift ink o kap öv	**-26 806 364,14**	**-37 441 877,01**	**-10 635 512,87**	**71,6%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-52 883 549,82**	**-66 743 959,24**	**-13 860 409,42**	**79,2%**
Ränteintäkter	-91,58		91,58	
Övr finansiella int	-21,55		21,55	
Räntekostnader	-131,59		131,59	
Övr finansiella kost	-1 811,13		1 811,13	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-2 055,85**		**2 055,85**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-52 885 605,67**	**-66 743 959,24**	**-13 858 353,57**	**79,2%**
Ökning eller minskning av reserver	-629 538,32		629 538,32	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-53 515 143,99**	**-66 743 959,24**	**-13 228 815,25**	**80,2%**

Notera att budgetbeloppet i tabellen inte inkluderar balanskonton. I årsbokslutet inkluderas budgetposter från både balans- och resultatkonton.

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
30010 Finans, verksamhet	-2 134 823,38	-2 206 491,60	-2 257 912,17	-2 173 321,02
33000 LR andel o stöd kommunerna	-1 377 502,38	-17 464 839,54	-18 554 749,62	-21 755 987,35
34000 Särskilda stöd, lån	1 020,32	50,00		-62 387,37
35000 Penningautomatmedel	-6 375 886,60	-5 951 017,04	-4 158 128,13	-5 585 174,92
39000 It-drifts o utvecklingskostn	-1 157 022,37	-2 377 332,39	-2 980 513,48	-2 972 710,41
39099 Internhyra	-3 990 000,00	-4 085 494,20	-4 183 832,22	-2 775 942,24
Summa 3100 Finans allm byrån	**-15 034 214,41**	**-32 085 124,77**	**-32 135 135,62**	**-35 325 523,31**
38000 Pensioner o pensionsrelat utg	-15 959 371,22	-17 932 886,44	-17 826 941,42	-17 865 414,60
Summa 3200 Avtals- o pensionsby	**-15 959 371,22**	**-17 932 886,44**	**-17 826 941,42**	**-17 865 414,60**
39050 Förändr semesterlöneskuld	-1 114 622,99	-67 045,56	-891 071,62	-324 206,08
Summa 3300 Redovisningsbyrån	**-1 114 622,99**	**-67 045,56**	**-891 071,62**	**-324 206,08**
Summa 3000 Finansavdelningen	**-32 108 208,62**	**-50 085 056,77**	**-50 853 148,66**	**-53 515 143,99**

Budgetuppföljningen för finansavdelningens förvaltningsområde visar att utfallet understiger tillgängliga anslag netto med sammanlagt ca 13,2 miljoner euro (10,7 miljoner euro år 2019). Det beror främst på att understöden ur penningautomatmedel, landskapsandelarna och kostnaderna för it-drifts- och utvecklingskostnaderna, förändringen av semesterlöneskulden och andra bokföringsmässiga korrigeringar samt pensionskostnaderna är lägre än tillgängliga anslag. Även avdelningens verksamhetskostnader understiger budgeterat belopp. Vid en jämförelse mot föregående år ökar nettokostnaderna inom förvaltningsområdet med knappt 2,7 miljoner euro. I det ingår bland annat en ökning av landskapsandelarna med ca 3,2 miljoner euro, en ökning av bidragen ur penningautomatmedel inklusive återföring till paf-reserveringen med ca 1,4 miljoner euro. It-drifts- och utvecklingskostnaderna var i det närmaste oförändrade i jämförelse med år 2019. Internhyran under finansavdelningen minskade med 1,4 miljoner euro till följd av att hyran för kanslihuset överfördes till regeringskansliet. Pensionskostnaderna netto var i det närmaste oförändrade i jämförelse med år 2019, men såväl pensionskostnaderna som överföringen från fonden ökade var för sig med ca 1,4 miljoner euro. Avdelningens verksamhetskostnader netto var ca 0,08 miljoner euro lägre år 2020 än år 2019. Det bör noteras att det i budgeten för året togs upp ett centralt anslag under moment 39050 om 624.000 euro för en kalkylerad kostnadsverkan inklusive sociala kostnader av en extra pott om 400.000 euro som ingår i tjänstekollektivavtalet. Vid

tidpunkten för uppgörande av bokslutet var det inte beslutat på vilket sätt och när den extra potten realiseras och medför kostnader, varför ingen kostnadsföring har gjorts på år 2020.

Pensionsförsäkringskostnaderna för den personal som är utförsäkrad till ett privat försäkringsbolag blev lägre än den pensionsavgiftsprocent som belastat löneutbetalningarna. Även kostnaderna för socialskydds- och olycksfallförsäkringsavgifterna blev lägre än vad som belastats i samband med löneutbetalningarna. Till följd av detta var nettokostnaderna totalt sett under finansavdelningen ca 0,6 miljoner euro lägre till följd av rättelserna. Förändringen av semesterlöneskulden ökade personalkostnaderna med drygt 0,9 miljoner euro från år 2019 till år 2020. Såväl förändringen av pensionsförsäkringskostnaderna och övriga avgifter i samband med löneutbetalningar som semesterlöneskulden bokas centralt under finansavdelningen för hela förvaltningen exklusive Ålands hälso- och sjukvård.

Målsättningar

Mål: I enlighet med regeringsprogrammet fortsätter arbetet med att uppnå hållbarhet i landskapsekonomin. Finansavdelningen har en central roll i detta arbete. Avdelningen kommer att arbeta vidare med styrning och samordning av landskapsförvaltningens resurser.

Förverkligande: I början av året inleddes arbetet med samla in uppgifter från samtliga avdelningar som underlag för den nytillträdda landskapsregeringens arbete för att nå en ekonomi i balans, med målet att årsbidraget ska täcka avskrivningarna år 2023. Avdelningarna lämnade i början av mars in ett gediget underlag för landskapsregeringens fortsatta arbete med förslaget till andra tilläggsbudget och budgetramar för mandatperioden. Möten med avdelningarna hölls kring det inlämnade materialet samt så gjordes en totalsammanställning över den framtida förväntade budgetutvecklingen. Efter att covid-19 epidemin började ta fart och det infördes kraftiga restriktionsåtgärder och även undantagstillstånd i Finland och på Åland måste fokus riktas om från det för mandatperioden framåtsyftande arbetet för en ekonomi i balans till att lösa akuta problem som uppstod i det åländska samhället till följd av covid-19 epidemin och den snabbt ökande arbetslösheten och problemen för företag och kommuner. Under våren 2020 avlämnades två förslag till tilläggsbudgeter jämte en komplettering samt till dem flera anslutande så kallade budgetlagar. Landskapsregeringen gick under våren ut med en uppmaning till förvaltningen om att under år 2020 vidta inbesparingsåtgärder och det följdes upp med minskade anslag i förslaget till fjärde tilläggsbudget som avlämnades till lagtinget i september. Under vintern 2021 fortsätter det långsiktiga arbetet med att uppnå hållbarhet i ekonomin. Med beaktande av att covid-19 epidemin ännu fortsätter ett år efter den började och att de negativa effekterna av det bedöms bli långvariga är det troligt att arbetet att nå balans i landskapsekonomin måste fortgå under flera mandatperioder.

Arbetet med styrning och samordning har genom it-samordningsprogrammet (se avsnittet It-samordning och it-utveckling) haft stort fokus.

Mål: Finansavdelningen kommer under året att inleda en verksamhetsutveckling som inkluderar bland annat informationssäkerhet och beställarfunktion för it. Verksamhetsutvecklingen drivs som en del av it-samordningsprogrammet.

Förverkligande: Digitaliseringsenheten som ny beställarorganisation under regeringskansliet är delvis en effekt av it-samordningsprogrammet. Informationssäkerheten ströks från projektet. Exempel på verksamhetsutveckling inom ramen för programmet och delprojektet Skapa förutsättningar är en gemensam digital samarbetsplattform med utbildnings- och kulturavdelningen samt infrastrukturavdelningen, nya mer digitaliserade arbetssätt, ny och kvalitetssäkrad struktur i Teams/SharePoint, generell kompetenshöjning inom Microsoft365 och särskilda superanvändare som kan stötta regelbundna användarforum. Utvecklingen har lett till en högre grad av digitalisering genom att vi använt tillgängligt it-stöd, utbildat personalen och samtidigt tagit till oss nya arbetssätt som innebär en högre grad av digitalisering. Tack vare projektet var superanvändarna utsedda och utbildade när det kom direktiv om distansarbete. Samma vecka personalen började arbeta på distans

startade ett redan planerat utbildningspaket i Microsoft 365, med fokus på Teams, SharePoint och OneDrive. En mycket motiverad personal lyckades på kort tid höja sin kompetensnivå rejält. Finansavdelningen har också tjänstefierat fyra funktioner i samarbete med flera andra avdelningar, vilket innebär nya arbetssätt. Projektet Skapa förutsättningar på landskapsregeringen avslutades i förtid vid årsskiftet.

Mål: Arbetet med att skapa ett system som långsiktigt stabiliserar finanserna och samtidigt skapar förutsättningar för en hållbar tillväxt på Åland fortsätter. Den parlamentariska kommitté för att utreda behovet av att skapa en tillväxt- och hållbarhetsfond som tillsattes under hösten 2019 påbörjade inte sitt arbete utan en ny parlamentarisk kommitté tillsattes med uppdraget att föreslå riktlinjer för framtida användning av de medel som finns på kontot för reservering av penningautomatmedel. Efter att kommittén lämnat sitt betänkande ska landskapsregeringen fatta ett inriktningsbeslut och fastställa en åtgärds- och tidsplan för det fortsatta arbetet.

Förverkligande: Kommittén lämnade sitt betänkande i slutet av december 2020. Landskapsregeringen har antecknat betänkandet till kännedom men inte fattat något inriktningsbeslut eller fastställt planen för det fortsatta arbetet. Det finns för närvarande inte ett behov av att skapa en fond.

Mål: Arbetet med att uppnå jämlika löner för likvärdigt arbete fortsätter. Systemet med ålders-/erfarenhetstillägg och minimigrundlöner ska harmoniseras samt reviderat system för periodarbete verkställs från den 1 januari 2020.

Förverkligande: Arbetet med harmonisering av ålders- och erfarenhetstillägg och minimigrundlöner pausades i början av året på grund av covid 19 och arbete som uppstod med anledning av epidemin. Under hösten pågick kollektivavtalsförhandlingar inom alla avtalsområden, vilket innebar att harmoniseringsarbetet fortsättningsvis pausades. Reviderat system för periodarbete verkställdes från den 1 januari 2020.

Mål: Arbetet med att implementera återstående delar av LPA-systemet fortsätter under året.

Förverkligande:

- LR: Integrationen mot budgetprocessverktyget genomfördes under andra kvartalet. Implementeringen av webbportalen fortsatte under året och mer funktionalitet för chefer och medarbetare lanserades.
- Från och med 1.1.2021 utbetalades förmånsuppgifter (pensioner, studiestöd och arbetslöshetsersättningar) från LPA-systemet Unit 4 och därmed togs även rapportering till inkomstregistret i bruk.
- ÅHS: 1.1.2021 togs lönehantering, webbportal för medarbetare och chefer och anställningsmodul i bruk för ÅHS. Löneuppgifterna rapporterades till inkomstregistret.

Mål: Administrationen av pensionsfonden förstärks.

Förverkligande: Målet har inte förverkligats på grund av resursbrist.

Nyckeltal

Skattefinansiering åren 2016 – 2020	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019 (1	År 2020
Förskott för året	220 758 000	231 454 000	245 068 515	242 640 000	222 482 705
Slutreglering föregående år	-1 197 406	2 162 482	-419 653	1 910 990	-2 941 988
Totalt avräkningsbelopp	219 560 594	233 616 482	244 648 862	244 550 990	219 540 717
Skattegottgörelse	9 508 580	23 945 287	15 196 476	11 745 093	7 293 092
Total finansiering	**229 069 174**	**257 561 769**	**259 845 338**	**256 296 083**	**226 833 809**

1) ÅD har fastställt förskottet på avräkningsbeloppet för år 2019 till 242.640.000 euro. Utbetalningarna under år 2019 är 240.000 euro lägre än fastställt förskott, varför en resultatreglering på motsvarande belopp har gjorts i bokslutet för år 2019. Beloppet betalades till landskapet under vintern 2020.

Landskapsandelar och kompensationer till kommunerna	Utfall 2019	Budget 2020	Utfall 2020 (1	Utfall i %
Landskapsandelar				
Skattekomplettering	14 408 046	14 800 000	14 829 399	100,2 %
Socialvårdsområdet	10 524 873	12 387 000	12 394 553	100,1 %
Grundskola och träningsundervisning	6 465 307	6 552 000	6 551 550	100,0 %
Grundskola, anläggningsstöd	0	0	8 686	
Kultur	444 635	454 000	453 240	99,8 %
Medborgarinstitut	200 852	103 000	102 802	99,8 %
Samarbetsstöd	27 341	400 000	282 566	70,6 %
Justering	0	0	0	
Totalt landskapsandelar	**32 071 055**	**34 696 000**	**34 622 796**	**99,8 %**
Kompensationer				
Komp. för utebliven kapitalinkomstskatt	820 816	821 000	820 816	100,0 %
Komp. för förlust av övriga skatteintäkter	3 298 546	6 000 000	6 000 717	100,0 %
Totalt kompensationer	**4 119 362**	**6 821 000**	**6 821 533**	**100,0 %**
Totalt landskapsandelar och kompensationer	**36 190 417**	**41 517 000**	**41 444 329**	**99,8 %**

1) Skattekompletteringen översteg budget med ca 29 000 euro. Socialvårdsområdets ersättningsgrad höjdes med 1,9 %-enheter under år 2020 vilket motsvarade ca 1,5 miljoner euro. Dessutom ingår 3,5 miljoner euro i extra kompensation för minskade kommunalskatt

Pensions-tagare			**2017**			**2018**			**2019**			**2020**
	K	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**
Beviljade	204	115	319	209	95	304	209	115	324	167	114	281
varav ålders-pension	138	84	222	140	64	204	123	81	204	98	75	173
Utbetalda i december	1 772	1 038	2 810	1 854	1 052	2 906	1 918	1 074	2 992	1 952	1 082	3 034

Beviljade pensioner			**2017**			**2018**			**2019**			**2020**
	K	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**
Ålderspension	138	84	222	140	64	204	123	81	204	98	75	173
Partiell förtida åp	14	8	22	17	8	25	22	10	32	14	16	30
Invalidp./rehab.stöd	22	13	35	30	16	46	26	7	33	21	17	38
Delinvalidpension	6	1	7	7	0	7	9	1	10	10	3	13
Yrkesinriktad rehabilitering	-	-	0	1	-	1	-	-	0	1	1	2
Deltidspension	2	-	2	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Familjepension	22	9	31	14	7	21	29	16	45	23	2	25
Totalt	**204**	**115**	**319**	**209**	**95**	**304**	**209**	**115**	**324**	**167**	**114**	**281**

Leverantörsfakturor	**2017**	**%**	**2018**	**%**	**2019**	**%**	**2020**	**%**
E-fakturor	7 930	20,2 %	8 140	19,8 %	10 094	23,8 %	12 236	30,4 %
PDF-fakturor	8 987	22,9 %	9 943	24,2 %	12 551	29,7 %	8 047	20,0 %
Pappersfakturor	22 385	57,0 %	23 077	56,1 %	19 679	46,5 %	19 950	49,6 %
Totalt	**39 302**		**41 160**		**42 324**		**40 233**	

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Pandemin har haft en genomgripande effekt på arbetet. Att från en dag till en annan gå över till distansarbete var utmanande på flera sätt. Många i personalen saknade bärbara datorer och några bärbara datorer hade Windows 7, vilket var en säkerhetsrisk som nu är åtgärdad. Personalen har gjort en stor insats med att anpassa arbetssätt och rutiner för distansarbete. Inom vissa områden arbetade man redan tidigare i arbetslag, men under våren formades fler arbetslag där det var möjligt och då vissa moment är bundna till arbetsplatsen säkerställdes att arbetslagen inte skulle vara på arbetsplatsen samtidigt.

Projektet Skapa förutsättningar på landskapsregeringen har varit mycket värdefullt i samband med pandemin. Tack vare projektet fanns två nya digitala samarbetsplattformar klara att ta i bruk av finansavdelningen, utbildnings- och kulturavdelningen samt infrastrukturavdelningen, planerade utbildningspaket och en struktur för att ta emot de avdelningar som vill ansluta sig. Finansavdelningen har tack vare projektet höjt sin digitaliseringsgrad betydligt under år 2020.

Ansvaret för informationsteknologi flyttade i januari 2021 från finansavdelningen till den nya digitaliseringsenheten vid regeringskansliet.

Covid-19 epidemin inverkade på budgetarbetet genom att det snabbt uppstod akuta problem i det åländska samhället som måste lösas. Sammanlagt avlämnades fem förslag till tilläggsbudgeter jämte två kompletterande förslag under året. Landskapets ekonomi påverkades kraftigt till följd av minskade intäkter från avräkningsbeloppet samt ökade överföringskostnader för att hantera pandemins konsekvenser för till exempel privatpersoner, företag och kommuner.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Finansavdelningens verksamhet är kunskapsintensiv och starkt beroende av enskilda medarbetare. Det är därför viktigt att minimera risken med personberoende i så hög grad som möjligt genom att bland annat arbeta med ökad öppenhet och transparens. Detta var ett av fokusområdena i projektet Skapa förutsättningar på landskapsregeringen. Projektet hanterade också risken med sårbarhet och kontinuitet i verksamheten, vilket vi hade konkret nytta av i och med covid-19. Eftersom projektet på grund av resursbrist avslutades i förtid 2020, blir konsekvensen att arbetet med att åtgärda de nämnda riskerna försenas och i värsta fall avstannar.

Avräkningsbeloppet, skatteavräkningsbeloppet och skattegottgörelsen

Under våren 2020 ändrades förutsättningarna på ett dramatiskt sätt för samhällsekonomin i Finland och på Åland till följd av covid-19 epidemin. Undantagsförhållandena som infördes i landet drabbade Åland mycket kraftigt och på bara några dagar försvann verksamhetsförutsättningarna för en stor del av det åländska näringslivet och permitteringsvarsel utfärdades för ett stort antal anställda. Ännu vid tidpunkten för uppgörandet av föreliggande årsredovisning inverkar covid-19 på ett betydande sätt verksamhetsförutsättningarna för speciellt resande- och turismbranschen med ett fortsättningsvis stort antal arbetslösa och permitterade. Rederiernas bokslut för år 2020 uppvisar stora negativa resultat.

Landskapets huvudsakliga finansieringskälla; avräkningsbeloppet, påverkas i hög grad av den ekonomiska utvecklingen i Finland och covid-19 epidemin ledde till minskat förskott på avräkningsbeloppet år 2020. Förskottet på avräkningsbeloppet för år 2020 sjönk med närmare 27,7 miljoner euro i enlighet med Ålandsdelegationens beslut. Samtidigt var slutavräkningen för år 2019 negativ och en återbetalning om drygt 2,9 miljoner euro gjordes i december 2020.

Förskottet på avräkningsbeloppet och skatteavräkningen för år 2021 har fastställts av Ålandsdelegationen till 268.167.000 euro. Med beaktande av att den ekonomiska aktiviteten i det åländska samhället har påverkats kraftigt till följd av covid-19 har landskapsregeringen vid budgeteringen gått in för en lägre nivå på skattefinansieringen eller 257.267.000 euro.

Skattegottgörelsen som utbetalades år 2020 uppgick till ca 7,3 miljoner euro och ökar till ca 13,6 miljoner euro till år 2021. Lotteriskatten uppgick år 2020 till ca 12 miljoner euro. Lotteriskatten som betalas år 2021, den sista enligt det gamla ekonomiska systemet, sjönk till ca 10,2 miljoner euro.

Bestämmelserna i självstyrelselagen om överföringarna till landskapet ändrade från början av år 2021 i enlighet med riksdagens och lagtingets beslut om regeringens proposition till ändring av självstyrelselagen (RP 320/2018 rd). Under hösten 2020 höjdes avräkningsgrunden i enlighet med tidigare överenskommelser till 0,47 procent i syfte med den ursprungliga avsikten enligt propositionen att landskapets grundfinansiering ska öka med ca 10 miljoner euro per år i jämförelse med det gamla systemet. Hur nivåerna på skattefinansieringen kommer att vara de kommande åren är svårbedömt med beaktande av de negativa effekterna som uppstår till följd av covid-19 och de åtgärder som görs för att minska smittspridningen i samhället.

Vid tidpunkten för uppgörandet av föreliggande årsredovisning finns inga indikationer på nivån för skattegottgörelse för skatteår 2020 som betalas år 2022 i samband med utfasningen av det gamla ekonomiska systemet för finansieringen av självstyrelsen. Efter år 2022 är de årliga överföringarna i enlighet med gamla ekonomiska systemet borta.

Social- och hälsovårdreformen i riket

Under slutet av år 2020 lämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt till lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 241/2020). Landskapsregeringen arbetar för att säkerställa att lagtinget inom sin lagstiftningsbehörighet inte begränsas samt att innevånarna på Åland, landskaps-myndigheterna och de åländska kommunerna inte drabbas av eller påverkas av de åtgärder som föranleds av rikets reformpaket kopplat till inrättandet av välfärdsområden. Riksdagsbehandlingen och arbetet i dess utskott pågår under år 2021. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte under år 2020 de beredningsgrupper som ska förbereda den kommande parlamentariska beredningen av flerkanalsfinansieringens avveckling. Beredningsgruppernas mandatperioder sträcker sig till slutet av mars 2021. Under vintern 2021 erhålls information om beredningsgruppernas arbete. Landskapsregeringen följer med utvecklingen och arbetar för att det i förhållande till Åland leder till en i såväl finansiellt som behörighetsmässigt hänseende neutral lösning.

Informationssäkerhet

Enligt säkerhetspolicyn för allmänna förvaltningen är information en av förvaltningens viktigaste tillgångar och hanteringen av den är en viktig del av landskapsregeringens interna arbete. Trots detta och med tanke på att informationssäkerhet är en central fråga för allmänhetens förtroende för myndigheten sätts lite resurser på att utveckla arbetet med informationssäkerheten, exempelvis saknas dedikerade budgetmedel för säkerhetsarbetet. Enligt den säkerhetspolicy som landskapsregeringen antog år 2016 ska man arbeta utgående från ISO 27000. Det saknas dock en nulägesanalys av förvaltningens informationssäkerhetsarbete, mål för i vilken grad man ska följa standarden eller utvärdering av eventuell certifiering. Inte heller finns någon åtgärdsplan för det informationssäkerhetsarbete som planeras eller uppföljning av organisationens informationssäkerhetsarbete. För att hantera dessa brister och de risker detta medför behövs en oberoende analys av nuläget och tydliga mål för vad som ska uppnås, en åtgärdsplan samt en plan för uppföljning.

Redogörelse för den interna kontrollen

Avdelningen ansvarar för många varierande områden och tillhörande arbetsuppgifter. Därför säkerställs att bestämmelser, föreskrifter och beslut följs på olika sätt beroende på vilket som är mest ändamålsenligt.

Iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Finansavdelningens tjänstemän deltar kontinuerligt i fortbildning inom sina verksamhetsområden för att ta del av ny lagstiftning, anvisningar, utlåtanden, EU:s krav på uppföljning av EU-programmen samt skatteförvaltningens anvisningar för att säkerställa att bestämmelser, föreskrifter och beslut beaktas i arbetet. Besluten förs in i landskapsregeringens system för ärendehantering. Anvisningar för upprättande av budget, verkställande av budget och uppföljning i årsredovisning revideras årligen för att beakta förändrade behov. Systemet för verksamhetsstyrning har bidragit till förbättrade möjligheter av styrning och kontroll gällande budgetering och måluppföljning.

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

Inom arbetsgrupper hålls möten för information och uppföljning med varierande frekvens. Några protokollförs och andra är muntliga genomgångar. Dessutom används checklistor, rutinbeskrivningar och olika typer av kontrollaktiviteter, så som avstämningar och stickprov för att säkerställa en korrekt hantering och att målen uppnås. Vissa kontrollaktiviteter är integrerade i en arbetsprocess och utförs varje gång medan andra utförs t.ex. månatligen.

Alla verksamheter har möjlighet att följa upp upparbetade kostnader och intäkter i förhållande till budget i rapporteringsverktyget. Uppföljning fås i budget- och verksamhetsstyrningssystemet som togs i bruk under år 2017. I det systemet är kopplingen mellan mål, åtgärder och budget tydligare i och med att dessa delar kan integreras i samma system.

Uppföljningen kan göras både på mål, åtgärder och olika objektstyper enligt behov, t.ex. budgetmoment, kostnadsställe, projekt, aktivitet och frikod. Därmed ges förvaltningen bättre möjligheter att göra en tillförlitlig bedömning av verksamheten och få en rättvisande bild av ekonomin. Fortsättningsvis behöver tillräckliga resurser avsättas för underhåll och utveckling av systemet. Utbildningar har hållits inom förvaltningen och ytterligare utbildningar planeras allt eftersom ny funktionalitet utvecklas och tas i bruk.

Tillsynsskötsel

Landskapsregeringens upphandlingsregler följs och mallar som stöd i upphandlingsprocessen har tagits fram. Finansförvaltningslagen innehåller bestämmelser för överlåtelse av både fast och lös egendom. Dessutom har anvisningar för överlåtelse förtydligats i anvisningarna till verkställande av budgeten. Både fasta och lösa tillgångar registreras i en anläggningsreskontra.

Ordnande av riskhantering

Styrning av budget, uppföljnings- och årsredovisningsprocesserna verkställs bland annat i budget och verksamhetsstyrningssystemet. Det sker genom att lägga upp processer och ansvariga, implementera start- och slutdatum och till användare tilldela uppgifter som utförs i systemet. För att uppnå en ändamålsenlig styrning har en behörighetsstyrningsmodell byggts upp.

Behörighetsmodellen inom budget- och verksamhetsstyrningssystemet vidareutvecklas kontinuerligt utgående från användarbehov och behov av styrning. Behörigheter tilldelas utifrån fastställda arbetsordningar, informationsbehov utgående från tilldelade arbetsuppgifter samt i förhållande till de system som integreras. Behörigheten styrs antingen direkt per anställd, position, enhet, byrå, avdelning eller annan struktur eller via definierade roller. Behörigheten tilldelas dels utgående från vilka processer och vilken funktionalitet användaren ska använda, dels vilket data användaren behöver se och vilka rapporter användaren har behov att se.

I ekonomisystemet finns funktionalitet för att lägga upp mallar med behörigheter beroende på behov och ansvarsområde/uppgift. Tjänstemännen kopplas sedan till respektive mall för att på det sättet ge behörighet exakt till det data och den funktionalitet uppdraget kräver. Därmed styrs behörigheten på nivåerna databas, affärsenhet, dataregister, applikationer och operationer. I det elektroniska fakturahanteringssystemet styrs behörigheterna utifrån de fastställda arbetsordningarna.

Avdelningen följer principen om separering av funktioner genom att dela upp arbetsuppgifter så att s.k. farliga arbetskombinationer inte förekommer. Det görs t.ex. genom att en tjänsteman som deltar i verkställandet av utbetalningar i banksystemet inte har behörighet att uppdatera uppgifter i leverantörsregistret eller registrera in utbetalningar i reskontran. Därutöver kan inte en tjänsteman ensam verkställa utbetalningar.

Avtalshantering

Varje verksamhet ansvarar för sina egna ingångna avtal och avtalen läggs in i ärendehanteringssystemet för en enkel uppföljningsmöjlighet under avtalsperioden.

Säkerheter hanteras fortsättningsvis i det gamla registret men alla nya avtal läggs in i ärendehanteringssystemet.

Ekonomiadministration

Kundfakturor och påminnelser hanteras centraliserat vid avdelningen. Indrivningsärenden sker, beroende av ärende, antingen av inkassobyrå eller av landskapsfogdeämbetet. Åtskillnad mellan funktioner tillämpas, t.ex. den som bokför inbetalningar sköter inte kundfakturering.

Alla leverantörsfakturor skannas in och attesteras i fakturahanteringssystemet. Attesträtten i systemet följer budgetanvisningarna och arbetsordningarna. Varje förvaltningsenhet granskar att fakturorna motsvarar beslut och beställningar och att de belastar rätt budgetmoment. Finansavdelningen utför stickprovsbaserade kontroller på fakturorna i fakturaflödena enligt riskbaserade urval under året för att säkerställa en korrekt fakturahantering med avseende på betalningsmottagare, budget och moms.

Social- och miljöavdelningen

Översikt

Social- och miljöavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är att sörja för välbefinnandet hos människor, djur och miljö. Avdelningens övergripande uppgift är därför att allmänt planera, leda och utveckla, samordna och övervaka verksamhetsområdena socialvård, hälso- och sjukvård och miljövård. Underlydande myndigheter är Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) och Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Myndigheterna avger separata verksamhetsberättelser.

Vid allmänna byrån har handlagts ärenden som gäller den övergripande ledningen, förvaltningen och utvecklingen inom avdelningens verksamhetsområden. Ett allting överskuggande tyngdpunktsområde har varit att leda arbetet inom avdelningen med att bekämpa covid-19 epidemin.

Vid socialvårdsbyrån har handlagts ärenden som gällt främjande av social välfärd och förebyggande av sociala problem. Särskilt utvecklingsmål 2: Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället har operationaliserats. Den allmänna planeringen, ledningen och övervakningen av socialvården ankommer på landskapsregeringen. Det långsiktiga målet för socialpolitiken har varit att på ett hållbart sätt trygga den grundläggande välfärden med tillräckliga resurser för vård och omsorg samt verka för social rättvisa och för minskade ekonomiska och sociala klyftor i det åländska samhället. Vidare verkar man för att kvinnor och män, flickor och pojkar har tillgång till likvärdig och trygg socialvård.

Vid hälso- och sjukvårdsbyrån har handlagts ärenden som gäller främjande av hälsa och förbyggande av sjukdomar. Särskilt det strategiska utvecklingsmålet 1: ”Välmående människor vars inneboende resurser växer” har operationaliserats. Den övergripande målsättningen med hälso- och sjukvården har varit att främja den hållbara utvecklingen genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt för att verka för att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha tillgång till en god hälso- och sjukvård.

Vid miljöbyrån har handlagts ärenden som gällt miljömedvetenhet, miljöskydd, biologisk mångfald, minimerad klimatpåverkan, avfall, hälsosam livsmiljö för människor, djurhälsa, djurvälfärd, livsmedelssäkerhet samt ärenden som gäller vattenvård. Den övergripande målsättningen med landskapsregeringens miljö- och hälsoskyddsarbete har varit att bidra till att nå ett hållbart samhälle.

Socialvård

Året har framför allt dominerats av arbetet kring covid-19 och konsekvenserna av pandemin. Med undantagsförhållanden och beredskapslag följde oklarheter kring behörighetsfördelningen, språkproblem och krav på förtydliganden av anvisningar och motsvarande från riket så att de skulle motsvara den lagstiftning och de organisationsmodeller som gäller på Åland. För att möta de behov som följt i pandemins spår har landskapsregeringen aktivt bevakat de stöd som riket tagit fram. Genom landskapslag (2020:109) om överföring av uppgifter i anslutning till temporär epidemiersättning möjliggjordes utbetalningar även på Åland i enlighet med lagen om temporär epidemiersättning. Anslaget för bostadsbidrag höjdes genom anslag om 250.000 euro i tilläggsbudget två, av vilka ca 105.000 euro användes utöver grundbudgeten till utbetalningar av bostadsbidrag. För att göra det möjligt för kommunerna att i högre utsträckning använda förebyggande utkomststöd ändrades Landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna vilket ökade landskapsandelarna med ca. 1.507.000 euro under år 2020. Enligt kommunernas redovisning under tiden 1.7 - 30.11.2020 hade kommunerna använt endast ca 24.500 euro av stödet till förebyggande utkomststöd. Återkommande möten med olika delar av kommunernas socialvård har hållits under hela året för att kunna möta behovet av information och bedöma behovet av åtgärder.

Landskapsregeringen har fortsatt att följa och bevaka utvecklingen av den tänkta omorganiseringen av social- och hälso- och sjukvården i Finland, liksom den tänkta reformen av den sociala tryggheten och den påverkan på socialvården på Åland dessa kan tänkas få.

Landskapsregeringen har fortsatt uppmärksamma riksmyndigheter på de fel och brister som förekommit i den svenskspråkiga versionen av lagstiftning på socialvårdsområdet.

Hälso- och sjukvård

Hela året har präglats av covid-19 pandemin. Enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna i landskapet skötas av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag. Ärenden som har med bekämpande av smittsamma sjukdomar enligt lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016, här smittskyddslagen) och även andra ärenden relaterade till pandemin har till stor del hanterats vid hälso- och sjukvårdsbyrån vilket har gjort att pandemirelaterade ärenden under året har dominerat verksamheten vid hälso-och sjukvårdsbyrån.

Under undantagsförhållandet, som började 16 mars och upphörde 16 juni 2020, hanterade och analyserade hälso-och sjukvårdsbyrån anvisningar och beslut från social- och hälsovårdsministeriet i förhållande till den åländsk lagstiftning för att kunna informera berörda enheter om hur anvisningarna skulle tillämpas på Åland.

Under pandemitiden har även avgivits ett stort antal utlåtanden gällande smittskyddslagen och utlåtande gällande förordning för förplägnadsrörelsers verksamhet. I juni infördes temporära bestämmelser i smittskyddslagen gällande begränsningar och skyldigheter för förplägnadsrörelsers (här restaurangers) verksamhet. I enlighet med smittskyddslagen är därmed landskapsregeringen tillsynsmyndigheten som genom övervakning och uppföljning ska kontrollera att de begränsningar som föreskrivs för att hindra spridningen av en smittsam sjukdom efterföljs i restaurangers verksamhet. Tillsynen över restaurangerna har inneburit en helt ny arbetsuppgift för hälso-och sjukvårdsbyrån och för att klara av tillsynen med de resurser som finns har tillsynen av restaurangernas verksamhet varit till största delen reaktiv vilket innebär att tillsynsobjekten har valts utgående från anmälningar från andra myndigheter och medborgare samt egna observationer.

En samarbetsgrupp ”Samarbetsgruppen för covid-19 åtgärder på Åland” har etablerats för hantering av covid-19 epidemin på Åland. Samarbetsgruppen har bestått av tjänstemän från landskapsregeringen (hälso- och sjukvårdsbyrån, socialvårdsbyrån, utbildnings- och kulturavdelningen) och representanter från Ålands hälso-och sjukvård samt Institutet för hälsa och välfärd. Samarbetsgruppen har:

- beslutat om vägledande definitioner av epidemifaserna för Åland
- utvärderat epidemiläget varje vecka och har
- avgjort vilken epidemifas som gäller
- diskuterat eventuella ändringar i åtgärder
- tagit fram en handlingsplan med utgångpunkt från den nationella handlingsplanen och med beaktande av åländska särförhållanden.

På förslag av samarbetsgruppen beslöt landskapsregeringen att anta handlingsplanen för hantering av covid-19 epidemin på Åland.

Allmän miljövård

Den övergripande målsättningen har varit en hållbar utveckling där miljön skyddas och vårdas på ett sätt som särskilt främjar vatten av god kvalitet, ekosystem i balans och biologisk mångfald. I arbetet med att uppnå målsättningen krävs insatser för bevarande och skyddande, kartläggningar och utredningar av nuläget, utvecklingsarbete samt informationsinsatser.

Till ideella miljöföreningar och miljörelaterade särskilda ändamål beviljades 600.000 euro i verksamhetsbidrag från penningautomatmedel. I beslutet om fördelningen beaktades särskilt nya initiativ som stöder arbetet med en omställning av Åland till ett håll-bart samhälle.

Utlåtande gavs till kommunikationsministeriet om utkast till regeringens proposition om ändring av miljöskyddslagen för sjöfarten och vissa andra lagar, och till arbets- och näringsministeriet om utkast till regeringens proposition om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter. En promemoria överlämnades som I-ärende till lagtinget och landskapsregeringens ställningstagande skickades till miljö-ministeriet om förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030.

Ett antal EU-direktiv om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning, producentansvar gällande uttjänta fordon samt vatten genomfördes under året.

Naturvård

Naturvården har arbetat utifrån den övergripande målsättningen att bevara livskraftiga populationer av våra ursprungsarter, däribland även kulturväxternas vilda släktingar. Naturvården har vidare bidragit till att skydda både naturliga livsmiljöer och artrika livsmiljöer skapade av traditionell hävd av jordbruksmark. Bevarandet av ursprungsarter av odlingsväxter och husdjur har främjats. Skadlig påverkan av invasiva främmande arter har minskats och återskapande av livsmiljöer för hotade arter samt restaureringsåtgärder för skadade biotoper har utförts som en del av bevarande och utvecklande av landskapsbilden.

Vattenvård

Landskapsregeringens målsättning är fortsatt att uppnå god vattenkvalitet i hav, sjöar och grundvatten och att skapa en ekosystembaserad och långsiktigt hållbar vattenförvaltning. Tyngdpunkten ligger på lagstadgat vattenvårdsarbete som utgår från krav i olika EU-direktiv och som förverkligas genom vattenåtgärdsprogrammet. I arbetet ingår att genomföra åtgärdsprogrammet för grundvatten, sjöar, kustvatten och hav och att utveckla samarbeten inom och utom Åland. Målet är att utveckla vattenvården och genomföra vattenförbättrande åtgärder. Arbetet med en havsplan, dvs en riktgivande lokaliseringsplan för marina verksamheter, fortsatte.

Cirkulär ekonomi

Landskapsregeringens målsättning är att sträva mot en cirkulär ekonomi, ett kretsloppssystem som innebär att produkters mervärde bevaras så länge som möjligt och att avfall minimeras. Ett cirkulärt system innebär att en produkt som har nått slutet av sin livscykel fortsätter att nyttjas i ny produktion när den inte längre kan repareras. Omställning till en cirkulär ekonomi minskar på resursuttaget, ökar värdet och sparar pengar genom att förlänga produkters livslängd samt ger fler arbetstillfällen. Avfall minimeras eftersom material och resurser hålls kvar i ekonomin genom återanvändning, delning, reparationer eller genom att hyra varor. Biologiskt material ska komposteras eller rötas och därefter användas som gödsel. Ett hållbart och resurseffektivt samhälle leder även till lägre utsläpp av växthusgaser och bidrar till att minska klimatförändringen.

En handlingsplan för minskad plastanvändning inom förvaltningen har tagits fram i början av året. Pandemin innebar att plastanvändningen istället ökade under året. Landskapsregeringen deltog i juryn för Green Key-märkning av hotell, gästhem och restauranger, samt i styrgruppen för PAF-projektet ”Städa Åland”. Under hösten genomfördes en kampanj för att förebygga avfall och uppmuntra till ändrat beteende i tidningarna, radion och med ett utskick till alla hushåll.

Stöd utbetalades för hämtning av skrotbilar, för omhändertagande av bioavfall, samt för sluttäckning av en deponi.

Miljöhälsovård

Den övergripande målsättningen för miljöhälsovården är att garantera säkerhet och kvalitet för livsmedel, främja djurens hälsa och välfärd samt se till att förutsättningarna för en hållbar livsmedelsproduktion uppfylls. Den internationella handeln har ökat markant, klimatet förändras och nya hot och faror konstateras på olika områden i världen. Landskapsregeringen är förberedd för risker som kan äventyra livsmedelssäkerheten eller sjukdomar som kan hota djurens och människans hälsa. Genom förebyggande arbete och övervakning av djursjukdomar tillförsäkras människors och djurs hälsa samt en hållbar miljö. Arbetet består främst av lagstadgade uppgifter och styrs framför allt av ett flertal nationella lagar och förordningar såsom lagen om djursjukdomar (FFS 441/2013), samt flertal EU-förordningar, landskapslagen (2007:26) om tillämpning av livsmedelslagen i landskapet Åland, och djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland. Totalt är det mer än 300 författningar som omfattar veterinärvård och miljöhälsovården.

Uppföljning

Ekonomi

Social o miljöavdelningen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	33 361,65	133 000,00	99 638,35	25,1%
Avgiftsintäkter	17 410,00	10 000,00	-7 410,00	174,1%
Erhållna bidrag	917 232,83	225 000,00	-692 232,83	407,7%
Summa Verksamhetens intäkter	**968 004,48**	**368 000,00**	**-600 004,48**	**263,0%**
Personalkostnader	-1 725 900,92	-1 776 942,72	-51 041,80	97,1%
Köp av tjänster	-1 047 194,04	-1 128 109,87	-80 915,83	92,8%
Material förnödenh	-14 044,68		14 044,68	
Övr verksamh kostn	-272 622,90	-330 000,00	-57 377,10	82,6%
Summa Verksamhetens kostnader	**-3 059 762,54**	**-3 235 052,59**	**-175 290,05**	**94,6%**
Soc hälsovård utksk	-29 618 239,17	-30 125 656,99	-507 417,82	98,3%
Övriga ink kap överf	-284 724,00	-619 504,89	-334 780,89	46,0%
Summa Utgift ink o kap öv	**-29 902 963,17**	**-30 745 161,88**	**-842 198,71**	**97,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-31 994 721,23**	**-33 612 214,47**	**-1 617 493,24**	**95,2%**
Räntekostnader	-48,60		48,60	
Övr finansiella kost	-18,00		18,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-66,60**		**66,60**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-31 994 787,83**	**-33 612 214,47**	**-1 617 426,64**	**95,2%**
Ökning eller minskning av reserver	-45 753,17		45 753,17	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-32 040 541,00**	**-33 612 214,47**	**-1 571 673,47**	**95,3%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
40010 Soc- och miljö, verksamhet	-1 379 134,85	-1 217 156,00	-1 242 448,15	-1 299 669,44
Summa 4100 Soc o miljö allm byr	**-1 379 134,85**	**-1 217 156,00**	**-1 242 448,15**	**-1 299 669,44**
41000 Övriga sociala uppgifter	-58 036,07	-84 935,98	-110 005,05	-65 717,83
41010 Övr sociala uppg, överföring	-11 767 163,35	-12 106 599,58	-12 134 180,34	-13 001 189,70
41500 LR andel o stöd socialv område	-21 972 165,59	-11 693 163,29	-10 604 870,29	-12 474 975,54

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
44510 Paf-medel sociala sektorn	-3 215 669,26	-3 297 080,75	-3 320 514,54	-3 444 390,00
Summa 4200 Socialvårdsbyrån	**-37 013 034,27**	**-27 181 779,60**	**-26 169 570,22**	**-28 986 273,07**
42000 Övrig hälso- och sjukvård	-56 723,74	-37 172,24	-52 380,99	-48 140,86
Summa 4300 Hälso o sjukvårdsbyr	**-56 723,74**	**-37 172,24**	**-52 380,99**	**-48 140,86**
43000 Allmän miljövård	-93 664,89	-157 694,08	-98 233,90	-52 227,20
44000 Naturvård	-261 327,30	-319 142,49	-380 126,44	-370 658,52
44520 Paf-medel miljö sektorn	-447 277,47	-561 230,78	-704 391,98	-633 644,67
45000 Vattenförsörjning- och vård	-285 165,76	-296 888,46	-336 614,26	-315 282,17
46000 Cirkulär ekonomi	-21 312,47	-47 431,95	-40 011,29	-289 983,64
47000 Miljöhälsovård	-32 572,46	-64 892,16	-37 733,14	-44 661,43
Summa 4400 Miljöbyrån	**-1 141 320,35**	**-1 447 279,92**	**-1 597 111,01**	**-1 706 457,63**
Summa 4000 Social o miljöavdeln	**-39 590 213,21**	**-29 883 387,76**	**-29 061 510,37**	**-32 040 541,00**

Det ekonomiska utfallet motsvarar som helhet budgetering och planering. Intäkterna påverkas förutom av den ordinarie verksamheten av miljöprojekt och värdskapet för Nordiska hav- och kustgruppen. Därtill intogs i årets femte tilläggsbudget 100.000 euro i intäkter i form av statsstöd för bekämpning av covid-19 epidemin. Statsstödet är avsett att täcka ökade personalkostnader för smittbekämpning. Ett eventuellt statsstöd utbetalas först under år 2021.

Målsättningar

Social trygghet för alla

Mål: Målet för socialpolitiken är alla människors lika rätt till trygghet under livets alla skeenden.

Förverkligande: Målsättningen är övergripande och långsiktig och genomsyrar hela socialvårdsbyråns verksamhet.

Mål: Landskapsregeringen verkar för att alla ska ha tillgång till likvärdiga sociala omsorger och stödinsatser.

Förverkligande: Målsättningen är övergripande och långsiktig. Likvärdig och trygg socialvård för kvinnor och män, flickor och pojkar uppnås huvudsakligen genom de lagstadgade serviceformerna och stödsystemen. Trygg socialvård förverkligas främst genom överföringar till kommunerna så att kommunerna kan tillhandahålla vård och omsorg efter behov och genom utvecklingsarbete.

Mål: Förverkligande av kommunernas socialtjänst - KST.

Förverkligande: Kommunernas socialtjänst KST inledde sin verksamhet den 1 januari 2021.

Landskapsregeringen har i enlighet med KST-lagen bistått kommunerna vid planeringen och förverkligandet av samarbetet och beviljade Ålands omsorgsförbund 301.000 euro för ändamålet.

Mål: Informations- och fortbildningstillfällen angående ny socialvårdslagstiftning

Förverkligande: Delvis förverkligat. Utbildning i klientprocesser och behörighetskrav samt utbildning om den nya behörighetslagen och om socialjouren genomfördes. Digitala utbildningstillfällen arrangerades. Omfattande material har publicerats på landskapsregeringens hemsida relaterat till den nya lagstiftningen.

Mål: Utveckla lagstiftningen angående självbestämmanderätt, funktionshinder, klientavgifter, arbetslivsdelaktighet samt lagstiftning angående elektroniska tjänster.

Förverkligande: Ej förverkligat på grund av det omfattande arbetet med anledning av covid-19.

Barn, familjer och vuxna

Mål: Genom att stärka familjers egna resurser möjliggöra positiva förändringar på lång sikt genom tidiga stödinsatser.

Förverkligande: Den nya socialvårdslagen betonar vikten av tidiga insatser för barnfamiljer även i det egna hemmet, varmed familjens egna resurser och färdigheter kan förstärkas.

Mål: Följa utvecklingen beträffande behovet av utkomststöd och allmänt bostadsbidrag.

Förverkligande: För att förebygga utslagning och långvarigt beroende av grundläggande och kompletterande utkomststöd till följd av covid-19 epidemin utvidgades landskapsandelarna för socialvården i tredje tilläggsbudgeten motsvarande 1,5 miljoner euro. Detta för att möjliggöra för kommunerna att i högre utsträckning använda förebyggande utkomststöd. För att möjliggöra utbetalning av epidemiersättning på Åland, som utbetalades av riket p.g.a. efterverkningar som undantagsåtgärderna orsakat, utarbetade landskapsregeringen landskapslag (2020:109) om överföring av uppgifter i anslutning till temporär epidemiersättning.

Mål: Landskapsregeringen stöder implementeringen av den nya socialvårdslagstiftningen.

Förverkligande: Lagstiftningen antogs i början av året och träder i kraft 1.1.2021. Landskapsförordning (2020:112) om samverkansavtal inom socialvård och hälso- och sjukvård, landskapsförordning (2020:25) om yrkesutbildade personer inom socialvården samt medicinska kriterier för långvarig institutionsvård för äldre stöder tillämpningen. Se även under Informations- och fortbildningstillfällen angående ny socialvårdslagstiftning.

Mål: Landskapsregeringen avser ytterligare stärka det förebyggande arbetet genom utarbetande av förslag till en ny lag om social kreditgivning.

Förverkligande: Ett lag-PM har överförts till lagberedning men lagförslaget har nedprioriterats.

Mål: Landskapsregeringen ansvarar för styrningen av skyddshemsverksamheten och samordningen av skyddshemstjänster och har för avsikt att skjuta fram tidpunkten för att överföra kostnadsansvaret från landskapet till kommunerna för skyddshemsverksamheten.

Förverkligande: Arbete med lag-PM gällande förslag om ändring i lag om skyddshem påbörjades. Enligt tidigare planer och lagförslag skulle överföringen ske 1.1.2021, men landskapsregeringen beslöt i tredje tilläggsbudgeten att finansiera denna verksamhet på samma sätt år 2021 som år 2020.

Äldre och äldreomsorg

Mål: Främja koordinerade individuellt behovsanpassade socialvårds- och hälso- och sjukvårdstjänster. Tjänsterna ska bilda en funktionell helhet.

Förverkligande: Arbetet har inletts genom ikraftträdande av LL (2020:12) om socialvård och äldrelag (2020:9) för Åland.

Mål: Genom stärkt lagstiftning om digitala tjänster bidra till tillgängliga tjänster över hela Åland

Förverkligande: Ej förverkligat med anledning av covid-19.

Tillgänglighet och funktionshindersservice

Mål: Landskapsregeringen vidtar åtgärder för att förbättra tillgängligheten och livsvillkoren för alla i samhället genom ”Ett tillgängligt Åland 2017 – 2020” och ”Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder 2018 – 2022”.

Förverkligande: Landskapsregeringen genomför åtgärdsprogram och handlingsplan.

Mål: Ålands landskapsregering är delaktiga i Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder och i den nationella Delegationen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Förverkligande: Landskapsregeringen har varit delaktig.

Mål: Rådet för personer med funktionsnedsättning för landskapet Åland avses främja, följa och påverka verksamheten inom olika sektorer av samhället.

Förverkligande: Ej förverkligat.

Arbete mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Mål: Följa upp och utvärdera landskapsregeringens ANDTS-politiska program 2017 – 2020 och inleda beredningen av ett nytt program.

Förverkligande: Programmets målsättningar och åtgärder har följts upp av dess parlamentariska referensgrupp. Utvärdering av programmet och beredning av ett nytt program har inte förverkligats emedan inga budgetmedel erhållits.

Mål: Landskapsregeringen fortsätter att stöda samordningsfokuserade och rusmedelsförebyggande insatser och att främja ansvarsfull alkoholservering.

Förverkligande: Medel har beviljats för Folkhälsan på Ålands samordningsprojekt för ANDTS-arbete, inklusive drogvaneundersökningar i skolor, samt för genomförande av metoden Tobaksfri Duo och projektet Tobakskampen. Ansvarsfull alkoholservering har beaktats vid beredning av ny lagstiftning.

Mål: Landskapsregeringen idkar erfarenhetsutbyte i rusmedelspolitiska frågor med de nordiska länderna och de övriga självstyrande områdena för att stärka det nordiska samarbetet på området och främja kunskapsbaserad beredning.

Förverkligande: Har förverkligats i något mindre mån än planerat som en följd av pandemin.

Utveckling av IT-baserade tjänster inom socialvården

Mål: Digitala utbildningar för socialvårdspersonal

Förverkligande: Informationstillfällen och utbildningar har hållits digitalt i och med covid-19. Även digitalt utbildningsmaterial har tagits fram.

Mål: Seminarium angående digitala möjligheter.

Förverkligande: Seminarium har ej arrangerats på grund av pandemin.

Mål: Användning av digitala verktyg.

Förverkligande: Kartläggning av digitala verktyg i kommunernas sociala verksamhet gjordes. Utredning av digitalt utanförskap och åtgärdsförslag påbörjades år 2020 och fortsätter.

Övriga sociala uppgifter

Mål: Understöd för familjepolitiska förmåner samt tryggandet av skälig utkomst vilket stöder det strategiska utvecklingsmålet 2 i fråga om att inga hushåll ska leva i ekonomiskt utsatt position.

Förverkligande: Landskapsregeringen bekostade under året 173 (176) moderskapsförpackningar och utbetalade 90 (109) ersättningar till kommunerna för moderskapsunderstöd utbetalade i pengar. Ett adoptionsbidrag (1) har bekostats. Kommunerna söker ersättning för moderskapsunderstöd utbetalda i pengar och adoptionsbidrag senast 30 april, för föregående års utbetalningar, varför dessa redovisas enligt vad kommunerna beviljat året innan redovisningsåret.

Den del av konsumentprisindex för Åland som motsvarar de varor och tjänster som täcks med utkomststödets grunddel steg med 0,4 procent mellan december månad 2018 och december månad 2019 varför utkomststödets grunddel justerades i samma mån för år 2020. Kommunerna ersätts för stöd direkt eller genom uppdragsavtal för vård av barn i hemmet som bor i EU-eller EES-länder eller i Schweiz då rätt till förmån från landskapet Åland uppkommer enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 eller nr 883/2004 om tillämpningen av systemen för social trygghet; en utbetalning har skett 2020.

Bostads- och barnbidragsärendena sköts av Folkpensionsanstalten i enlighet med ingångna avtal. FPA gav 1.474 (1.266) beslut om allmänt bostadsbidrag, 564 (546) barnbidragsbeslut samt 125 (126) beslut om utbetalningar av underhållsstöd.

Mål: Målsättningen om att inkludera alla och minska ojämlikhet i samhället stöds även genom att till Åland Post Ab kompensera för extra kostnader för distribution av post till personer med funktionsnedsättning

Förverkligande: Kostnader för posttjänster om 19.069,69 euro har ersatts.

Mål: För att trygga en skälig individuell utkomst för personer med diagnosen fibromyalgi som inte kunde erbjudas yrkesinriktad rehabilitering och således inte kunde komma i åtnjutande av rehabiliteringspenning föreslås ett anslag om 12.000 euro. Beviljandet av stödet sker genom prövning.

Förverkligande: Beviljats enligt prövning.

Mål: Med hänvisning till LL (2010:99) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om tolkningstjänst för handikappade personer föreslås ett anslag om 44.000 euro som ersättning för kostnader för tolkningstjänster för personer med funktionsnedsättning.

Förverkligande: Kostnader för tolkningstjänster om 13.058,87 euro har ersatts.

Understöd för kommunernas sociala tjänster

Mål: I enlighet med LL (1993:71) om planering av socialvården antar landskapsregeringen årligen en socialvårdsplan som innehåller riktgivande mål och anvisningar till kommunerna för ordnandet av socialvården i landskapet under de fem följande åren.

Förverkligande: Planen för ordnande av socialvården i landskapet Åland under åren 2020 - 2024 antogs den 20 december 2019 och en reviderad plan 1 juli 2020 på grund av temporära ändringar av landskapsandelarna.

Mål: Till kommunerna betalas årligen landskapsandel för driftskostnaderna för socialvården i enlighet med LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna och socialvårdsplanen ska innehålla dessa.

Förverkligande: Landskapsandelar har utbetalats i enlighet med Socialvårdsplan 2020 – 2024.

Mål: Stöd för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnandet av socialvård kan på ansökan beviljas kommuner i ytterskärgården.

Förverkligande: Inga förslag över anläggningsprojekt med angiven tid för byggstart under år 2020 - 2024 inkom till landskapsregeringen.

Mål: För stöd till kommunerna för undervisning i svenska för barn inom barnomsorgen med annat modersmål än svenska reserverades ett anslag om 80.000 euro.

Förverkligande: Språkstödet fördelas enligt antal berörda barn i kommunerna och betalades ut efter redovisning vid årets slut. 182 barn fick språkstöd och 13 kommuner erhöll ekonomiskt stöd.

Penningautomatmedel för social verksamhet

Mål: Fördelning av PAF-understöd för social ideell verksamhet för år 2020.

Förverkligande: Fördelning av 2019 års beräknade nettoavkastning av penningautomatmedel som understöd för social ideell verksamhet verkställdes 3.2.2020 och 3,5 miljoner euro fördelades för år 2020 till 41 föreningar och projekt. Till landskapsregeringens disposition reserverades 57.810 euro. Bland de föreningar som beviljades understöd fick landskapsföreningen Folkhälsan totalt 1.026.840 euro för sin verksamhet inklusive ANDTS-verksamhet och äldrekraft. Ålands Fountainhouse r.f. fick 164.000 euro och Fixtjänst fick 270.000 euro. De två senare för meningsfull sysselsättning till personer med fysisk- och psykisk funktionsnedsättning. Ålands hälso- och sjukvård fick medel för den tobakskampanj som år 2019 - 2021 vänder sig till arbetsplatser och skolor och Ålands

Feministparaply r.f. för det 5-åriga projektet "bygg respekt, motarbeta sexuellt våld i ord och handling" och för år två av fyra beviljades den åländska HBT-föreningen Regnbågsfyren r.f. 57.000 euro för projekt HBTQIA-certifiering.

Hälso- och sjukvård

Mål: I syfte att reglera vilka screeningar den offentliga hälso- och sjukvården ska ordna antas en förordning

Förverkligande: Delvis förverkligat genom att det påbörjats en sammanfattning av vilka cancerscreeningar som grundar sig på medicinsk och hälsoekonomisk evidens och samtidigt har förutsättningarna utretts vad som kan anges i en förordning enligt landskapslagen (2011:114) om hälso-och sjukvård.

Mål: Barns och ungas välmående följs upp och tillsammans med utbildningens- och kulturavdelningen koordineras insatser för förbättrat välmående.

Förverkligande: Delvis förverkligat genom att en analys har på börjats med resultaten i Hälsa i skolan-enkäten 2019 som bakgrund inom områdena sexuellt våld, psykisk hälsa och våld i familjen, utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Analysen är ämnad som underlag för att landskapsregeringen skall kunna arrangera ett seminarium med målsättningen att komma fram till rekommendationer gällande eventuella åtgärder eller strategier för en förbättrad situation gällande nämnda områden.

Mål: Tillsammans med ÅHS och institutet för hälsa och välfärd ordna seminarium för att hjälpa ålänningarna bli tobaksfria.

Förverkligande: Ej helt förverkligat då seminarium inte anordnades på grund av rådande pandemi men tobakskampen från år 2019 fortgår med fas II med fokus i skolorna och kommunerna och rökavvänjningskampanjen.

Mål: Att landskapsregeringen för att främja skärgårdsbefolkningens välmående organiserar seminarier och föreläsningar och gör en kartläggning av nuvarande digitala tjänster

Förverkligande: Har ej förverkligats då resurserna främst har koncentrerats till att handlägga covid-19-relaterade ärenden.

Mål: Fortsatt förverkligande av målsättningarna i tandvårdsprogrammet såsom att utreda ett system med begränsad tandvårdssedel för dem som mottar befrämjande besök och genom fortbildning i förbyggande tandvård.

Förverkligande: Har ej förverkligat då resurserna främst har koncentrerats till att handlägga covid-19-relaterade ärenden.

Mål: Utreda lagstiftningsbehörighet ifråga om privat hälso-och sjukvård.

Förverkligande: Har ej förverkligats då resurserna främst har koncentrerats till att handlägga covid-19-relaterade ärenden.

Mål: Skapa tillgång till samtalsstöd online.

Förverkligande: Avtal med Österbottens kriscenter har ingåtts.

Mål: En studerande– och ungdomsmottagning med målet att införa en lågtröskelverksamhet för alla ungdomar.

Förverkligande: Delvis förverkligat genom tillsättande av en arbetsgrupp för att utreda förutsättningarna att etablera en digital ungdomsmottagning.

Mål: Stärka personalresursen inom hälso-och sjukvårdsbyrån.

Förverkligande: Landskapsläkare och byråchef anställda.

Allmän miljövård

Mål: Öka kännedomen om miljölagstiftning.

Förverkligande: Information har givits vid olika tillfällen.

Mål: Öka kännedomen om och utveckla kemikalieområdet.

Förverkligande: Information har givits vid olika tillfällen. Kontakt har etablerats med riksmyndigheter gällande utbildning för skadedjursbekämpning.

Mål: Höja miljömedvetenheten och minska klimatpåverkan.

Förverkligande: Som en följd av det nationella luftvårdsprogrammet samt den tidigare genomförda mätningen av partiklar i luften genomfördes under hösten återigen en informationskampanj om småskalig vedeldning.

Mål: Höja kännedomen om LBU-programmets påverkan på vattenmiljön och biologisk mångfald.

Förverkligande: Arbetet har fortsatt planenligt gällande uppföljningen av både vattenkvaliteten och biologiska mångfalden.

Naturvård

Mål: Lagskydd för flera Natura 2000-områden ges under året, i enlighet med EU-krav (habitatdirektivet 92/43/EEG och fågeldirektivet 2009/147/EG) samt pilotärendet om utnämnande av Natura 2000-områden.

Förverkligande: Under året har ett avtal om skydd för ett Natura 2000 ingåtts.

Mål: Arters och biotopers bevarandestatus och uppfyllande av fredningens syfte följs upp genom systematiska naturinventeringar inom minst ett naturreservat.

Förverkligande: Systematiska naturinventeringar utfördes i fyra naturreservat och arbete med förvaltningsplaner för dem har påbörjats.

Mål: Fortsatt kartering genomförs av de åländska förekomsterna, såväl i de terrestra som inom de marina områden, av de arter och biotoper som enligt habitatdirektivet måste bevaras och som ingår i rapporteringen av nämnda direktiv. Inventeringarna utgör även en viktig del av den lagstadgade uppföljningen av arterna och biotoperna.

Förverkligande: Majviva och grusviva har karterats både med hjälp av datamodellering och praktiskt fältarbete. Kartering av undervattensförekomster och kartläggning förekomsten av tumlare inom Åland har fortsatt enligt tidigare planer.

Återplantering av sumpviol har gjorts i två olika lokaler. Samarbete kring två försöksområden för utrotning av invasiva växtarter har påbörjats under året.

Vattenvård

Mål: Genomföra lagstadgade åtgärdsprogram 2016 - 2021 för grundvatten, sjöar, kustvatten och hav. Nya remissversioner tas fram under 2020 och slås fast i december 2021.

Förverkligande: Arbetet med det lagstadgade åtgärdsprogrammet 2016 - 2021 för grundvatten, sjöar, kustvatten och hav fortsatte planenligt. Nya remissversioner för perioden 2022 - 2027 har tagits fram under en samrådsprocess.

Mål: Genomföra vattenförbättrande åtgärder och projekt i samverkan med lokala aktörer.

Förverkligande: Inom ramen för de internationella samarbetsprojekten Coast4us och Seabased Measures har landskapsregeringen planerat och genomfört åtgärder inom olika avrinningsområden, såsom anläggande av fiskevåtmark vid Nabben i samarbete med Mariehamns stad samt användning av näringsrikt bottenvatten för bevattning i samverkan med jordbrukare.

Mål: Vid behov komplettera revideringen av vattenlagstiftningen med de förordningar som behöver justeras.

Förverkligande: Efter en första remissrunda har vattenlagen förtydligats med ett flertal bilagor i vattenförordningen, via lagberedningens arbete i samverkan med vattenbiologerna. Förankringsarbete är påbörjat inför ny remissrunda år 2021.

Mål: Delta i internationella och nationella samarbetsprojekt.

Förverkligande: Under året har två internationella samarbetsprojekt fortgått: Coast4us och Seabased Measures. Projektet Coast4us är inriktad på en hållbar kustzonsplanering och integrerad förvaltning i lokal samverkan och avslutade vid årsskiftet med en slutrapport. Seabased Measures är inriktat på kretsloppsåtgärder, däribland användning av näringsrikt bottenvatten för bevattning, i syfte att förbättra vattenkvaliteten. I samarbete med Finlands Miljöcentral genomfördes projektet Havsdataportalen där information om kust och hav och alla dess verksamheter sammanställs och presenteras. Förutom det pågår arbete med information om de vattenrelaterade direktiven. Dessutom genomförs projektet Ålands Seamap i samverkan med Åbo akademi med syfte att inventera undervattensnatur samt utveckla åtgärdsprogram och övervakning för marina vatten.

Mål: Använda och utveckla nya modell-/belastningsverktyg för bedömning av olika belastningskällors påverkan och betingsberäkningar.

Förverkligande: Verktyget har främst använts för bedömning av olika utsläppskällors storlek inom olika delavrinningsområden/vattenförekomster. Under året uppdaterades modellen och planering för betingsberäkningar pågår i dialog med SMHI.

Mål: I samverkan med övrig förvaltning, kommuner samt verksamhetsutövare utveckla ett långsiktigt hållbart vattenvårdsarbete inom de viktigaste sektorerna jordbruk, skogsbruk, fiskodling, sjöfart och båttrafik.

Förverkligande: Landskapsregeringen har genomfört undersökningar i s.k. typområden för jordbruksmark i syfte att följa upp och utvärdera LBU-programmet. Havsplanering har genomförts i nära samverkan med näringsavdelningen. Samarbete sker genom olika ärenden.

Mål: Fortsätta utveckla långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning och avloppsvattenhantering i samverkan med Ålands Vatten Ab och de åländska kommunerna.

Förverkligande: Arbetet med vattenskyddsplaner i samarbete med bland annat Ålands Vatten Ab och ÅMHM har fortsatt. Bland annat har ett vattenskyddsområde för brunnar fastställts i Vestergeta. Samarbete med GTK (Geologiska forskningscentralen i Finland) om undersökning av potentiella grundvattenområden har fortsatt med geofysiska mätningar på nya områden, observationsbrunnar kunde ej borras 2020 på grund av logistiska problem. Arbetet med enskilda avlopp kräver fortsättningsvis en nystart för att en inventering skall bli gjord. Arbetet inom gruppen för VA samarbete fortgår.

Mål: Medverka i arbetet med handlingsplan för skyddet av den marina biologiska mångfalden samt implementeringen av ballastvattenkonventionen.

Förverkligande: Genom samarbetsprojektet Åland Seamap pågår inventeringar av värdefull natur.

Mål: Slå fast, genomföra och utveckla det lagstadgade programmet för vattenövervakning samt fortsätta det 60-åriga forskningsrelaterade samarbetet med Husö biologiska station.

Förverkligande: Den lagstadgade övervakningen och samarbetet med Husö har genomförts enligt fastslagna program.

Mål: Sammanställa och presentera information om olika samarbetsprojekten samt om övervakning och forskning.

Förverkligande: Information om olika samarbetsprojekt sker via respektive webbplatser, via Facebook och via massmedia. Information om den övervakning som genomförs presenterades på landskapsregeringens webbportal.

Cirkulär ekonomi

Mål: Utveckla statistik på området tillsammans med ÅSUB.

Förverkligande: Beslöt invänta resultat från projekt inom Nordiska ministerrådet om framtagande av indikatorer för cirkulär ekonomi.

Mål: Ökad skrotning av uttjänta fordon.

Förverkligande: Stöd utbetalades för 118 skrotbilar som fördes till skroten trots att den var stängd under större delen av året.

Mål: Genomföra kampanjer tillsammans med andra organisationer i syfte att förebygga avfall.

Förverkligande: Pga. pandemin var det inte möjligt att ha några aktiviteter tillsammans med andra organisationer.

Mål: Informera om cirkulär ekonomi och influera till en beteendeförändring i samhället.

Förverkligande: Under hösten genomfördes en stor kampanj i tidningar, på webbplatser, genom digital skyltning och i radion, samt genom ett utskick till hushållen om vikten av att reparera, återbruka och minska onödig konsumtion.

Miljöhälsovård

Mål: Övervaka samt organisera provtagning och inspektioner av bisjukdomen Varroa för bibehållandet av landskapets varroafria status.

Förverkligande: Årlig övervakning samt provtagningar och inspektioner genomfördes på biodlingar angående bisjukdomen Varroa (Varroa destructor) för att bevara landskapets varroafria status genom rapportering till EU kommissionen.

Mål: Leda det fleråriga utrotningsprogrammet för fisksjukdomen VHS (viral hemorrhagisk septikemi).

Förverkligande: Provtagningar och inspektioner i samband med utrotningsprogrammet för fisksjukdomen VHS genomfördes och det aktuella läget rapporterades till EU kommissionen.

Mål: Övervaka märkning och registrering av produktionsdjur.

Förverkligande: Detta utfördes i enlighet med lagen (FFS 238/2010) genom en överenskommelseförordning (2012:31) av Statens ämbetsverk på Åland som fakturerar miljöbyrån för de utförda uppgifterna. Slutsatsen ges av landskapsregerings veterinär.

Mål: Säkerställa att övervakningsprogrammet för främmande ämnen i animaliska livsmedel genomförs.

Förverkligande: Provtagningar genomfördes i samarbete med ÅMHM och övervakning av främmande ämnen i animaliska livsmedel genomfördes genom analyser vid livsmedelsverket på uppdrag av landskapsregeringen.

Mål: Etablera ett systematiskt samarbete mellan landskapsregeringen och den underlydande myndigheten (ÅMHM), privata veterinärer samt andra aktörer angående kontroll av illegal införsel av djur och övervakning av rävens dvärgbandmask.

Förverkligande: Anmälningspliktiga djursjukdomar och andra sjukdomar har rapporterats månadsvis till livsmedelsverket i samarbete med ÅMHM och privata veterinärer. Att utveckla samarbetet och förbättra rutinerna är ett kontinuerligt och pågående arbete.

Mål: Anordna lämpliga utbildningar för djurhälsopersonal och veterinärer som är verksamma på ÅMHM och landskapsregeringen.

Förverkligande: Arbetet nedprioriterades.

Mål: Informera allmänheten om riskerna med zoonoser och smittsamma djursjukdomar.

Förverkligande: Allmänheten informeras fortlöpande genom pressmeddelanden, intervjuer med massmedia och material som publiceras på Ålands landskapsregerings hemsidan om riskerna med zoonoser och smittsamma djursjukdomar.

Mål: Upprätta ett fungerande beredskapslager och uppdatera dess innehåll med tanke på bekämpningsåtgärder mot djursjukdomar som lätt sprids.

Förverkligande: Arbetet pågår, en lämplig lokal för beredskapslager hyrdes och den ska utrustats. Fördelning av kostnaderna mellan landskapsregering och jord -och skogsbruksministeriet behöver utredas.

Nyckeltal

Ärenden	**Pleni**		**Enskilda**		**TjB - TjF**		**Brev**	
	2019	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
Allmänna byrån	1	4	29	29	209	87	244	118
Socialvårdsbyrån	1	2	86	92	30	10	134	136
Hälso- och sjukvårdsbyrån	1	39	9	33	160	193	60	138
Miljöbyrån	0	3	94	60	82	53	206	166
Totalt hela avdelningen	**3**	**48**	**218**	**214**	**481**	**343**	**644**	**558**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Hälso- och sjukvårdsbyrån kunde i början av året stärkas genom att rekryteringarna till tjänsterna som byråchef och landskapsläkare lyckades. Detta hade betydelse för landskapsregeringens arbete med covid-19 epidemin. Personalens distansarbete i kombination med en hög arbetsbelastning har varit en utmaning ifråga om arbetsledning och uppföljning.

I årets andra tilläggsbudget stärktes personalresursen med 100.000 euro för covid-19 relaterat arbete. Likaså ökades anslaget för bostadsbidrag med 250.000 euro eftersom en ökad arbetslöshet bedömdes leda till ökade kostnader för bostadsbidrag. I den tredje tilläggsbudgeten upptogs ett överföringsanslag om 305.000 euro för dels projektanställning för framtagande av samverkansavtal, dels som understöd till kommunernas socialtjänst. Därtill upptogs ett tillägg om 1.507.000 euro för landskapsandelar för kommunerna för att användas till förebyggande utkomststöd på grund av ekonomisk utslagning av covid-19 epidemin. I den fjärdetilläggsbudgeten minskades avdelningens personalanslag med -77.000 euro av besparingsskäl. I den femte tilläggsbudgeten infördes en förväntad inkomst på 100.000 euro med hänvisning till statsstöd för kostnader för bekämpning av covid-19 epidemin.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Arbetets mängd och komplexitet i förhållande till tillgängliga resurser utgör den enskilt största risken gällande möjligheten att fullfölja ålägganden. Arbetsmängden har i vissa fall lett till sjukskrivningar. Enskilda tjänstemän handhar komplexa och breda rättsområden. Kompetensförsörjningen är en utmaning till tjänster som kräver akademisk utbildning och därtill kunskap och erfarenhet av förvaltning. För att självständigt kunna handlägga ärenden på avdelningen krävs i grunden hög utbildningsnivå, gedigen erfarenhet på förvaltningsområdet ifråga och lång introduktion till bland annat självstyrelseaspekterna. Vakanta tjänster innebär mer jobb för alla och särskilt för cheferna som därmed blir involverade i handläggning av ärenden. Därtill belastas cheferna i allt högre grad av

administrativa krav på planering och redovisning som urholkar möjligheterna till att leda och utveckla verksamheten på ett mer strategiskt plan. Covid-19 epidemin har inneburit en mycket hög arbetsbelastning för hälso- och sjukvårdsbyrån och socialvårdsbyrån.

Bristen på kontorsutrymmen, som vanligen gör att avdelningens tjänstemän sitter på olika våningar och platser, vilket starkt påverkar trivseln har under året bytts mot distansjobb. Distansjobbet har för en del av personalen varit mycket påfrestande då det pågått så länge. Chefernas möjlighet att leda och följa upp arbetet har påverkats samtidigt som det socialt inte går att ha en överblick över personalens mående, relationerna och gruppdynamiken.

Redogörelse för den interna kontrollen

Bestämmelser, föreskrifter och beslut iakttas. Delegeringsbeslutet följs och i arbetsordningen tilldelas tjänstemän föredragnings- och beslutanderätt. Budgetansvar på moment eller projektnivå tilldelas vid behov. Besluten dokumenteras enligt anvisningar och har följt god förvaltningssed. Interna kontroller av handläggningen av förvaltningsärenden har gjorts avseende handläggningstiderna. Föredragningar delges avdelningschefen som en del av den interna kontrollen. Verksamhetsmålen följs upp under året.

Systematiska riskbedömningar och åtgärdsplaner för hur man säkerställer en relevant riskhantering för verksamheten har inte införts. Avdelningen tecknar avtal i ringa omfattning och de avtal som tecknats har inte lett till oönskade följder. Ansvaret för att teckna och följa upp avtal är i tillräcklig utsträckning fördelat. Fakturerings- och betalningsunderlag förmedlas till finansavdelningen som hanterar fakturering och reskontra. Budgetansvariga följer upp budget och kostnader kontinuerligt utgående från rapportmöjligheterna i verksamhetsstyrnings- och budgetsystemet. Bedömningen är som helhet att verksamheten ifråga om arbetssätt, metoder och arbetsrutiner säkerställer lagligheten, att god förvaltningssed upprätthålls och att verksamhetsmålen uppnås på ett föreskrivet och resurseffektivt sätt i förhållande till givna personalresurser.

Utbildnings- och kulturavdelningen

Översikt

En av självstyrelsens grundläggande behörigheter ligger på utbildnings- och kulturområdet. Området omfattar barnomsorg och förundervisning, grundskoleverksamhet, utbildning på gymnasialstadiet och högskolenivå. Till ansvarsområdet hör även att medverka till att skapa förutsättningar för ett rikt kulturutbud. Kulturarv, arkiv och kunskapsförmedling är områden som berör historia, identitet, förvaltning och respekt inför kommande generationers möjligheter att utveckla förvaltandet av vår gemensamma historia och självstyrelse.

En stor del av årets arbete har präglats av rådande covid-19 epidemi. Distansundervisning har periodvis bedrivits i skolornas olika stadier. Kulturarbetare har haft svårt med uppdrag och landskapsregeringen har tvingats gå in med ekonomiska stödåtgärder. Även biblioteks- och idrottsverksamheterna har drabbats av begränsade aktiviteter. Den kraftigt ökade arbetslösheten i det åländska samhället har även inneburit ett ökat behov av sysselsättningsfrämjande utbildningar. Distansarbete och hög arbetsbelastning har också satt sin prägel på avdelningens arbete under året.

Inom utbildningsområdet har den nya barnomsorgs- och grundskolelagen färdigställts. Arbete har även utförts för att förnya förordningen och läroplanen rörande grundskolan. Även gymnasielagen har varit föremål för en revidering. Anpassningen av yrkesutbildningar utifrån gällande regler fortsätter. Arbetet med att utveckla och bolagisera högskolan har fortgått, liksom karriärvägledningsprojektet Visa vägen.

Inom kulturområdet har under året extra medel för kulturell verksamhet fördelats genom kulturdelegationen. Åland som filmproduktionsplats har fortsatt att stärkas. Planeringen att fira självstyrelsens 100-årsjubileum 2021 - 2022 genom projektet Åland 100 har intensifierats. Även planeringsarbetet för ett besökscentrum i Bomarsund har fortsatt.

Ålands museum är en central institution för att åskådliggöra Ålands historia och kultur genom tiderna. Museets konst- och kulturhistoriska utställningar utgör landskapets flaggskepp och förevisas gärna för ålänningar och besökare utifrån. Ålands landskapsarkiv är det självstyrda landskapet Ålands arkivinstitution. Den publika verksamheten vid båda institutionerna påverkades av begränsningar i öppettider och tillåtna antal besökare under detta pandemiår.

Uppföljning

Ekonomi

Utbildn o kulturavd	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	291 520,11	311 200,00	19 679,89	93,7%
Avgiftsintäkter	6 390,00	9 500,00	3 110,00	67,3%
Erhållna bidrag	91 646,35		-91 646,35	
Övr verksamh intäkt	34 337,82	26 300,00	-8 037,82	130,6%
Summa Verksamhetens intäkter	**423 894,28**	**347 000,00**	**-76 894,28**	**122,2%**
Personalkostnader	-3 129 056,89	-3 270 107,54	-141 050,65	95,7%
Köp av tjänster	-9 006 928,02	-9 700 206,61	-693 278,59	92,9%
Material förnödenh	-176 283,17	-193 651,82	-17 368,65	91,0%
Övr verksamh kostn	-1 661 156,12	-1 744 153,23	-82 997,11	95,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**-13 973 424,20**	**-14 908 119,20**	**-934 695,00**	**93,7%**
Återbet av överf	56 615,07	55 000,00	-1 615,07	102,9%
Summa Intäkt ink o kap	**56 615,07**	**55 000,00**	**-1 615,07**	**102,9%**
Undervisn kultur idr	-12 274 183,29	-12 868 386,87	-594 203,58	95,4%

Utbildn o kulturavd	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Soc hälsovård utksk	-8 015 713,01	-8 032 000,00	-16 286,99	99,8%
Summa Utgift ink o kap öv	**-20 289 896,30**	**-20 900 386,87**	**-610 490,57**	**97,1%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-33 782 811,15**	**-35 406 506,07**	**-1 623 694,92**	**95,4%**
Övr finansiella int	-47,78		47,78	
Räntekostnader	-26,32		26,32	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-74,10**		**74,10**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-33 782 885,25**	**-35 406 506,07**	**-1 623 620,82**	**95,4%**
Ökning eller minskning av reserver	-52 811,59		52 811,59	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-33 835 696,84**	**-35 406 506,07**	**-1 570 809,23**	**95,6%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
50010 Utb och kultur, verksamhet	-2 938 499,67	-3 077 095,24	-3 454 513,54	-2 761 429,89
50200 Studiestöd	-7 615 352,41	-7 532 454,58	-7 719 638,82	-7 959 097,94
Summa 5100 Utb.avd allm byrån	**-10 553 852,08**	**-10 609 549,82**	**-11 174 152,36**	**-10 720 527,83**
52000 Grundskola stöd för undervisn	-12 652 902,81	-10 387 732,23	-7 191 609,21	-7 184 740,51
53000 Kostnader för skolfartyg	0,00			
53500 Vuxen utbildning	-515 392,13	-895 251,69	-878 165,02	-784 718,50
53510 Utvecklingsarb inom utbildn				-594 887,94
53520 Högskoleutbildning				-6 968 000,00
56000 EU, ESF	43 214,46			
Summa 5200 Utbildningsbyrån	**-13 125 080,48**	**-11 282 983,92**	**-8 069 774,23**	**-15 532 346,95**
50500 Bibliotek	-131 940,36	-132 463,87	-127 264,76	-146 126,34
50510 Underst författare o översätta	-644 807,22	-33 000,00	-33 500,00	
51000 LR andel medb.insti o kulturv	-1 040 459,17	-648 346,78	-645 487,54	-682 757,19
51010 Ål Kulturdeleg o nord.kultursa	-93 055,30	-93 395,77	-93 465,74	-106 745,93
51500 Paf-medel ungdom och idrott	-2 112 650,58	-2 256 790,57	-2 277 583,26	-2 529 522,13
51600 Paf-medel kultur	-1 729 391,64	-1 651 645,56	-1 942 485,99	-2 386 428,33
54000 Kulturarvs o museiverksamh	-1 586 948,77	-1 565 484,78	-1 527 072,42	-1 731 242,14
Summa 5300 Kulturbyrån	**-7 339 253,04**	**-6 381 127,33**	**-6 646 859,71**	**-7 582 822,06**
Summa 5000 Utbildn o kulturavd	**-31 018 185,60**	**-28 273 661,07**	**-25 890 786,30**	**-33 835 696,84**

Högskolan på Åland utgör från år 2020 en resultatenhet, vilket resulterat i ett nytt budgetmoment 53520 för inköp av högskoleutbildning (ca 7 miljoner euro). Motsvarande belopp tas upp som inkomst i högskolans budget.

Även budgetmoment 53510 för utvecklingsarbete inom utbildning är nytt för 2020, dessa kostnader har tidigare belastat budgetmoment 50010.

Budgetmoment 50510 har utgått. Anslag för understöd till författare och översättare ingår i budgetmoment 51000.

Målsättningar

Avdelningens organisation

Mål: Fastställa organisationsutvecklingsarbetet som påbörjades år 2016.

Förverkligande: Avdelningens nya organisation har fastställts i ny förordning och nytt delegeringsbeslut, vilket tydliggör beslutsfattande och ansvarsområden. Omdisponering av utrymmen och tillsättandet av vakanta tjänster som är centrala i den nya organisationen har pausats på grund av epidemisituationen.

Mål: Vidareutveckla arbetsrutiner inom avdelningen och gentemot underliggande myndigheter.

Förverkligande: Arbetsordningen har uppdaterats och kommer att förtydligas ytterligare framöver. Arbetet med att förbättra rutinerna kring ärendeprocesserna pågår. Avstämningar med de underliggande myndigheterna har skett med tätare intervall och tydligare fokus.

Utveckling av utbildningssystem

Mål: Främja implementering av den nya landskapslagen om barnomsorg och grundskola.

Förverkligande: För att främja implementeringen av lagen har följande anvisningar utarbetats; anvisningar för disciplinära åtgärder, mall för barn- och elevhälsoplan, anvisningar för religions- och livsåskådningskunskap och mall arbetsplaner. Informations- och diskussionstillfällen för kommunernas ledande tjänstemän och skolledare har arrangerats gällande tillämpningen. Underlag för de behörighetsvillkor som anges i förordning för tjänster och befattningar inom barnomsorg och grundskola har utarbetats och en arbetsgruppmed uppdrag att se över kompensationsåtgärder för att uppnå behörighet vid utländsk examen har tillsatts.

Mål: Fortsätta revidering och implementering av förundervisningens läroplan och grundskolans läroplan genom bl.a. kompetensutveckling av personal inom barnomsorg och skola.

Förverkligande: Ett förslag till läroplan för förundervisningen avlämnades till landskapsregeringen i november 2020 och sändes därefter ut på remiss.

Framtagningen av den nya läroplanen för grundskolan fortskred under året. Den allmänna delen fastställdes i december. Ämnesdelarna färdigställdes för fastställande. Implementeringen av grundskolans läroplan fortgick under året genom utbildning av 19 tutorlärare som blev verksamma ute i skolorna från höstterminen.

Mål: Utveckla informations- och marknadsföringsmaterial.

Förverkligande: Inget information- eller marknadsföringsmaterial har tagits fram.

Mål: Fortsätta stöda kompetensutveckling och fortbildning för att främja digital utveckling i skolan genom bl.a. Dialog seminarium, projekt Progis, digitalisering av läroplansmål.

Förverkligande: Dialog 2020 genomfördes enligt plan på Alandica kultur och kongress med ca 250 deltagare.

Projekt Progis (programmering i grundskolan) avslutades enligt plan. IFOUS-programmet Digitala lärmiljöer framskrider med deltagare från högskolan på Åland, Ålands yrkesgymnasium, Ålands folkhögskola och Medborgarinstitutet i Mariehamn. Elever från Vikingaåsen deltog i januari under Nordic@BETT i London med ett elevprojekt inom ramen för Nordiska ministerrådets projekt CRAFT. Projektet avslutades i december.

Planeringen inför digitaliseringen av grundskolans läroplansmål i e-Grunder och lärplattformen Itslearning. En sammanslagning av skolornas databaser för administrationssystem, Multiprimus, har förberetts med hjälp av en koordinerade resurs.

Elevers, lärares och skolledares IT-användning samt landskapsregeringens IT-strategi för utbildningssektorn följdes upp genom en undersökning.

Mål: Utforma nya verksamhetsformer såsom förberedande undervisning för inflyttade och grundskoleutbildning för andra än läropliktiga.

Förverkligande: Verksamhetsformerna förberedande undervisning och grundskoleutbildning för andra än läropliktiga beskrivs närmare i den nya LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola och tillhörande förordningar LF (2020:99 och 2020:117). Anvisningar för förberedande undervisning kommer att beskrivas i en bilaga till läroplanen för grundskolan.

En arbetsgrupp för grundskoleutbildning för andra än läropliktiga tillsattes 2019, vilken i maj 2020 avgav en mellanrapport med underlag till förordningsbestämmelser och en slutrapport i oktober 2020.

Finansieringen av utbildningsformerna regleras närmare i ändring av landskapsandelslagen, LL (2020:129).

Mål: Svenska för inflyttade ordnas enligt avtal för inflyttad, kvotflyktingar och för personer med ingen eller kort skolgång.

Förverkligande: En integrationsutbildning förverkligas genom ett avtal med Medborgarinstitutet där alla vuxna med annat modersmål kan få undervisning i svenska, samhällsorientering och studie- och yrkesvägledning. Utbildningen följer fastställd läroplan. Integrationsutbildningen innehåller fyra kurser från grundläggande litteracitet för personer med kort eller ingen skolbakgrund upp till B1 nivå enligt europeiska språkskalan. Integrationsutbildningen hade 107 deltagare under året.

Mål: Ta ytterligare steg mot en bolagisering av Högskolan på Åland.

Förverkligande: En modell för mål- och resultatfinansiering utarbetades som grund för kommande resurstilldelning till högskolan. Ett underlag utarbetades för revidering av RPF (2005:36) om yrkeshögskoleexamina avlagda i landskapet Åland. En tjänstemannagrupp tillsattes för att utarbeta ett underlag för revidering av LL (2002:81) om Högskolan på Åland.

Mål: Utreda förutsättningarna för utveckling av en utvecklings- och forskningsverksamhet i högskolan och utformningen av ett forskningsråd.

Förverkligande: En arbetsgrupp tillsattes för att ge underlag till en utbildningspolitisk diskussion om högskolans roll i att stärka Ålands samhällsutveckling, attraktionskraft och omställning till ett hållbart samhälle. I uppdraget ingick att se över vilka behov och förutsättningar samhällsutvecklingen ger för grundande av ett utvecklingscenter vid högskolan. Under året har högskolan inkommit med ett förslag till upplägg för en utvecklingsenhet i högskolan.

Mål: Utveckla strukturen gällande den åländska sjöfartsutbildningen.

Förverkligande: Samarbetet mellan Ålands sjösäkerhetscentrum, Högskolan på Åland och Ålands gymnasium har fortgått.

Utvärdering och uppföljning av utbildningssystem

Mål: Prognostisering av utbildningsbehov år 2030 och uppföljning av utbildningspolitiska programmet Kompetens 2025.

Förverkligande: ÅSUB gavs i uppdrag att genomföra en analys av utbildning och arbetsmarknad i ljuset av framtida tillväxtmöjligheter och utmaningar för Ålands ekonomi. Syftet är att kartlägga det framtida behovet av utbildningsinriktningar och nivåer fram till 2035, presentera materialet i en form som fungerar som underlag för dimensionering av framtida utbildning på Åland.

Uppföljning av det utbildningspolitiska programmet har inte genomförts på grund av resursbrist.

Mål: Utvärdera inlärningsresultat och trivsel i enlighet med plan.

Förverkligande: Utvärdering av inlärningsresultaten inom svenska och matematik i åk 3 utfördes som den andra delen inom ramen för KARVIS longitudinella studie. Utvärdering av vårdnadshavares uppfattningar om grundskolan gjordes i två omgångar. Utvärderingen av föräldrars känsla för barnens skola i landskapet riktad till årskurserna 1-6 presenterades i en slutrapport under våren och vårdnadshavarnas uppfattningar om distansundervisning under undantagstillståndet på grund av covid-19 presenterades under hösten. Det gjordes även en undersökning riktad till skolledare, lärare och elevvårdspersonal om uppfattningar och följder av distansundervisningen under undantagstillståndet våren 2020 på grund av covid-19.

Mål: Insatser för genomförande av lämplighetsprov vid erkännande av yrkeskvalifikationer.

Förverkligande: Öppna högskolan genomför lämplighetsprov för grundlärare från och med år 2020. Öppna högskolan har fått i uppdrag att genomföra lämplighetsprov för lektorer i ämnesundervisning från och med 2021.

Mål: Erbjuda karriärvägledning och utveckla organisationsstruktur och samverkan med andra aktörer.

Förverkligande: Det ESF-finansierade projektet Vägledning på Åland som pågick 2017–2019 övergick den 1.8.2019 till en försöksverksamhet under namnet Visa vägen. Verksamhetens uppgift är att arbeta fram policy och praxis för en holistisk och tvärsektoriell karriärvägledning av vuxna. För att höja kompetensen och stärka nätverkandet mellan vägledare har Visa vägen 2020 finansierat en fortbildning i karriärvägledning. I fortbildningen har 23 vägledare deltagit. Visa vägen genomförde under våren ett försök med chattverksamhet, en första nätverkande aktivitet för ökad tillgänglighet till vägledning. Chatten upprätthölls i samarbete med landskapets skolor.

Under året hade Visa vägen 262 unika besökare och 689 samtal. Orsaken till kontakt: 42 % byte av väg i arbetslivet, 31 % vägledning till utbildning, 20 % söka jobb, 3 % starta eget och övriga 4 % har uppgett annat som orsak.

Kulturmiljö

Mål: Inleda arbetet för att ta fram bebyggda miljöer av landskapsintresse.

Förverkligande: Under verksamhetsåret genomfördes en förstudie för Landskapsintressen för kulturmiljövård. Arbetet bidrar till förverkligande av flera av landskapets strategiska utvecklingsmål samt till implementeringen av den Europeiska Landskapskonventionen. I förstudien föreslås ett treårigt projekt för att peka ut, avgränsa, beskriva och formulera utvecklingsmålsättningar för Ålands mest välbevarade och unika miljöer. Därefter utarbetas, med beaktande av plan- och bygglagstiftningen, förslag till rekommendationer avseende landskaps- och kulturmiljövård.

Mål: Utöka kunskapsunderlaget genom arkeologiska undersökningar som görs i avgränsande syfte och som är av betydelse vid handläggning av markanvändningsplaner i anslutning till fasta fornlämningar

Förverkligande: Projekt i syfte att utreda utbredning, karaktär och datering av boplatslämningar i Långbergsöda, Saltvik har pågått sedan 2017. Årets undersökning omfattande fasta fornlämningar Sa 20.11 och Sa 20.6. Resultat ger en uppdatering av underlaget för handläggning av fornminnesärenden gällande registrering av fornlämningar samt aktuella planer för markanvändning.

Mål: Utvecklingsarbete fortgår inom digital registerföring av fasta fornlämningar, maritimt kulturarv, bebyggda kulturmiljöer och bebyggelseobjekt. Arbetet med framtagande av en kulturmiljöportal inleds.

Förverkligande: Under verksamhetsåret påbörjades planeringen av databasernas strukturer i form av ett databasschema för arkeologiska undersökningar inom landskapet samt databasschema för register över kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Kulturell verksamhet

Mål: Fortsätta planeringen av självstyrelsejubileet 2021 – 2022.

Förverkligande: Planeringen av självstyrelsejubileet Åland 100 har intensifierats under året, bland annat marknadsföring och planering av seminarier, konferenser, events och kulturaktiviteter. Projektledningen strävar till att involvera alla delar av samhället. Jubileumsårets öppnande den 9 juni 2021 har under året planerats med musik- och andra framträdanden samt ett världsrekordförsök i långbord.

Landskapsregeringen har beslutat att besökscentret I Bomarsund utgör en del i firandet. Under året gjordes en beställning till Landskapets fastighetsverk gällande planering och byggande av besökscentret i Bomarsund utifrån framtaget rumsprogram. Arbetet med utställningen inleddes och konsulter upphandlades. Underlag till utställningen, inklusive koncept, manus och teknik har tagits fram.

Mål: Undersöka lämpliga åtgärder för främjande av kreativa näringar med den undersökning som gjordes i samarbete med ÅSUB under år 2019 som utgångspunkt.

Förverkligande: Diskussion inleddes med näringsavdelningen och arbetet fortgår under år 2021.

Mål: Utarbeta ett nytt kulturpolitiskt program.

Förverkligande: Planeringen av upplägget för arbetet kom i gång mot slutet av året. Arbetet fortgår under år 2021.

Mål: Fortsätta påbörjade åtgärder inom projektet Kreativa barn och på medieområdet.

Förverkligande: Det fortsatta arbetet för att Åland ska få fullständig tillgång till SVTPlay kunde inte genomföras som planerat. Projektet Kreativa Barn har präglats av covid-19 epidemins effekter. Verksamheten i skolorna avbröts under våren men kunde upptas under hösten och genomfördes då som temaveckor i tre grundskolor.

Mål: Ett nytt avtal ingås med Nordiska ministerrådet angående finansieringen av Nordens institut på Åland.

Förverkligande: En ny vision, strategiska prioriteringar och mål har tagits fram inom Nordiska ministerrådet. För att säkerställa att de är styrande för hela ministerrådets verksamhet pågick ett arbete att revidera samtliga styrdokument inklusive budgetförslag. Under året deltog Åland i arbetet med att ta fram ett nytt kulturpolitiskt samarbetsprogram för åren 2021 - 2024. Detta arbete har föregått arbetet med ett nytt avtal, vilket därmed lämpligen ingås under år 2021 i stället.

Mål: Nordens institut flyttar in i renoverade lokaler.

Förverkligande: Nordens institut flyttade i början av året in i nyrenoverade lokaler lämpade för deras verksamhet centralt i Mariehamn.

Mål: Centralbiblioteksavtalet förnyas.

Förverkligande: Ett nytt avtal utarbetades och godkändes av parterna. Avtalet är i kraft till och med år 2021 och fokuserar särskilt på hållbarhet inom biblioteksektorn. Avtalet följs upp av ett bibliotekspolitiskt program som blir klart under år 2021.

Mål: Sammanställningen av den årliga statistiken för biblioteksverksamheten görs elektroniskt i samarbete med Åda Ab och ÅSUB.

Förverkligande: Kommunernas statistik sammanställdes elektroniskt i samarbete med Åda Ab så att varje kommuns statistik sändes separat till ÅSUB, där den slutliga bearbetningen sker. Datainsamlingen har därmed effektiverats betydligt.

Ålands kulturdelegation

Mål: Penningautomatmedel används för kulturell verksamhet och kulturprojekt inom föreningsverksamheten. Även stipendier till enskilda kulturutövare fördelas. Hållbarhet, förnyelse, jämställdhet och tillgänglighet beaktas vid fördelningen.

Förverkligande: Under året tillträdde en ny kulturdelegation för mandatperioden 2020 - 2023. En stor del av arbetet har präglats av rådande covid-19 epidemi med möten på distans och extra anslag att fördela. Under året har ca 1.450.000 euro fördelats i form av verksamhets-, investerings- och projektbidrag till föreningar och organisationer samt stipendier till enskilda kulturutövare. I fördelningen ingår även fördelning av stöd med anledning av Ålands självstyrelses 100-årsjubileum.

Kulturdelegationen har träffat representanter för stiftelsen Åland jakt- och fiskemuseum för att diskutera en säkring av verksamheten framöver.

Kulturdelegationen har under året utsett kulturprismottagare och landskapsregeringen har, genom litteraturnämnden, nominerat författare till Nordiska rådets litteraturpris samt Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris.

Under året beviljades 21 stipendievistelser på Källskär och i Eckerö Post- och tullhus, flera av dem inhiberades på grund av reserestriktioner orsakade av covid-19 epidemin. Även Grez-sur-Loings andra stipendiat fick avbryta sin vistelse i mars månad för tidigarelagd hemfärd.

Iordningställandet av nya utrymmen för gästbostaden i Eckerö Post- och tullhus södra länga pågår och ska stå klart inför säsongen 2021.

Under året har en ändring av LL om landskapsbidrag till bildningsförbund utarbetats. Lagtinget antog lagen 7.12.2020.

Film och media

Mål: Ålands Film Commission fortsätter arbetet med att stärka Åland som inspelningsplats.

Förverkligande: Covid-19-utbrottet påverkade i hög grad Ålands Film Commissions möjligheter att nå internationella producenter. Landskapsregeringen ingick ett produktionsavtal med det svenska produktionsbolaget om inspelning av långfilmsserien Hjerson som bygger på en karaktär av Agatha Christie. Inspelningarna sker till stor del på Åland. Serien kommer att visas på en internationell marknad.

Mål: I samarbete med ÅSUB undersöka hurdana mediavanor invånarna på Åland har idag.

Förverkligande: Ålands radio och TV Ab tog initiativ till beställning av en mediaundersökning. Landskapsregeringen beställde en bredare undersökning om ålänningarnas kultur- och fritidsvanor av ÅSUB. Undersökningen planeras bli klar hösten 2021 och kommer att ha ett särskilt fokus på kultur- och fritidsvanor under covid-19 epidemin.

Ungdomsarbete och idrott

Mål: Penningautomatmedel fördelas till ungdoms- och idrottsorganisationer. Vid fördelningen beaktas särskilt förnyelse i verksamheterna. Stor vikt läggs även vid jämställdhet, demokrati, hållbarhet och tillgänglighet.

Förverkligande: Budgeterade idrottsmedel, cirka 1,7 miljoner euro, överfördes till paraply-organisationen Ålands idrott för vidare fördelning till medlemsorganisationerna. Därtill beviljades idrottsorganisationerna ett tilläggsanslag om 150.000 euro för att mildra effekterna av covid-19 epidemin som till stor del omöjliggjorde genomförandet av planerade evenemang och tävlingar.

Ett tiotal ungdomsföreningar beviljades verksamhetsstöd ur penningautomatmedel. De största mottagarna var Ung resurs, Ålands ungdomsförbund och föreningen SKUNK, som dessutom

beviljades ett projektstöd för att arrangera aktiviteter i skärgårdskommunerna med anledning av självstyrelsejubileet Åland 100.

Mål: Projektet Motion på recept för personer som behöver mera fysisk aktivitet som inleddes år 2019 fortsätter.

Förverkligande: Planeringen av satsningen Motion på recept som inleddes under hösten 2019 kunde inte förverkligas. Det är oklart när planeringen återupptas.

Mål: Ett seminarium för idrotts- och ungdomssektorerna ordnas med utgångspunkt i landskapsregeringens utvecklings- och hållbarhetsagenda.

Förverkligande: Inte förverkligat.

Mål: Revidering av idrottslagen.

Förverkligande: Landskapsregeringen tillsatte i slutet av året en kommitté för att inleda revideringen av Idrottslag för landskapet Åland.

Arkivväsendet

Mål: Utveckla dokumentationsförvaltningen.

Förverkligande: Landskapsarkivet har bistått arkivbildare med instruktioner och stöd. Informations- och kunskapsutbyte har skett inom verksamhetsområdet genom besök hos myndigheter, handledning, möten, inspektioner, styrning samt handräckningsuppdrag. Arkivplanerna överförs till Riksarkivet för utlåtanden enligt arkivlag för Åland (ÅFS 2004:13, 2004:26 och 2019:11), varför arbetet även är kopplat till Riksarkivets arbetsprocesser.

Mål: Öka tillgängligheten till digitalt arkivmaterial och fortsätta digitaliseringen av ljud- och bildupptagningar.

Förverkligande: Ålands landskapsarkiv har under året tecknat avtal med Nationalbiblioteket och Kopiosto. Avtalet syftar till att göra alla i Finland och på Åland publicerade svenskspråkiga dagstidningar digitalt tillgängliga i landskapsarkivets utrymmen. En nordisk avsiktsförklaring noterades gällande gemensamma satsningar på utveckling av den nordiska arkivportalen, www.nordiskarkivportal.org, där även Ålands landskapsarkiv är företrätt. Därtill har Ålands Radio och TV i enlighet med gällande avtal digitaliserat och levererat filmmaterial (130 skivfodral, ca 860 timmar) i två uppsättningar till landskapsarkivet.

Mål: Starta publikationsserie.

Förverkligande: Arbetet med den första publikationen har framskridit, men korrekturläsning och faktagranskning kvarstår. Utgivning beräknas ske 2021.

Ålands museum

Mål: Påbörja uppbyggnaden av permanenta utställningar i Eckerö post- och tullhus övre våning, visningsvåningen och ta i bruk nya utrymmen för specialutställningar i nedre våningen efter att fastighetsverket återställt rumsindelningen enligt ursprungsritningarna.

Förverkligat: Arbetet avstannade på grund av otydligheter i projektbeställningen, projektets omfattning och tidtabell för genomförandet. Under hösten återupptogs projektbeställningen. Tidtabell och omfattning har specificerats och fastighetsverket avser påbörja åtgärderna våren 2021.

Mål: Vidta åtgärder för att förbättra och säkerställa arbetsmiljön i museimagasinen enligt arbetarskyddsdirektiv.

Förverkligat: En riskbedömning av Ribackamagasinet har utförts. Rapport med åtgärdsförslag har överlämnats till personalenhet och arbetarskydd. Truckförar- och lastsäkringsutbildning har utförts och skyddsutrustning har anskaffats enligt givna direktiv. Till centralmagasinet i museibyggnaden har ett nytt kompaktsystem införskaffats.

Mål: Förbättra arbetsrutinerna inom föremålsförvaltningen genom att ta fram standarder baserade på Riksantikvarieämbetes direktiv med målsättningen att uppnå direktivens lägsta nivå.

Förverkligat: Arbetet med standarder för föremålsförvaltning har inte fortskridit enligt plan. Insamlingspolicyn, policyn för gallring och specificerade riktlinjer för respektive samling har bearbetats och ett förslag till policydokument för hantering av mänskliga kvarlevor i samlingen har tagits fram.

Mål: Fastställa en plan för sevärdheten Hermas; tydliggöra samlingens status och vårdinsatsbehovet av denna och behovet av förvaringsutrymmen för samlingen.

Förverkligat: I den nya organisationsmodellen hör Hermas till kulturarvsenheten. Tjänsten som enhetschef tillsattes inte med anledning av pandemi och anställningsstopp. Uppgiften har därmed inte utförts.

Mål: Utreda ansvarsfrågan för såväl vården och underhållet av Ålands skolmuseums fastighet som den museala verksamheten.

Förverkligat: Ansvarsfrågan är utredd. Avtalet gällande fastighetsförvaltningen överfördes till fastighetsverket i samband med dess bildande och byggnaden finns upptagen i deras register. För den publika museala verksamheten ansvarar kulturarvsenheten.

Mål: Ålands museum behöver ändamålsenliga och säkra utrymmen för sin föremålsförvaltning samt utställningsrekvisita. Under året utreds hur både logistik och utrymmen kan effektiviseras genom att ingå ett avtal med Åland Post Ab.

Förverkligat: Diskussioner har förts med Åland Post Abs ledning och platsbesök har gjorts i centralmagasinet, Ribackamagasinet och i postens lokaler. En anpassning av postens lokaler kräver stora teknikinvesteringar och ombyggnad. För att testa logistiken har rekvisita, som till skillnad från museiföremål inte kräver klimatanpassad miljö, förvarats i postens lokaler och fraktats till och från museet vid behov. En utvärdering av funktionaliteten behöver göras.

Övrigt förverkligat inom Ålands museum

Ålands kulturhistoriska museum producerade tre fysiska specialutställningar och tio nischutställningar. Den permanenta utställningen förnyades med modell och två mindre utställningar, och en hel montersektion i forntidsdelen byggdes om med tillgänglighetsanpassning.

Ålands konstmuseum visade fyra specialutställningar, tre mindre utställningar i utrymmet QUBEN och förnyade basutställningen med tre nya teman.

I Kastelholms slott har det treåriga förnyelseprojektet fortskridit med belysningsarbete och utbyte av skyltar. Främst är det miljöerna i fånghålan, det medeltida köket och norra längans övre våning som förnyats.

På Eckerö post- och tullhus visades Ålands slöjd- och konsthantverksförenings sommarutställning enligt avtal. Utställningsperioden avslutades med en nerkortad slöjdfestival, arrangerad av föreningen på gårdsplanen. I egen regi producerades en utställning om åländska trähantverkare. Arbetet med den permanenta utställningen avstannade då renoveringen av utrymmena försenats.

En större etnologisk dokumentationsinsats inleddes så snart pandemin började påverka det åländska samhället och arbetet fortgick resten av året.

Årsskriften Åländsk odling, årgång 71 gavs ut. Därtill inleddes arbetet med att utveckla ny webbportal för museum.ax. Webbportalen samordnas med förvaltningens övriga webbportaler för att ingå i samma upphandlingsavtal. Arbetet pågick under hösten, med mål att lanseras våren 2021.

Under året inleddes arbetet med en HBTQIA-certifiering med utbildning för hela personalen. Arbetet, som fortgår våren 2021, ska resultera i en handlingsplan för Ålands museum.

Inköp till samlingarna

Konstsamlingen har utökats med inköp av 17 konstverk av åtta konstnärer. Cirka hälften av inköpen gjordes genom tilläggsanslag för att stödja konstutövare under pandemin. Till konsthantverk- och designsamlingen gjordes inköp från sju trähantverkare.

Nyckeltal

Studerande efter grundskola hösten 2020	Gymnasienivå	Högskolan på Åland	Övrig utbildning	Totalt
Hemort				
Åland	1 037	322	39	1 398
Finland	29	118	2	149
Sverige	6	47	-	53
Övriga	1	2	-	3
Ålder				
15-19	912	12	19	943
20-24	64	189	5	258
25-29	28	119	2	149
30-39	39	112	4	155
40-49	22	40	6	68
50-59	7	17	5	29
60+	1	-	-	1
Kön				
Kvinnor	532	202	31	765
Män	541	287	10	838
Totalt	**1 073**	**489**	**41**	**1 603**

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Erkännande av yrkeskvalifikationer, jämställande av högskolestudier och dispens från föreskrivna behörighetsvillkor	2017	2018	2019	2020
Barnskötare	1	1	0	0
Barnträdgårdslärare	4	4	4	2
Klasslärare	12	17	20	19
Elev- och studiehandledare	0	0	1	0
Ämneslärare	9	11	8	10
Yrkeslärare	3	3	3	1
Socialarbetare	9	3	6	16
Speciallärare	0	0	1	0
Beslut gällande erkännande av yrkeskvalifikationer	**38**	**39**	**43**	**48**
Beslut gällande jämställande av högskolestudier	**3**	**2**	**2**	**0**
Beslut gällande dispens från behörighetsvillkor	**3**	**2**	**2**	**2**
Totalt antal beslut	**44**	**43**	**47**	**50**

Beslut fattats i enlighet med Landskapslag (2017:22) om erkännande av yrkeskvalifikationer, Landskapslag (2017:23) om jämställande av högskolestudier samt Landskapsförordning (2011:75) om gymnasieutbildning.

Stöd för grundskoleelever hösten 2020, andel av alla elever	Flickor	Pojkar	Lågstadiet	Högstadiet
Allmänpedagogiskt stöd	5,7 %	8,1 %	6,6 %	7,6 %
Specialpedagogiskt stöd	11,1 %	12,8 %	11,7 %	12,4 %
Mångprofessionellt stöd	2,6 %	5,1 %	3,5 %	4,5 %
Träningsundervisning	0,4 %	1,0 %	0,8 %	0,7 %

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Stödundervisning	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Skolor	19	13	13	17	20	18	17
Elever	100	110	117	125	156	163	172
Timmar	13 557	18 696	20 677	22 146	23 912	25 750	27 771

Tabellen visar elevernas totala stödtimmar, inte lärarnas stödundervisningstimmar. Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Antal besök Ålands landskapsarkivs forskarservice	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kvinnor	881	747	718	880	697	682	745	726	715
Män	966	805	897	901	724	783	794	806	718
Totalt	**1 847**	**1 552**	**1 615**	**1 781**	**1 421**	**1 465**	**1 539**	**1 532**	**1 433**

Antal utlånade arkivalier från Ålands landskapsarkiv	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Forskare									
Kvinnor	371	208	299	481	307	311	481	300	511
Män	718	605	1293	589	545	603	611	650	359
Forskare totalt	**1 089**	**813**	**1 592**	**1 070**	**852**	**914**	**1 092**	**950**	**870**
Tjänstebruk									
Kvinnor	215	345	346	412	348	497	432	633	461
Män	144	314	192	302	207	300	278	362	395
Tjänstebruk totalt	**359**	**659**	**538**	**714**	**555**	**797**	**710**	**995**	**856**
Totalt	**1 448**	**1 472**	**2 130**	**1 784**	**1 407**	**1 711**	**1 802**	**1 945**	**1 726**

Besöksstatistik	2017	2018	2019	2020
Ålands kulturhistoriska museum & Ålands konstmuseum	19 512	18 264	20 885	13 248
Kastelholms slott	36 431	33 144	36 577	22 303
Fängelsemuseet Vita Björn	19 067	16 587	30 960	19 660
Lotsstugan i Bomarsund	1 848	1 964	2 072	1 151
Skärgårdshemmanet Hermas	485	561	559	261
Ålands skolmuseum	482	322	673	221
Eckerö post- och tullhus	17 325	14 785	15 706	11 332
Totalt	**95 150**	**85 627**	**107 432**	**68 176**
Sålda årskort till Ålands museum	98	168	674	762

Ålands kulturhistoriska museum och Ålands konstmuseum	2017	2018	2019	2020
Besökare i grupp				
Daghem	140	278	463	219
Grundskola	635	1 296	1050	697
Ålands gymnasium	750	384	497	223
Medis SFI	155	156	144	71
Digitala gruppguidningar				354
Övriga grupper	1 589	1 062	867	301
Totalt besökare i grupp	**3 269**	**3 176**	**3 021**	**1 865**
Evenemang				
Barnaktiviteter	1 186	413	823	501
Guidningar	575	227	692	597
Föreläsningar			352	313
Kulturnatten	3 623	3 072	3244	0
Filmvisningar			105	49
Vernissager			1364	546
Övrigt	2 153	3 415	757	934
Totalt	**7 537**	**7 127**	**7 337**	**2 940**

Beviljade stipendier för kulturverksamhet till enskilda	Kvinnor	Belopp	Män	Belopp	Summa
Konststipendier	7	17 000	4	9 500	26 500
Arbetsstipendier	3	30 600	0	0	30 600
Konst totalt	**10**	**47 600**	**4**	**9 500**	**57 100**
Litteraturstipendier	4	9 000	3	9 000	18 000
Arbetsstipendier*	1	10 200	0	0	10 200
Stipendier för utgiven litteratur	5	4 500	4	3 000	7 500
Litteratur totalt	**10**	**23 700**	**7**	**12 000**	**35 700**
Musikstipendier	8	17 150	8	22 150	39 300
Arbetsstipendier	0	0	2	20 400	20 400
Musik totalt	**8**	**17 150**	**10**	**42 550**	**59 700**
Teater-, film- och övr. stipendier	1	5 000	2	5 500	10 500
Arbetsstipendier	1	10 200	1	10 200	20 400
Teater, dans, film och övrigt totalt	**2**	**15 200**	**3**	**15 700**	**30 900**
Totalt	**30**	**103 650**	**24**	**79 750**	**183 400**

Extra stöd till kulturnäringen pga. covid-19 pandemin	Ansökt	Belopp	Beviljat	Belopp
Konst och konsthantverk, enskilda	13	65 744	7	29 000
Konst och konsthantverk, föreningar	2	11 870	2	5 000
Konst och konsthantverk totalt	**15**	**77 614**	**9**	**34 000**
Sång, musik och dans, enskilda	14	51 013	10	23 798
Sång, musik och dans, grupp	6	33 580	3	14 000

Extra stöd till kulturnäringen pga. covid-19 pandemin	Ansökt	Belopp	Beviljat	Belopp
Sång, musik och dans totalt	**20**	**84 593**	**13**	**37 798**
Teater, enskilda	4	18 500	3	12 000
Teater, föreningar/Arbetsgrupper	4	18 020	2	7 500
Teater totalt	**8**	**36 520**	**5**	**19 500**
Litteratur och media	**11**	**53 700**	**5**	**15 400**
Övrigt	**10**	**50 970**	**7**	**25 270**
Totalt	**64**	**303 397**	**39**	**131 968**

Tre av ansökningarna inom Litteratur och media har behandlats på regeringsnivå.

Kulturmiljöärenden	2016	2017	2018	2019	2020
Avgivna yttranden och beslut	ca 140	196	145	154	136
Utrednings- och undersökningsuppdrag	ca 130	109	78	99	55
Dokumentation över tidigare okända fasta fornlämningar	43	44	23	20	31
Korrigering av uppgifter om fasta fornlämningar	15	24	27	24	22
Skydd av bebyggd kulturmiljö (byggnadsminne)	1	1	1	0	2

Ålands landskapsarkivs forskarservice, antal besök år 1980 - 2020

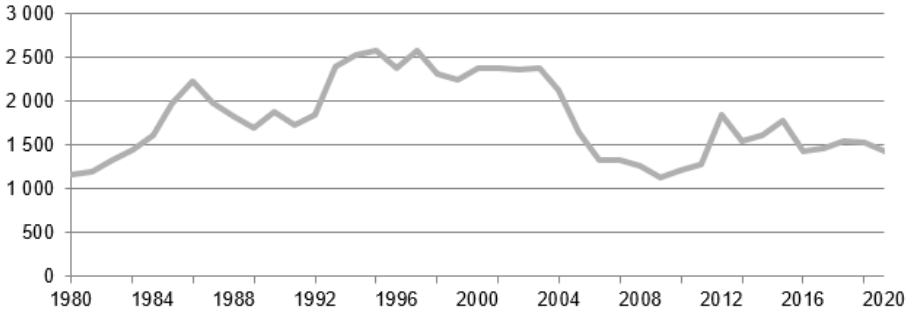

Forskarservicen vid landskapsarkivet noterade 117 (år 2019: 121) skriftligen besvarade förfrågningar. Antalet inkomna arkivleveranser 80 (96) motsvarande 135,5 (154) hyllmeter. Uppgjorda och reviderade arkiv var till antalet 76 (97).

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Den omorganisation som påbörjades 2016, och vars målsättning är att delegera beslutsfattandet och att tydliggöra ansvarsområdena och rutinerna inom avdelningens olika byråer och enheter, har fortsatt och organisationsstrukturmässigt färdigställts under året. Kulturbyrån har, med den nya förordningen som började gälla i början av året, delats upp i en myndighetsdel (Kulturbyrån) och en museal del (Ålands museum). Ålands museum har nu tre underlydande enheter; Ålands kulturhistoriska museum, Ålands konstmuseum och kulturarvsenheten. På grund av pandemin och det anställningsstopp som gällt inom förvaltningen under året har dock vakanta tjänster inte kunnat tillsättas, vilka behövs för att slutföra omorganiseringen. Även rumsflyttar för delar av personalen som en del i omorganiseringen har blivit senarelagda. Arbetet med att effektivisera ärendeprocesserna inom avdelningen har fortsatt. Det kompetenshöjande arbetet gällande digital teknik och kommunikation hos medarbetarna, och som påbörjades före pandemins utbrott, har under året utvecklats starkt.

Ekonomiskt har pandemin drabbat avdelningen på olika sätt. Tjänsteresor utanför Åland har under året mer eller mindre upphört, vilket resulterat i besparingar. Ålands museum hölls stängt för allmänheten mellan 18 mars och 8 juni, och sevärdheterna vid Kastelholm öppnade senare på säsongen än vanligt. Trots detta samt avsaknaden av merparten av turister från Sverige och flertalet andra länder blev inte intäktsbortfallet så stort som befarat. Detta kompenserades främst av ökat antal turister från Finland och i viss mån från Estland.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Utbildning

Tidsbristen för att ta fram den nya lagen för barnomsorg och grundskola har visat sig genom upprepat behov av lagrevideringar. En osäkerhet om merkostnader har rått i kommunerna eftersom kostnadsersättningen via landskapsandelssystemet har varit en osäkerhetsfaktor. Nya behörighetsvillkor för tjänster inom barnomsorg och grundskola förutsätter kompetensutveckling vid byte av tjänst för chefer och föreståndare inom barnomsorg och grundskola.

Barn med hemundervisning fortsätter att öka och uppgick till 80 elever höstterminen 2020 (jmf 2012 erhöll 8 barn hemundervisning). System för att garantera likvärdig utbildning även för hemundervisade saknas.

Utveckling av åländska digitala administrativa system för utbildning i samarbete med riket krävs för att garantera åländska elevers, studerandes och vuxna medborgares rättsskydd. Ett digitalt utanförskap medför en rättsosäkerhet beträffande examen.

Ett flexibelt utbildningsutbud för vuxna är en förutsättning för att tillgodose kompetensbehovet på den åländska arbetsmarknaden. Begränsade lagstadgade möjligheter att köpa examensinriktade utbildningar på gymnasienivå medför ökade krav på lokalt producerat utbildningsutbud vid företrädesvis Ålands gymnasiums skolor och inom Högskolan på Åland.

Ålands gymnasiums utbildningsutbud för studerande med funktionsnedsättning eller med olika typer av funktionsvariationer tillgodoser inte aktuellt behov av utbildningsalternativ. Utökade alternativa undervisningsformer förutsätter såväl utökade ekonomiska som personella resurser.

Ett revideringsbehov i lagstiftning både på gymnasial och högskolenivå är akut med beaktande av förändringar i samhälle och utbildningsstrukturer. En bolagisering av högskolan förutsätter förändrad finansieringsform, tydliga styr- och uppföljningssystem samt förändrad lagstiftning. Reformer fördröjs på grund av avsaknad av personella resurser.

Kultur och kulturmiljö

Kulturbyrån har fått i uppdrag att driva projektet *Åland 100* inom den allmänna förvaltningen samt förverkligandet av besökscentret i Bomarsund. Detta samtidigt som ordinarie linjearbete ska skötas. Få personer med ansvaret för dessa båda omfattande projekt innebär risktaganden beträffande förverkligande av projekten.

Under de senaste åren har kulturbyrån genomgått betydande organisatoriska förändringar. Resurser behöver fortsättningsvis ges för att arbetet med att få rutiner, lagstiftning, tydliga ägardirektiv, samt ansvarsområden på plats för att uppnå uppställda effektmål.

Förvaltningen av landskapsägda kulturhistoriska fastigheter i Landskapets fastighetsverks regi kräver tydliga strukturer och tillvägagångsätt för tillsyn gällande utveckling och vård av dessa objekt. Tydliga kunskapsunderlag, målformuleringar och skyddsbestämmelser måste därför skapas för att säkerställa att befintliga kulturmiljövärden upprätthålls och utvecklas.

Kontinuerlig kontroll och dokumentation av fasta fornlämningar ska leda till lagenlig registerföring. Tillgänglig korrekt information om fasta fornlämningar är grundläggande för ett effektivt skydd av det arkeologiska kulturarvet och som goda beslutsunderlag vid samhällsplaneringen.

Ålands museum

Arbetarskyddets riskbedömning angående arbetsmiljön i Ribackamagasinet kommer att ha en långvarig påverkan på hur magasinet får och kan användas. Det praktiska arbetet med att säkerställa miljön kräver personella resurser som i dagsläget inte finns inom organisationen.

Föremålsförvaltningen i museibyggnaden i Mariehamn kan inte utföras enligt museal standard, då det saknas karantänsrum för inkommande föremål. För att åstadkomma det utrymme som krävs behöver andra utrymmen i anslutning till varuintaget frigöras.

Utrymmesbristen i museimagasinen är kännbar och medför att insamlingsverksamheten starkt begränsas. I sin tur kommer det att påverka framtida resurser för utställningsverksamhet och forskning, främst gällande det material som belyser perioden från mitten av 1900-talet och fram mot modern tid.

Personalhälsovårdens arbetsplatsbesök gav vid handen delar av personalen vid Ålands museum arbetar i trånga miljöer och utsatta för buller. Utställningsverksamhetens behov skiljer sig från vanligt kontorsarbete.

Ålands landskapsarkiv

De personella och ekonomiska resurserna för att upprätthålla verksamheten gentemot allmänna förvaltningen, övriga myndigheter och kommuner samt allmänheten är ansträngda. Förverkligandet av e-förvaltningen och e-arkivering kommer att innebära än mer ansträngda resurser.

Redogörelse för den interna kontrollen

Verksamhetsstyrningssystemen har medfört ökade möjligheter till intern styrning och kontroll gällande resurseffektiv budgetering och måluppfyllande. Finansiella rapporter tas vid behov från landskapsregeringens ekonomisystem. Avdelningscontrollern har en nyckelroll i sammanhanget utgående från hur budgetansvaret fördelats genom arbetsordningen.

Iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Utbildnings- och kulturavdelningens organisation, byråernas och enheternas ansvarsområden och uppgifter framgår i landskapslagstiftningen om allmänna förvaltningen. Vid beslutsfattandet har landskapsregeringens delegeringsbeslut följts. Arbetsordningen har utvecklats i en riktning som föresvävats av tydligare ansvarsområden och delaktighet samt mot agilt medarbetar- och ledarskap.

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

Genom LF 2020:127, arbetsordning och reviderade delegeringsbeslut har uppnåendegraden succesivt höjts. Avdelningens chefsgrupp fungerar som forum för koordinering av byråöverskridande information, arbete, planering och uppföljning av verksamheterna.

Tillsyn över anskaffning, överlåtelse och skötsel av tillgångar

Ansvarsområdet har överförts till Landskapets fastighetsverk men gränsdragningsproblematik kvarstår. Landskapsregeringens reviderade beslut om upphandlingar följs.

Ordnande av riskhantering

Organisationsutveckling omfattar fortsatt revidering av arbetsordningen och delegeringsbeslutet i syfte att skapa funktioner för att förbättra den interna styrningen och kontrollen på avdelningen. Syftet är även att effektivera flöden och genomströmningar i ärendehanteringen genom bl.a. att tjänstemannabeslutsnivåerna förtydligas och justeras. Sårbarheten är dock påtaglig då specialkunskaper besitts av ett fåtal personer, ibland t.o.m. enskilda tjänstemän. Därför är kunskapsöverföringen och backup-system viktiga.

Avtalsverksamhet

Avdelningen har allmänjuridisk kompetens på området. Vissa områden som t.ex. viss skatte- och arbetsrätt kräver dock extern kompetens.

Fakturahantering

Underlag för fakturering av kundfordringar görs fortlöpande inom avdelningen för en stor bredd av verksamhetsområden. Underlag görs till exempel gällande avgift för erkännanden av utbildningar, utlägg i nordiska samarbetsprojekt, exploatörers kostnader för arkeologiska undersökningar samt gruppentréer till Ålands museum. Fakturering och reskontra hanteras centralt från finansavdelningen.

Näringsavdelningen

Översikt

Näringsavdelningens verksamhetsområde är att främja näringarna, sysselsättningen och en regional balans. Till avdelningens uppgifter hör därmed att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn inom områdena utveckling av näringarna och innovationssystem, regional utveckling, arbetsmarknadsfrågor, jordbruk med binäringar, fiske, fiskodling, fiskevård, skogsbruk, jakt- och viltvård.

Konsekvenserna av covid-19 pandemin för den åländska ekonomin med kraftigt försämrade förutsättningar för merparten av näringslivet och snabbt ökande arbetslöshet har påverkat näringsavdelningens förvaltningsområde vad gäller såväl arbetsformer som ökade stöd till både företag och arbetslösa samt att de planerade reformerna av näringslivspolitiken som medfinansieras av EU har skjutits fram. De omfattande stödpaket som EU har beslutat om under året och vilka innebär tillskott för Åland har beretts av avdelningen. EU-domstolen förbjöd under året slutligen vårjakten på guding. Inom skogsbruket har uppredningen efter stormen Alfrida dominerat. Torskfiske har endast kunnat bedrivas inom ramen för vetenskapliga studier. Under året levererades den omfattande utvärdering av Ams som beställdes år 2019 och som ger underlag för fortsatt utveckling av verksamheten med ett kundorienterat fokus.

Uppföljning

Näringsavdelningen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	103 592,98	114 000,00	10 407,02	90,9%
Avgiftsintäkter	175 390,92	218 000,00	42 609,08	80,5%
Erhållna bidrag	328 319,63	401 000,00	72 680,37	81,9%
Övr verksamh intäkt	13 541,39		-13 541,39	
Summa Verksamhetens intäkter	**620 844,92**	**733 000,00**	**112 155,08**	**84,7%**
Personalkostnader	-2 292 728,50	-2 336 489,40	-43 760,90	98,1%
Köp av tjänster	-411 600,57	-769 933,78	-358 333,21	53,5%
Material förnödenh	-179 742,60	-205 628,00	-25 885,40	87,4%
Övr verksamh kostn	-304 679,57	-337 408,15	-32 728,58	90,3%
Summa Verksamhetens kostnader	**-3 188 751,24**	**-3 649 459,33**	**-460 708,09**	**87,4%**
Överföring fr EU	3 367 229,91	8 413 429,94	5 046 200,03	40,0%
Övr ink o kap överf		21 703,01	21 703,01	
Summa Intäkt ink o kap	**3 367 229,91**	**8 435 132,95**	**5 067 903,04**	**39,9%**
Undervisn kultur idr	-278 470,30	-457 820,02	-179 349,72	60,8%
Primärnäringar	-9 957 397,62	-19 279 079,32	-9 321 681,70	51,6%
Övrigt näringsliv	-6 039 308,60	-14 215 129,38	-8 175 820,78	42,5%
Övriga ink kap överf	-80 122,95	-140 873,94	-60 750,99	56,9%
Summa Utgift ink o kap öv	**-16 355 299,47**	**-34 092 902,66**	**-17 737 603,19**	**48,0%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-15 555 975,88**	**-28 574 229,04**	**-13 018 253,16**	**54,4%**
Ränteintäkter	328,26		-328,26	
Övr finansiella kost	-4 630,43		4 630,43	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-4 302,17**		**4 302,17**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-15 560 278,05**	**-28 574 229,04**	**-13 013 950,99**	**54,5%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
60010 Näringsavdelningen, verksamhet	-1 842 885,25	-1 899 492,54	-1 803 751,58	-1 775 381,84
61000 Näringslivets främjande	-994 410,44	-2 217 419,26	-2 144 057,72	-6 049 992,98
61100 Ålands landsbygdscentrum	-85 652,22	-109 352,69	-99 221,06	-133 172,36
62100 EU, ERUF och ESF 2014-2020	754,66	-461 317,68	152 881,67	-139 275,32
62110 Förvaltningskostnader ERUF-ESF	-60 000,00	-100 798,84	39 000,00	-45 816,61
68000 Ål teknologi o energicentrum	-92 864,81			
Summa 6100 Näringsavd allm byrå	**-3 075 058,06**	**-4 788 381,01**	**-3 855 148,69**	**-8 143 639,11**
61500 Främj av livsmedelsproduktion	-766 691,95	-639 166,10	-1 122 946,85	-673 414,79
61550 Avbytarservice	-188 909,11	-195 734,43	-237 488,99	-309 215,93
62300 EU, EJFLU 2014-2020	-5 419 288,80	-4 810 732,57	-5 155 613,15	-5 032 087,05
62390 Leaderfinansiering m paf-medel		-71 289,72	-106 401,82	-103 686,25
63100 EU, ERUF 2007-2013	22 697,84	4 169,74	-19,20	-21,20
63310 EU - EJFLU 2007-2013			264,73	226,49
Summa 6200 Jordbruksbyrån	**-6 352 192,02**	**-5 712 753,08**	**-6 622 205,28**	**-6 118 198,73**
62500 EU, EHFF 2014-2020	-427 705,81	-898 401,01	199 627,48	-163 817,86
63500 EU, EFF 2007-2013	-22 560,06			
67000 Främj av fiskerinäringen	-87 050,90	-83 535,39	-67 691,78	-115 359,08
86500 Ålands fiskevårdscentrum	-651 513,28	-589 149,79	-638 428,21	-624 787,81
Summa 6300 Fiskeribyrån	**-1 188 830,05**	**-1 571 086,19**	**-506 492,51**	**-903 964,75**
64000 Främjande av skogsbruket	-307 308,56	-282 953,94	-292 282,17	-419 139,15
65000 Jakt- och viltvård	-8 631,53	16 377,03	-43 320,01	24 663,69
Summa 6400 Skogsbruksbyrån	**-315 940,09**	**-266 576,91**	**-335 602,18**	**-394 475,46**
Summa 6000 Näringsavdelningen	**-10 932 020,22**	**-12 338 797,19**	**-11 319 448,66**	**-15 560 278,05**

Landskapsregeringen införde i snabb ordning tillfälliga likviditetsstöd till företag vilket innebar att kostnaderna för näringslivets främjande tredubblades samt att bevillningsfullmakten för garantier ökade för att möta näringslivets efterfrågan på krediter för att klara den snabba omställningen då den ekonomiska aktivitetsnivån hastigt sjönk. Ökad destinationsmarknadsföring för att delvis kompensera branschfinansiering samt samarbete med företagarföreningar kring rådgivning till drabbade företag och utveckling av innovativa lösningar genomfördes samt införande av ett sommarpraktikantsystem för unga personer. Det nyinförda stödet för skogsbruket som drabbats av Alfrida ökade kostnaderna för främjande av skogsbruket. Kostnader för tjänsteresor har minskat, i övrigt följer det ekonomiska utfallet plan.

Målsättningar

Näringsliv

Mål: Landskapsregeringens övergripande målsättning för näringspolitiken är att bidra till att skapa förutsättningar för ett livskraftigt och lönsamt näringsliv som bidrar till den ekonomiska tillväxten och ger möjlighet till sysselsättning på hela Åland. Ett innovativt hållbarhetsarbete ska ge våra företag bärkraftighet och styrka i konkurrens med andra. Förutsättningar ska ges för; hög sysselsättning, att bevara de arbetsplatser som finns samt att vara med och skapa nya arbetsplatser, ökat antal hållbara arbetsplatser, ökad export av tjänster och varor, diversifiering av näringsstrukturen i landskapet och

stimulera tillväxtbranscher som kan ge fler jobb, utvecklade möjligheter till fortbildning och omskolning samt ökad tillgänglighet inom turismsektorn.

Förverkligat: Kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna under år 2020 har bestått av projekt- och företagsfinansiering. Stöd har beviljats utgående från befintlig lagstiftning, EU:s regelverk för statligt stöd, av kommissionen godkända program med medfinansiering från de europeiska strukturfonderna, landskapets årliga budget samt av landskapsregeringen fastställda principer, där landskapsregeringen prioriterar åtgärder som ökar företagens export av tjänster och varor, internationalisering samt åtgärder som stöder en året runt detaljhandelsverksamhet i skärgården.

Verksamheten under året har dock till stor del präglats av den rådande covid-19-pandemin. Beredskapslagen sattes i kraft av den finländska regeringen den 16 mars och den 24 mars fastställde landskapsregeringen, på basen av kommissionens förordning om de minimis, principer för beviljande av ett tillfälligt likviditetsstöd till företag med förutsättningar att bedriva en långsiktig lönsam verksamhet men vilka drabbats negativt till följd av undantagsförhållandet i hela Finland. När kommissionen därefter fastställde ett meddelande om tillfälliga stödåtgärder med anledning av covid-19 notifierade landskapsregeringen tillsammans med arbets- och näringsministeriet en ram för coronastöd om maximalt 800.000 euro per företag. På basen av denna notifiering fastställde landskapsregeringen stödordningen tillfälligt utökat likviditetsstöd. Anslag för åtgärderna godkändes genom landskapets andra tilläggsbudget för år 2020. Inom ramen för landskapsregeringens gällande samarbetsavtal med det statliga bolaget Finnvera har små och medelstora företag kunnat söka och erhålla garantier för likviditetslån. För den företagsverksamhet som inte omfattats samarbetsavtalet med Finnvera har landskapsregeringen infört möjligheten till en landskapsgaranti. Särskilda samarbetsavtal har upprättats med branschorganisationerna för att trygga tillgången till rådgivning för företag som drabbats av effekterna från covid-19 och för att främja innovativa lösningar utvecklade av åländska företag. Extra anslag för destinationsmarknadsföring har under året beviljats för att täcka upp den branschfinansiering som drogs undan samt möjliggöra hjälp med att flytta fram planerade evenemang och skapa nya.

Under året har kommissionen presenterat förslag till ändringar av regelverket för strukturfonderna 2014 - 2020, vilket innefattar en tilläggsfinansiering ur den s.k. återhämtningsfonden för åren 2021 - 2022. Landskapsregeringen har på basen av detta påbörjat ett ändringsförslag av strukturfondsprogrammet med finansiering från Eruf och ESF. Parallellt med detta arbete har landskapsregeringen fortsatt arbetet med att bereda ett förslag till ett nytt programdokument för perioden 2021 - 2027. Ett arbete som försenats hos såväl landskapsregeringen som kommissionen av den rådande pandemin.

Ett nytt resultatavtal har ingåtts med föreningen Företagsam Skärgård r.f. gällande driften av Ålands skärgårdsnämnd.

Jordbruk

Den övergripande målsättningen är att utveckla lantbruket och livsmedelsklustret med tonvikt på råvaror av hög kvalitet för förädling inom den åländska livsmedelsindustrin. Det viktigaste instrumentet för arbetet utgörs av landsbygdsutvecklingsprogrammet. Landsbygdsutvecklingsprogrammet är målstyrt och följs löpande upp av en övervakningskommitté och enligt en utvärderingsplan. Programmets genomförande mäts i förhållande till ett antal s.k. milstolpar som skall avrapporteras till kommissionen. År 2020 var det sista ordinarie genomförandeåret för landsbygdsutvecklingsprogrammet. Programperioden 2014 - 2020 har emellertid förlängts med två övergångsår, 2021 - 2022, då beslutsfattandet kring finansieringsperioden 2021 - 2027 med medföljande reform av den gemensamma jordbrukspolitiken dragit ut på tiden.

Genomförandet av landsbygdsprogrammet har varit framgångsrikt och fram till och med hösten 2020 låg programmet på ett totalt genomförande om nästan 98 % av budgeterade medel varav 84 % av

medlen också var utbetalda till förmånstagarna. Av de respektive områdena kan konstateras att för de arealbaserade stöden har genomförandet varit i princip 100 %. Gällande åtgärderna främjande av konkurrenskraften låg genomförandet på nästan 94 % för investeringar i förädlingssektorn och 86 % för investeringar i jordbruket. Investeringstakten bland jordbruksföretagen har de senaste åren ökat kraftigt efter en långsam start. Beviljandet kan fortsätta under inledningen av år 2021 vilket betyder att det förväntas uppnå 100 % under våren 2021.

Programmet delas i fyra målområden när det gäller måluppfyllelsen på EU-nivå; jordbruk, livsmedelskedjan, ekosystemen och landsbygden innehållande särskilda insatser som utvecklar respektive område. Måluppfyllelsen per 2020 är 93 % för jordbruket, 93,5 % för livsmedelskedjan, 100 % för ekosystemen och 100 % för landsbygden utgående från beviljade medel. Jordbruket som insatsområde omfattar utvecklande av konkurrenskraften inom jordbruket innefattande investeringsstöd och startstöd samt kunskapsutveckling. Landsbygden omfattar Leaderstödet som insatsområde. Genomförandet i respektive område gällande betalningar per 2020 är 60 % för jordbruket, 87,5 % för livsmedelskedjan, 91,5 % för ekosystemen och 55,5 % för landsbygden. Jordbrukets utbetalningar släpar efter något då många projekt startats och förverkligats de senaste åren. Inom ekosystemen återstår endast slututbetalningarna för miljöstöd och stödet till ekologisk odling som görs i maj och juni 2021. För Leaderstöden verkställs ofta utbetalningen som en enda slutrat vilket gör att många betalningar kommer att göras under 2021.

År 2020 var det första helåret för den reviderade lagstiftningen för avbytarservicen. Syftet med den nya lagen var att få ett mer effektivt genomförande, mer rättvis fördelning mellan produktionsinriktningar inom djurproduktionen samt ett högre socialt skydd gällande sjukvikarieersättningen. Under året kan man se att förändringarna fått efterfrågad effekt och att också kostnaden för avbytarservicen stigit i motsvarande grad vilket föranlett behov om en tilläggsfinansiering.

Inom rådgivningen har ett framgångsrikt strategiarbete startat för att anpassa verksamheten till rådande behov. Målet är en optimal organisation för det utvecklingsarbete de ansvarar över och att anpassa verksamheten till genomförande av den hållbara livsmedelsstrategin. Rådgivningen har inlett ett antal olika projekt inom ramen för dess utvecklingsuppdrag vid sidan av ordinarie produktionsrådgivning. Förhållandena kring covid-19 har emellertid försvårat situationen och gjort att utbytet med kompetens utanför Åland i princip inte alls har varit möjligt under året.

För växtinspektionens del har en ny växtskyddslag som utgår från EU:s nya växtskyddsförordning tagits fram. Lagen förväntas träda i kraft under år 2021. EU:s växtskyddsordning ställer nya krav på verksamheten och rutiner som fortlöpande har utvecklats. Inom certifieringen av den ekologiska produktionen har det varit fokus kring planeringen inför ibruktagandet av EU:s ekoförordning som skulle träda i kraft från år 2021. Förhållandena kring covid-19 har dock gjort att den nya förordningens skjuts fram ett år och i stället börja gälla från år 2022.

Skogsbruk

Under året har arbetet nästan uteslutande handlat om åtgärder kopplade till stormen Alfrida som drabbade Åland i januari 2019. Uppredningen och återställningsarbetet har pågått för fullt och industrin har under året tagit emot ytterligare drygt 400.000 m3 virke, merparten stormvirke.

Mål: Prioritera arbetet med återställande av skogsresurserna efter stormen Alfrida.

Förverkligande: Antalet handlagda förnyelseplaner samt stödansökningar för markberedning, beskogning och dikning har varit rekordstort. Landskapsregeringen har även med hjälp av feromonfällor, fältkontroller och drönare inlett övervakning av svärmningstidpunkt, populationstäthet och förekomst av skador av granbarkborre. Synliga angrepp av granbarkborre på levande skog har blivit tämligen vanligt förekommande under hösten 2020.

Mål: Utarbeta ett stödpaket för återbeskogningsåtgärder efter stormen Alfrida.

Förverkligande: Landskapsregeringen fastställde den 4.2.2020 ett särskilt stöd för beskogningsåtgärder efter stormen Alfrida för åren 2020 - 2022. Stödet avses omfatta cirka 600.000 euro fördelat på tre år, under förutsättning att lagtinget beviljar årliga medel för ändamålet.

Mål: Uppdatera skogsdata i portalen MinSkog samt vidareutveckla GIS-tjänster och GIS-baserad ärendehantering.

Förverkligande: Figurdata har uppdaterats utgående från flygbilder över stormskador. Arbetet med att ta fram digitala förnyelseplaner har påbörjats och avses tas i bruk våren 2021.

Jakt och viltvård

Behandlingen av överträdelseärendet gällande vårjakt på guding avslutades i och med att EU-domstolen förkunnade sin dom den 23 april 2020. Domstolen beslutade att Åland hade misslyckats att uppfylla sina skyldigheter gentemot fågeldirektivet genom att tillåta vårjakt på guding under åren 2011 - 2019. Villkoren gällande att jakten måste utgöra ”förnuftig användning” och att undantag endast får avse ett ”litet antal” fåglar ansågs inte ha uppfyllts. Att vildsvinsstammen håller på att etablera sig i sydvästra Finland fick vi återigen en påminnelse om då två vildsvin observerades simmandes mot Kökar i början av augusti. Efter en vecka fälldes det ena vildsvinet på Kökar och ett par dagar senare fälldes det andra på Föglö. Även denna gång handlade det om två galtar som gett sig ut på vandring.

Mål: Verka för en god jaktkultur med aktiv viltvård, bra möjligheter till övningsskytte och sunda viltstammar i landskapet.

Förverkligat: Ur influtna jaktvårdsavgifter beviljade landskapsregeringen 15 jaktvårdsföreningar sammanlagt 52.034 euro i bidrag för den ordinarie verksamheten och fem föreningar 9.525 euro för skjutbaneverksamheten. Utöver detta beviljades Finströms jaktvårdsförening 7.378 euro för att renovera lerduvebanan.

Mål: Verkställa åtgärdsplanen för ejderstammen och förbättra kunskapsläget gällande sjöfågelstammarna.

Förverkligat: Lumparlands jaktvårdsförening beviljades 1.513 euro i bidrag för att starta ett mårdhundsprojekt som syftar till att utrota mårdhundsstammen inom verksamhetsområdet. Tillsammans med de tidigare projektområdena omfattar åtgärdsplanen ca 50.000 hektar landareal där jaktvårdsföreningarna bedriver intensifierad predatorkontroll. Landskapsregeringen har också inlett ett försök att ytterligare öka effektiviteten i predatorkontrollen genom att utnyttja GPS-märkta mårdhundar. Dessutom bedrivs ett försök att studera och begränsa havsörnens och andra predatorers betydelse för ejderstammens utveckling genom aktiv förvaltning och uppföljning av ejderstammen på Lågskär. Landskapsregeringen har i samarbete med Finlands viltcentral deltagit i arbetet med en internationell förvaltningsplan för ejdern som utarbetas i AEWA:s regi.

Mål: Ta fram ett praktiskt moment med vapenhantering och skytte för avläggande av jägarexamen.

Förverkligat: Arbetet har inletts och slutförs under år 2021.

Fiskerinäringen

Den övergripande målsättningen är att den åländska fiskerinäringen ska vara konkurrenskraftig, ekonomiskt lönsam samt ekologiskt och socialt hållbar. De fiskbestånd och ekosystem som nyttjas av näringen ska skyddas och vårdas för att även i framtiden kunna tillhandahålla livsmedel av hög kvalitet. Landskapsregeringen arbetar för denna målsättning genom förverkligandet av Europeiska havs- och fiskerifondsprogrammet för perioden 2014 – 2020. Vid utgången av året hade landskapsregeringen genom programmet totalt beviljat 6.566.714 euro i offentligt stöd, vilket utgör 77 % av programmets totala budget. Av detta beviljades 594.039 euro under år 2020.

Under året har landskapsregeringen med stöd av landskapslagen (2015:49) om verkställighet av den gemensamma fiskeripolitiken inom den Europeiska unionen och ändringen av denna (2019:71)

genom landskapsförordning reglerat laxfisket så att endast egentliga yrkesfiskare haft tillgång till fiske av lax i förtjänstsyfte. Regleringen föranleddes av ett överfiske av landskapets laxkvot under år 2019. I enlighet med EU-kommissionens bestämmelser har riktat torskfiske varit förbjudet under år 2020. Åländskt torskfiske har under året kunnat bedrivas av fem fiskebåtar inom ramen för ett vetenskapligt fiske i samarbete med Naturresursinstitutet i Finland.

Fiskevårdsarbete i Ålands fiskevårdscentrums regi med ökat fokus på att främja fiskbeståndens naturliga reproduktion har fortgått. I syfte att stödja en långsiktig hållbar förvaltning av fiskresurserna har landskapsregeringen planenligt utfört provfisken på Kumlinge och i Lumparn. I samarbete med Kustlaboratoriet/SLU har man genomfört årligt provfiske i Norra Marsund.

Inom ramen för det årliga samarbetsprojektet med Husö Biologiska station genomfördes kartering av fisksamhällen och förekomsten av plattfiskar och näbbgädda på exponerade stränder. Resultaten presenteras i en forskningsrapport från Husö biologiska station.

Stödjandet av branschorganisationerna har fortsatt planenligt i enlighet med gällande avtal mellan Ålands landskapsregering och Ålands Hushållningssällskap. En utbetalning om 50.000 euro har gjorts, vilket har fördelats mellan Ålands fiskare r.f. och Ålands fiskodlarförening.

Frågan om behörigheten att fördela landets fiskekvoter för strömming, vassbuk och lax mellan Åland och Finland har inte avgjorts under år 2020.

Nyckeltal

	2018		2019		2020	
Beviljad finansiering för näringslivets främjande	**Antal**	**Beviljat**	**Antal**	**Beviljat**	**Antal**	**Beviljat**
Turismens främjande VÅ	1	1 330 000	1	1 340 000	1	1 440 000
Skärgårdsutveckling	1	35 000	1	40 000	1	31 000
Nationellt företagsstöd						
Internationalisering	8	128 827	11	198 451	8	73 536
Investeringsbidrag	10	1 478 039	11	251 555	11	492 991
Detaljhandeln i skärgården i form av						
Driftsbidrag	8	138 934	9	150 768	9	193 143
Investeringsbidrag	8	152 483	3	130 891	4	7170
Stöd för färskvarutransporter			9	163 606	2	32 125
Skärgårdsstöd	3	24 000	5	30 000	6	36 000
Internationella utvecklingsprojekt, avser slutliga medfinansieringsåtaganden	4	345 070	3	994 327	4	587 995
Förordade lån till Finnvera	5	144 000	3	64 000	3	120 000
Förordade garantier till Finnvera	8	2 800 400	10	696 857	9	559 500
Stöd från EU-medfinansierade program						
Eruf 2014-2020 (1	0	0	0	0		0
ESF 2014-2020 (1	4	926 049	0	0	1	300 000
LBU, livsmedelsinvesteringar 2014-2020	7	430 122	6	732 850	3	172 782
Leader projekt 2014-2020	17	306 548	18	485 833	16	244 164
Leader verksamhetsbidrag (2	0	0	0	0	0	0
Eruf finansieringsinstrument (förvaltningsarvode)(3	2	160 799	0	0	1	20 817

Beviljad finansiering för näringslivets främjande	2018 Antal	Beviljat	2019 Antal	Beviljat	2020 Antal	Beviljat
Finansiering med anledning av Covid-19						
Tillfälligt/tillfälligt utökat likviditetsstöd					137	6 119 274
Förordade likviditetsgarantier till Finnvera					80	8 773 240
Förordade LR likviditetsgarantier					3	580 000
Resultatavtal Ålands näringsliv (4					1	100 000
Innovationsstöd via Företagarna på Åland (5					6	42 498
Turismens främjande VÅ enligt TB 2					2	600 000
Totalt	**86**	**8 400 271**	**90**	**5 279 138**	**308**	**20 526 235**

(1) Vissa projekt inom Eruf och ESF pågår fram till år 2021, men då förbindelseprincipen tillämpas belastas budgetmoment i samband med att ett bindande beslut om beviljande av bidrag har fattats, verkställighetsförordningen 9 §. (2) Finansieringen avser driftskostnader för hela programperioden 2014-2020, vilket beviljades föreningen Leader Åland r.f år 2016 totalt 290 000 euro. (3) Finansieringen avser av LR fastställt förvaltningsarvode inom ramen för det offentliga riskkapital som beviljats ÅUAB år 2015 i form av ett lån om 3 019 300 euro. (4) Finansieringen avser extra rådgivningstjänster riktat till företag som drabbats av effekterna av Covid-19. (5) Finansieringen avser utbetalning till projekt samt föreningen inom ramen för det resultatavtal om 100 000 euro som ingåtts med föreningen Företagarna på Åland r.f.

Jordbrukets nyckeltal	2017	2018	2019
Lantbrukets totalproduktion (ton)	60 785	46 370	54 435
Lantbrukets bruttointäkter (1000 euro)	25 800	24 600	25 800
Medelareal (ha), gårdar	34,3	35,3	36,6
BNP-andel; jord- och skogsbruk, fiske	2,2 % (år 2016)	2,3 % (2017)	2,3 % (2017)
Jordbrukets fosforbelastning av totala belastningen	3,8 ton, motsvarar 10,2 %	1,6 ton motsvarar 5,3%	ej uppdaterade
Jordbrukets kvävebelastning av totala belastningen	282 ton, motsvarar 36,5 %	151 ton motsvarar 26,2%	ej uppdaterade

Antal förnyelseplaner och anmälningar om beståndsvårdande avverkning 2015-2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Förnyelseplaner	150	136	192	189	318	422
Anmälan om beståndsvård	304	306	388	395	25	187
Totalt	**454**	**442**	**580**	**584**	**343**	**609**

Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Stöd för skogsbruksåtgärder, € (1)	2016	2017	2018	2019	2020
Markberedning	36 940,00	25 892,00	27 240,63	50 586,00	65 736,50
Kompletteringsplantering	1 983,70	4 953,25	4 758,40	19 728,25	4 694,00
Röjning	83 454,60	86 793,57	79 144,40	47 042,41	75 264,29
Skydds- och iståndsättningsdikning	2 132,50	3 558,00	4 980,00	5 411,00	11 094,40
Grundförbättring av vägar	12 106,00	0,00	0,00	0,00	11 589,00
Skogsbruksplanering	1 569,00	2 623,05	1 863,45	1 029,60	0,00
Bekämpning av rotröta	0,00	20 218,00	12 269,00	0,00	4 090,00
Alfrida, plantor och plantering	90 000,00	0,00	0,00	0,00	141 591,27

Stöd för skogsbruksåtgärder, € (1)	2016	2017	2018	2019	2020
Rådgivning		145 000,00	130 000,00	115 000,00	100 000,00
Totalt	**228 185,80**	**289 037,87**	**260 255,88**	**238 797,26**	**414 059,46**

1) Beviljade stöd Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Utförd plant- och ungskogsröjning	2016	2017	2018	2019	2020
Hektar, ha	714,0	716,2	617,6	332,8	572,7

Inklusive landskapets egna skogar. Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Utförda skogsvårdsarbeten		2018		2019		2020
	Ha	**Medelkostn./ha**	**Ha**	**Medelkostn./ha**	**Ha**	**Medelkostn. /ha**
Markberedning högläggare	154,0	360,00	205,1	360,00	220,6	380,00
Markberedning grävmaskin	15,5	422,34	91,7	471,98	125,3	577,25
Sf-plantering	22,2	i.u.	29,3	i.u.	13,7	i.u.
Plant- och ungskogsröjning	617,6	281,07	332,8	334,18	572,7	322,68
Preparat mot rotröta	539,9	22,72	-	-	195,0	20,97
	Meter	**Medelkostn./m**	**Meter**	**Medelkostn./m**	**Meter**	**Medelkostn./m**
Skydds- och iståndsättningsdikning	4 410	2,11	5 360	2,19	9 760	2,00
Grundförbättring av skogsbilväg	-	-	-	-	1 500	8,69

Inklusive landskapets egna skogar Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Vilt	Sökande	Antal			Fällda vilt		
		2018	**2019**	**2020**	**2018**	**2019**	**2020**
Älg	Jakträttsområden	24	24	24	128	77	94
Rådjur	Jaktlag	201	201		4 572	4 526	2) 6 005
Vitsvanshjort					113	131	2) 195
Guding	Jägare	1 956	1 942	-	1 715	1 596	-
Säl	Jägare	1)	1)	1)	128	343	215
Skarv	Jägare	433	1)	1)	938	1 195	2420

1) Inga personliga tillstånd. 2) Jakttiden förlängdes med en månad. Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Antal jaktkort	2016	2017	2018	2019	2020
Åländska jägare	3 460	3 444	3 408	3 389	3 300
Män	3 231	3 204	3 146	3 098	3 001
Kvinnor	229	240	262	291	299
Utländska jägare	1 027	949	957	971	958
Män	984	934	942	959	948
Kvinnor	43	15	15	12	10
Totalt	4 487	4 393	4 365	4 360	4 258
Avlagda jägarexamina	83	47	72	105	84

Antal jaktkort	2016	2017	2018	2019	2020
Män	62	32	39	61	56
Kvinnor	21	15	33	44	28
Influtna jaktvårdsmedel (euro)	157 045	153 755	152 775	152 600	149 030

Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Bidrag till jaktvårdsföreningarna	2016	2017	2018	2019	2020
Verksamhet	62 840	57 254	52 282	52 183	52 034
Skjutbanor	19 557	38 866	20 572	29 100	16 903
Viltvårdsprojekt		25 658	16 155	10 237	3 018
Totalt	**82 397**	**121 778**	**89 009**	**91 520**	**71 955**

Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Beviljade stöd till fiskerinäringen 2020	Antal stöd	Belopp
Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020		
Hållbart fiske	25	96 151
Hållbart vattenbruk	0	
Fiskerikontroll och övervakning	1	266 750
Leader	10	231 138
Förädling och saluföring	0	
Integrerade havspolitiken	0	
Totalt Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020	**36**	**594 039**
Nationella stöd		**50 000,00**

Utveckling av fiskerinäringen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Yrkes- och binäringsfiske						
Förstahandsvärde (€)	3 234 033	3 563 886	3 812 900	3 980 221	3 915 964	3 866 495
På Åland landad fisk (€)	866 109	863 019	837 188	764 585	763 922	863 662
Antal registrerade fiskare, män	226	223	237	218	206	216
Antal registrerade fiskare, kvinnor	23	22	22	22	19	18
Registrerade fiskebåtar	285	265	274	256	262	267
Fiskodling						
Förstahandsvärde (milj. €)	25,40	22,70	29,77	37,13	37,12	35,44
Försäljning av matfisk (kg)	5 364 313	5 361 540	5 621 417	5 997 997	5 826 799	6 181 736
Värde (milj €)	22,23	20,86	27,66	33,50	32,43	31,25
Försäljning av rom (kg)	232 356	229 568	224 470	243 010	273 892	246 366
Värde (milj €)	3,17	1,84	2,11	3,58	4,69	4,19
Antal verksamma företag	5,00	4,00	6,00	6,00	6,00	6,00
Antal produktionsenheter	26,00	27,00	26,00	27,00	27,00	25,00
Sysselsättning (heltid)	74,55	73,70	87,60	94,50	96,40	102,40
Direkt fiskodling, män	29,70	31,30	40,50	44,00	47,20	58,30
Direkt fiskodling, kvinnor	1,10	0,00	1,50	3,50	3,60	3,30
Fiskodlingens förädling, män	30,00	28,00	27,00	33,00	29,00	24,30

Utveckling av fiskerinäringen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fiskodlingens förädling, kvinnor	13,75	14,40	18,60	14,00	16,60	16,50
Fiskhandel och förädling						
Omsättning	54 138 000	51 515 400	68 536 500	65 956 056	55 150 000	48 176 033
Sysselsättning, män	43,50	41,25	46,60	48,00	44,00	44,50
Sysselsättning, kvinnor	20,00	19,75	18,50	19,50	21,50	22,75

Landskapets andelar av Finlands fiskekvoter i kg för strömming, vassbuk och lax fr.o.m 2017	Andel i % av Finlands kvoter	2017	2018	2019	2020
Årskvot, strömming Bottniska viken	**5,8667**	**6 781 847**	**4 844 996**	**4 266 499**	**3 127 303**
Överföringar och köpta kvoter		771 933	658 399	1 024 773	827 944
Slutlig kvot		7 553 780	5 503 395	5 291 272	3 955 247
Årsfångst		5 357 282	4 640 057	4 177 726	3 342 270
Nyttjandegrad		**71 %**	**84 %**	**79 %**	**85 %**
Årskvot, strömming centrala Östersjön och Finska viken	**15,1506**	**6 350 222**	**7 620 297**	**5 660 264**	**5 096 207**
Överföringar och köpta kvoter		3 401 729	3 498 298	4 320 351	2 886 255
Slutlig kvot		9 751 951	11 118 595	9 980 615	7 982 462
Årsfångst		8 935 791	9 698 388	8 782 789	6 585 545
Nyttjandegrad		**92 %**	**87 %**	**88 %**	**83 %**
Årskvot, vassbukskvot	**8,6000**	**1 159 022**	**1 164 870**	**1 202 452**	**933 186**
Överföringar och köpta kvoter		-	-	66 521	320 000
Slutlig kvot		1 159 022	1 164 870	1 268 973	1 253 186
Årsfångst		1 159 022	1 164 870	1 234 272	835 385
Nyttjandegrad		**100 %**	**100 %**	**97 %**	**67 %**
Årskvot, lax	**8,3640**	**2 073**	**1 970**	**1 970**	**1 302**
Överföringar och köpta kvoter		236	231	160	-
Slutlig kvot		2 309	2 201	2 130	1 302
Årsfångst		2 041	2 041	2 699	1 072
Nyttjandegrad		**88 %**	**93 %**	**127 %**	**82 %**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

En stor del av reformarbetet gällande näringslivspolitik med delfinansiering från EU 2021 - 2027 har skjutits fram till följd av att covid-19 pandemin försenat EU-lagstiftning samt det krishanteringsarbete som upptagit resurser både på EU-nivån samt i medlemsländerna. Ålands BNP sjönk med 16 %, omsättningen i det åländska näringslivet minskade med 22 % och arbetslösheten uppgick till 9,5 % varav för unga personer 13,1 % under år 2020.

Arbetet har varit fokuserat på kontinuerliga analyser av det ekonomiska läget, konsekvenserna för näringslivet samt utformning av insatser som motverkade likviditetskonkurser och mildrade effekterna av den snabbt stigande arbetslösheten. Flera nya lagar och stödformer har tagits i bruk under året och tilläggsbudgeter har tillförts verksamheten.

I samband med bolagsstämman år 2020 i Ålands Utvecklings Ab (ÅUAB) informerade landskapsregeringen att man avser att avveckla bolaget under år 2021. Genom den fjärde

tilläggsbudgeten för år 2020 har upptagits sammanlagt totalt 1.000.0000 euro för att täcka en förväntad kreditförlust på landskapets lånefordran på Ålands Utvecklings Ab för genomförandet av finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital inom Ålands strukturfondsprogram Entreprenörskap och kompetens 2014 - 2020 med delfinansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Ett uppskattat belopp kostnadsförs år 2020 och korrigeras senare år när det slutliga beloppet blir känt.

Utarbetandet av åtgärder för jordbrukets EU-finansierade insatser har pausats under året på grund av förseningarna i reformarbetet. Utvecklingsarbetet kring stödsystemen har i stället koncentrerats kring planeringen av de insatser som skall genomföras under övergångsperioden 2021-2022 samt planeringen av återhämtningsfinansieringen som förstärker programmet under övergångsperioden vars syfte är att stimulera regionernas återhämtning från effekterna av covid-19. Verksamheten fick också under året anpassas till rådande förhållanden med ökad inriktning på webbaserad information samt minskad direktkontakt med kunder med anledning av den rådande pandemin.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Vid inledning av covid-19 epidemin uttrycktes stor oro kring hur gränsstängningar påverkar livsmedelssektorns verksamhet. Livsmedelssektorn, i likhet med andra export- och importbranscher, är starkt beroende av omfattande och välfungerande transporter både till riket och till Sverige och odlingarna använder sig årligen av ett stort antal gästarbetare för plantering och skörd. Under våren präglades situationen av viss osäkerhet men under året utvecklades situationen så att de flesta verksamheter kunde anpassa sina verksamheter till rådande förhållanden.

Redogörelse för den interna kontrollen

Avdelningens ansvarsområden gäller huvudsakligen finansiella överföringar till externa parter, myndighetsutövning genom inspektions- och planeringsverksamhet och tilldelning av rättigheter. Förvaltningsområdena på avdelningen följer i huvudsak fleråriga verksamhetsprogram med uppställda mål på kort och lång sikt som i den årliga budgeten och interna verksamhetsplaneringen bryts ner till konkreta åtgärder och arbetsuppgifter. Bland styrdokumenten kan nämnas förutom lagstiftning, regeringsbeslut om principer för finansieringsstöd för olika ändamål, systembeskrivningar för verksamheten och arbetsfördelning.

Avdelningschefen följer dels löpande upp att det inte är orimligt många öppna ärenden när det gäller externa intressenter, att avdelningens budgetmoment inte överskrids eller nyttjas i låg utsträckning, dels avdelningens föredragningslistor för att kunna upptäcka eventuella avvikelser från styrdokument. Byråvis sker en uppföljning av att målen nås samt löpande även avdelningsvis. Avdelningens byråchefer tillämpar avvikelserapportering så att uppmärksammade avvikelser rapporteras.

Risker hanteras genom framtagning av kontrollplaner som uppgörs delvis på basen av riskanalyser, skrivbordskontroller och kontroll på plats och dokumentation av kontrollåtgärder och -resultat. Det finns ett detaljerat delegeringsbeslut för avdelningen med fördelade uppgifter samt en arbetsordning med budgetansvar för respektive tjänsteman med utnämnda ersättare, vilket ger en tydlig ansvarsfördelning. Det sker ett löpande utvecklingsarbete för att höja kvaliteten och säkerheten inom administrationen bl.a. för att öka automatiseringen av bl.a. rapportering. Avdelningen har låg personalomsättning och en kompetent personal.

Huvuddelen av näringsavdelningens verksamhet omfattas av, delvis externa, krav på en omfattande kontroll, uppföljning genom årsrapporter, regelbunden revision av ärenden och system samt utvärdering vilket görs av antingen landskapsrevisionen eller externa aktörer. Därför finns en etablerad rutin för intern styrning och kontroll. Andelen rättelseyrkanden eller besvär som har lett till ändrade beslut och beslut om återkrav är låg i förhållande till ärendevolymen. Sammantaget tillgodoser de tillämpade systemen kraven för att säkerställa lagligheten, att verksamhetsmålen uppnås på ett resurseffektivt sätt och att den finansiella rapporteringen är korrekt.

Finanscontrollern utfärdar varje år ett verksamhetsintyg över verksamhetsåret för den verksamhet som omfattas av utbetalning av medel från landsbygdsutvecklingsprogrammet. Inför utfärdandet av intyget genomför förvaltningen en egenutvärdering av verksamheten utgående från ackrediteringsvillkor i EU:s regelverk för utbetalning av medel från landsbygdsdelen av jordbruksfonden. Under året genomförde också revisionsbyrån BDO i egenskap av ackrediterande organ en revision med utgångspunkt i ackrediteringsvillkoren.

Infrastrukturavdelningen

Översikt

Ansvarsområdet omfattar utveckling och förvaltning av landskapets infrastruktur på ett så miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt som möjligt, så att trafikanternas krav och förväntningar på tillförlitliga och säkra trafiklösningar tillgodoses. Ansvaret omfattar även plan- och byggfrågor, geografiska informationssystem (GIS), bostadsärenden samt el- och energifrågor. Avdelningen är organiserad som en beställar-utförarorganisation, och består av tre byråer, enheten Ålandstrafiken och två resultatenheter; vägunderhållsenheten och verkstads- och lagerenheten. Till avdelningen hör även två underställda myndigheter; Ålands energimyndighet och Fordonsmyndigheten.

Under många år prioriterades underhåll av vägnätet framför nybyggnation, för att minska underhållsskulden. Med de vägmätningar som utförts i landskapets vägnät kan det konstateras att nuvarande underhållsnivå och reinvesteringstakt upprätthåller balans med slitaget på vägarna. Situationen för broar och hamnar har inte varit densamma. Många broar och hamnar är i stort behov av renovering då de påverkas mer än vägarna av dagens tätare och tyngre trafik.

Med stöd av punkt 16.4 i avtalet daterat 2.9.2019 sade landskapsregeringen den 21.1.2020 upp totalentreprenadavtalet om färjetrafik mellan Svinö och Mellanholm eftersom det stod klart att Ålands lagting inte kommer att bevilja medel för verksamheten. Ansgar Ab och Finlands Färjetrafik Ab har till tingsrätten inlämnat en stämningsansökan och yrkar på ersättning för kostnader samt utebliven vinst uppgående till totalt 10.546.966,49 euro jämte rättegångskostnader. Rättsprocessen pågår. Även beslutet att avbryta upphandlingen av infrastrukturentreprenaden på västra Föglö har överklagats och behandlas i marknadsdomstolen. I detta ärende rör ersättningskraven nu enbart rättegångskostnaderna.

Landskapets fartyg har dockats och underhållits enligt uppgjort schema, inga större ombyggnationer på fartygen har behövts under det gångna året och trafiken har fungerat utan haverier eller driftavbrott.

Trafiksäkerhetsarbetet har bedrivits enligt plan. Efter stormen Alfrida uppstod behov att fokusera på trafiksäkerhet i samband med virkeshantering vid vägområden. Även under 2020 genomfördes informationsinsatser relaterade till virkeslagring. Utbildning av skolpoliser och en säkerhetskurs för motorcyklister är årligen återkommande aktiviteter. Alkohol- och attitydkurser som är obligatoriska för att återfå körrätten genomfördes under året. Vissa aktiviteter som den planerade säkerhetskursen för motorcyklister fick ställas in under året på grund av restriktioner till följd av covid-19.

Samhällsbyggnadsfrågor har varit centrala under året. Aktiviteterna har planerats och prioriterats med hänsyn till de begränsade resurser som finns tillgängliga. Viktning av krav genom lagstiftning och riktade stöd till företag och privatpersoner behövs för att höja andelen förnyelsebar energi. Utbildning, informationsinsatser och utåtriktade aktiviteter för kunskapsbyggande har fortsatt under året, men även nya initiativ har startat.

I samarbete med Smart Energy Åland har arbetet fortskridit för att förverkliga visionen om hållbar energiproduktion.

Sedan flera år tillbaka är avdelningen inne i en större förändringsprocess, där stor vikt lagts vid att skapa team för att skapa bättre förutsättningar för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte, tydligare styrning samt ett bättre nyttjande av olika kompetenser. Fokus i det har legat på att ta ansvar för sina uppgifter och att naturliga back-up strukturer bildas samtidigt som teamet delar på det gemensamma ansvaret inom sitt verksamhetsområde. Under året har personalomsättningar

skett och vissa funktioner inom avdelningen har varit hårt belastade då vakanta tjänster oftast tar tid att tillsätta.

Avdelningens interna ledningsgrupp har utökats under året och en plan har tagits fram för att intensifiera arbetet med att kvalitetssäkra rutiner, beskriva processer och dokumentera praxis inom avdelningen. Arbetet är pågående och fortsätter nästa år.

Två resurser kommer från årsskiftet att överföras från infrastrukturavdelningen till regeringskansliets nya digitaliseringsenhet som bildas 1.1.2021

Uppföljning

Ekonomi

Infrastrukturavdelningen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	6 267 695,01	6 338 000,00	70 304,99	98,9%
Avgiftsintäkter	45 762,80	10 000,00	-35 762,80	457,6%
Övr verksamh intäkt	41 812,72	57 000,00	15 187,28	73,4%
Summa Verksamhetens intäkter	**6 355 270,53**	**6 405 000,00**	**49 729,47**	**99,2%**
Personalkostnader	-5 240 578,71	-5 506 798,26	-266 219,55	95,2%
Köp av tjänster	-17 069 305,20	-18 697 440,24	-1 628 135,04	91,3%
Material förnödenh	-4 122 449,11	-5 022 336,51	-899 887,40	82,1%
Övr verksamh kostn	-348 856,80	-445 693,44	-96 836,64	78,3%
Summa Verksamhetens kostnader	**-26 781 189,82**	**-29 672 268,45**	**-2 891 078,63**	**90,3%**
Övr ink o kap överf	4 545,73		-4 545,73	
Summa Intäkt ink o kap	**4 545,73**		**-4 545,73**	
Bostadsproduktion	-273 518,20	-518 543,54	-245 025,34	52,7%
Övrigt näringsliv	-3 584 941,18	-4 794 567,91	-1 209 626,73	74,8%
Allmänna stöd		-90 000,00	-90 000,00	
Övriga ink kap överf		-1 015 617,50	-1 015 617,50	
Summa Utgift ink o kap öv	**-3 858 459,38**	**-6 418 728,95**	**-2 560 269,57**	**60,1%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-24 279 832,94**	**-29 685 997,40**	**-5 406 164,46**	**81,8%**
Ränteintäkter	160,00		-160,00	
Övr finansiella int	-8,75		8,75	
Räntekostnader	-37,34		37,34	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**113,91**		**-113,91**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-24 279 719,03**	**-29 685 997,40**	**-5 406 278,37**	**81,8%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
70010 Infrastruktur, verksamhet	-1 782 389,31	-1 939 472,83	-1 956 884,67	-1 914 292,71
71000 Planläggning- och byggnad	-23 102,04	-19 461,32	-24 808,89	-20 712,30
71500 Stöd byggn relaterade åtg	-65 388,00	-132 792,00	-272 440,96	-268 047,65
71510 Räntest o landsb.borgen, bost	-109 197,08	-113 696,70	-173 433,25	-5 470,55
72000 Elsäkerhet och energi	535,83	-170,09	-120 895,21	-41 304,79
72010 Främj hållbar energiomställn	-581 811,56	-326 037,30	-68 051,24	-207 666,21
72030 Samhällsteknikutveckling		-88 792,04	23 834,82	-10 773,02

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
Summa 7100 Infra avd allm byrån	**-2 561 352,16**	**-2 620 422,28**	**-2 592 679,40**	**-2 468 267,23**
74000 Ålandstrafiken	-398 522,30	-447 938,48	-444 295,66	-391 924,28
74500 Oljeskydd	-161 734,27	185 088,57	-128 500,38	-114 864,10
74700 Understöd för övrig trafik	-2 967 197,45	-2 454 706,13	-3 058 018,34	-3 253 874,26
75010 Upphandling av sjötrafik	-13 410 711,14	-14 205 657,06	-15 383 219,36	-12 449 225,22
75030 Upphandling av linfärjetrafik	-2 082 658,56	-2 197 005,98	-2 370 463,39	-2 243 914,59
75100 Varutransporter i skärgården	-252 595,43	-336 513,81	-78 086,69	-214 611,71
87100 Rederienheten	-76 190,72	-9 280,15	-20 620,66	-23 968,00
87300 Verkstad och lager	5 550,63	50 000,00	55 489,14	19 769,50
Summa 7400 Transportbyrån	**-19 344 059,24**	**-19 416 013,04**	**-21 427 715,34**	**-18 672 612,66**
76000 Understöd kommunalvägar	0,00			
76010 Utg drift o underhåll vägar	-2 241 487,88	-1 945 747,11	-2 444 038,46	-2 124 876,95
76030 Utg underh farleder o fiskefyr	-380 462,59	-417 295,54	-216 345,47	-252 126,31
76050 Utg drift o underh färjfäst mm	-620 206,51	-820 336,06	-922 549,80	-806 271,65
87200 Vägunderhållet	0,00	-88 674,24	410,00	44 435,77
Summa 7600 Vägnätsbyrån	**-3 242 156,98**	**-3 272 052,95**	**-3 582 523,73**	**-3 138 839,14**
Summa 7000 Infrastrukturavdeln	**-25 147 568,38**	**-25 308 488,27**	**-27 602 918,47**	**-24 279 719,03**

Året präglades av besparingskrav och snabba förändringar till följd av covid-19. Så gott som samtliga delar av verksamheten påverkades på något sätt av pandemin.

Budgetutfallet på de flesta anslag ligger i linje med tidigare års utfall och följer plan. I och med att kontraktet på hybridfärjan hävdes och infrastrukturinvesteringarna på Västra Föglö stoppades underskreds investeringskostnaderna väsentligt mot budget.

Det nya trafikavtalet för den landskapsunderstödda flygtrafiken på sträckan Mariehamn – Stockholm (Arlanda) påbörjades under början av året. Avtalet innebar att trafiken skulle genomföras med ett flygplan med högre passagerarkapacitet än tidigare. Eftersom antalet resande på linjen kraftigt minskat sedan covid-19 drabbade samhället och reserestriktioner infördes valde landskapsregeringen att framförhandla en minskning av trafiken. Med start 22.4 trafikeras linjen med en daglig tur- och returflygning och med en mindre typ av flygplan. Ersättningen till entreprenören sänktes och anslaget för upphandlad flygtrafik sänktes följaktligen även i tilläggsbudget.

De domstolsprocesser som fortfarande pågår i efterdyningarna till den driftsprivatisering av de frigående färjorna som slutfördes i början av 2016, har även under 2020 krävt resurser. Under året har två överklagade ärenden behandlats i Åbo hovrätt.

Landskapsregeringen gamla tonnage medför oförutsägbara reparationer och underhållskostnaderna blir allt svårare att förutspå och beräkna. Bunkerpriset höll under året en lägre prisnivå än vad som budgeterats, vilket ledde till att anslaget för de frigående färjorna kunde sänkas genom beslut i tilläggsbudget.

Målsättningar

Allmänna byrån

Mål: Fortsätta arbetet med att revidera plan- och bygglagen.

Förverkligande: Ett nytt lagförslag har lämnats till lagtinget. Det omfattar nya krav på ladd-infrastruktur och styr- och reglersystem både i nya och befintliga byggnader.

Mål: Bevilja landskapsborgen för köp eller byggande av ägarbostäder.

Förverkligande: Under året har 264 landskapsborgen beviljats.

Mål: Stödja produktionen av hyresbostäder genom räntestöd och landskapsborgen.

Förverkligande: Under året har 5.471 euro utbetalats i räntestöd. Få låntagare har haft behov av räntestöd tack vare låga räntenivåer.

Mål: Möjliggöra för pensionärer att bo kvar längre i bostaden genom beviljande av inkomstbeprövade reparationsbidrag.

Förverkligande: Under året har 11.975 euro betalats ut för att understöda tre reparationer av pensionärsbostäder och 4.525 euro för att åtgärda två sanitära olägenheter.

Mål: Genom olika stöd främja klimatvänliga åtgärder, energieffektivisering och genom tillgänglighetsanpassningar bidra till att förverkliga hållbarhetsagendans mål 2,5 och 6.

Förverkligande: Under året har 210.773 euro betalas ut för att understöda 95 energisatsningar och 26.640 euro har beviljats till tre tillgänglighetsanpassningar.

Mål: Fortsatt utvecklingen av GIS-verksamheten för att stödja förvaltningen och övriga samhället.

Förverkligande: Den webbaserade GIS-plattformen har under året uppdaterats för att tillgodose användarnas behov avseende karttjänster, funktionalitet och innehåll. Även den öppna kartportalen kartor.ax har utvecklats med ny funktionalitet och innehåll. Utvecklingsarbete har gjorts för att effektivisera och modernisera handläggningsrutiner med geografisk koppling. Samarbete med andra är en naturlig del inom GIS-verksamheten för att bygga upp en samhällsövergripande lägesbild som ligger till grund för beslut och samhällsutveckling.

Mål: Främja elfordon, ladd-infrastruktur och transportsystem.

Förverkligande: Stöd för installation av elbilsladdare har utbetalats vid tre tillfällen.

Mål: Fortsätta utveckla Åland som testområde för smarta energisystem genom projektet Smart Energy Åland. Projektet drivs inom bolaget Flexens Oy Ab, i vilket landskapsregeringen är delägare.

Förverkligande: Landskapsregeringen bevakar och vägleder Flexens Oy Ab för att säkerställa att målsättningarna i utvecklings och hållbarhetsagendan uppnås.

Mål: Utföra tillsyn av alla aktiva el-entreprenörsbolag och elnätsinnehavare.

Förverkligande: Kontinuerlig tillsyn av el-entreprenörer har utförts under årets första månader enligt programmet, därefter på grund av pandemin har verksamheten avbrutits tills vidare. Under året har två elsäkerhetsexaminationstillfällen hållits och totalt 8 personer examinerades.

Mål: Genom rådgivning och upplysningsverksamhet främja energieffektivisering, övergång till förnybar energi och tryggande av energiförsörjningen.

Förverkligande: Föreskrifter och allmänna råd tas fram och uppdateras vid behov. Dessutom har Åland representerats på nationell och internationell nivå inom ramen för NSS, nordiska kommittén för samordning av elektriska säkerhetsfrågor.

Mål: Stödja den åländska vindkraftsproduktionen genom utbetalning av stöd per producerad megawattimme.

Förverkligande: Det tidigare stödsystem för den befintliga åländska vindkraftsproduktionen kommer löpa på till och med år 2022. Under året har produktionsstöd utbetalats till befintliga vindkraftverk enligt det systemet. Från år 2021 inleds det nya stödsystemet, vilket föregicks av visst förberedande administrativt arbete.

Vägnätsbyrån

Mål: Drift och underhåll av grunda farleder för att tillhandahålla ändamålsenliga farleder med korrekta sjösäkerhetsanordningar för sjösäker båttrafik.

Förverkligande: Drift och underhåll av grunda farleder har fortlöpt i enlighet med pågående avtal fram till 31.10.2020. Ett nytt drifts- och underhållsavtal upphandlades under året. Under vårgranskningen ersattes 13 prickar med nya och 6 prickar återplacerades till sina korrekta positioner. Under året införskaffades nya lanterniner till tre av de fiskefyrar som renoveras i ett LEADER-projekt med Ålands Fiskare r.f. och Ålands Sjöräddningssällskap r.f. Under året införskaffades nya prickar till de fyra privata (icke officiella) farleder som landskapsregeringen sköter, för att uppfylla de krav Traficom ställer på utmärkning av privata farleder.

Mål: Fräsnings- och beläggningsarbete utförs på befintliga vägar enligt plan.

Förverkligande: Beläggningsarbete har utförts på 27 kilometer väg och fräsnings- och grundförstärkning arbete har utförts på 16 kilometer väg.

Mål: Påbörja två större vägprojekt.

Förverkligande: Under året har ombyggnad av 1,6 km på LV 40 vid sträckan Tingsbacka – Gölby, byggande av parallell gång- och cykelbana på samma sträcka samt byggande av två betongbroar och tillhörande gång- och cykelvägar i Möckelö (LV 1), verkställts. Mellan Östanträsk och Näfsby har 4,5 km ny gång- och cykelbana byggts.

Mål: Fortsätta arbetet med att förverkliga kortrutten i södra skärgården.

Förverkligat Projektet ”Kortrutt södra skärgården” stoppades under året genom att trafikavtalet för trafiken mellan Svinö i Lumparland och Mellanholm på Föglö avbröts och upphandlingen av infrastrukturprojekt Västra Föglö avbröts.

I projekt östra Föglö, del 2 pausades i väntan på nya politiska beslut samt den byggandsplaneprocess som kommunen låter genomföra i området för hamnen i Hastersboda. Projektet avvaktar vägplaneprocessen.

Mål: Slutföra rivningen av gamla Marsundsbron.

Förverkligande: Rivningen upphandlades år 2019 och verkställdes under år 2020.

Mål: Fortsätta reparations- och utbytesprojektet för att säkerställa långsiktig hållbarhet och lastkapacitet på landskapets broar.

Förverkligande: Broutbytesprojektet fortskred i enlighet med målsättningarna i projektdirektivet. I början av året gjordes ett omtag i processen med framtagande av förfrågningsunderlag för att byta ut bron över Bomarsund p.g.a. geotekniska svårigheter med grundläggningen av bågbron som uppdagades under 2019. Under året startade två av tre entreprenaddelar i projektet och den tredje entreprenaden upphandlades. Entreprenaderna för utbytet av Brändöströmsbron och Karlbybron upphandlades för andra gången och avtal tecknades för entreprenaderna. Entreprenadarbetena inleddes i båda projekten som planerat. Projekteringsarbetena för utbytet av Djurholmssundsbron, Långholmsströmsbron, Kastörsbron och Askörsbron avropades på gällande ramavtal och startade. Under året fastställdes vägplanerna för Djurholmssundsbron, Långholmsströmsbron och Askörsbron. I samband med att vägplaneförslaget för Kastörsbron delgavs framförde kommunen och några fastighetsägare/verksamhetsidkare i närområdet ett alternativt förslag på vägdragning som då också undersöktes. Detta medförde att vägplaneprocessen inte hann görs klart under 2020. I slutet av 2020 startade planeringen av arbetet för det första projektet i del två av Broutbytesprojektet längs bygdeväg 30 och de fyra broar som finns på den.

Mål: Säkerställa att av landskapet ägda hamnanläggningar är säkra, funktionsdugliga och anpassade för verksamheten.

Förverkligande: Under året påbörjades projektering av färjfäste i Åva. För färjfästet i Jurmo färdigställdes entreprenadhandlingar och projektet bjuds ut under första halvåret 2021.

Mål: Drift och underhåll av broar och hamnar.

Förverkligande: Under året har broinspektioner utförts för att säkerställa konstruktionerna och kontrollera broarnas skick. Under hösten utfördes kompletterande inspektioner i hamnarna med dykare.

Löpande underhåll av broar och hamnar har utförts under året enligt plan. Nya landklaffar har upphandlats till Enklinge och Hummelvik, med leverans under 2021. Vid färjfästet i Torsholma reparerades erosionsskador under hamnkonstruktionerna. Bommarna vid Simskäla-, Seglinge-, och Töftölinjen byttes ut till nya. Styrenheterna till klaffautomatiken byttes ut till nya vid färjfästena på Föglölinjen. Hydraulcylindrarna till kaffen i Svinö förnyades. Ritningar och arbetsbeskrivningar togs fram för reparationsåtgärder vid skärgårdshamnen i Långnäs, åtgärderna planeras till 2021.

Mål: Upprätthålla ett tekniskt broregister och utföra broinspektioner i enlighet med avdelningens inspektionsplan.

Förverkligande: Bro- och hamninspektioner har utförts enligt plan under året.

Mål: Upphandla och beställa vägunderhåll enligt infrastrukturavdelningens funktions- och standardbeskrivning för vägunderhållet.

Förverkligande: Funktions- och standardbeskrivning nyttjas vid beställning av vägunderhåll. Regelbundna möten hålls mellan utförar- och beställarsidan. Skriftlig rapportering sker kontinuerligt i enlighet med vad som framgår av beskrivningen.

Transportbyrån

Mål: Fortsatt utveckling av Ålandstrafikens bokningsregler för att säkerställa ett högre kapacitetsutnyttjande på färjorna.

Förverkligande: Ett projekt att revidera bokningsreglerna har inletts. Målsättningen är enkla och överskådliga bokningsregler.

Mål: Upprätthålla flygtrafik på linjen Mariehamn-Stockholm.

Förverkligande: Med start 1.3.2020 inleddes ett nytt fyrårigt trafikavtal med utökad passagerarkapacitet på rutten. På grund av minskat resande till följd av covid-19 epidemin tecknades ett avtal om reduktion av trafiken från två till en tur- och returflygning per dag. Den reducerade trafiken inleddes den 21.4.2020 och gäller tills vidare med 45 dagars uppsägning. Trafiken sker samtidigt med mindre flygplan än vad som tidigare avtalats.

Mål: Utföra bränsletransporter med eget tonnage under lågsäsong och med upphandlat tonnage under högsäsong.

Förverkligande: Bränsletransporter sköttes med eget tonnage under låg- och mellansäsong som bränsleturer i ordinarie turlista. Under högsäsong utnyttjades ramavtalet för sjötransporter för infrastruktur i den åländska skärgården och transporterna sköttes utanför den ordinarie turlistan.

Mål: Utveckla Ålandstrafikens digitala tjänster för att förenkla för kunder och förbättra kapacitetsutnyttjandet på färjorna.

Förverkligande: Projektet att utveckla digitala tjänster inleddes under året. Projektet kommer fortsätta även kommande år.

Mål: Erbjuda tre dagars gratis kollektivtrafik i samband med ”den bilfria dagen”.

Förverkligande: Mellan 22 - 24 september genomfördes aktiviteten gratis kollektivtrafik.

Mål: Utarbeta ett nytt trafikförsörjningsprogram och förbereda upphandling i enlighet med kollektivtrafiklagen.

Förverkligande: Under året har arbetet med trafikförsörjningsprogram och upphandling av kollektivtrafiken fortsatt enligt plan. Trafiken förväntas upphandlas under år 2021, med trafikstart 1.1.2022.

Mål: Säkerställa att turlistor och rutter inom färjetrafiken ger bästa möjliga förutsättningar för boende och företag i skärgården.

Förverkligande: Turlistor har fastställts efter beredning i samråd med representanter för skärgårdskommunerna.

Mål: Upphandla trafiken på de linjer där avtalen löper ut.

Förverkligande:

- Åva-Osnäslinjen upphandlades som driftsentreprenad med M/S Viggen och trafiken startade 3.6.2020. Entreprenaden tilldelades Ansgar Ab. Månadskostnaden för linjen sjönk från 75.900 euro till ca 73.000.
- Åva-Jurmolinjen upphandlades som driftsentreprenad med M/S Doppingen och trafiken startade 1.9.2020. Entreprenaden tilldelades den tidigare entreprenören Alandia Tug Ab. Månadskostnaden sjönk från 31.900 euro till 28.640 euro för det första året.
- Tvärgående linjen upphandlades som en totalentreprenad med krav på kapacitet för färjan. Trafiken startades under nya avtalet 15.5.2020. Entreprenaden tilldelades den tidigare entreprenören J&L Shipping med sänkt månadskostnad från 115.220 euro till 88.000 euro.
- Enklinge-Kumlingelinjen upphandlades som en totalentreprenad med krav på en färja och en reservfärja. Entreprenaden tilldelades Sundqvist Investments Ab, som tidigare varit driftsentreprenör för M/S Doppingen. Ansgar Ab besvärade sig till marknadsdomstolen och ärendet är ännu inte avgjort. Ett temporärt avtal som gäller tills ärendet avgjorts tecknades med Sundqvist Investments Ab. Avtalet har trafikstart 1.10.2020. Avtalspriset sänktes från 55.000 euro per månad till 48.500 euro per månad.
- Passbåtstrafiken i Sottunga och Kökars skärgård upphandlades som totalentreprenad med trafikstart 16.4.2020. Entreprenaden tilldelades tidigare entreprenören Ålands Sjötrafik Ab. Anbudspriset blev något högre än det tidigare avtalet.
- Bränsletransporter till Sottunga och Kökar under högsäsong avropades från ramavtal med Subsea Åland Ab liksom två avgångar till Bergö.
- Ersättande fartyg för Doppingen under dess dockning i augusti 2020 avropades från ramavtal med Subsea Åland Ab. Det planerade fartyget för uppdraget var inte besiktigat, vilket föranledde en snabb direktupphandling med M/S Janet så att trafiken enligt turlista på Åva-Jurmo kunde upprätthållas.
- Fullmakterna gällande upphandling av nytt tonnage drogs in.
- Hummelvik-Torsholmalinjen med M/S Alfågeln, Brändö-Kumlingelinjen med M/S Ejdern, Föglölinjen med M/S Skarven, Södra linjen med M/S Gudingen, M/S Skiftet och M/S Knipan fortsatte under året. M/S Knipan användes ca 1.400 h som ersättande fartyg under de andra fartygens dockningar och översyner. Likaså fortsatte beställningstrafiken i den nordvästra skärgården med M/S Tärnan och i sydöstra skärgården med M/S Prackan.

Mål: Följa upp de upphandlade trafikavtalen.

Förverkligande: Trafikavtalen följdes upp genom dialog och avtalsmöten med entreprenörerna. Uppföljningen genom fältbesök ombord på färjorna ställdes in på grund av covid-19 från mars och framåt. Driftsstörningar i färjetrafiken har hanterats enligt inarbetade rutiner med checklistor.

Mål: Upprätthålla livsmedelstransporter i skärgården.

Förverkligande: Under hela året har livsmedelstransporter i Norra skärgården tillhandahållits. Med start 1.5.2020 påbörjades även livsmedelstransporter i Södra skärgården.

Mål: Dockningar, reparationer och klassningar på samtliga linfärjor enligt uppgjort docknings- och översynsschema.

Förverkligande: Under året har linfärjorna varit på översyn och dockats enligt uppgjort schema.

Mål: Dockningar, reparationer och klassningar på samtliga frigående färjor, enligt uppgjort docknings- och översynsschema för att hålla fartygen i ett funktionsdugligt och ändamålsenligt skick.

Förverkligande: Under året har dockningar och översyner av frigående färjor följt plan.

Nyckeltal

Kostnader för drift och underhåll/invånare (1	2017	2018	2019	2020
Vägunderhåll (2	76,01	65,32	81,78	70,55
Skärgårdstrafiken (3	454,77	476,88	514,76	413,36

1) Beräkningarna baseras på antal invånare enligt ÅSUB per 31.12. för respektive år. 2) Vägunderhåll baseras på budgetmoment 76010 Drift och underhåll vägar. 3) Skärgårdstrafiken baseras på budgetmoment 75010 Upphandling sjötrafik

Linje	Passagerare			Fordon		
	2019	2020	Förändr.	2019	2020	Förändr.
Asterholmalinjen (1	4 397			2 645		
Björkölinjen	8 319	6 061	-6 %	5 585	4 203	-8 %
Brändö - Kumlingelinjen (2	1 599	8 855		1 076	5 126	
Brändö - Osnäs-linjen	59 300	57 592	-1 %	29 919	27 221	2 %
Embarsundlinjen	55 999	45 929	7 %	38 601	34 600	6 %
Enklinge-Kumlinge-linjen	9 164	8 078	-8 %	5 505	4 885	-1 %
Föglölinjen	176 339	172 373	2 %	112 010	103 465	2 %
Norra linjen	79 275	68 780	-7 %	44 707	42 805	-5 %
Seglingelinjen	23 222	21 879	1 %	14 157	14 480	-4 %
Simskälalinjen	28 119	26 388	-8 %	16 956	16 957	-12 %
Södra linjen	90 393	79 042	-6 %	34 739	30 777	3 %
Tvärgående linjen	17 068	18 280	6 %	10 919	11 903	1 %
Töftölinjen (3				193 472	191 017	-7 %
Åva-Jurmolinjen	16 490	15 017	-1 %	8 767	8 562	5 %
Ängösundlinjen	16 292	14 384	9 %	11 321	9 677	8 %
Totalt	**585 976**	**542 658**		**530 379**	**505 678**	

1)Upphörde 1/9 2019. 2) Startade 1/9 2019. 3) Töftölinjen saknar manuell räkning av antalet passagerare per fordon, passagerarstatistik baserad på historiska data om antal/fordon. Passagerarmängderna under 2020 påverkades kraftigt av resesrestriktionerna till följd av covid-19, särskilt under sommarsäsongen blev antalet resenärer påtagligt mindre än vad det är ett normalt år.

Underhåll av vägar	2016	2017	2018	2019	2020
Grundförstärkta vägar	23 km	18,8 km	15,7 km	10,7 km	16 km
Ny- och ombeläggning	54 km	50,9 km	47,1 km	25,5 km	27 km
Ny och ombyggnad av väg	5 km	6,8 km	2,7 km	2,4 km	1,6 km

Ombyggnad av Tingsbacka - Gölby (LV 40) har färdigställts.

Cykelbanor och bilvägar	2019	2020	Förändring	Förändring
Totalt cykelbanor km	69 km	71,2 km	+2,2 km	+3,19 %
Totalt bilvägar km	640 km	640 km		
Andel cykelbanor av totala bilvägar	10,78 %	11,13 %		

Tingsbacka - Gölby (1,6 km) har försetts med parallell gång- och cykelväg (GC). Två betongbroar och tillhörande gång- och cykelvägar i Möckelö (LV 1) har byggts och mellan Östanträsk och Näfsby har 4,1 km GC påbörjats.

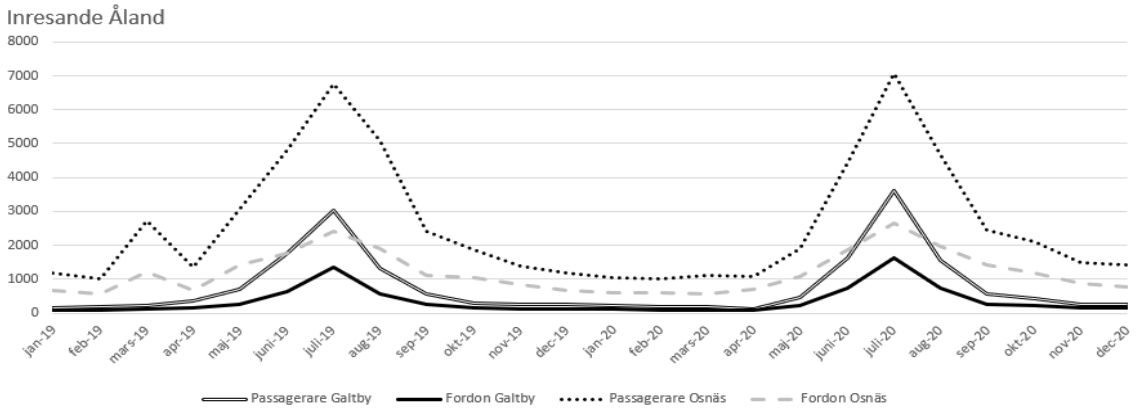

Antalet transporterade fordon ökade med ca 3% under helåret, ökningen sker främst under sommarmånaderna men även under hösten transporteras fler fordon än tidigare år. Båda linjerna transporterar totalt fler passagerare under sommarsäsongen än tidigare år dock är ökningen inte lika stor som för antalet transporterade fordon. Totalt antal transporterade passagerare på linjerna minskar med drygt 6%, minskningen beror på minskat antal passagerare under perioden mars-juni.

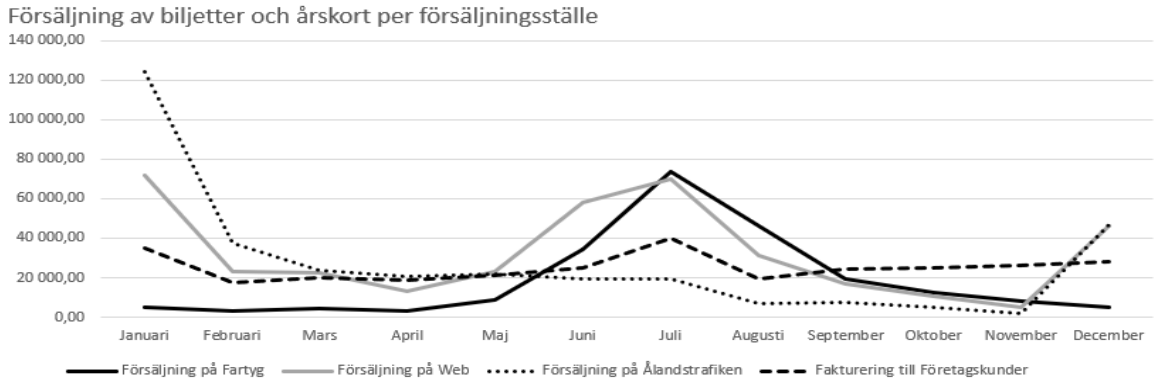

Inkomsterna från skärgårdstrafiken har minskat med 8% från 2019 till 2020, till viss del kan troligen minskningen förklaras av ändrade rutiner kring försäljning av årskort vilket förskjutit inkomsterna något och gjort att år 2019 inte blir helt jämförbart med andra år. Webben är för första gången den största försäljningskanalen även om försäljningen i absoluta tal är ganska oförändrat mot år 2019. Direktförsäljning på ålandstrafiken minskar även under 2020 vilket stämmer med den långsiktiga trenden. Företagsfaktureringen är något högre än tidigare år medan försäljning ombord på fartyg minskar ganska kraftig.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Under året har epidemin på många sätt präglat hela verksamheten och hur arbetet rent praktiskt organiserats. Under långa perioder har stora delar av personalen distansarbetat. Fysiska möten har till största delen ersatts med digitala möten och resor eller besök från utomstående har undvikits. Distansarbete, isolering och ändrade rutiner har medfört nya utmaningar att hantera och krävt nya sätt att organisera arbetet rent praktiskt.

Bunkerpriset har under året legat på en betydligt lägre nivå än budget, vilket gjorde att anslaget för de frigående färjorna kunde sänkas med 1.000.000 euro, genom beslut i tilläggsbudget. Även anslaget för flygtrafiken sänktes med 750.000 euro, efter att det tillfälliga trafikavtalet med reducerad trafik trätt i kraft. Lönebesparingskrav genom tilläggsbudget genomfördes genom att anställda omvandlade semesterpenning, genom att vakanta tjänster inte tillsattes och genom att tillfälliga säsongsanställningar stoppades. Utfallet på infrastrukturinvesteringar underskred väsentligt budget med anledning av att arbetena på västra Föglö stoppades.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Till skillnad från privat verksamhet, utgår alltid styrningen i det offentliga från lagar, förordningar och politiska beslut. Målsättningen med avdelningens riskstyrning, är att utveckla avdelningen i rätt

riktning genom ett mer effektivt och resursbesparande arbete, där eventuella problem på ett tidigt stadium kan lösas eller undvikas.

Organisatorisk risk: Ändrade förutsättningar att uppfylla verksamhetsplanen påverkar resurs- och kostnadseffektivitet. För att minska riskerna informerar avdelningen löpande regeringen om sitt arbete för att eliminera risken att ställningstaganden fattas på grundval av felaktig information eller missuppfattningar.

Avdelningen har begränsade personalresurser och stora delar av arbetet är direkt beroende av den expertis som tjänstemännen besitter, där möjligheten för andra att träda in är begränsad. Långvariga sjukskrivningar eller personalomsättning kan få en direkt påverkan på avdelningens arbete. Genom att vakanta tjänster tillsätts och genom ökat teamarbete minskar sårbarheten.

Ekonomisk risk: Vid stora projekt kan konsekvensen av ekonomisk risk vara betydande. Om fördyringen ligger utanför marginalen i kalkylen kan tilläggsbudget krävas för att säkerställa finansiering, vilket innehåller inslag av osäkerhet, fördröjning och anpassning. Själva fördröjningen som uppstår för att säkerställa finansieringen är i sig själv kostnadsdrivande.

Pågående rättsprocesser som startats till följd av det uppsagda avtalet för totalentreprenad med hybridfärja, samt tillhörande infrastrukturentreprenad på västra Föglö utgör osäkerhetsfaktorer och det är i dagsläget svårt att bedöma konsekvenserna.

Juridisk risk: I samband med infrastrukturprojekt är det vanligt att vägplaner överklagas, där tvister även kan uppstå med markägare, intresseföreningar eller andra aktörer. En juridisk process kan åtskilligt försena ett projekt, skapa osäkerhet för inblandade och i värsta fall helt stoppa projektet. För att minska risken görs gedigna förarbeten och förankring med MKB, kultur- och fornminnesinventeringar, vattenflödesanalyser o.s.v.

I verksamhetsplaneringen beaktas långsiktig hållbar utveckling eftersom den finansiella situationen riskerar att uppmuntra insatser som ger en mätbar effekt på kort sikt.

Allmänhetens förtroende är viktigt inom offentlig verksamhet. Korrekt och samstämmig information bidrar till att skapa, upprätthålla och förbättra förtroendet. Stor kraft har därför lagts på att leverera snabb och korrekt information utgående från allmänhetens frågor.

Redogörelse för den interna kontrollen

Iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut inom avdelningen har under året fungerat utan särskilda anmärkningar eller avvikelser. Delegeringsbeslut, lagar och förordningar, arbetsordning samt anvisningar följs och enskilda tjänstemän har genom tjänstemannabeslut föredragnings- och beslutanderätt. För att säkerställa kvalitet i ärendehanteringen följs en process att närmaste förman granskar och godkänner före föredragning. Ett större arbete med att kartlägga rutinerna för olika typer av ärenden påbörjades. Mallar till typbeslut och beslutstexter som motiveringar revideras och förbättras löpande. Målet är att fatta rättssäkra och korrekta beslut, som följer samma struktur. Under året har även extra insatser genomförts i syfte att kvalitetssäkra de mallar och rutiner som används.

Verksamheten granskas i några rättsprocesser årligen, och oftast är resultatet ett korrekt agerande. Rättsprocesser rörande tidigare personal inom sjötrafiken har pågått under året, där avgörandet kommer först år 2021. Både avslutade och pågående processer belyser olika delar av de avtal och lagstiftning som gäller sjöavtalen, vilket klargör såväl den anställdes som arbetsgivarens skyldigheter och rättigheter.

Flera vägplaner överklagas och rättsprocesserna tar ofta lång tid, med fördröjningar av projekt som följd. Planering och budgetering försvåras då man varken kan förutse vilka planer som kommer att överklagas eller när ett utslag från domstolen kommer. Med grundligare förstudier kan vägplanerna förtydligas och motiveras bättre. Genom att tillföra mer resurser i dialogen för att fånga upp, beakta

och bemöta intressenternas argument i planeringen av infrastruktur, förväntas att antalet besvär minskar.

I samband med större infrastrukturprojekt görs riskanalyser. Utveckling av processerna kring riskanalyser sker kontinuerligt. Avsikten är att skapa bästa möjliga underlag för att hantera och bemöta riskerna under processen att förverkliga projektet för att på så sätt höja kvaliteten och skapa större ekonomisk förutsägbarhet.

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

Regelbundna avdelningsmöten, byråmöten och arbetsgruppsmöten hålls för att stämma av att arbetet bedrivs i enlighet med fastställda mål. Även de årliga medarbetarsamtalen med uppföljning är viktig för arbetsledningen. Inom samtliga byråer hålls veckovisa möten för att stämma av tidigare och kommande arbete samt konstatera vilket stöd eller hjälp den enskilde tjänstemannen behöver. Ledningsgruppen träffas varje vecka och har även avstämningsmöte med ansvarig minister en gång i veckan.

Som styrdokument fungerar den detaljerade verksamhetsplan som följs upp och uppdateras kontinuerligt. Med ansvarar för många olika sakområden är det viktigt att planering och uppföljning anpassas till respektive område. Därför används målstyrning i balanserade styrkort, återanskaffningsplaner och projektplanering i Gantt-scheman. Dessa ger en överskådlig presentation av de olika arbetsskedena och hur mur mycket arbetstid som bör reserveras. Modellen fungerar väl och har använts i flera år på avdelningen.

Avtalsverksamhet

Många olika komplicerade upphandlingar sker och som stöd finns två trafikupphandlare som genomför de mest komplexa upphandlingarna, men upphandling genomförs av många tjänstemän. Trots det upphandlingsstöd som finns centralt i förvaltningen, kommer även fortsättningsvis upphandlingar genomföras inom den berörda verksamheten, eftersom de besitter den sakkunskap som krävs inom området; avseende teknik, verksamhet, kvalitet, funktion, miljö mm. Den som upphandlat följer även upp och utvärderar ingångna avtal. En viktig del av upphandlingsverksamheten är den politiska diskussionen och förankringen av vad som ska upphandlas, såväl rörande prioriteringar som servicenivå.

Bedömning av den interna styrningen och kontrollen inom avdelningen

Den interna styrningen och kontrollen inom avdelningen är integrerad i verksamhetsprocesserna och bedöms vara välfungerande. Antalet styrdokument varierar mellan de olika byråerna och enheterna. Avsaknad av styrdokument innebär en ökad risk för att uppgifter genomförs på olika sätt, samt att beroendet av nyckelpersoner ökar, då endast ett fåtal personer känner till hur arbetet ska skötas. Som en effekt av avdelningens utveckling av kvalitetssäkring och organisation, har både befintliga styrdokument uppdaterats och nya utvecklats under året.

Fristående enheter

Ålands fiskevårdscentrum

Målet för verksamheten är att upprätthålla förutsättningar för småskaligt yrkesmässigt fiske samt sportfiske och fisketurism. Arbetet förutsätter långsiktighet och kontinuitet med faktiska uppgifter om fiskbestånd och efterfrågan som grund.

Uppföljning

Ålands fiskevårdscentrum	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	92 497,51	100 000,00	7 502,49	92,5%
Erhållna bidrag	39 887,49		-39 887,49	
Summa Verksamhetens intäkter	**132 385,00**	**100 000,00**	**-32 385,00**	**132,4%**
Personalkostnader	-316 588,58	-281 502,23	35 086,35	112,5%
Köp av tjänster	-32 654,49	-28 000,00	4 654,49	116,6%
Material förnödenh	-124 341,26	-144 498,00	-20 156,74	86,1%
Övr verksamh kostn	-283 588,48	-283 000,00	588,48	100,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**-757 172,81**	**-737 000,23**	**20 172,58**	**102,7%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-624 787,81**	**-637 000,23**	**-12 212,42**	**98,1%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-624 787,81**	**-637 000,23**	**-12 212,42**	**98,1%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
86500 Ålands fiskevårdscentrum	-651 513,28	-589 149,79	-638 428,21	-624 787,81

Målsättningar

För att uppnå det övergripande målet har landskapsregeringen satt upp följande delmål för verksamheten år 2020:

- Verksamheten inriktas huvudsakligen på produktion av fiskyngel för utplanteringsändamål.
- Under året produceras ca 120.000 smolt av havsöring och ca 150.000 1-somriga sikyngel samt att leverera 2 miljoner nykläckta gäddyngel varav en halv miljon inköpes från privata aktörer och 1,5 miljoner produceras vid Ålands Fiskevårdscentrum i Guttorp.
- Bistå med hjälp för att upprätthålla och restaurera lekområden för fisk

Nyckeltal

Utplantering av fisk, antal	2018	2019	2020
Sik, ensomrig	195 000	66 000	111 600
Sik, nykläckta			140 000
Havsöring, 2-årig	195 000	135 000	137 300
Gädda, nykläckta	1 960 000	1 200 000	1 250 000

Verkstad och lager

Verkstaden underhåller landskapets tonnage och vägunderhållets maskinpark. Lagret sköter lagring av vissa förbrukningsmaterial och reservdelar för hela förvaltningen och finansieras av serviceavgifter och hanteringspåslag för lagerhållna varor. Enheten har även ansvaret för att leda och administrera linfärjeförarnas arbete.

Uppföljning

Verkstad och lager	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	2 342 822,56	2 338 000,00	-4 822,56	100,2%
Summa Verksamhetens intäkter	**2 342 822,56**	**2 338 000,00**	**-4 822,56**	**100,2%**
Personalkostnader	-1 707 146,74	-1 788 797,98	-81 651,24	95,4%
Köp av tjänster	-354 992,54	-242 050,01	112 942,53	146,7%
Material förnödenh	-255 065,20	-208 527,00	46 538,20	122,3%
Övr verksamh kostn	-5 827,71	-8 625,00	-2 797,29	67,6%
Summa Verksamhetens kostnader	**-2 323 032,19**	**-2 247 999,99**	**75 032,20**	**103,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**19 790,37**	**90 000,01**	**70 209,64**	**22,0%**
Övr finansiella int	-8,75		8,75	
Räntekostnader	-12,12		12,12	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-20,87**		**20,87**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**19 769,50**	**90 000,01**	**70 230,51**	**22,0%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
87300 Verkstad och lager	5 550,63	50 000,00	55 489,14	19 769,50

Verksamheten ska vara självfinansierad och därutöver lämna ett nettoöverskott. Enheten lämnade ett lägre överskott än planerat, vilket till stor del berodde på vakanser i personalstyrkan.

Målsättningar

Enhetens målsättning kan kortfattats beskrivas enligt punkterna nedan:

- Hålla en låg timdebitering genom att hålla en personalstyrka anpassad till behovet.
- Hålla en bra service genom att ha en bra planering och vid oförutsedda händelser, som t.ex. haverier, ha personal tillgänglig som snabbt kan åtgärda dem.
- Hålla en hög kompetensnivå genom att kunna anställa fackmän, genom att erbjuda en bra arbetsplats, samt behålla personal med lång och gedigen kunskap kvar i anställning hos landskapsregeringen.

Vägunderhållsverksamhet

Vägunderhållet sköter underhåll och mindre arbeten inom landskapets trafikinfrastruktur. Arbetet utförs enligt funktions- och standardbeskrivningen för vägnätet och enligt beställning av trafikingenjören och bro- och hamningenjör. Arbetet har i stort utförts enligt plan, det blev mera dikningar och röjningar än vanligt längs vägarna när vinterväglaget uteblev. Delar av Vestmyravägen byggdes om som ett glesbygdsprojekt för att bibehålla kunskapen inom enheten. Enheten har även tagit över kontrollantuppdraget på beläggningsarbetena (asfalteringar).

Uppföljning

Vägunderhållet	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	2 598 431,07	2 747 000,00	148 568,93	94,6%
Summa Verksamhetens intäkter	**2 598 431,07**	**2 747 000,00**	**148 568,93**	**94,6%**
Personalkostnader	-1 382 193,43	-1 506 447,82	-124 254,39	91,8%
Köp av tjänster	-351 698,61	-389 876,18	-38 177,57	90,2%
Material förnödenh	-635 433,44	-616 276,00	19 157,44	103,1%
Övr verksamh kostn	-184 669,82	-179 400,00	5 269,82	102,9%
Summa Verksamhetens kostnader	**-2 553 995,30**	**-2 692 000,00**	**-138 004,70**	**94,9%**
Summa Verksamhetsbidrag	**44 435,77**	**55 000,00**	**10 564,23**	**80,8%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**44 435,77**	**55 000,00**	**10 564,23**	**80,8%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
87200 Vägunderhållet	0,00	-88 674,24	410,00	44 435,77

Rederienheten

Uppföljning

Rederienheten	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Personalkostnader	-23 968,00		23 968,00	
Övr verksamh kostn		-104 268,44	-104 268,44	
Summa Verksamhetens kostnader	**-23 968,00**	**-104 268,44**	**-80 300,44**	**23,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-23 968,00**	**-104 268,44**	**-80 300,44**	**23,0%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
87100 Rederienheten	-76 190,72	-9 280,15	-20 620,66	-23 968,00

Myndigheter

Ålands Statistik- och utredningsbyrå

Översikt

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse med mer specifik uppföljning av verksamheten.

I lagen (1993:116) om Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) stadgas att ÅSUB är en oberoende myndighet vars uppgift är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva forsknings- och utredningsverksamhet. ÅSUB leds av en direktion som representerar sakkunniga, de som efterfrågar byråns tjänster samt uppgiftslämnare. Under verksamhetsåret har direktionen hållit fyra möten.

Statistikproduktionen regleras i statistiklag för Åland (1994:42). ÅSUB utvecklar, framställer och sprider statistik samt samordnar statistikproduktionen och lämnar statistik till internationella organisationer såsom det nordiska samarbetet och FN. Statistiken har en central roll inom en demokrati, som underlag för beslut och stärker tilliten till beslutsprocesserna. Utrednings- och forskningsverksamhetens övergripande mål är att utveckla en kunskapsbas för samhällets beslutsfattare.

Coronapandemins återverkningar på arbetets förutsättningar och på åländsk ekonomi har präglat ÅSUB:s verksamhet under större delen av året. Verksamheten kräver gedigen metod- och databearbetningskunskap, varför kompetensinsatserna har fortsatt i enlighet med myndighetens kompetensutvecklingsprogram. Kompetensinsatserna har till betydande delar fokuserat på statistisk metod samt covid 19-effekter, krishantering och arbete på distans. ÅSUB erbjuder personalen friskvård i form av motions- och kulturaktiviteter samt förebyggande massage inom ramen för konceptet friskvård.ax, och har särskilt uppmuntrat till förebyggande insatser då hemmakontoren sällan är helt ergonomiskt anpassade.

Hållbarhetsstyrning

Landskapsregeringen fastställer de övergripande målen för ÅSUB. Bland dessa mål har tre särskild betydelse för landskapsregeringens prioriterade hållbarhetsfrågor. (1) ÅSUB:s status som oberoende myndighet innebär att resultaten av verksamheten inte får styras av utomstående intressen. (2) Produktionen inom ÅSUB är relevant, aktuell och resultaten öppna för användarna. (3) ÅSUB är en attraktiv arbetsgivare som förmår dra till sig och behålla personal med hög kompetens.

Målen förverkligas genom byråns verksamhetsprogram och årliga verksamhetsplaner som antas av direktionen. Verksamhetsprogrammet för åren 2020 - 2023 lyfter fram fem verksamhetsmål: (1) Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUB:s fakta, (2) Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling, (3) Effektiv och säker produktion, (4) Organisationen och samverkan med partners stöder ÅSUB:s utveckling, samt slutligen (5) Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden. För varje verksamhetsmål presenteras i verksamhetsprogrammet mätbara delmål som ska uppnås under perioden. I programmet fastslås även tre horisontella fokusområden varav två har särskild relevans för det långsiktiga hållbarhetsarbetet, nämligen genusperspektivet och hållbar utveckling.

Hållbar utveckling och minimering av miljöpåverkan beaktas i ÅSUB:s dagliga verksamhet, hållbarhetsperspektivet synliggörs i alla projekt där perspektivet har relevans. ÅSUB:s främsta roll i hållbarhetsarbetet är att utveckla och presentera oberoende statistik och indikatorer som underlag för beslut, debatt och forskning. Verksamheten bidrar därmed till utvecklingsmål 2 i Utvecklings-och hållbarhetsagendan. Den löpande statistikproduktionen inbegriper fakta inom många

hållbarhetsområden, bland annat om arbetsmarknad, utbildning, inkomster, konsumtion, miljö, primärproduktion, befolkningsrörelse och jämställdhet.

Temaområdet Hållbar utveckling på webbplatsen med sammanställning över FN:s fastställda indikatorer för de 17 globala målen för hållbar utveckling uppdaterades under året och utvecklingen av nyckelindikatorer belystes i översikten Hållbarbar utveckling år 2019. En omfattande rapport om att leva och bo som inflyttad på Åland som underlag för utvecklingen av integrationsinsatserna och ökad delaktighet färdigställdes, liksom en undersökning om upplevd diskriminering i det åländska samhället (stöder hållbarhetsagendan, mål 1). En studie av klimatpolitikens fördelningseffekter visade att finans- och fördelningspolitiken har goda förutsättningar att jämna ut klimatpolitikens effekter mellan hushållsgrupper och regioner (stöder hållbarhetsagendan, mål 6 och 7).

Som ett underlag för landskapets budget gjordes en jämställdhetsanalys som hade fokus på Inflyttning och integration ur ett könsperspektiv. Analysen publicerades även i en separat översikt. En annan översikt belyste utvecklingen av inkomstfördelningen och välfärden på Åland.

Uppföljning

Ekonomi

ÅSUB	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	357 683,73	334 000,00	-23 683,73	107,1%
Övr verksamh intäkt	1 419,60		-1 419,60	
Summa Verksamhetens intäkter	**359 103,33**	**334 000,00**	**-25 103,33**	**107,5%**
Personalkostnader	-732 746,21	-762 307,80	-29 561,59	96,1%
Köp av tjänster	-105 285,96	-133 992,19	-28 706,23	78,6%
Material förnödenh	-21 473,18	-13 700,00	7 773,18	156,7%
Övr verksamh kostn	-67 248,78	-70 000,00	-2 751,22	96,1%
Summa Verksamhetens kostnader	**-926 754,13**	**-979 999,99**	**-53 245,86**	**94,6%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-567 650,80**	**-645 999,99**	**-78 349,19**	**87,9%**
Övr finansiella kost	-9,00		9,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-9,00**		**9,00**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-567 659,80**	**-645 999,99**	**-78 340,19**	**87,9%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
82000 ÅSUB	-509 809,75	-641 931,61	-617 320,08	-567 659,80

Resultaträkningen för år 2020 visar att ÅSUB:s samlade budgetomslutning uppgick till 926.754 euro (925.463 euro 2019) och verksamhetsbidraget till - 567.651 euro (- 617 320 euro 2019). De externa projekt- och försäljningsintäkterna var rekordhöga och uppgick sammantaget till 359.103 euro (308.143 euro 2019), vilket var 7,5 procent över budget. Verksamhetsbidraget stannade på 78.349 euro lägre än budgeterat.

Nedgången i kostnader jämfört med år 2019 har fyra huvudsakliga förklaringar. Det nordiska handelsstatistikmötet som ÅSUB skulle stå värd för har skjutits fram, ett par utbildningsinsatser har också skjutits på framtiden och ÅSUB har haft mindre behov av Ådas IT-tjänster än året före. ÅSUB har därtill inte anställt vikarier för deltidstjänstledigheter. Att inköpen av material och förnödenheter har stigit beror främst på inköp av skärmar, tangentbord och likande till följd av rekommendation om distansarbete samt övergång till mobilbaserad Mex-telefoni.

Målsättningar

De aktiviteter inom statistikproduktionen och utredningsverksamheten som finns i verksamhetsplanen och budgeten för året har genomförts. ÅSUB har publicerat statistik och utredningsrapporter inom samtliga tematiska områden i planen. Utöver de projekt som var kända när verksamhetsplanen fastställdes tillkom nya uppdrag under året. Under covid-19 epidemin har ÅSUB gett ut extra arbetslöshetsmeddelanden per den 15 varje månad samt analyserat situationen för särskilt utsatta grupper under pandemin på landskapsregeringens uppdrag.

Webbplatsen www.asub.ax är ÅSUB:s främsta plattform för förmedling av den officiella statistiken, utrednings- och forskningsverksamhetens resultat samt indikatorer. Statistik- och utredningsrapporterna publiceras i två serier, ÅSUB Statistik respektive ÅSUB Rapport. Därtill finns serien Statistiska meddelanden samt serien Översikter och indikatorer som omfattar såväl kärnfull statistik som indikatorer. Statistisk årsbok, liksom fickstatistiken Åland i siffror som utkom på fem språk, fick ny layout under året. 42 webbpubliceringar gjordes utan pdf-publikation i anslutning till publiceringen. Förutom webbpubliceringarna gav ÅSUB ut 76 olika publikationer, vilket ger en samlad volym på 118 publiceringar. Därtill upprätthåller ÅSUB interaktiva databastabeller på webbplatsen. Det sammanlagda antalet databastabeller uppgick till 425 vid årets slut. Det samlade antalet publiceringar är något högre än budgeterad plan. Punktligheten i publiceringarna förbättrades markant från året innan, 88 procent höll planenlig publiceringstid (72 procent 2019). De främsta orsakerna till förseningarna är fördröjningar i dataleveranser och merarbete till följd av pandemin.

ÅSUB:s personal har sammantaget medverkat i eller arrangerat 52 externa seminarietillfällen och presentationer av resultaten.

Nyckeltal

Översikt över ÅSUB:s produktion 2020	ÅSUB generellt	Statistisk	Utredningar	Totalt
Rapporter		4	7	11
Meddelanden		54		54
Översikter & indikatorer	7			7
Webb-publiceringar		42		42
Övrigt	2	2		4
Publiceringar, totalt	**9**	**102**	**7**	**118**
Databastabeller		245	180	425

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Efterfrågan på ÅSUB:s tjänster har generellt varit hög under de senaste tre åren och projektinkomsterna och behovet av kvalificerade utredare stigande. EU:s dataskyddsförordning har inneburit att ÅSUB ytterligare har sett över tekniska lösningar och processer. ÅSUB övergick till MDM-lösning (Mobile Device Management) på mobiltelefonerna i samband med att distansarbete blev aktuellt. Aktivering av tvåfaktorautentisering på datorer och mobiltelefoner har förberetts tillsammans med Åda ab. ÅSUB utgör här pilotorganisation för hela landskapsförvaltningen

I samverkan med uppgiftslämnarna gjordes under året förberedelser för att ta i bruk det så kallade Inkomstregistret respektive ett nytt kommuninformationsprogram med förnyade rapportmallar vid statistikframställningen. Utvecklingen är ett led i att öka automatiseringen och jämförbarheten inom statistikproduktionen. Användningen av Inkomstregistret för statistikframställning har dock försenats av tekniska orsaker som är utom ÅSUB:s kontroll.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

En uppföljande riskkartläggning av ÅSUB:s IT-system och processer genomfördes i samverkan med Åda Ab för att säkerställa att planerade åtgärder förs framåt. E-tjänstverktyget för formulär och säker

uppgiftsinlämning togs i bruk inom alla förnyade datainsamlingar. ÅSUB har också tagit i användning en mall för systematisk konsekvensbedömning i de fall då myndigheten behandlar känsliga data.

ÅSUB bedömer att det finns en risk att några kommuner på Åland kan få svårt att hinna implementera förnyade ekonomisystem inför att den nya ekonomirapporteringsmodellen börjar tillämpas från statistikåret 2021.

Redogörelse för den interna kontrollen

De europeiska riktlinjerna för officiell statistik som refereras i EU-förordning liksom FN:s principer för officiell statistik har varit utgångspunkter för det fortgående kvalitetsarbetet som syftar till hög effektivitet samt relevant, opartisk och aktuell statistik. Därutöver regleras verksamheten främst av lagen om ÅSUB, statistiklag för Åland samt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Arbetsordningen som direktionen fastställt anger ansvarsfördelningen och beslutsnivåerna mellan befattningarna och funktionerna inom myndigheten.

Upprätthållandet av manualer för varje produktionsprocess har varit fortsatt prioriterat. Varje statistik- och verksamhetsområde har en ansvarig samt en ersättare för att säkerställa produktionen och kvaliteten. Vid prioritering mellan uppdrag tillämpas verksamhetsplanen och uppdragspolicyn som direktionen beslutat om.

Direktören följer upp ekonomin månatligen för att säkerställa att budgeten inte överskrids och att inkomsterna flyter in efter fakturering. Direktionen behandlar budgetuppföljning med avvikelser samt information om publiceringar, projektaktivitet och andra aktuella händelser vid varje möte. ÅSUB har säkerställt att myndigheten alltid använder fyra ögon-principen vid tillämpningen av landskapsförvaltningens ekonomimodell, vid fakturahantering, kreditkortsfakturor och tjänsteresor. För varje roll finns en ersättare. Upphandling av IT-utrustning och -tjänster sker i samverkan med Åda ab alltid då det är möjligt och följer det IT-program som myndigheten uppdaterar årligen. Fakturering av ÅSUB:s uppdragsgivare sker i enlighet med leverans och avtal.

Datainspektionen

Översikt

Datainspektionen övervakar att organen inom landskaps- och kommunalförvaltningen iakttar de rättsskyddskrav som ställs i dataskyddslagstiftningen. Datainspektionens uppdrag bottnar i EU:s allmänna dataskyddsförordning, vilken trädde i kraft 25.5.2018. Dataskyddsförordningen kompletteras av landskapslagarna (2019:9) om dataskydd i landskaps- och kommunalförvaltningen och (2019:74) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om dataskydd.

Datainspektionen är en fristående enpersonsmyndighet. Myndighetschefen sköter den operativa verksamheten och administrationen vid sidan av att leda och utveckla myndigheten.

Inledningen av året var turbulent. Under årets två första månader flyttade myndigheten till nya lokaliteter, sade upp avtalen i sin etablerade avtalsportfölj och bytte personal i månadsskiftet februari-mars. I mars inleddes arbetet med en oklar avtals- och ärendesituation. Från mars till september verkade myndigheten med en personalresurs om 40%. De fyra sista månaderna verkade myndigheten med en heltidsanställd. I slutet av året fick myndigheten en myndighetschef för den följande sexårs-perioden.

Datainspektionen avger en separat verksamhetsberättelse.

Hållbarhetsstyrning

Datainspektionens verksamhet bidrar till utvecklingsmål 2 i Utvecklings- och hållbarhetsagendan. Datainspektionen värnar om enskildas personliga integritet och bidrar till ett rättssäkert och hållbart samhälle, där alla kan känna sig trygga i visshet om att myndigheterna behandlar deras personuppgifter lagligt och korrekt och att de har effektiva rättsmedel för att få en olaglig behandling att upphöra.

Antikorruption

Myndigheten slöt nya avtal bl.a. om hosting av webbserver så, att tillsynsobjekten inte har möjlighet till insyn i ärenden som gäller dem själva eller andra.

Utbildning och kompetensutveckling

En kontinuerlig kompetensutveckling är avgörande för hållbarheten i myndighetens verksamhet. Under senhösten har myndighetschefen prioriterat att delta i fortbildning, föreläsningar och seminarier om aktuella frågor i verksamhetsområdet.

Övrigt

Datainspektionen har under året blivit medaktör i nätverket bärkraft.ax.

Uppföljning

Ekonomi

Datainspektionen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Personalkostnader	-58 132,61	-62 061,74	-3 929,13	93,7%
Köp av tjänster	-50 786,29	-65 638,00	-14 851,71	77,4%
Material förnödenh	-4 779,39	-5 300,00	-520,61	90,2%
Övr verksamh kostn	-10 428,00	-10 000,00	428,00	104,3%
Summa Verksamhetens kostnader	**-124 126,29**	**-142 999,74**	**-18 873,45**	**86,8%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-124 126,29**	**-142 999,74**	**-18 873,45**	**86,8%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
82200 Datainspektionen	-129 002,41	-117 054,08	-84 739,93	-124 126,29

Myndighetens verksamhet har varit begränsad under sex månader av året. Detta avspeglar sig i det ekonomiska utfallet.

Målsättningar

Budgetmålen var:

- att genomföra granskningar av efterlevnaden av dataskyddsförordningen på ett allmänt plan och i särskilda behandlingsprocesser samt
- att ordna dataskyddsutbildning riktad till tjänstemän och ungdomar.

Dessa mål har frångåtts.

Verksamhetsförutsättningarna ändrades väsentligt i början av året och återigen i september. Målen omformulerades i mars (40 % personalresurs) att utöver den löpande administrationen och årligen återkommande ledningsuppgifter omfatta:

Mål: Kartlägga och analysera myndighetens situation, inklusive avtalsportfölj, och verksamhetsmiljö.

Förverkligande:

- Kartläggningen och analysen är förverkligad.
- Nya avtal har slutits och implementerats och verksamhetsförutsättningarna stabiliserats. Vissa avtalsfrågor följer med till följande verksamhetsår på grund av sakens natur.
- Det informations- och implementeringsarbete som borde ha skett i samband med att dataskyddsförordningen trädde i kraft i maj 2018 och kontinuerligt därefter har uteblivit. Det kvarstår för myndigheten att skapa en enhetlig dataskyddskultur i förvaltningarna och hos allmänheten.
- Ärendehandlingar för öppna ärenden från 2019 har införskaffats med hjälp av externa källor.

Mål: Behandla enskildas rättsskyddsärenden och i övrigt hårdprioritera ärendena i enlighet med rättssäkerhet och skyndsamhet.

Förverkligande: Verksamheten har bedrivits i enlighet med målformuleringen.

I september tillades målet att inleda förebyggande tillsyn i verksamheter med stor risk och genomslagskraft för dataskyddet på sikt.

Förverkligande: Förebyggande tillsyn inleddes. Tillsyn är en kontinuerlig aktivitet som fortgår från år till år.

Den ofrånkomliga hårdprioriteringen har som väntat medfört en eftersläpning särskilt av omfattande och komplexa utredningar samt andra ärenden som har kunnat anstå en tid.

Nyckeltal

Nyckeltal har inte tagits fram sedan myndighetens kärnfunktion år 2018 ändrades från att vara en rådgivande expertmyndighet till en uppsökande och kravställande tillsynsmyndighet. Datainspektionens övriga uppgifter rättar sig efter kärnfunktionen. Rättvisande jämförelsetal finns därför inte. Kraven på myndighetens arbete är nu betydligt högre med beslutsfattande i komplexa rättsliga frågor. Arbetsbelastning och kravnivå kan inte mätas enbart eller ens främst i kvantitet.

Myndigheten mottar också samtal och e-post från åländska föreningar och mikroföretag som inte hör till Datainspektionens behörighet. Enskilda ålänningar kontaktar Datainspektionen i ärenden som gäller dem själva oberoende av om ärendet hör till Datainspektionens behörighet. Vidare får

Datainspektionen många kontakter från Sverige eftersom dataskyddsmyndigheterna fram till 31.12.2020 har haft samma namn. I början av 2021 har Datainspektionen mottagit ovanligt många samtal och e-post från Sverige, vars dataskyddsmyndighet ändrade namn till Integritetsskyddsmyndigheten (imy.se) 1.1.2021. Kontakter som inte hör till Datainspektionens behörighet ingår inte i tabellen nedan.

Inkomna ärenden	2020
Personuppgiftsincidenter	**7**
Utredningar och tillämpningsanvisningar	
Begäran om remissyttranden	6
Begäran om utredning från myndigheter	3
Begäran om tillämpningsanvisning	4
Totalt Utredningar och tillämpningsanvisningar	**13**
Klagomål och begäran om utredning av enskilda	
Klagomål	2
Begäran om utredning	4
Totalt Klagomål och begäran om utredning av enskilda	**6**
Förebyggande tillsyn	
- på DI:s initiativ	3
- på den personuppgiftsansvarigas initiativ	1
Totalt Förebyggande tillsyn	**4**
Rådgivning	**18**
Övriga	**2**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

I översikten framgår de väsentliga förändringarna som skedde i inledningen av år 2020. De handlar om myndighetens avtalsstruktur, såsom hyra av lokal, IT-relaterade avtal och stödtjänster såsom städning och telefoni och har påverkat verksamhetsförutsättningarna.

Myndigheten fick 2.3.2020 en tillfällig myndighetschef som fortsätter i tjänsten de följande sex åren, varmed en stabilisering i verksamheten kan emotses.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Myndigheten är en enpersonsmyndighet och verksamhetsområdet är kunskapsintensivt. Någon kontinuitetsplan finns inte. Sårbarheten blottlades år 2018 och under detta år. Avbrotten har lett till eftersläpning i verksamheten och förutsättningar för skapandet av den dataskyddskultur som lagstiftningen förutsätter har saknats.

Verksamhetsområdet präglas av juridisk osäkerhet på grund av exponentiell teknologisk utveckling, splittrad lagstiftning och avsaknad av etablerad rättspraxis. En av myndighetens uppgifter är att följa med utvecklingen, även inom det teknologiska området, för vilket föga tid finns på grund av den generellt sett höga arbetsbelastningen. Resursfrågan har påtalats i förarbetena till landskapslagen 2019:9 om dataskydd inom landskaps- och kommunalförvaltningen som ändrade kärnfunktionen och kravnivån på myndighetens arbete. Med landskapslagen 2019:74 om tillämpning på Åland av riksförfattningar om dataskydd fick Datainspektionen flera uppgifter. Det är förutsebart att uppgifterna fortsätter att öka på grund av rättsutvecklingen i EU. Även landskapets digitaliseringsagenda ställer krav på myndighetens aktiva insats för att trygga att enskildas rättsskydd ligger på rätt nivå i en digitaliserad miljö. Sammantaget är det förutsebart att myndigheten inom en nära framtid kommer att behöva tilläggsresurser.

LL 2019:74 förutsätter i § 5 att Datainspektionen har en påföljdsnämnd. Nämnden kan också ses som en kontinuitetsgarant.

Redogörelse för den interna kontrollen

Datainspektionen är en myndighet med en starkt oavhängig ställning, vilket har bekräftats av EU-domstolen vid flera tillfällen. Värdeomdömen från en yttre instans om hur myndigheten ska arbeta och vad myndigheten ska prioritera kan uppfattas som direkt eller indirekt påverkan, vilket rättsligt sett inte är godtagbart. Myndighetens behov av inre styrning som en del av en kontinuitetsplan blev tydlig under året medan kartläggningen av myndighetens situation pågick. Arbetet planerades under året och genomförs år 2021 i den mån resurserna medger från de yttre ramarna för verksamheten till, vid behov, den interna arbetsordningen. Med de yttre ramarna avses det som lagstiftningen inte täcker, till exempel regler för förvaltningen av avtalsportföljen och av enskilda avtal inklusive checklistor. De yttre ramarna är viktiga för myndighetens kontinuitet.

Ålands energimyndighet

Översikt

Ålands energimyndighet har ansvaret för samordningen av energifrågor, tillsyn och övervakning av elmarknaden, samt utsläppshandeln av växthusgaser. Myndigheten främjar lanskapsregeringens energipolitik, bevakar omvärlden i energifrågor, tar initiativ till lagstiftning och bistår övriga delar av organisationen med beredning av ärenden. Vissa uppgifter är årligen återkommande t.ex. att godkänna utsläppskontrollörens rapporter och åländska verksamheter som ingår i EU:s utsläppssystem.

Myndigheten har till uppgift att fastställa el-systemnätsbolagets och distributionsbolagens årliga nättariffer. Under året har fyra möten hållits.

Myndigheten har uppdraget som tvistlösningsmyndighet som etablerades i samband med lagen om främjande av utbyggnad av bredband. Under det gångna året har uppdrag som hänförts till tvistlösningsmyndigheten inte uppkommit.

Hållbarhetsstyrning

Myndigheten utövar tillsyn och övervakning inom energiområdet, samt tillsyn gällande Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensin och dieselbränslen.

Myndigheten är en av de viktigaste aktörerna för att uppnå strategiskt utvecklingsmål 6 och har under året medverkat i den arbetsgrupp som ansvarar för målsättningar inom energi i landskapsregeringens hållbarhetsagenda.

Uppföljning

Ekonomi

Ål energimyndighet	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Avgiftsintäkter		7 000,00	7 000,00	
Övr verksamh intäkt	123 728,51	30 000,00	-93 728,51	412,4%
Summa Verksamhetens intäkter	**123 728,51**	**37 000,00**	**-86 728,51**	**334,4%**
Personalkostnader	-25 963,41	-24 193,92	1 769,49	107,3%
Köp av tjänster	-48,02	-27 806,00	-27 757,98	0,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**-26 011,43**	**-51 999,92**	**-25 988,49**	**50,0%**
Summa Verksamhetsbidrag	**97 717,08**	**-14 999,92**	**-112 717,00**	**-651,5%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**97 717,08**	**-14 999,92**	**-112 717,00**	**-651,5%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
82300 Ålands energimyndighet	26 155,38	120 347,80	100 075,24	97 717,08

Myndigheten gjorde ett överskott om ca 98.000 euro jämfört med den budgeterade nettokostnaden om 15.000 euro. Den största avvikelsen bestod i att avgifter för övervakning av elmarknaden samt att intäkter från utsläppsrättsauktioner blev större än beräknade men även att kostnaderna understeg budgeterade.

Målsättningar

Mål: Utöva tillsyn och övervakning av elmarknaden på Åland.

Förverkligat: Myndigheten har under året utövat tillsyn över elmarknaden i enlighet med sitt uppdrag.

I samråd med övriga nordiska energimyndigheter har regler fastställts för hur transmissionsnätsansvariga ska använda kontrollblock för lastfrekvensreglering inom det nordiska el-området. Syftet är att samordna och möjliggöra sammankoppling av unionens energimarknader. Myndigheten utfärdar tillstånd och är en av de nordiska energimyndigheter som lämnar utlåtande i frågor gällande elnätens anpassning och uppbyggnad för att öka möjligheterna till el-transitering mellan olika länder. Ett antal tillstånd och utlåtanden har lämnats under året. I ärenden som utgår från ett internationellt samarbete har dialog skett med berörda myndigheter i respektive land.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Marknadspriser på utsläppsrätter varierar från år till år och är svåra att på förhand uppskatta. Priset påverkas bland annat av konjunktur, oljepris, eventuella nya regler och industrins efterfrågan.

Ålands polismyndighet

Översikt

Polismyndigheten bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen och landskapsförordningen om Ålands polismyndighet (ÅFS 2000:26, 2000:34) samt enligt ett av styrelsen för Ålands polismyndighet fastställt reglemente. I 1 § polislagen (ÅFS 2013:87) stadgas om polisens uppgifter. Polismyndigheten ansvarar inom sitt område för tryggandet av rätts- och samhällsordningen, upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet, förebyggandet, utredningen och sörjandet för att brott blir föremål för åtalsprövning samt ansvarar för att som allmän säkerhetsmyndighet inom sitt uppgiftsområde ge hjälp till allmänheten.

Informationsflödet gentemot landskapets förvaltning och ansvarsminister har intensifierats i syfte att skapa en bra situationsbild mellan landskapsregeringen och polismyndigheten.

Verksamhetsåret har präglats av covid-19 situationen samt av att arbeta i temporära utrymmen. Covid-19 situationen har inverkat negativt på tillståndsförsäljningen medan övervakning- och utryckningsverksamheten haft ett lugnare år gällande alarmuppdrag. Den allmänt lugna situationen har möjliggjort utökad övervakningsverksamhet samtidigt som brottsbekämpningen kunnat fokusera på äldre och krävande ärenden.

Alarmcentralens verksamhetsutveckling var kraftigt bundet till utvecklingen av nöd- och alarmeringssystemet Ålarm. Utvecklingen har krävt mer personal- och ekonomiresurser än vad som ursprungligen budgeterats och ibruktagande av Ålarm sköts fram från mars till november.

Myndigheten har fortsatt att investera i personalens välmående. Personalens möjlighet till friskvård har fördelats enligt 80% motion och 20 % motion/kultur. Myndigheten har hållit utvecklingsdagar som sammanfört och gjort personalen delaktig i myndighetens verksamhetsplanering.

I samråd med arbetarskyddet har åtgärder vidtagits kontinuerligt då missförhållanden upptäckts i de tillfälliga lokalerna. Arbetsolycksfallen hålls på samma nivå som tidigare år och inga större olycksfall har konstaterats.

Hållbarhetsstyrning

Arbetet med interaktion och transparens i beslutsfattande har under året varit en fortsatt viktig del av verksamheten. Vid myndigheten finns en lokal samarbetsgrupp och ledningsgrupp som båda sammankallas till möte varje månad.

Myndigheten har fortsatt att investera i utvecklingen av ledarskap samt stärkt anknytningen till samhällsdialogen. Enhetschefernas ansvar för respektive verksamhetsområde har utvidgats och fem gruppchefer fick sin underbefälsutbildning klar under året. Polisstyrelsen för Ålands polismyndighet har fått en djupsiktig genomgång av verksamheten, samtliga kommuner har besökts och ett årligt möte med de åländska medierna har införts.

Polismyndigheten fortsätter i sin verksamhet att beakta lösningar som förbättrar och främjar hållbarhet. Bland annat använder myndigheten till största delen färjetransporter för tjänsteresor och för resor till utbildningar vid Polisyrkeshögskolan. Endast i undantagsfall används flyg.

Polismyndigheten har under året utfört alternativt varit del av sammanlagt tre upphandlingar. I såväl upphandlingen av städtjänster som upphandlingen av kontorsmaterial har miljöaspekten varit en uttalad faktor. Det nya polishuset byggs enligt principerna för passivhus och kommer även att förses med solpaneler.

Uppföljning

Ekonomi

Ål polismyndighet	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	56 153,99	40 000,00	-16 153,99	140,4%
Avgiftsintäkter	340 745,40	379 000,00	38 254,60	89,9%
Övr verksamh intäkt	93 707,28		-93 707,28	
Summa Verksamhetens intäkter	**490 606,67**	**419 000,00**	**-71 606,67**	**117,1%**
Personalkostnader	-6 173 979,17	-6 561 521,60	-387 542,43	94,1%
Köp av tjänster	-768 521,70	-612 286,00	156 235,70	125,5%
Material förnödenh	-289 682,57	-205 253,00	84 429,57	141,1%
Övr verksamh kostn	-591 702,29	-578 939,00	12 763,29	102,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**-7 823 885,73**	**-7 957 999,60**	**-134 113,87**	**98,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-7 333 279,06**	**-7 538 999,60**	**-205 720,54**	**97,3%**
Övr finansiella int	83,86		-83,86	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**83,86**		**-83,86**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-7 333 195,20**	**-7 538 999,60**	**-205 804,40**	**97,3%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
82500 Ålands polismyndighet	-6 075 373,34	-6 349 011,05	-6 767 968,92	-7 333 195,20

Utfallet av 2020 års nettoanslag är 97,3 %. Verksamhetens kostnader uppgår till 98,3 % och intäkterna till 117,1 %. I intäkterna ingår dock inkomster i form av kostnadsersättningar för praktikanter, utfallet för avgiftsintäkterna stannar vid 89,9 % av budgeterat. Tillståndsenhetens försäljning har varit märkbart påverkad av covid-19.

Myndigheten har under året inte haft något inbesparingskrav under förutsättning att ramen hålls. Personalkostnadernas utfall är ändå lägre än budgeterat till stor del beroende av omvandling av semesterpenning till ledighet, förverkligande av åtgärder efter revisionen, effektiviserad arbetsplanering samt covid-19 effekten på sommarens större tillställningar och turism. Under året har en större satsning gjorts på skyddsutrustning samt maktmedelsutrustning.

Under 4-årsperioden 2017 - 2020 är det främst personalkostnaderna som gör att resultaten skiljer sig mellan åren. År 2018 återinrättades 5 äldre konstapeltjänster som drogs in 2012 - 2013. År 2019 syns effekten av arbetsvärderingen som blev klar år 2018. I budgeten för år 2020 beviljades medel för fyra tillfälliga äldre konstaplar för att täcka upp för manskapsbortfallet under tiden som fem anställda vidareutbildade sig till underbefäl. Även för en tillfällig kommissarie beviljades medel. Dessutom budgeterades det för en driftstart av nödalarmeringssystemet Ålarm som delvis utnyttjats.

Målsättningar

Inriktningsmålen för år 2020 var polisens närhet och tillgänglighet för ökad trygghet i samhället, arbetet mot våld i nära relationer samt hög prioritet av bekämpning av narkotika. Inriktningsmålen togs fram i samarbete med styrelsen för Ålands polismyndighet.

Polisen har i sin verksamhet utgått från att vara synlig över hela Åland samt tillgänglig vid de tidpunkter där man upplever att polisen behövs. Covid-19 situationen har lett till mindre offentliga tillställningar och istället har polisens övervakningsverksamhet ökat.

Tillsammans med sjöbevakningen har man besökt skärgården. Det s.k. PTG-samarbetet (polis, tull, gränsbevakning) har varit aktivt även år 2020 i enlighet med vad Covid-19 situationen har möjliggjort.

Polismyndigheten har fortsättningsvis fokuserat på våld i nära relationer. Satsningar har gjorts på myndighetens kompetens, teknisk utrustning för genomförande av förhör samt flera utbildnings-föreläsningar till samarbetspartners om utredningsprocesser och lagstadgade krav. Samarbetet med brottsofferjouren, alternativ till våld samt medlingsbyrån har fortgått.

Narkotikagruppen har under året riktat in sin verksamhet mot aktiva kriminella med narkotikakopp-lingar. Under pågående covid-19 epidemi uppdagades flera olika fenomen som narkotikagruppen jobbat intensivt med. Narkotikagruppen har fortsättningsvis haft tätt samarbete med centrala samarbetspartners.

Nyckeltal

Polisens nyckeltal	**2018**	**2019**	**2020**
Gatusäkerhetsindex hela Åland	129,22	113,01	101,93
Gatusäkerhetsindex Mariehamn	80,42	66,13	66,29
Antal brott			
Antal anmälda brott, totalt	2 248	2 580	2 739
Strafflagsbrott	1856	1926	1872
Strafflagsbrott (exlusive trafik)	1252	1335	1268
Utredningstider (i genomsnitt antal dygn)			
Alla brott	92	70	78
Strafflagsbrott	110	99	122
Strafflagsbrott (exlusive trafik)	181	149	198
Uppklarningsprocent			
Alla brott	70,80 %	74,40 %	78,90 %
Strafflagsbrott	67,50 %	67,30 %	71,10 %
Strafflagsbrott (exlusive trafik)	52,20 %	54,60 %	59,80 %
Alarmcentralens hanterade anrop och samtal	**18 953**	**20 661**	**19 540**
Tillståndsenhetens behandlade ärenden	**10 127**	**13 085**	**8 433**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

I mars omorganiserades brottsbekämpningsenheten med syfte att effektivisera verksamheten. Den ekonomiska brottsutredningen stärktes med en tillfällig kommissarie som även ansvarat för övervakningen av polishusbygget. Kommissarien fungerade som myndighetens Covid-19 tales- och kontaktperson.

Eftersom driftstarten för det nya systemet för Landskapsalarmcentralens hantering av nödsamtal och nödmeddelanden, Ålarm, sköts upp från mars till november och utvecklingskostnaderna ökade flyttades 470.000 euro från verksamhetens driftkostnader till investeringen genom två tilläggsbudgetar under året.

Internt utvecklades myndighetens kontoplan till att bättre motsvara verksamhetens behov och skapa klarare planerings- och budgetkontroll.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Personalen utgör den viktigaste resursen för myndigheten och utmaningarna med att rekrytera ny åländsk personal återstår från tidigare år. Myndigheten har investerat kraftigt i rekryteringsåtgärder för att locka åländska studeranden till polisutbildningen.

Upprätthållande av kompetensen genom vidareutbildning fortsätter vara utmanande. Myndighetens möjlighet att påverka situationen är begränsad då ansvaret för utbildning inom området till stora delar är riksbehörighet. Myndigheten har lyft ärendet till landskapsregeringen för vidare behandling på högre nivå.

Under året har medvetenheten om brister i resurser och kompetenser inom vägtrafikområdet samt andra verksamhetsområden ökat.

I avsikt att öka medvetenheten gällande informationssäkerhet har myndigheten i samarbete med externa aktörer arrangerat cybersäkerhetsutbildning för personalen. Även i förhållande till arbetet med att anpassa myndighetens verksamhet till de krav som följer av den Europeiska dataskyddsförordningen GDPR har utbildningstillfällen för personalen tillhandahållits. En initial kartläggning av hur den delade behörigheten mellan Åland och riket påverkar myndighetens förpliktelser i förhållande till GDPR har genomförts och nödvändiga justeringar av myndighetens verksamhet har inletts. Arbetet är omfattande och fortsätter efter år 2020.

Den delade behörigheten är utmanande och fokus på att i tid bistå lagberedningsarbete samt skapa åländska direktiv och anvisningar behöver fortsättningsvis utvecklas.

Redogörelse för den interna kontrollen

Polismyndigheten har följt de bestämmelser, föreskrifter och beslut som berör polisverksamheten, men också de bestämmelser som reglerar den allmänna förvaltningen inom myndigheten. Intern övervakning har genomförts inom myndigheten på förmansnivå och stickprovskontroller har gjorts inom de områden som nämnts i laglighetsövervakningsplanen. Det avges årligen en rapport över den laglighetsövervakning som företagits inom myndigheten.

Resurserna och verksamhetens mål har följts upp och behandlats regelbundet i myndighetens ledningssystem.

Processen för anskaffningar har förnyats. Enheterna rapporterar sina anskaffningsbehov två gånger per år. Behoven sammanställs av staben och ett utkast till anskaffningsbeslut skapas av polismästaren. Utkastet behandlas vid lokala samarbetsgruppen innan det förs till ledningsgruppen för beslut. Myndigheten har under året introducerat ett datasystem för lagerstatus- och livscykelhantering. Systemet stöder materialförvaltningen genom att möjliggöra rapportering av utrustning som inför kommande budgetår når slutet av sin livscykel och står i tur att förnyas. I förbindelse med ibruktagandet har myndigheten även antagit internt styrningsdokument gällande processen vid avyttring av uttjänt telefoni- och datautrustning.

Förverkligande av de åtgärder som internrevisionen från år 2018 lyfte fram har slutförts våren 2020. Under året framställs regelbundet rapporter över budgetens löpande utfall för att minimera risken för överskridande samt garantera att oförutsedda utgifter kan regleras under återstoden av budgetåret.

Riskhanteringsprocessen Enterprise Risk Management (ERM) introducerades inom myndigheten år 2019 och utgör idag en grundläggande del av myndighetens arbete med fortlöpande förbättring. Processen utgör en metod för att på ett strukturerat sätt arbeta med risk och möjlighet som komponenter i det strategiska säkerhetsarbetet.

Erfarenheterna av processen kring upphandling av informations och kommunikationsteknologi (ICT) system visar att upphandling samt övervakning och uppföljning av dylika processer inte faller under polisverksamhetens kärnkompetenser. Myndigheten arbetar med att finna en lösning för att stärka denna kompetens, ett arbete som kommer att fortsätta efter 2020.

Polismyndighetens fakturering sker huvudsakligen centralt från landskapets finansavdelning bland annat för att underlätta bevakningen av fordringar eftersom inget eget faktureringssystem finns vid

myndigheten. Verksamhetens avgifter som faktureras bestäms årligen genom Ålands landskapsregerings beslut om polisens avgiftsbelagda prestationer.

Ålands ombudsmannamyndighet

Översikt

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse med mer omfattande och specifika uppgifter om verksamheten, se www.ombudsman.ax.

Ålands ombudsmannamyndighet har till uppgift att främja och trygga jämställdhet, jämlikhet, likabehandling och förhindra diskriminering. Myndigheten ska främja och trygga barns ställning och rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter, samt genom rådgivning verka för att främja och trygga jämlikhet i frågor som gäller rättigheter för klienter i socialvården och patienter i hälso- och sjukvården. Myndighetens uppdrag omfattar även rådgivning vad gäller konsumenters rättigheter. All verksamhet är lagstadgad.

Myndighetens uppdrag har under året skötts av en personalstyrka på motsvarande 2,6 heltidsanställda. Två högskolepraktikanter har arbetat vid myndigheten under året.

Hållbarhetsstyrning

All myndighetens verksamhet och uppdrag omfattar frågor med bäring på social hållbarhet och kan kopplas till utvecklings- och hållbarhetsagendans två första strategiska utvecklingsmål. Myndigheten är liten och samtlig personal är engagerade i det strategiska hållbarhetsarbetet och deltar i nätverket bärkraft.ax.

Genom rådgivning och information, stöttas de kvinnor, män, flickor och pojkar som inte omfattas av målskrivningarna. Det är personer som ofta faller utanför samhällets system och skyddsnät. De står ofta långt bort från att vara välmående, lever ibland i ekonomiskt utsatt position och känner sannolikt låg eller ingen tillit till, och delaktighet i, det åländska samhället.

Genom utredningar och rapporter bidrar myndigheten till att stärka sitt eget och det åländska samhällets kunskapsunderlag vad gäller social hållbarhet på Åland. Budgeten för år 2020 omfattade ett extra anslag för en studie om upplevd diskriminering i det åländska samhället som myndigheten köpt från ÅSUB. Resultatet presenterades i januari 2021 och rapporten finns publicerad på www.asub.ax. Utöver detta har myndigheten publicerat och presenterat ytterligare tre rapporter.

Uppföljning

Ekonomi

Ål ombudsmannamyndig	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	49 284,11	46 000,00	-3 284,11	107,1%
Summa Verksamhetens intäkter	**49 284,11**	**46 000,00**	**-3 284,11**	**107,1%**
Personalkostnader	-155 666,57	-172 299,88	-16 633,31	90,3%
Köp av tjänster	-70 164,67	-65 200,00	4 964,67	107,6%
Material förnödenh	-8 200,27	-3 000,00	5 200,27	273,3%
Övr verksamh kostn	-24 695,44	-27 500,00	-2 804,56	89,8%
Summa Verksamhetens kostnader	**-258 726,95**	**-267 999,88**	**-9 272,93**	**96,5%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-209 442,84**	**-221 999,88**	**-12 557,04**	**94,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-209 442,84**	**-221 999,88**	**-12 557,04**	**94,3%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020

82600 Ålands Ombudsmannamyndighet	-154 742,00	-182 662,67	-187 199,43	-209 442,84

Tjänsten som konsumentrådgivare har varit vakant under fyra månader.

Målsättningar

Mål: Högkvalitativ service och rådgivning inom ansvarsområdet för varje ombudsman/tjänsteman vid Ålands ombudsmannamyndighet med målsättning att främja och trygga jämlikhet och stärka individens rättigheter.

Förverkligande: Tjänstemännen vid myndigheten har bedrivit personlig rådgivning. Totalt 593 rådgivningsärenden. Se tabell med nyckeltal för mer information. Utöver detta har myndigheten givit utlåtanden och rekommendationer till myndigheter och kommuner, samt bedrivit viss allmän informationsverksamhet för att uppnå målsättningen.

Mål: Ökad synlighet och kunskap om Ålands ombudsmannamyndighet och dess verksamhetsområden genom informations- och kommunikationsverksamhet och tätare kontakter med de som omfattas av myndighetens verksamhetsområden.

Förverkligande:

- Myndigheten har under året arrangerat tre seminarier, aktivt bedrivit nätverksarbete och på inbjudan föreläst, modererat eller på annat sätt medverkat i ett flertal arrangemang och möten ordnat av andra aktörer, bedrivit aktivt pressarbete och medverkat i intervjuer både i lokalradio och tidningar.
- Myndigheten har i samarbete med Rädda Barnen genomfört ett påverkansprojekt med åländska ungdomar inom ramen för nordiskt samarbete. En gemensam barnresolution med rekommendationer till beslutsfattare har tagits fram och presenterats av ungdomarna vid olika tillfällen.
- Myndighetens webbplats och Facebooksida har hållits uppdaterade. Seminarier har filmats och publicerats. Myndigheten har på egen hand utvecklat sin tekniska kompetens för att öka synligheten.
- Avtalet med Bris (telefonlinje och chatt där barn och unga får stöd av kurator) har fortlöpt. Extrainsatt marknadsföring av stödfunktionen genom bland annat utskick till skolor och radioreklam har gjorts med anledning av covid-19 epidemin.

Mål: Ålands ombudsmannamyndighet fördjupar sin kunskap och kännedom kring sina verksamhetsområden och situationen på Åland. Myndigheten ska, utöver sin årliga verksamhetsberättelse presentera minst en undersökning eller studie inom något av myndighetens verksamhetsområde.

Förverkligande:

- Myndigheten har genomfört en kartläggning av lagstadgad jämställdhetsplanering på Åland som publicerades i form av en rapport i mars 2020.
- Inom ramen för högskolepraktik genomfördes på uppdrag av myndigheten en analys av representation utifrån könsperspektiv i åländsk lokalmedia, samt en studie av barnkonsekvensbedömningar i åländska lagförslag med rekommendationer till beslutsfattare.
- Myndigheten har deltagit i flertal fortbildande seminarier som ordnats under året; forum och arbetsgrupper i relevanta områden.

Mål: Fortsatt deltagande i nätverk för barn- och diskrimineringsombudsmännen i Norden. Nordiska barnombudsmännen bjuds in till Åland för det årliga mötet under våren 2020.

Förverkligande: Med anledning av covid-19 bjöd Ålands ombudsmannamyndighet i samarbete med Finlands BO in de nordiska barnombudsmännens till ett digitalt möte. DO-nätverkets möte och inplanerade resor ställdes in. Inplanerade kostnader ströks i samband med allmänna inbesparingen i tilläggsbudget.

Mål: Ökad kunskap om upplevd diskriminering på Åland genom att myndigheten ger ÅSUB i uppdrag att genomföra en större uppföljande studie. Resultaten publiceras under hösten och delas med allmänheten, relevanta instanser, samt bidrar till vidareutveckling av myndighetens verksamhet.

Förverkligande: Undersökningen genomförd. Rapporten publicerad i januari 2021.

Nyckeltal

Ombudsmannamyndighetens rådgivningsärenden				**2019**				**2020**
	Kvinnor	**Män**	**Annan**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Annan**	**Totalt**
Klientombudsmannen	113	73	7	193	85	61	1	147
Patientombudsmannen	112	71	1	184	119	86	5	210
Konsumentrådgivningen	77	49	6	132	88	94	2	184
Diskriminerings- och barnombudsmannen	39	13	13	65	24	14	14	52
Ombudsmannamyndighetens rådgivningsärenden	**341**	**206**	**27**	**574**	**316**	**255**	**22**	**593**

Annan = myndighet/organisation eller kön ospecificerat

Ombudsmannamyndighetens andra ärenden	**2020**
Utlåtanden och remissvar	10
Ärenden kopplat tillsyn (jämställdhet samtliga)	47
Rapporter och studier	4

Klientombudsmannens barnärenden	**2018**	**2019**	**2020**
Barnomsorg	4	6	6
Barnskydd	32	67	30
Handikappservice	4	5	2
Vuxensocialt arbete (utkomststöd barnfamilj)	11	17	0
Övrigt	0	0	1
Barntillsyn	3	11	2
Totalt	**54**	**106**	**41**

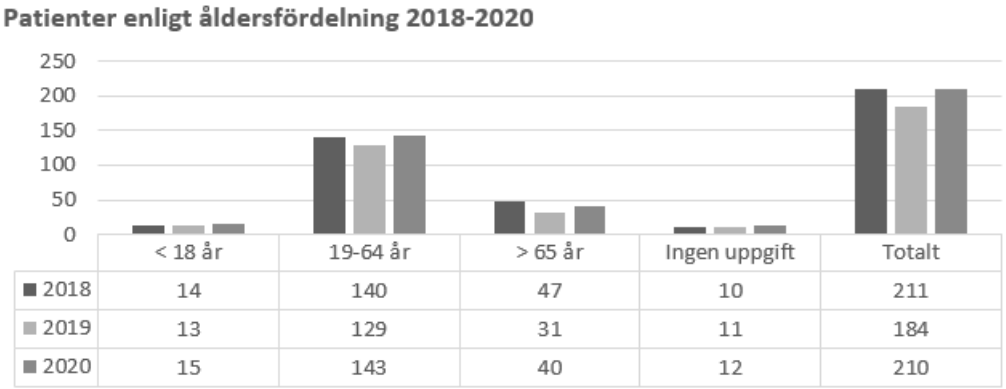

DO och BO ärenden enligt kön och diskrimineringsgrund				2019				2020
	Kvinnor	**Män**	**Annan**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Annan**	**Totalt**
Kön, könsuttryck, könsidentitet	3	2	2	7	2	2	8	12
Etnicitet	7		2	9		1		1
Funktionsnedsättning	6	4	2	12	6	3	3	12
Religion, annan övertygelse								
Ålder	1			1				
Sexuell läggning								
BO fråga	7		1	8	3			3
Annan/ej DO-BO behörig/ej diskr grund enl ÅFS	15	7	7	29	13	8	3	24
Totalt	**39**	**13**	**14**	**65 (1**	**24**	**14**	**14**	**52**

1) en frågeställning har omfattat fler diskrimineringsgrunder, räknats till ett rådgivningsärende men noterat vid två diskrimineringsgrunder. annan = myndighet/organisation eller kön ospec.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Under året har myndigheten haft ett extra anslag för köp av utredningstjänst. Myndigheten har haft möjlighet att ta emot två högskolepraktikanter under året, vilket har möjliggjort måluppfyllelse vad gäller publicering av två rapporter. En tjänsteman var sekonderad till landskapsregeringens ledningscentral under perioden mars-juni motsvarande ca 25% av arbetstid under perioden. Viss inplanerad verksamhet fick omformuleras med anledning av coronarelaterade förändringar i samhället. Coronasituationen har inte föranlett någon förändring av antal rådgivningsärenden vid myndigheten, även om en del av frågeställningarna kan härledas till coronasituationen.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Ålands ombudsmannamyndighet är liten. Varje ombudsmanna- och rådgivningsuppdrag har en hög grad av specialisering. Enskilda personer som inkommer med sina ärenden ges prioritet över proaktiva, förebyggande insatser och långsiktigt utvecklingsarbete. Planeringen och utförandet av de senare omges därför av en viss osäkerhet eftersom det inte på förhand går att veta hur många inkommande ärenden som myndigheten anförtros. Ett ärende kan ta allt från under en arbetstimme till flera arbetsdagar i anspråk. Delegering av roller vid frånvaro är svår att genomföra i praktiken med hänvisning till de olika sakkunskapsområdena. Frånvaro utgör därför en riskfaktor och en osäkerhetsfaktor vad gäller myndighetens servicenivå, planering, genomförande och uppföljning inom verksamheten. Under året har detta varit aktuellt inom konsumentrådgivningen som varit vakant under fyra månader. Åländska kunder har under perioden hänvisats till rikstäckande rådgivning i riket. Myndigheten köpte extrainsatta marknadsföringstjänster när tjänsten tillsatts för att uppmärksamma ålänningarna på den service och rådgivning som står till buds vid myndigheten.

Redogörelse för den interna kontrollen

Landskapslag (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet utgör grunden för ÅOM och dess verksamhet. Vid handläggning av ärenden och beslutsfattande följer ÅOM förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland och andra för ärendehanteringen relevanta lagar samt sin egen arbetsordning.

Under året har myndigheten avgivit en intern uppföljningsrapport kvartalsvis till förvaltningschefen.

Lotteriinspektionen

Översikt

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse med mer omfattande och specifika uppgifter om verksamheten.

Lotteriinspektionen är ansvarig för tillsyn av för penningspelsverksamheten på Åland. Landskapslagen om lotteriinspektion (2016:10) innehåller närmare bestämmelser om Lotteriinspektionens organisation och uppgifter. I samband med revidering av landskapslagen om lotteriinspektion år 2017 ändrades också landskapslagen om lotterier (1966:10). Lotteriinspektionen är en tillsynsmyndighet i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1966:10) om lotterier 2 §. Lotteriinspektionen ska följa med den allmänna utvecklingen inom de verksamhetsområden som regleras av lotterilagen. Lotteriinspektionen ska arbeta preventivt med att ta initiativ till nödvändiga förbättringar inom spelområdet. Lotteriinspektionen ska informera samt ge anvisningar och råd om sådant som regleras i bestämmelserna i lotterilagen. Lotteriinspektionen har en heltidsanställd person som skött myndighetens uppdrag under verksamhetsåret 2020. Lotteriinspektionens tillsyn av tillståndsinnehavare av penningspelstillstånd sker främst genom att kontrollera att regelefterlevnad föreligger mot landskapslag om lotterier (1966:10). Redovisningsskyldighet för tillståndsinnehavare till lotteriinspektionen finns och att dessa ska följa landskapslagen om lotterier. Redovisningen för penningspel sker i form av inlämnande av kvalitetsledningsdokument (KLD) och årliga kontroller att verksamhet sker enligt KLD. Årlig kontroll för 2020 genomfördes genom digitalt förfarande på grund av covid-19.

Hållbarhetsstyrning

Landskapsregeringen har upphandlat ramavtal som låg till grund för myndighetens inköp av utrustning och IT-system.

Under året har kompetensutveckling skett av myndighetens personal genom utbildningar och deltagande i arbetsgrupper och seminarier. Utbildning och seminarier har under verksamhetsåret genomförts på distans med digitala hjälpmedel.

Uppföljning

Lotteriinspektionen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Avgiftsintäkter	125 000,00	121 000,00	-4 000,00	103,3%
Summa Verksamhetens intäkter	**125 000,00**	**121 000,00**	**-4 000,00**	**103,3%**
Personalkostnader	-68 255,62	-69 062,30	-806,68	98,8%
Köp av tjänster	-8 037,69	-33 200,00	-25 162,31	24,2%
Material förnödenh	-284,09	-8 738,00	-8 453,91	3,3%
Övr verksamh kostn	-11 905,97	-10 000,00	1 905,97	119,1%
Summa Verksamhetens kostnader	**-88 483,37**	**-121 000,30**	**-32 516,93**	**73,1%**
Summa Verksamhetsbidrag	**36 516,63**	**-0,30**	**-36 516,93**	**-12172210,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**36 516,63**	**-0,30**	**-36 516,93**	**-12172210,0%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
82700 Lotteriinspektionen	89 723,15	51 413,70	36 820,61	36 516,63

Målsättningar

Lotteriinspektionen är en tillsynsmyndighet i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1966:10) om lotterier.

Förverkligande: Under verksamhetsåret har tillståndsinnehavare uppnått regelefterlevnad i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1966:10) om lotterier. Tillståndsinnehavare har inlämnat kvalitetsledningsdokument och årlig kontroll har utförts på distans med digitala hjälpmedel.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Verksamheten vid Lotteriinspektionen har under året genomförts huvudsakligen genom digitala hjälpmedel och digitala möten på grund av covid-19. Årlig kontroll, tillsynskontroller samt kontroller av riskbedömningar och åtgärder mot penningtvätt har genomförts genom digital tillsyn.

Under hösten 2020 genomfördes inte planerad särskild kontroll på slumptalsgeneratorer tillsammans med internationella specialister på grund av covid-19.

Under året genomfördes inte planerade resor för att utföra tillsyn eller resor för samverkan med andra myndigheter.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Lotteriinspektionen uppskattar att planering av verksamhet, uppdrag, kostnader och budget inför verksamhetsår 2021 är svåra att budgetera på grund av:

- Myndigheten är liten. Variationen av omfattningen på ärenden är stor. Från små klagomål som tar ett par timmar att utföra till tillsyn av ett spelbolag med flera hundra anställda med internationell verksamhet i flera länder som kräver hundratals timmar. Det är svårt att planera inför planering och utförande av tillsynen vilket medför stundtals hög arbetsbelastning och svårigheter att schemalägga aktiviteter och ledigheter. Myndigheten kan bara delvis styra arbetsbelastningen men omfattande ärenden kan uppstå under hela verksamhetsåret.
- Överföring av förvaltningsbehörigheten till Lotteriinspektionen av tillsynen angående åtgärder mot penningtvätt har medfört en ökad arbetsbörda och nya arbetsuppgifter. Dessa arbetsuppgifter kräver mycket kvalificerad personal med expertkunskaper. Att uppskatta kostnader och tillgänglighet för uppköp av tjänster samt rekrytering av personal är svårt med begränsat utbud på grund av covid-19 epidemin.
- Den pågående epidemin gör det särskilt svårt att uppskatta genomförandet av vissa särskilda arbetsuppgifter som kräver specialistkompetens som måste genomföras på plats. På grund av stängda gränser och begränsade resmöjligheter till Åland måste vissa ärenden skjutas upp alternativt utföras av personal med avvikande kvalifikationer.
- Det är svårt för myndigheten att följa med utvecklingen i spelbranschen då lotterier inte är ett harmoniserat område inom EU och de internationella organisationerna som normalt förmedlar denna kunskap inte har möjligheter att anordna möten på grund av epidemin. Likväl försvåras samarbeten med andra myndigheter i Finland och medför att platsbesök för tillsyn måste anordnas digitalt vilket medför en lägre nivå på tillsyn och kontroller.

Redogörelse för den interna kontrollen

Landskapslag (2016:10) om Lotteriinspektionen reglerar verksamheten. Vid handläggning av ärenden och beslutsfattande följer myndigheten förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland och andra för ärendehanteringen relevanta lagar.

Upphandlingsinspektionen

Översikt

Upphandlingsinspektionens syfte är att effektivt säkerställa korrekt och ändamålsenligt genomförande av upphandlingsreglerna. Förebyggande arbete, information och rådgivning är därför en mycket viktig del av Upphandlingsinspektionens verksamhet. Myndigheten ska kommunicera tydligt och sprida kunskap om upphandling. Det primära syftet med tillsynen är att ingripa i direktupphandling som gjorts helt utan hänsyn till lagbestämmelserna, och i andra betydande med direktupphandling jämställbara upphandlingar där förfarandet är gravt felaktigt eller diskriminerande. I april började den nya myndighetschefen och året har präglats av att starta upp myndigheten från grunden och att hitta hållbara lösningar för enpersonsmyndigheten.

Hållbarhetsstyrning

I Upphandlingsinspektionens uppdrag som tillsynsmyndighet över upphandlingar som överskrider tröskelvärdena, ingår det automatiskt att arbeta med landskapsregeringens prioriterade hållbarhetsfrågor som anti-korruption, upphandling och icke-diskriminering. De övriga hållbarhetsfrågorna miljöbedömning av leverantörer, material samt utbildning och kompetensutveckling arbetar myndigheten med i sitt förebyggande arbete genom utbildning och kompetensutveckling av både upphandlande enheter och företagare genom telefonsamtal, möten, information om upphandlingsfrågor per e-post och via myndighetens Facebook sida.

Myndighetschefen har deltagit i flertalet kostnadsfria webbinarier under året som kompetens-utvecklande åtgärder, bland annat om klimatsmart upphandling och om hållbar upphandling med miljömärkning. Av de införskaffade kontorsmöblerna till Upphandlingsinspektionen är hälften begagnade möbler som myndigheten fått gratis.

Upphandlingsinspektionen har anslutit sig till Bärkraft som medaktör och ingår även i Bärkrafts grupp hållbar konsumtions-teamet. Gruppen har representanter från civilsamhället, privata sektorn och offentliga sektorn (Upphandlingsinspektionen). Syftet med gruppen är att förverkliga det strategiska utvecklingsmålet (mål 7) ”Hållbara och medvetna produktions- och konsumtionsmönster”, med fokus på konsumtionen.

Uppföljning

Ekonomi

Upph inspektionen	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Personalkostnader	-52 533,43	-69 589,50	-17 056,07	75,5%
Köp av tjänster	-10 054,80	-20 410,00	-10 355,20	49,3%
Material förnödenh	-3 800,17	-5 000,00	-1 199,83	76,0%
Övr verksamh kostn	-4 695,21	-7 000,00	-2 304,79	67,1%
Summa Verksamhetens kostnader	**-71 083,61**	**-101 999,50**	**-30 915,89**	**69,7%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-71 083,61**	**-101 999,50**	**-30 915,89**	**69,7%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
83100 Upphandlingsinspektionen		-7 507,47	-21 435,93	-71 083,61

Budgetavvikelserna kan förklaras av att tjänsten som myndighetschef blev tillsatt först från 14.4.2020. Myndigheten var i stor utsträckning obemannad under åren 2018 och 2019. Därutöver

har det under Corona pandemin funnits begränsade möjligheter att bedriva normal verksamhet och hålla utbildningsdagar och liknande.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Upphandlingsinspektionen har varit helt obesatt under en längre tid och har först från 14.4.2020 haft en myndighetschef på heltid som har ägnat resterande del av året till att bygga upp myndigheten från början. Detta innebär att kontor, möbler och material har införskaffats, logo, skyltar, en utförlig arbetsordning och mallar har tagits fram för myndigheten samt en Facebooksida. Mycket tid har åtgått för att bygga nätverk och införskaffa kunskap för att driva den nya myndigheten.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Det är både en risk och osäkerhetsfaktor att Upphandlingsinspektionen har endast en anställd; myndighetschefen. Vid sjukdom, olycka eller annan frånvaro finns det ingen som vikarierar myndighetschefen.

Redogörelse för den interna kontrollen

En av de brister som nämns i revisorernas rapport om enpersonsmyndigheterna är att det inte till alla delar finns fastställda rutiner för den interna kontrollen och att också den sociala kontrollen saknas. Det nämns också att det saknas uppföljning av arbetstid och utfört arbete, och att fakturor på inköpen och resor godkänns av myndighetscheferna själva.

Upphandlingsinspektionen har från början av uppbyggandet av myndigheten 2020 satsat en hel del tid på att få fungerande arbetsprocesser och rutiner, samt skapat sociala kontakter och börjat bygga upp nätverk, för att arbeta transparent och förebygga brister av ovan nämnda slag.

Fakturor hanteras sedan våren 2020 så att personal på landskapsregeringens finansavdelning konterar fakturorna och myndighetschefen godkänner dem. Gällande semester, sjukledighet och resor anmäls dessa till finansavdelningen. Kvartalsrapport inlämnas till finanschefen och möten hålls för att få uppföljning av utfört arbete. Inkommen post diarieförs av landskapsregeringen och ärenden hanteras i ärendehanteringssystemet W3D3.

Ålands hälso- och sjukvård

Översikt

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse på en mera omfattande och detaljerad nivå till styrelsen för Ålands Hälso- och sjukvård.

Verksamheten har under året tagit avstamp ur organisationens definierade utvecklingsområden. ÅHS utvecklingsområden är följande: förändring av organisationskultur och organisationsstruktur, kartläggning och granskning av ÅHS tjänsteutbud, ökat arbetsvälbefinnande, utveckling av vårdprocesser och kartläggning/modernisering av stödfunktioner. Alla fem utvecklingsområden är kopplade till hållbarhetsagendan.

Organisationen har gått in för en långsiktig och behärskad effektivering av kärnverksamheten och stödfunktionerna. Hälso- och sjukvårdens kostnadsutveckling bör stävjas på ett hållbart sätt som garanterar god vårdkvalitet och tillgänglighet. Effektivering av verksamheten bör även ske med beaktande av kommunerna som samarbetsparter. En effektivering av ÅHS verksamhet ska inte ge ökade kostnader för kommunerna.

Kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården påverkas starkt av det demografiska läget samt av att verksamheten hela tiden utvecklas både medicinskt och teknologiskt. Att förutse kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården är svårare i jämförelse med många andra branscher därför att ”målet flyr undan varje år”.

Fr.o.m. år 2019 och speciellt starkt under innevarande år har ÅHS förbättrat processen kring budgetrapportering både inom organisationen och till styrelsen. Uppföljning för verksamhetsmål, nyckeltal och ekonomiskt utfall sker inte längre centraliserat utan av de budgetansvariga klinik- och enhetscheferna. Det här är en stor förändring som tar tid men som är helt nödvändig för en behärskad ekonomisk utveckling.

På ett övergripande plan har ÅHS verksamhet under året helt präglats av Covid-19 pandemin. Detta gäller all verksamhet som vården, stödfunktionerna och ekonomin.

Hållbarhetsstyrning

ÅHS arbete med hållbar utveckling tog fart under föregående år. Intensifieringen pausades under detta år i stor utsträckning p.g.a. den pandemi-situation vi befunnit oss i. Tack vare det arbete som påbörjades under år 2019 har ändå tankesättet upprätthållits även om det inte utvecklats i den takt och på det sätt som var planerat.

Uppföljning

Ekonomi

ÅHS	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	10 645 486,43	9 652 000,00	-993 486,43	110,3%
Avgiftsintäkter	2 754 251,03	3 068 000,00	313 748,97	89,8%
Erhållna bidrag		100 000,00	100 000,00	
Övr verksamh intäkt	340 526,63	431 000,00	90 473,37	79,0%
Summa Verksamhetens intäkter	**13 740 264,09**	**13 251 000,00**	**-489 264,09**	**103,7%**
Personalkostnader	-55 307 369,48	-56 755 255,00	-1 447 885,52	97,4%
Köp av tjänster	-22 903 013,06	-25 709 345,00	-2 806 331,94	89,1%
Material förnödenh	-11 316 147,79	-10 055 300,00	1 260 847,79	112,5%
Övr verksamh kostn	-8 932 408,59	-8 411 100,00	521 308,59	106,2%

ÅHS	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Summa Verksamhetens kostnader	**-98 458 938,93**	**-100 931 000,00**	**-2 472 061,07**	**97,6%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-84 718 674,84**	**-87 680 000,00**	**-2 961 325,16**	**96,6%**
Ränteintäkter		10 000,00	10 000,00	
Övr finansiella int	77 154,46	35 000,00	-42 154,46	220,4%
Räntekostnader	-19 848,58	-1 000,00	18 848,58	1984,9%
Övr finansiella kost	-63 309,55	-16 000,00	47 309,55	395,7%
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-6 003,67**	**28 000,00**	**34 003,67**	**-21,4%**
Summa Årsbidrag	**-84 724 678,51**	**-87 652 000,00**	**-2 927 321,49**	**96,7%**
Avskrivn enl plan	-1 679 115,48	-1 800 000,00	-120 884,52	93,3%
Summa Av- och nedskrivningar	**-1 679 115,48**	**-1 800 000,00**	**-120 884,52**	**93,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-86 403 793,99**	**-89 452 000,00**	**-3 048 206,01**	**96,6%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
8410 Chefläkarens enhet	-11 299 360,98	-14 778 310,60	-15 313 047,36	-14 427 346,28
8414 Primärvårdskliniken	-7 409 814,14	-7 785 970,66	-8 212 798,69	-8 620 300,50
8418 Tandvårdskliniken	-1 040 742,68	-1 067 640,93	-1 268 344,19	-1 172 360,50
8420 Akutkliniken	-4 541 667,44	-2 794 631,47	-3 236 918,10	-3 623 297,51
8421 Medicinkliniken	-12 722 901,29	-12 597 399,11	-13 619 331,62	-13 020 455,16
8422 Kirurgkliniken	-4 108 716,84	-3 695 096,73	-4 130 539,78	-3 810 611,81
8423 BB-/gynekologklinike	-1 824 462,14	-1 780 051,89	-1 921 110,07	-1 943 386,60
8424 Barn- o ungdomsklin	-2 594 104,82	-2 597 157,90	-2 964 805,95	-2 965 984,09
8425 Ögonkliniken	-467 252,75	-480 996,18	-553 856,25	-522 861,44
8426 ÖNH-kliniken	-534 998,94	-570 060,39	-581 339,12	-582 194,31
8427 Psykiatriska klinike	-4 373 990,94	-4 227 524,53	-4 223 547,18	-4 054 099,31
8431 AN-OP-IVA kliniken	-3 671 760,95	-3 910 459,91	-3 879 105,54	-4 233 988,71
8432 Laboratorieenheten	-2 779 501,78	-2 763 374,54	-3 021 043,11	-4 532 195,74
8433 Radiologiska klinike	-1 232 043,91	-1 262 767,80	-1 364 318,55	-1 484 043,50
8434 Sjukhusapoteket	-642 954,93	-658 492,57	-703 024,27	-714 186,94
Summa 841 ÅHS - linjeorg	**-59 244 274,53**	**-60 969 935,21**	**-64 993 129,78**	**-65 707 312,41**
8412 Vårdchefens enhet	-715 560,18	-850 331,72	-785 509,98	-531 095,10
8438 Sekreterarenheten	-2 016 349,26	-2 076 574,58	-2 100 962,24	-2 146 556,61
8450 Styrelsen	-48 016,40	958 983,30	-36 985,49	-44 054,47
8451 HSD-enheten	-5 036 456,97	-2 914 701,59	-2 278 617,68	1 047 407,16
8454 Personalenheten	-823 174,99	-791 950,23	-829 667,55	-915 981,87
8455 Ekonomienheten	-1 146 558,93	-1 055 445,40	-1 071 387,42	-1 298 422,49
8456 Upphandlingsenheten	-544 546,78	-143 413,75	-183 395,91	-158 685,66
8457 Tekniska enheten	-2 790 818,49	-7 360 183,05	-7 788 642,53	-8 985 595,79
8459 IT enheten	-1 731 393,20	-1 722 541,89	-1 592 931,51	-2 191 140,67
8460 Intern service	-4 808 911,17	-5 164 530,09	-5 209 501,22	-5 472 356,08
Summa 845 ÅHS - stabsorg	**-19 661 786,37**	**-21 120 689,00**	**-21 877 601,53**	**-20 696 481,58**
Summa 840 ÅHS	**-78 906 060,90**	**-82 090 624,21**	**-86 870 731,31**	**-86 403 793,99**

De totala nettokostnaderna inklusive de covid-relaterade posterna för året uppgår till drygt 86,4 miljoner euro, budgeten är på 89,4 miljoner euro och det totala överskottet uppgår därmed till 3,0 miljoner euro. Överskottet är hänförbart till covid-19.

ÅHS TOTAL inkl Covid	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020 inkl covid	Utfall 2020 inkl covid	Budgetavvikelse inkl covid
INTÄKTER	**-8 773 859**	**-7 899 674**	**-13 296 000**	**-13 817 419**	**521 419**
Personalkostnader	52 010 802	53 372 351	56 755 255	55 307 369	1 447 886
Köpta tjänster	13 043 494	13 427 875	15 813 445	14 846 394	967 051
Intern hyra	6 348 515	6 573 322	7 614 000	7 730 893	-116 893
Material	8 058 157	8 368 058	9 259 300	10 197 971	-938 671
Inventarier och anskaffningar	912 945	925 306	760 000	1 074 819	-314 819
Övriga kostnader	-527 647	339 861	156 000	454 854	-298 854
Extern vård utanför Åland	9 348 696	9 900 068	10 590 000	8 929 796	1 660 204
Avskrivningar	1 669 523	1 863 565	1 800 000	1 679 115	120 885
Driftreservering	-1 000 000	0	0	0	0
DRIFTSKOSTNADER	**90 864 484**	**94 770 406**	**102 748 000**	**100 221 212**	**2 526 788**
NETTOKOSTNADER	**82 090 625**	**86 870 731**	**89 452 000**	**86 403 794**	**3 048 207**

Under året har de kostnader som uppstått pga. covid-19 epidemin bokförts separat. Kostnader som skulle ha uppstått i ett normalläge har ej redovisats som covid-relaterade kostnader, enbart de extra kostnaderna. Nedan redovisas totalt utfall exklusive covid-19.

REDOVISNING EXKLUSIVE COVID

De totala nettokostnaderna exklusive de covid-relaterade posterna uppgår till knappt 86,4 miljoner euro, budgeten uppgår till 89,4 miljoner euro och det totala överskottet uppgår därmed till 3,0 miljoner euro. Överskottet är hänförbart till covid-19.

ÅHS TOTAL exkl Covid	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Utfall exkl covid 2020	Budgetavvikelse exkl covid
INTÄKTER	**-8 773 859**	**-7 899 674**	**-8 620 000**	**-9 472 670**	**852 670**
Personalkostnader	52 010 802	53 372 351	55 151 255	54 055 495	1 095 760
Köpta tjänster	13 043 494	13 427 875	14 583 445	13 840 082	743 363
Intern hyra	6 348 515	6 573 322	7 614 000	7 730 893	-116 893
Material	8 058 157	8 368 058	8 417 300	8 453 460	-36 160
Inventarier och anskaffningar	912 945	925 306	750 000	713 627	36 373
Övriga kostnader	-527 647	339 861	156 000	454 854	-298 854
Extern vård utanför Åland	9 348 696	9 900 068	9 600 000	8 929 359	670 641
Avskrivningar	1 669 523	1 863 565	1 800 000	1 679 115	120 885
Driftreservering	-1 000 000	0	0	0	0
DRIFTSKOSTNADER	**90 864 484**	**94 770 406**	**98 072 000**	**95 856 886**	**2 215 114**
NETTOKOSTNADER	**82 090 625**	**86 870 731**	**89 452 000**	**86 384 216**	**3 067 784**

Intäktsbudgeten för året uppgick till totalt 8,6 miljoner euro (grundbudget). Utfallet blev 9,5 miljoner euro. Intäkterna lämnade ett överskott på totalt 0,8 miljoner euro. Patientavgifter och måltidsavgifter är lägre på grund av covid-19. Överskottet härrör sig från högre erhållna ersättningar än budgeterat. Under året har en större mängd ersättningar från tidigare år influtit och gamla momskorrigeringar erhållits samt att handläggningen av ansökningarna hanterats snabbare under året.

Driftskostnadsbudgeten inklusive avskrivningar uppgick till totalt 98,1 miljoner euro. Av det var 95,7 miljoner euro enligt grundbudget och 2,3 miljoner euro tilläggsbudget 2. Utfallet blev 95,9 miljoner euro. Driftsbudgeten lämnade ett överskott om totalt 2,2 miljoner euro.

Utfallet i driftskostnaderna fördelar sig enligt följande:

- Personalkostnader - överskott 1,1 miljon euro

Den största bidragande orsaken till överskottet är covid-19. Under året har viss verksamhet varit nedstängd och därmed har utbetalningar för vikarier, extra personal, jour och övriga tillägg inte verkställts enligt budget. Ett flertal tjänster blev inte tillsatta under året. Orsaken till detta är dels covid-19 och att läget för rekrytering av speciellt läkare har varit utmanade under året.

- Köpta tjänster - överskott 0,7 miljoner euro

Överskottet beror främst på covid-19. Vi ser klart lägre kostnader för sjuktransporter, personalens och konsulters resekostnader och utbildningskostnader.

- Intern hyra - underskott 0,1 miljon euro

Underskottet har uppstått då informationen vid budgeteringen inte stämde med årets utfall.

- Material - underskott 0,04 miljoner euro
- Inventarier och anskaffningar - överskott 0,04 miljoner euro
- Övriga kostnader - underskott 0,3 miljoner euro

Kreditförluster

- Extern Vård utanför Åland - överskott 0,7 miljoner euro

Överskottet beror främst på covid-19. Kostnaderna varierar stort mellan åren och är därmed ett mycket utmanade anslag att budgetera.

- Avskrivningar - överskott 0,1 miljon euro

Covid-19 medförde att ett flertal av de planerade investeringarna inte förverkligades under året. Investeringsanslagen är 4-åriga så planen är att investeringarna förverkligas senare inom tidsperioden.

REDOVISNING AV COVID-RELATERADE KOSTNADER

Under våren erhöll ÅHS i andra tilläggsbudgeten för år 2020 anslag för täckande av kostnader som beräknades uppstå pga. av covid-läget. Kostnaden beräknades för 6 månader. Den totala driftskostnadsbudgeten för covidkostnaderna uppgick till 4,7 miljoner euro. I slutet av året blev det klart att statsunderstöd ska betalas ut för att täcka kostnaderna som uppstått och att detta statsunderstöd ska sökas av ÅHS. För att korrigera budgeten upptogs en intäkt om 4,7 miljoner euro i tilläggsbudget 5. Statsstödet kommer att sökas under våren 2021 och därmed har ÅHS i bokslutet för 2020 upptagit en intäktsreservering om 4,3 miljoner euro som är summan av de verkliga driftskostnaderna för att hantera covid-19. Statsunderstödet gäller för tiden 1.3-31.12.2020 så det uppstår en liten differens på grund av de kostnader som ÅHS hade i januari och februari 2020.

Driftskostnaderna för covid-19 uppgår till 4,4 miljoner euro och består av:

- Personalkostnader 1,2 miljoner euro, främst kostnader för provtagning, smittspårning, samt kohortering av personal
- Köpta tjänster 1,0 miljon euro, den största kostnaden gäller laboratorietjänster för provtagning, ingår även kostnader för hyror av extra lokaler, städning och extra övervakning
- Material 1,7 miljoner euro, vårdmaterial, laboratoriematerial och skyddskläder
- Inventarier och anskaffningar 0,4 miljoner euro, medicinskteknisk utrustning, utrymmen för provtagning och IT-utrustning

Målsättningar

Utgående ifrån organisationens fem definierade utvecklingsområden har följande verksamhetsmål ställts upp för år 2020.

Mål: Förändring av organisationsstruktur och organisationskultur.

Delmål 1: Gemensam värdegrund.

Förverkligande: Arbetet påbörjades år 2019 och har fortsatt innevarande år. Ett dokument har sammanställts och kommer att föras till godkännande i ÅHS styrelse under första kvartalet 2021.

Delmål 2: Optimering av personalresurser och patientplatsanvändning

Förverkligande: Under året har detta mål inte förverkligats formellt men organisationens överskötare har indirekt haft detta som en av sina huvuduppgifter. Pandemins intåg gjorde att det gränsöverskridande arbetet blev än viktigare, speciellt gällande vårdpersonalresurserna. En kartläggning av alla resurser inom sjukhuset genomfördes utgående ifrån det behov som kan uppstå under pandemin.

Delmål 3: Individcentrerad och smidig organisationskultur.

Förverkligande: Arbetet med att beskriva hur organisationen fungerar fortsätter.

Mål: Hållbart tjänsteutbud.

Förverkligande: Arbetet har fortsatt och analyser har gjorts främst inom kirurgin.

Mål: Ökat arbetsvälbefinnande.

Förverkligande: Pandemin har på många sätt fört personalen samman. Arbetet över gränserna har ökat inom många delar av verksamheten. Även ledning och personal har närmat sig varandra.

KivaQ arbetsvälbefinnande undersökningen gjordes för andra gången i slutet av år 2019. Resultatet för personalens trivsel har förbättrats märkbart. Genomgången av alla klinikers- och enheters resultat hann inte slutföras innan pandemin tog alla fokus. De kliniker som behövt stöd i sitt arbete har erbjudits det, men på de flesta ställen har detta arbete avstannat.

Mål: Utveckling av vårdprocesser.

Förverkligande: Byte av vårdinformation är ett flerårigt projekt som klassas som det högst prioriterade projektet inom ÅHS. Pandemin har inte påverkat hur projektet framskridit fast de kliniska arbetsgrupperna tvingades till en lång paus. Upphandlingsfasen har inletts enligt målsättningen.

Förbättrad delaktighet för patienter och intressegrupper har varit en stark målsättning t.ex. genom patientråd. Pandemisituationen har gjort att detta inte kunnat förverkligas.

Utveckling av expertsjukskötarverksamheten har tagit ett steg vidare genom planeringen av en specialutbildning på Högskolan på Åland.

Speciellt inom psykiatrin har vårdprocesserna kartlagts och utvecklingen/förändringen av verksamheten har påbörjats. En lågtröskelverksamhet vid namn Mental hälsa har startat vid hälsocentralen.

Mål: Ibruktagande av nya metoder för systemstöd och digitalisering.

Förverkligande: Modernisering av telefonirelaterade tjänster har inletts, vilket även bidrar till högre kostnadseffektivitet. Enligt målsättningen skulle upphandlingen ha utförts under år 2020 men processen har försenats och upphandlingen genomförs under år 2021.

Det nya löne- och personaladministrativa systemet har förberetts under år 2020 och tas i bruk från 1.1.2021.

Processerna kring budget- och uppföljningsverktyget har fortsatt enligt plan.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Årets överskott är 3,0 miljoner euro och detta beror på covid-19 epidemin. Under året har flera kliniker och enheter dragit ner på sin verksamhet eller varit stängda under vissa perioder. Detta har medfört att kostnader för personal, köpta tjänster, material och extern vård utanför Åland är därför klart lägre. Året kan inte betraktas som ett normalår ur ekonomisk synvinkel.

Redogörelse för den interna kontrollen

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

ÅHS uppgör en detaljerad verksamhetsplan där varje enhet/klinik beskriver sitt verksamhetsområde och målsättningar för året. I ÅHS verksamhetsberättelse följs verksamhetsplanen upp och beskriver ekonomiskt utfall och uppnående av målsättningar.

Den ekonomiska verksamheten följer landskapsregeringens direktiv och arbetssätt. Ekonomisk uppföljning mot budget redovisas löpande med hjälp av verksamhetsstyrningssystemet. En genomgång av utfallet mot budget och en uppdaterad prognos uppgörs i samband med att målen i verksamhetsplanen följs upp varje kvartal. Uppföljningen sker i ledningsgruppen och styrelsen. Under året har utvecklingsarbete med verksamhetsstyrning, budget och prognos pågått. Processen med verksamhetsplanerna är klar och finns från och med 2021 i verksamhetsstyrningssystemet och under år 2021 kommer även budget och prognosprocessen att hanteras i systemet. Detta arbetssätt förbättrar den interna kontrollen och medför en ökad decentralisering i budgetprocessen.

Tillsyn över anskaffning, överlåtelse och skötsel av tillgångar

ÅHS följer de lagar och anvisningar som finns för offentliga upphandlingar. I upphandlingar ställs krav på hållbarhet.

Fastighetsverket har ansvar gällande fastigheter och underhåll. Under året har man fortsatt att arbeta på att klargöra ansvarsfördelning och ärendehantering mellan ÅHS och Fastighetsverket.

Avtalsverksamhet

Avtal som har stora konsekvenser för verksamheten och/eller en större ekonomisk påverkan föredras i ledningsgrupp och ÅHS styrelse.

Fakturahantering

Hanteringen av ÅHS fakturering sker inom ÅHS. Faktureringens processer och system kartläggs som en del av projektet för det nya vårdinformationssystemet för att kunna utvecklas och möta framtida krav.

Leverantörsfakturor hanteras elektroniskt i systemet Visma DCE. Den ansvarige tjänstemannen har rätt att attestera fakturor enligt attestplan. Varje faktura sakgranskas och attesteras av två personer.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Översikt

Enligt 2 § landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet är myndigheten underställd Ålands landskapsregering som handhar den övergripande styrningen och övervakningen av myndigheten.

En politiskt tillsatt styrelse leder myndighetens verksamhet och närmast under styrelsen finns myndighetschefen som leder och utvecklar verksamheten. Myndigheten lämnar en särskild verksamhetsberättelse.

Myndigheten är uppdelad i två enheter, ÅMHM:s miljö- och hälsoskyddsenheten där även veterinärverksamheten ingår och ÅMHM Laboratoriet. Enheternas verksamhet bedrivs på separata verksamhetsställen och med separat budgetansvar. Miljö- och hälsoskyddsenheten på Norragatan handhar tillsyn och prövningar inom miljö-, livsmedels-, tobaks-, alkohol-, djurskydds-, hälsoskydds-, social- och hälsovårdsområdet samt veterinärverksamhet i fält och Zoodiaken smådjursklinik. ÅMHM Laboratoriet är lokaliserat i Jomala med en kemisk och en mikrobiologisk enhet samt en betydande fältprovtagning. Den administrativa personalen är placerad på Norragatan.

Under året tog myndigheten fram en jämställdhets- och likabehandlingsplan samt tog nya tag med arbetet att ta fram en arkivplan och en ny diarieplan. Arbetet med att utarbeta ett verksamhetssystem framskred och bland annat skapades en ny serverstruktur.

En medarbetarundersökning gjordes under året där man återigen kunde se en positiv utveckling av arbetsvälbefinnandet. Myndigheten är ansluten till friskvård.ax och arbetar aktivt med att stötta och uppmuntra till fysisk aktivitet.

ÅMHM har tidigare utbildat personalen i temat antikorruption, jäv, intressekonflikt och otillbörlig påverkan och har fortsatt arbetet för att hålla frågan levande i olika forum. Bland annat tas ämnet upp vid de årliga medarbetarsamtalen.

Kompetensutveckling

Endast ett fåtal av de planerade personalutbildningarna under året kunde genomföras. Under andra halvan av året märktes en ökning i antalet utbildningar som erbjöds på distans varpå fler kunde delta i kompetensutvecklande insatser.

Laboratoriets personal har under året deltagit i olika webbinarier men för övrigt har de flesta planerade utbildningar ställts in. En intern säkerhetsutbildning genomfördes dock.

Arbetsmiljö

Många utmaningar har uppstått med anledning av omställningen till distansarbete, avsaknaden av personliga möten och möjligheten att lätt bolla frågor med kollegor vilket påverkat smidigheten i arbetet i negativ riktning. Nya råd och rekommendationer utifrån det aktuella smittoläget har kommit i olika perioder och med snabba svängningar. Samtidigt har vi långsamt men säkert blivit bättre på att hantera de nya omständigheterna. En medarbetarundersökning genomfördes under hösten som inte visade några brister gällande arbetsmiljö.

Arbetsolycksfall

Ett mindre antal incidenter har rapporterats främst utifrån händelser inom den veterinära verksamheten. I ett fall har man behövt uppsöka sjukvården för kontroll.

Vid laboratoriet konstaterades trots intensivt förebyggande arbete fem mindre tillbud, dock utan att företagshälsovården behövde kontaktas. Det handlade om halkskada, mindre skärsår och liknande. Åtgärder har vidtagits där så är möjligt.

Hållbarhetsstyrning

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet är ett av landskapets verktyg för att kunna uppnå flera av de mål som finns i utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Särskilt i arbetet med de långsiktiga målen 1, 2, 3, 4 och 5 bidrar ÅMHM. Genom att bedriva tillsyn, utfärda tillstånd, utföra prövningar, bedriva provtagning, utföra analyser, delta i beredskapsarbete, tillhandahålla information och kunskap, verkar ÅMHM för att de mål som sätts upp genom lagstiftning och regelverk kan uppfyllas. Därigenom och genom att ständigt utveckla sin verksamhet verkar myndigheten för att uppfylla sin vision om "En modern och effektiv myndighet för ett levande örike med en ren och trygg livsmiljö" vilket är en del av den gemensamma visionen för Åland "Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar".

Uppföljning

Ekonomi

ÅMHM, verksamhet	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	254 339,91	252 000,00	-2 339,91	100,9%
Avgiftsintäkter	252 794,36	333 000,00	80 205,64	75,9%
Summa Verksamhetens intäkter	**507 134,27**	**585 000,00**	**77 865,73**	**86,7%**
Personalkostnader	-1 852 493,13	-1 897 735,72	-45 242,59	97,6%
Köp av tjänster	-140 527,68	-130 364,00	10 163,68	107,8%
Material förnödenh	-108 992,26	-104 100,00	4 892,26	104,7%
Övr verksamh kostn	-127 429,81	-126 800,00	629,81	100,5%
Summa Verksamhetens kostnader	**-2 229 442,88**	**-2 258 999,72**	**-29 556,84**	**98,7%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 722 308,61**	**-1 673 999,72**	**48 308,89**	**102,9%**
Övr finansiella int	268,15		-268,15	
Övr finansiella kost	-67,03		67,03	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**201,12**		**-201,12**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 722 107,49**	**-1 673 999,72**	**48 107,77**	**102,9%**

ÅMHM, laboratoriet	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	387 484,84	398 000,00	10 515,16	97,4%
Summa Verksamhetens intäkter	**387 484,84**	**398 000,00**	**10 515,16**	**97,4%**
Personalkostnader	-500 770,24	-529 126,39	-28 356,15	94,6%
Köp av tjänster	-114 762,55	-132 074,00	-17 311,45	86,9%
Material förnödenh	-99 803,73	-88 900,00	10 903,73	112,3%
Övr verksamh kostn	-117 789,42	-117 900,00	-110,58	99,9%
Summa Verksamhetens kostnader	**-833 125,94**	**-868 000,39**	**-34 874,45**	**96,0%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-445 641,10**	**-470 000,39**	**-24 359,29**	**94,8%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-445 641,10**	**-470 000,39**	**-24 359,29**	**94,8%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
84810 ÅMHM, verksamhet	-1 303 018,11	-1 520 885,85	-1 523 497,31	-1 722 107,49

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
84820 ÅMHM, laboratoriet	-417 455,10	-461 627,68	-429 975,53	-445 641,10
Summa 8480 ÅMHM	**-1 720 473,21**	**-1 982 513,53**	**-1 953 472,84**	**-2 167 748,59**

Omläggningen från årsavgifter till tillsynsavgifter utvidgades år 2018 till att omfatta hela miljö- och hälsoskyddsområdet. Det nya systemet innebär att verksamhetsutövarna debiteras utifrån enskilda inspektionsavgifter det år då en verksamhet inspekterats, exempelvis vart tredje år. Det nya avgiftssystemet innebär avsevärt minskade intäkter för samma mängd utfört arbete vilket kan ses i utfallet gällande intäkter till myndigheten de senaste åren. Utöver det kunde myndigheten inte utföra tillsyn i samma utsträckning framförallt under våren på grund av covid-19 epidemin. Miljö- och hälsoskyddsenheten underskred inkomstbudgeten med ca 15 %.

Redovisat överskott gällande personalkostnader härrör framförallt till en längre chefsvakans på myndigheten samt sjukskrivningar under året.

Miljö- och hälsoskyddsenhetens utgiftsbudget underskreds med 35.000 euro (1,5 %) till godo.

Laboratoriets intäktsbudget underskreds med 2,6 % eller 10.500 euro. Det totala antalet analyser minskade endast obetydligt med 0,5 % jämfört med tidigare år. Detta visar att ÅMHM Laboratoriets insatser behövs och fortgår även i kristider, som under en pandemi. Jämfört med rekordåren 2018 – 2019 då laboratoriet hade många tillfälliga extrauppdrag har årets intäkter minskat med 6 – 10 % men de ligger fortsättningsvis ca 7 % högre än år 2017 och tidigare år.

Även laboratoriets verksamhetskostnader underskreds med 4 %. Det var främst posten köp av tjänster, där utbildning och reparationer och underhåll av analysutrustning ingår, som blev lägre än beräknat.

Laboratoriets utgiftsbudget underskreds med 37.000 euro (4 %) till godo.

Målsättningar

Mål: Kartlägga och dokumentera förvaltningsprocesser och andra rutiner i ett verksamhetssystem.

Förverkligande: Ett långsiktigt pågående arbete där myndigheten tagit viktiga kliv framåt under året.

Mål: Påbörja ett utvecklingsarbete av myndighetens ärendehantering utgående från i specialrevisionen framkomna aspekter och införa tydliga rutiner för ärendehantering- och uppföljning.

Förverkligande: Arbetet hör ihop med det inledande målet gällande dokumentation av rutiner och processer i ett verksamhetssystem.

Mål: Få en ökad tydlighet gällande vad ÅMHM ska utföra enligt lag inom vissa verksamhetsområden och lägga upp strategier för det arbetet.

Förverkligande: Framsteg har skett inom området men det finns fortfarande mer att göra. Bland annat har vi genom samverkansmöten med social- och miljöavdelningen kommit vidare gällande ansvarsfördelning och uppdrag utifrån den nya avfallslagen samt vid tillsyn av täkter. Myndigheten har utifrån den externa utredning som upphandlades vintern 2019 som påvisade den bristande lagstiftningen inom veterinärvården på Åland haft samarbetsmöten med ansvariga på landskapsregeringen. Frågan bearbetas vidare under 2021.

Mål: Implementera den nya organisationsstrukturen och tydliggöra ansvar och roller. Sektionscheferna skolas in i verksamheten.

Förverkligande: I samband med att sektionschefen för sektion 1 som innehöll miljö och social- och hälsovård slutade under våren togs beslut om att lyfta ut de två medarbetare som arbetar med social- och hälsovårdsfrågorna och skapa en ytterligare sektion. Därmed förändrades den nya organisationsstrukturen ytterligare. Förändringen upplevdes som positiv av samtliga berörda.

Mål: Regelbunden uppföljning och stöttning både på individnivå och i grupp.

Förverkligande: Alla grupper i sektion 1 -3 har haft regelbundna möten varje vecka eller varannan vecka tillsammans med sin närmaste chef där verksamheten följts upp och aktuella frågor hanterats. Alla medarbetare i sektion 2, 3 och 4 har haft medarbetarsamtal med sin närmaste chef vilket varit mycket givande då det för sektion 1 och 2 var många år sedan sist. Sektion 1 inväntar den ordinarie sektionschefen som kommer att inleda med att ha medarbetarsamtal med samtliga.

Mål: Introducera den nya styrelsen i ÅMHM:s verksamhet på ett sätt som leder till ett effektivt och underbyggt beslutsfattande.

Förverkligande: Myndigheten tog fram ett gemensamt presentationsmaterial av samtliga verksamhetsområden som delgavs styrelsen genom ett fysiskt informationsmöte i augusti. Laboratoriet besöktes skilt av i princip samtliga styrelsemedlemmar. Styrelsen har även fått ta del av ett introduktionspaket med samtliga myndighetens styrdokument och planer.

Mål: En utvecklingsplan för den veterinära verksamheten inom myndigheten planeras.

Förverkligande: Arbetet framskrider. En intern utredning gällande smådjurskliniken Zoodiaken gjordes under försommaren och sommaren. Myndigheten beslöt att en avveckling av smådjursmottagningen inte var ett alternativ då det skulle få negativa konsekvenser för ålänningarnas tillgång till veterinärvård för smådjur, den kliniska kompetensen gällande jouren skulle bli lidande och intäkterna till myndigheten skulle minska samtidigt som samma kostnader för lokal, utrustning och material skulle finnas kvar i och med jourverksamheten. Styrelsen beslutade senare att en extern konsult ska upphandlas för att ytterligare utreda den veterinära verksamheten under år 2021.

Mål: Medarbetarnas välmående har hög prioritet inom myndigheten.

Förverkligande: Det har varit ett speciellt år och svårare än någonsin att hålla sig uppdaterad om måendet hos den enskilde medarbetaren i och med distansarbete. Detta har myndigheten försökt att hitta sätt för genom bland annat tre enkäter kopplade till distansarbete/covi-19 epidemin under våren samt den vanliga medarbetarundersökningen om välbefinnande under hösten. Generellt har inga större problem uppdagats gällande välmående varken på det psykosociala och fysiska planet. En del har upplevt ergonomiska problem i och med distansarbete och detta har hanterats genom möjlighet till att ta hem arbetshjälpmedel, ergonomiska hembesök, enskilda överenskommelser mm. Arbetarskyddskommissionen har träffats regelbundet under året och haft en god dialog om nuläge och förbättringsmöjligheter.

Mål: Kortare handläggningstider och utökad service till kunderna.

Förverkligande: Detta skiljer sig åt väldigt mycket beroende på verksamhetsområde men det är ett generellt mål att hålla nere handläggningstiderna. På grund av resursbrist är handläggningstiderna fortsatt långa gällande framförallt utfärdande av miljötillstånd. Den nya webbplatsen har även gett utökade möjligheter till att hitta information och att sköta sina ärenden digitalt eller via e-tjänster. Myndigheten har en hög tillgänglighet och svarar alltid på frågor och återkommer i god tid.

Mål: Inlemma en större mängd nya uppdrag utan att belasta laboratoriepersonalen för hårt genom effektiviseringar.

Förverkligande: Uppdragen är verkställda men långsiktigt räcker det inte med effektiviseringar med beaktande av de senaste årens ökade uppdrag. Ett återbesättande av den vakanta 70 % tjänsten behövs.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Myndigheten gjorde under året en justering i organisationen där tre sektioner blev fyra och uppdraget i sektion 1 inom miljö renodlades. Rekrytering av en ordinarie sektionschef för sektion 1

genomfördes mellan maj och december och tjänsten var därmed vakant förutom en tillfällig besättning under november och december.

Myndigheten har fått in fler klagomålsärenden och miljötillståndsansökningar än på länge. Båda dessa kategorier av ärenden är mycket arbetskrävande och kan ta lång tid att handlägga.

Övriga prövningar av vilka borrningsansökningar, muddringar m.fl. är majoritet har minskat något och så har även antalet registrerade tillsynsärenden. Båda sistnämnda tros vara en direkt konsekvens av coronapandemin.

Den reviderade ÅMHM-lagen trädde ikraft 1.1.2020 och gav styrelsen mandat att fatta beslut om att anta verksamhetsplan, budget, verksamhetsberättelse och arbetsordning för myndigheten vilket tidigare legat på landskapsregeringen. En ny styrelse tillträdde under juni och hade sitt första möte i augusti.

ÅMHM Laboratoriet genomförde under hösten en upphandling av städtjänsten vid laboratoriet.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Covid-19 epidemin och dess effekter på verksamheten var den största osäkerhetsfaktorn under året. Övergången till distansarbete fungerade dock mycket smidigt och nya rutiner och riktlinjer togs fram i snabb takt vid myndigheten.

Den långvariga resursbristen innebär att det fortsättningsvis är mycket långa handläggningstider gällande tillstånd- och prövningsärenden hos myndigheten. Det syns tydligt i statistiken att antalet ansökningar om miljötillstånd till myndigheten ökar och därmed också antalet öppna ärenden. Det finns en uttalad prioritetsordning där nya verksamheter som står inför att starta upp prioriteras. Detta gör att framförallt revideringar av tillstånd som inte är akuta blir ogjorda. Ett område som varit en utmaning för myndigheten ända sedan hanteringen överfördes från landskapsregeringen år 2014 är täktverksamheter.

En komplicerande faktor är att det inte går att förutse vilka typer av ärenden som kommer att lämnas in under året gällande tillståndsansökningar eller klagomål. Den höga arbetsbelastningen har lett till både kort- och långvarig hälsorelaterad frånvaro från arbetet.

Det finns även en risk i och med att det finns en hög andel spetskompetens hos varje enskild inspektör vilket gör att myndigheten är sårbar vid sjukdom eller om någon avslutar sin anställning. Varje funktion har en utsedd andreperson som har till uppgift att hålla sig uppdaterad med gällande lagstiftning för att kunna fungera som back-up vid längre frånvaro. I praktiken är det en utmaning att ha aktuella kunskaper inom flera områden/lagstiftningar samtidigt då varje person inom myndigheten täcker in stora områden inom sin tjänst jämfört med likvärdiga tjänster i andra regioner.

För laboratoriets del är den slimmade personalstyrkan en klar riskfaktor. Sjukledigheter riskerar att få en betydande negativ inverkan på verksamheten och personalhälsan. Personalen är specialiserad och svår att ersätta. Resursfrågan är därför en orosfaktor.

Vid en lågkonjunktur finns det en risk att antalet inlämnade prov minskar och därigenom att intäkterna minskar. Förutom under pandemiåret har uppdragen och intäkterna de senaste åren dock ökat avsevärt.

Laboratoriet utvecklar successivt sin riskhantering i enlighet med ackrediteringsstandarden ISO 17025. Ett dokument med tabeller för riskanalyser gällande personalen, lokalen, analysinstrumenten, kemikalier m.m. uppdateras vartefter.

Redogörelse för den interna kontrollen

Myndighetens verksamhet är lagstyrd och till stöd för de många olika verksamhetsområdena som miljöskyddsinspektörerna och veterinärerna hanterar finns en myndighetsjurist. Det är en stor utmaning för myndighetsjuristen att hålla sig ajour med lagstiftningen inom det breda spektra av förvaltningsområden som ÅMHM utifrån lag förväntas sköta, samt att ge konstruktiv feedback i enskilda förvaltningsärenden.

Ledningsgruppen träffas varannan vecka för uppföljning, planering, utvärdering och analys av verksamheten. Budgetuppföljning tillsammans med ekonomen sker månadsvis för att följa upp och planera verksamheten utifrån ekonomin.

Ärendeuppföljning sker kontinuerligt både på individnivå och i grupp och att utveckla uppföljningen är ett fokusområde även år 2021.

Myndighetschefen följer upp målsättningarna i verksamhetsplanen kontinuerligt under året med berörda grupper samt har regelbundna individuella avstämningar med medlemmarna i ledningsgruppen.

Under våren 2020 var planen att inleda arbetet med att implementera avvikelserapportering på miljö- och hälsoskyddsenheten med inspiration från laboratoriets arbetssätt. I och med covid-19 epidemin samt att en av sektionschefstjänsterna blev vakant togs beslutet att skjuta upp detta arbete till år 2021. Syftet med avvikelserapportering är att hitta och åtgärda hinder i arbetet på ett snabbt och prestigelöst sätt så att de inte uppstår på nytt.

Laboratoriet är ackrediterat enligt ISO 17025 vilket bland annat innebär att laboratoriets kvalitet och interna kontroll med 12 – 18 månaders intervall granskas av tre specialiserade bedömare från ackrediteringstjänsten Finas. Granskarna kontrollerar att laboratoriets strikta kvalitetssystem följs och att laboratoriet deltar i internationella provningsjämförelser med goda resultat. Resultatet från bedömningen var även år 2020 mycket gott.

Sjukfrånvaron följs upp kontinuerligt och samtal inleds vid upprepad eller långvarig sjukfrånvaro.

Högskolan på Åland

Översikt

Högskolan på Åland är en myndighet som bedriver yrkesinriktad utbildning på bachelornivå, fortbildning och tillämpad forskning inom de områden som efterfrågas av det åländska arbetslivet och samhället. Högskolan ska bidra till samhällsutvecklingen och den ekonomiska tillväxten på Åland och verksamheten vid högskolan ska präglas av hållbarhet, digitalisering, internationalisering, innovation och entreprenörskap. Högskolan har år 2020 övergått till att bli en resultatenhet och ett förslag till finansieringsmodell har tagits fram under året. Personalen har använt friskvårdskuponger från Friskvård.ax för motion och kultur samt högskolans egna kuponger för massage och fotvård. Två lindriga arbetsolycksfall har rapporterats under året.

Hållbarhetsstyrning

Högskolan deltar aktivt i hållbarhetsarbetet på Åland genom att vara med i nätverket Bärkraft.ax. Under året har kommunikationschefen/FUI-ansvarig och enhetschefen för Öppna högskolan deltagit i nätverkets möten för medaktörer.

Högskolan fokuserar på Utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska mål 5: Attraktionskraft för boende, besökare och företag. Även agendans målsättningar om bland annat delaktighet, alla kan blomstra och växande inneboende resurser stämmer väl överens med högskolans uppdrag.

Högskolas förberedande hållbarhetsgrupp har arbetat med att stödja hållbarhetsarbetet vid högskolan. Gruppen bestod inledningsvis av FoU-ansvarige, enhetschefen och förvaltningskoordinatorn. Genom ett rektorsbeslut i december formaliserades gruppens mandat och uppdrag. Högskolan tog även ett beslut att tillsammans med finländska yrkeshögskolor bli koldioxidneutrala år 2030. Hållbarhetsgruppens roll är att fram till 31.12 2023 planera, koordinera, sammanställa och följa upp hållbarhetsarbete. Samtidigt utökades gruppen med en studeranderepresentant och en lärare.

Genomförda hållbarhetsåtgärder

Öppna högskolan har under år 2020 erbjudit yrkeshögskolekursen Introduktion till hållbar utveckling (3 sp) samt en fortsättningskurs (5 sp) på samma tema.

Högskolans hållbarhetsgrupp utbildade sig i hållbarhetsredovisning och färdigställde högskolans koldioxidutsläpp för år 2019.

Högskolan på Ålands datorer är energimärkta. Alla skärmar och ca 90 % av datorerna är förnyade bl.a. med tanke på energiförbrukning. Fortsatt byte av belysning till LED och ljusautomatik i fastigheterna där högskolan verkar. Högskolan Norras södra flygel har renoverats med bland annat ny intelligent ventilation.

Uppföljning

Ekonomi

Högskolan på Åland	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	43 003,66		-43 003,66	
Avgiftsintäkter	7 476 953,10	7 273 000,00	-203 953,10	102,8%
Erhållna bidrag	56 244,62	20 000,00	-36 244,62	281,2%
Övr verksamh intäkt	28 603,65	20 000,00	-8 603,65	143,0%
Summa Verksamhetens intäkter	**7 604 805,03**	**7 313 000,00**	**-291 805,03**	**104,0%**
Personalkostnader	-3 785 047,29	-4 013 950,63	-228 903,34	94,3%

Högskolan på Åland	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Köp av tjänster	-1 432 680,58	-1 361 500,00	71 180,58	105,2%
Material förnödenh	-509 398,32	-500 100,00	9 298,32	101,9%
Övr verksamh kostn	-1 316 995,66	-1 327 449,00	-10 453,34	99,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**-7 044 121,85**	**-7 202 999,63**	**-158 877,78**	**97,8%**
Övr ink o kap överf	46 208,23	15 000,00	-31 208,23	308,1%
Summa Intäkt ink o kap	**46 208,23**	**15 000,00**	**-31 208,23**	**308,1%**
Undervisn kultur idr	-11 418,00	-25 000,00	-13 582,00	45,7%
Soc hälsovård utksk	-28 286,90	-55 000,00	-26 713,10	51,4%
Summa Utgift ink o kap öv	**-39 704,90**	**-80 000,00**	**-40 295,10**	**49,6%**
Summa Verksamhetsbidrag	**567 186,51**	**45 000,37**	**-522 186,14**	**1260,4%**
Räntekostnader	-2 638,50		2 638,50	
Övr finansiella kost	-325,39		325,39	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-2 963,89**		**2 963,89**	
Summa Årsbidrag	**564 222,62**	**45 000,37**	**-519 222,25**	**1253,8%**
Avskrivn enl plan	-39 161,04	-45 000,00	-5 838,96	87,0%
Summa Av- och nedskrivningar	**-39 161,04**	**-45 000,00**	**-5 838,96**	**87,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**525 061,58**	**0,37**	**-525 061,21**	**141908535,1%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
85000 Högskolan på Åland	-8 411 759,42	-8 802 652,81	-7 763 648,96	525 061,58

Under budgetåret 2020, i samband med fjärde tilläggsbudgeten för år 2020, har Högskolan på Åland blivit en resultatenhet vilket innebär att presentationen av det ekonomiska utfallet avviker från tidigare år.

Målsättningar

Mål: Utreda möjligheterna att skapa ett koncentrerat campus.

Förverkligande: Högskolan har fört diskussioner med Fastighetsverket angående högskolans utrymmen på lång sikt för att möjliggöra ett enhetligt campus. Flytt av utbildningsprogram har diskuterats.

Mål: Högskolan utgör en resultatenhet under år 2020.

Förverkligande: Målet har förverkligats. Finansieringsmodellen behöver ännu fastställas. Arbetet fortsätter i början av år 2021.

Mål: Planering av masterutbildning vid två utbildningsprogram.

Förverkligande: Arbetet har påbörjats.

Mål: Högskolans FUI-verksamhet stärks och minst två nya utvecklingsprojekt startar under året.

Förverkligande: Målet är förverkligat.

Mål: Alandica Shipping Academy (ASA) utvecklas tillsammans med Ålands yrkesgymnasium och Ålands sjösäkerhetscentrum.

Förverkligande: Arbetet har påbörjats. Högskolan deltar i styrgruppsarbetet, ASA Ledarforum och olika arbetsgrupper för att samordna och utveckla verksamheten.

Mål: En ny inriktning “energiingenjör” startar vid utbildningsprogrammen elektro- och maskinteknik.

Förverkligande: Målet är förverkligat.

Investeringsmål: Uppgradering och nyanskaffning av simulatorer för sjöfartsutbildningarna.

Förverkligande: Målet är förverkligat och kommer att slutföras under våren 2021.

Investeringsmål: Fortsatt utveckling av el- och automationslaboratoriet som en del av en flerårig satsning.

Förverkligande: Målet är förverkligat och fortsätter även under år 2021.

Investeringsmål: Inköp av ny simulatordocka SimMan 3G till sjukskötarutbildningen.

Förverkligande: Målet är förverkligat.

Nyckeltal

Utbildningskostnad/studerande/år	
Avlagda studiepoäng	16 700
Helårsstudier (sp)	60
Beräknat antal helårsstuderande (1	278
Kostnader för examensinriktade studier inkl. stab.+internhyra	5 847 047
Internhyra (90,75 %) (2	1 001 574
Årlig utbildningskostnad/beräknad helårsstuderande inkl. internhyra	**21 033**
Årlig utbildningskostnad/beräknad helårsstuderande exkl. internhyra	**17 430**

1) Antal helårsstuderande har beräknats utgående från totalt antal avlagda studiepoäng och antal studiepoäng för heltidsstudier. 2) Från totala utfallet av nettokostnaderna har avdragits FoUs och ÖHs andel av stabskostnaderna. Andelen uppgick till 9,25 %.

Närvaroanmälda/ut-bildningsprogram		**2015**		**2016**		**2017**		**2018**		**2019**		**per 20.9.2020**
	K	**M**	**K**	**M**	**K**	**M**	**K**	**M**	**K**	**M**	**K**	**M**
Elektroteknik	2	27	4	44	2	35	2	39	2	30	4	45
Företagsekonomi	52	27	60	29	64	34	64	31	60	34	67	35
Hospitality Management	46	18	45	16	54	25	51	25	48	23	45	28
Informationsteknik	11	50	12	53	14	65	16	53	14	63	20	64
Maskinteknik	5	90	3	87	4	97	2	77	2	69	2	66
Sjöfart	10	86	10	77	4	59	2	44	4	47	7	45
Vård	29	7	52	9	54	10	44	5	58	7	58	5
Totalt	**155**	**305**	**186**	**315**	**196**	**325**	**181**	**274**	**188**	**273**	**203**	**288**

K = kvinnor, M = män

Utexaminerade per utbildningsprogram		**2015**		**2016**		**2017**		**2018**		**2019**		**2020**
	K	**M**	**K**	**M**	**K**	**M**	**K**	**M**	**K**	**M**	**K**	**M**
Elektroteknik	0	2	1	2	0	3	0	8	0	0	0	7
Företagsekonomi	3	4	9	2	5	10	5	5	12	3	7	1
Hospitality Management	5	3	7	5	9	0	13	2	6	5	9	1
Informationsteknik	0	4	2	4	1	3	4	2	1	5	2	5
Maskinteknik	0	20	1	10	0	9	1	10	0	14	0	5

Utexaminerade per utbildningsprogram		2015		2016		2017		2018		2019		2020
Sjöfart	2	13	1	14	0	10	0	7	0	6	0	5
Vård	15	0	16	2	11	5	0	0	13	1	11	2
Totalt	**25**	**46**	**37**	**39**	**26**	**40**	**23**	**34**	**32**	**34**	**29**	**26**

K = kvinnor, M = män

Utbytesprogram/utlandspraktik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal studerande	57	53	60	73	26 (1	31 (1	23 (1	3 (1

1) Nyckeltalet ändrat från 1.1.2018. Sjöpraktik ingår inte i nyckeltalet.

Prestationer och aktiviteter	2017	2018	2019	2020
Antal studiepoäng (sp)	341	254,2	292	266
Antal fortbildningskurser eller öppna seminarier	49	52	47	40

Tillämpad forskning och utveckling	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Externfinansierad projektvolym per år i euro	397 000	261 000	204 000	281 000	85 000	130 000
Antalet pågående FoU-projekt i samarbete med andra högskolor	1	3	2	5	3	4
Antal examensarbeten som ingår i forskningsprojekt	4	1	2	0	2	2
Antalet publikationer i vetenskapliga tidskrifter med sakkunnigförfarande	2	1	1	1	9	3

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Under budgetåret 2020, i samband med fjärde tilläggsbudgeten för år 2020, har Högskolan på Åland blivit en resultatenhet. Utbildnings- och kulturavdelningen köper tjänster av Högskolan på Åland och den tidigare nettobudgeten blir istället en intäkt i Högskolans budget. Fr.o.m. år 2020 betalar Högskolan på Åland för köp av administrativa tjänster från landskapsregeringen och för tillgång till landskapsregeringens ekonomi- & personaladministrativa system. Högskolans budget belastas även av avskrivningar.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Högskolan på Åland är nu en resultatenhet men finansieringsmodellen är ännu inte fastslagen vilket gör att det finns stor osäkerhet kring hur den framtida finansieringen kommer att se ut.

Under hösten 2020 påbörjades arbetet med att i en arbetsgrupp ta fram ett förslag till nytt kollektivavtal för lärarna som baseras på årsarbetstid. Arbetsgruppens arbete fortsätter i början av år 2021 och målet är att avtalsförhandlingarna om ett nytt kollektivavtal ska vara färdigt inom april 2021. En annan arbetsgrupp påbörjade under hösten 2020 arbetet med att revidera lagen om Högskolan på Åland, med målsättningen att ett nytt lagförslag ska tas fram i början av år 2021.

Ettåriga kalendervisa budgetar är utmanande i verksamheter där ett läsår överlappar två budgetar. Dessutom kräver fleråriga utbildningar en mer långsiktig planering budgetmässigt för hela genomförandet. En annan utmaning med ettåriga budgetanslag är att externfinansierade projekt vid högskolan kan initieras och inledas vid vilken tidpunkt som helst under året.

Redogörelse för den interna kontrollen

Högskolans kvalitetsledningssystem innehåller information om bl.a. högskolans nyckeltal och processer. Inom högskolan finns flertalet utbildade interna revisorer och varje år genomförs interna revisioner. Under år 2020 genomfördes ingen av de planerade interna revisionerna då året präglades av omfattande merarbete med anledning av Coronapandemin.

Traficom påbörjade år 2019 en auditering av högskolans STCW-utbildningar. Auditeringen är ännu inte avslutad ännu.

Verksamheten planeras utgående från beviljad budget i verksamhets- och ekonomiplanen och redovisas i kvalitetsledningssystemet samt delvis i högskolans årliga verksamhetsberättelse. Högskolans styrelse gör kvartalsvis uppföljning av budgeten.

Ålands folkhögskola

Översikt

Ålands folkhögskola erbjuder en alternativ skolmiljö med möjlighet till fria allmänbildande studier enligt principen om livslångt lärande utanför systemet för behörighetsgivande utbildning för såväl unga som vuxna.

Skolan har en allmän linje NYAlinjen samt två specialiserade linjer Hantverk och MåBra. Deltidsutbildning, kortare kurser, föredrag och program ordnas inom ramen för de budgeterade medlen.

De studerande på skolans linjer garanteras mellan 30-36 lärarledda lektioner per vecka under 170 arbetsdagar fördelat på två terminer. Skolan arbetar normalt med femdagars veckor men ibland kan undervisning samt studieresor ske i samband med helg främst för de specialiserade linjerna.

Hållbarhetsstyrning

Hållbarhetsarbete sker som en naturlig del i den dagliga verksamheten och beaktas i samband med uppgörande av budgetförslag utifrån landskapets allmänna anvisningar. Årligen genomförda hållbarhetsåtgärder har gjorts i:

Upphandling

Skolan deltar i ÅHS upphandling av kaffe och te.

Hälsa och arbetsmiljön

Kontinuerlig uppdatering av riskanalyserna görs årligen tillsammans med lärare och personal för att säkerställa säkerheten i skolans utrymmen och verkstäder både fysiskt och psykiskt för att förebygga bland annat arbetsplatsolyckor.

Jämställdhet genomsyrar hela skolans verksamhet. Det syns i klassrummet och i verkstäderna i den vardagliga undervisningen. Enligt skolans jämställdhetsplan får de studerande under våren besvara en enkät om jämställdhet och sexuella trakasserier.

Merparten av de anställda deltar i relevanta fortbildningar och föreläsningar som gynnar den fysiska och psykosociala arbetsmiljön.

Subventionen av friskvård används av de anställda till både fysiska och kulturella aktiviteter.

Material

I mån av möjlighet inköps ekologiskt närproducerade livsmedel och miljövänliga städmaterial. Samkörning av varor från leverantörer görs för att minska belastningen på klimatet och miljön. I den praktiska undervisningen läggs stor vikt vid återbruk/återvinning av material.

Uppföljning

Ekonomi

Ål folkhögskola	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	15 745,33	12 445,00	-3 300,33	126,5%
Avgiftsintäkter	62 422,90	51 225,00	-11 197,90	121,9%
Övr verksamh intäkt	21 337,69	8 330,00	-13 007,69	256,2%
Summa Verksamhetens intäkter	**99 505,92**	**72 000,00**	**-27 505,92**	**138,2%**
Personalkostnader	-750 204,11	-755 234,90	-5 030,79	99,3%
Köp av tjänster	-78 198,24	-101 420,00	-23 221,76	77,1%

Ål folkhögskola	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Material förnödenh	-56 662,16	-52 550,00	4 112,16	107,8%
Övr verksamh kostn	-425 928,71	-427 795,00	-1 866,29	99,6%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 310 993,22**	**-1 336 999,90**	**-26 006,68**	**98,1%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 211 487,30**	**-1 264 999,90**	**-53 512,60**	**95,8%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 211 487,30**	**-1 264 999,90**	**-53 512,60**	**95,8%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
85100 Ål folkhögskola	-1 421 665,65	-1 234 273,91	-1 257 916,05	-1 211 487,30

Under året ålagt sparkrav om 30.000 euro uppnåddes.

Målsättningar

Mål: Den 9 maj 2019 av direktionen tillsatta arbetsgruppen arbetar övergripande med att se över utvecklingen av linjerna.

Förverkligande: Planering av MåBralinjen. Redan hösten 2019 erbjöds nya språkkurser för NYAlinjen.

Mål: Utveckla kortkurser inom friluftsliv, friskvård och hälsa.

Förverkligande: En 14 veckors sysselsättningsfrämjande utbildning inom arbetsliv och hälsa.

Mål: Starta en specialiserad linje inom friskvård och hälsa till hösten 2020.

Förverkligande: MåBra, en heltidsutbildning inom friskvård och hälsa startade under hösten 2020.

Mål: Skolans arkivplan är bearbetad och klar för godkännande.

Förverkligande: Skolans arkivplan är bearbetad och är i slutskedet för godkännande.

Mål: Se över hur skolans utbildningar behöver marknadsföras för att bredda skolans rekryteringsunderlag.

Förverkligande: En omfattande marknadsplan har tagits fram för att profilera skolan och stärka skolans marknadsposition.

Nyckeltal

Utbildningskostnad/studerande/år	2020
Antal studerande	43,4
Nettokostnad inklusive internhyra	1 211 487
Internhyra	417 599
Årlig utbildningskostnad inkl. internhyra/studerande	**27 914**
Årlig utbildningskostnad exkl. internhyra/studerande	**18 282**

Ett flertal av årets kortkurser och kurser inom deltidsutbildning i naturfoto ställdes in pga. covid-19.

Ålands folkhögskola			2018			2019			2020
Studerande	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**
Antagna under året	31	32	63	34	22	56	39	15	54
Avlagda examina	20	23	43	19	19	38	15	7	22
Avbrutna studier	2	3	5	3	3	6	5	4	9
Totalt (medeltal)	23	23	46	22	14,5	36,5	35	18,5	53,5
Fristående kursverk-samhet, deltagarantal	30	8	38	29	13	42 (2	11	3	14

Ålands folkhögskola			2018			2019			2020
Fristående kursverk-samhet, kursdagar			27 (1			36 (2			72 (3

1) Deltidsutbildning inom naturfoto och guideutbildning. 2) Guideutbildning 23 personer, 8 dagar. Deltidsutbildning inom naturfoto 11 personer, 21 dagar. Cirkusskola 8 personer, 4 dagar. 3) Kortkurser 12 dagar. Sysselsättningsfrämjande utbildning "Arbetsliv och hälsa" 60 dagar.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Studieplatserna till grundåret på hantverkslinjen utökades. Det var många sökande och på grund av den rådande situationen gällande covid-19 som lett till hög arbetslöshet ansåg direktionen att det var av vikt att erbjuda fler studieplatser. Utökningen av studieplatserna till hantverk ökade inte totalbudgeten för år 2020 eftersom det var mindre sökande än vanligt till NYAlinjen.

Skolans deltidsutbildning inom naturfoto kunde inte starta under hösten på grund av för få sökande. Tidigare deltidsutbildningar kunde ej slutföras på grund av att covid-19 pandemin inte möjliggjorde resor utanför Åland.

Under sommaren fick skolan i uppdrag att planera en sysselsättningsfrämjande utbildning inom hållbar naturturism samt ordna två kurser i användning av digitala verktyg under läsåret 2020 - 2021.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Att bedriva ettåriga utbildningar har i sitt upplägg många osäkerhetsfaktorer. Beslut om vilka linjer som får starta tas årligen först i slutet av juni. Tidigast då vet man säkert vilka lärare- och personalresurser som behövs inför läsåret. Osäkerhet uppstår i förhållande till de heltidsanställda lärarna och hur de ska kunna uppfylla sin arbetsskyldighet i fall en utbildning inte startar. Därav viktigt att skolan kan erbjuda sina tjänster att ordna undervisning i samarbete med Ålands gymnasium och AMS.

Timlärare måste anställas i ett väldigt sent skede inför skolstart, vilket inte ger någon anställningstrygghet. Även nyanställningar kan ske väldigt sent.

Den ettåriga budgeten per kalenderår synkroniserar inte med skolåret och är för kortsiktig för en ändamålsenlig planering.

Redogörelse för den interna kontrollen

Skolan säkerställer sin verksamhet genom att följa de fastställda bestämmelser, föreskrifter och beslut som formulerats i skolans reglemente och LL (1999:53) om Ålands folkhögskola.

En detaljerad verksamhetsberättelse uppgörs årligen. Där framkommer bland annat information om skolans verksamhet för arbetsåret, linjerna, studerande, statistik, förvaltning, elevförbundet samt fonder och värdepapper. Övriga föreskrifter som skolan bland annat följer är: Undervisningssektorns tjänstekollektivavtal och Landskapets tjänstevillkor, arbetsavtalslagen, skolans jämställdhetsplan, arbetsskyddslagstiftning, räddningsplan, antimobbningsplan och krisplan.

Den ekonomiska verksamheten följer finansavdelningens direktiv och arbetssätt för att säkerställa att verksamhetsmålen uppnås på ett resurseffektivt och lagenligt sätt. Budgetuppföljning presenteras kvartalsvis för direktionen.

Ålands musikinstitut

Översikt

Ålands musikinstitut följer LL (1995:80) om Ålands musikinstitut. Utöver detta finns ett reglemente och läroplaner. Beslut kring verksamheten, så som budget, anställningar och antagning av elever, fattas av rektor/direktionen för Ålands musikinstitut. En detaljerad verksamhetsberättelse uppgörs årligen. Där framkommer bland annat information om skolans verksamhet för arbetsåret, studerande, statistik, förvaltning.

Skolan förmedlar undervisning i dans och musik i åldrarna 3-6 år (dans- och musiklekskola) samt 7-30 år (dans- och musikskola och institut) Verksamheten följer de anvisningar som getts ut av Utbildningsstyrelsen.

Hållbarhetsstyrning

Ålands musikinstitut har i dagsläget inte hållbarhetsstyrning. Organisationen arbetar dock kontinuerligt med att granska alla beslut och åtgärder som vidtas utgående från ett hållbarhetsperspektiv.

Upphandling

Ålands musikinstitut har inte genomfört någon upphandling under året. Skolan följer landskapsregeringens upphandlingsregler.

Anti korruption

Ålands musikinstitut granskar att det inte förkommer jäv vid antagning av elever eller tillsättande av tjänster. Vid antagningen av elever bedöms den sökande av en 3 personers jury. Vid tillsättandet av tjänster är det en rekryteringsgrupp på 4 personer som bereder underlaget på vilket direktionen ska fatta beslut. Personalen har informerats om regelverket för jäv. Inga bekräftade korruptionsincidenter.

Material

Ålands musikinstitut har ingen produktion av material.

Miljöbedömning av leverantörer

De inköp som kan skapa en miljöeffekt är inköp material för städning och då väljs de miljövänligaste alternativen. Skolan använder sig av vindkraftsproducerad el där det är möjligt. I övrigt har ingen miljöbedömning av leverantörer gjorts.

Icke diskriminering

Under året har inga diskrimineringsincidenter rapporterats.

Uppföljning

Ekonomi

Ål musikinstitut	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Avgiftsintäkter	80 635,06	126 000,00	45 364,94	64,0%
Övr verksamh intäkt	6 000,00		-6 000,00	
Summa Verksamhetens intäkter	**86 635,06**	**126 000,00**	**39 364,94**	**68,8%**
Personalkostnader	-955 632,69	-953 350,77	2 281,92	100,2%
Köp av tjänster	-100 282,28	-125 368,99	-25 086,71	80,0%
Material förnödenh	-123 716,86	-68 400,00	55 316,86	180,9%

Ål musikinstitut	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Övr verksamh kostn	-194 139,02	-222 880,00	-28 740,98	87,1%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 373 770,85**	**-1 369 999,76**	**3 771,09**	**100,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 287 135,79**	**-1 243 999,76**	**43 136,03**	**103,5%**
Övr finansiella kost	-19,02		19,02	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-19,02**		**19,02**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 287 154,81**	**-1 243 999,76**	**43 155,05**	**103,5%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
85200 Ål musikinstitut	-1 011 604,40	-1 078 870,82	-1 157 602,67	-1 287 154,81

Skillnaden mellan budgeterad och verkställd fakturering av terminsavgifter består till stora delar av den återbetalning av terminsavgifter som gjordes på grund av distansundervisningen under våren.

Målsättningar

Mål: Nytt reviderat reglemente.

Förverkligande: Arbetet har påbörjats, men ej slutförts.

Mål: Nya läroplaner.

Förverkligande: Arbetet har påbörjats, men ej slutförts.

Mål: Utveckling av undervisningen i folkmusik.

Förverkligande: Arbetet har påbörjats, men ej slutförts.

Mål: Starta en blåsorkester för nybörjare.

Förverkligande: Ej förverkligat på grund av covid-19 epidemin.

Mål: Arrangera mästarkurser i folkmusik, instrumentalmusik, låtskrivning, sång och dans.

Förverkligande: En workshop i folkmusik samt en låtskrivarkurs genomfördes. Resten ställdes in på grund av covid-19 epidemin.

Nyckeltal

Studerande			Våren 2017			Våren 2018			Våren 2019			Våren 2020
	F	P	Totalt	F	P	Totalt	F	P	Totalt	F	P	Totalt
Dans	77	6	83	77	5	82	78	4	82	73	4	77
Musik	108	67	175	113	66	179	106	77	183	96	80	176
Lekskola	50	5	55	38	12	50	28	16	44	32	7	39
Totalt	**235**	**78**	**313**	**228**	**83**	**311**	**212**	**97**	**309**	**201**	**91**	**292**

F=flickor, P=pojkar

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Stora delar av verksamheten sköttes med distansundervisning.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Skolans kanslipersonal har väldigt hög arbetsbelastning med stor risk för dålig psykosocial miljö och fysisk belastning

Redogörelse för den interna kontrollen

Iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Ålands musikinstituts verksamhet regleras i LL (1995:80) om Ålands musikinstitut. Utöver detta finns ett reglemente och läroplaner. Beslut kring verksamheten, så som budget, anställningar och antagning av elever, fattas av rektor/direktionen för Ålands musikinstitut.

Verksamheten följer finansavdelningens direktiv för att säkerställa att verksamhetsmålen uppnås på lagenligt sätt.

Skolan har ett eget arbetarskydd.

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

Uppnående av målen utvärderas med hjälp av statistik och genom att följa de i läroplanerna nämnda bedömningskriterierna. Ålands musikinstitut följer Finska musikläroinrättningarnas förbunds regelverk vad gäller nivåproven i musik. Bedömningen görs av en jury bestående av tre behöriga lärare.

Tillsyn över anskaffning, överlåtelse och skötsel av tillgångar

Budgetansvarig har tillsyn över anskaffning och överlåtelse samt skötseln av tillgångarna upp till beloppet 20.000 euro. Direktionen beslutar i övriga frågor. En kontinuerlig uppföljning och rapportering till direktionen görs minst en gång per kvartal för att säkerställa att konsumtionen inte överstiger tillgångarna.

Ordnande av riskhantering

En kontinuerlig skolning av personalen sker årligen genom utbildning inom brandförsvar och första hjälp. Företagshälsovården genomför med jämna mellanrum ergonomistudier på arbetsplatsen. Företagshälsovården genomför regelbundet en hälsoundersökning som berör både den fysiska och den psykosociala miljön.

Skolans arbetarskydd uppgör en verksamhetsplan och genomför riskbedömning. Skolan erbjuder varje år skolning i arbetarskydd. I övrigt följer skolan de olika policy- och styrdokument som finns i organisationen.

Fakturahantering

Betalningen av fakturor sker centralt via det elektroniska fakturahanteringssystemet Palette. Skolans fakturering av terminsavgifter och dylikt sker centralt via finansavdelningen.

Bedömning av den interna styrningen och kontrollen inom skolan

De underlag och metoder som används vid Ålands musikinstitut är tillräckliga för att kunna sköta skolans verksamhet och ekonomi på ett tillfredsställande sätt, bland annat genom kontinuerlig uppföljning av budgetrapporter samt regelbunden rapportering till skolans direktion.

Ålands gymnasium

Översikt

Ålands gymnasium har i uppdrag att erbjuda allmänbildande gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning som leder till gymnasieexamen, samt annan utbildning för unga och vuxna på gymnasienivå. Utbildningarna ordnas i skolorna Ålands lyceum och Ålands yrkesgymnasium.

Hållbarhetsstyrning

Visionen och målen i strategin för Ålands gymnasium genomsyras framför allt av social hållbarhet; utbildningsutbud och genomförande av utbildning anpassat för olika behov, utveckling av lärmiljö och välbefinnande. Därtill finns en strävan till ökad hållbarhet generellt. Utgående från strategin görs årliga verksamhetsmål och planer för olika delar av organisationen.

Uppföljning

Ekonomi

Ål gymnasium	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	284 408,64	379 000,00	94 591,36	75,0%
Avgiftsintäkter	270 425,34	358 000,00	87 574,66	75,5%
Erhållna bidrag	73 762,93	58 000,00	-15 762,93	127,2%
Övr verksamh intäkt	14 191,72	55 000,00	40 808,28	25,8%
Summa Verksamhetens intäkter	**642 788,63**	**850 000,00**	**207 211,37**	**75,6%**
Personalkostnader	-12 132 339,59	-12 327 340,88	-195 001,29	98,4%
Köp av tjänster	-1 458 945,87	-1 651 159,00	-192 213,13	88,4%
Material förnödenh	-1 636 134,73	-1 539 900,00	96 234,73	106,2%
Övr verksamh kostn	-5 788 071,96	-5 821 600,00	-33 528,04	99,4%
Summa Verksamhetens kostnader	**-21 015 492,15**	**-21 339 999,88**	**-324 507,73**	**98,5%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-20 372 703,52**	**-20 489 999,88**	**-117 296,36**	**99,4%**
Räntekostnader	-389,98		389,98	
Övr finansiella kost	-320,01		320,01	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-709,99**		**709,99**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-20 373 413,51**	**-20 489 999,88**	**-116 586,37**	**99,4%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
85500 Ål gymnasium	-17 085 848,20	-17 031 937,34	-18 604 650,68	-20 373 413,51

För år 2020 hade Ålands gymnasium en nettobudget om 20.830.000 euro inkluderande en internhyra på 5.656.000 euro. Under hösten, föranledd av den kärva ekonomiska situationen inom landskapet, lades en tilläggsbudget som för Ålands gymnasiums del innebar att nettobudgeten minskade med 340.000 euro till 20.490.000 euro.

Det preliminära utfallet för år 2020 visar ett överskott om knappt 120.000 euro. Faktorer som påverkat utfallet är inkomster som ligger ca. 210.000 euro under budget beroende på covid-19 epidemin som slagit hårt framför allt mot restaurang Hjortens inkomster och inkomsterna från kursverksamhet. Däremot har utgifterna varit lägre för bland annat inköp av tjänster. Löneutgifterna ligger även de under budget (98,4%)

Investeringar under året har gjorts på IT-sidan där bl.a. serverutrustning upphandlats.

Målsättningar

Ålands gymnasium

Mål: Anta studerande enligt dimensioneringsbeslut.

Förverkligat: Se tabell som presenteras under Nyckeltal.

Ålands lyceum

Mål: Läroplansarbete inför reform 2021. Reformen efterlyser internationalisering och samarbete med universitet och högskolor.

Förverkligande: Inlett samtal om samarbete med Högskolan på Åland och Öppna Högskolan. Kvälls- och helgkurser utreds för studerande. Två Erasmus+ projekt på gång samt internationella utbyten men på grund av covid-19 epidemin har alla utbyten inhiberats.

Mål: Projektet STARK, arbete med studerandes psykosociala hälsa, initieras i samarbete med Folkhälsan och Helsingfors universitet.

Förverkligande: En grupp lärare och övrig personal har skolats i projektet. Alla studerande i årskurs 1 deltar i kursen Studera STARKT under läsåret 2020 - 2021.

Mål: Kodknäckaren, ett hjälpmedel för att knäcka koden för hur man studerar på gymnasiet, produceras och distribueras till studerande.

Förverkligande: Kodknäckaren har bytt namn till *Lusselotsen*. Version 1.0 har distribuerats till alla studerande och används i undervisningen.

Ålands yrkesgymnasium

Mål: Implementering av den nya läroplanen (från 2019) utvecklas vidare genom att nya rutiner och processer tas fram. I dessa processer utvecklas även yrkesproven.

Förverkligande: Arbetet med implementering av personlig utvecklingsplan för kunnande (PUK) pågår, processer kring schemaläggning och validering är genomgångna. Ny gemensam mall för examens-/delmålsbeskrivningar och yrkesprov färdigställs inom januari 2021.

Mål: Antalet läroavtal kommer att utökas under året.

Förverkligande: En grupp på 20 läroavtalsstuderande har antagits under kalenderåret.

Mål: Fortsatt utveckling av samarbetsformer med näringslivet.

Förverkligande: Samarbetet med näringslivet har utökats. Enheternas branschträffar har genomförts bland annat med inbjudna gäster. Ett samarbete med Oasen har påbörjats. Ålandsmässan arrangerades i mars av studerande. Almaco har donerat hyttmoduler till sjöfartsutbildningen.

Nyckeltal

Ålands gymnasium utbildningskostnader	**2020**
Antal studerande (1	1073
Nettokostnad inkl. internhyra	20 372 703
Internhyra	5 655 980
Årlig utbildningskostnad inkl. internhyra/studerande	**18 987**
Årlig utbildningskostnad exkl. internhyra/studerande	**13 715**

1) Antal elever 20.9.2020 enligt ÅSUB:s statistik

Antagna per 20.9.2020 per utbildning läsåret 2020-2021	Dimensionering (1)	Flickor	Pojkar	Totalt
Affärsverksamhet, merkonom (ungdom)	20	12	8	20
Informations- och kommunikationsteknik, datanom	16	4	12	16
Hotell-, restaurang-, cateringbranschen, kock/servitör	16	9	4	13
Social och hälsoområdet, närvårdare (ungdom)	20	17	3	20
Pedagogik verksamhet och handledning, barnledare	18	15	2	17
Yrkesträningsprogrammet	8	4	4	8
Yrkesinriktad spec.undervisning inr. hotell-, restaur-, catering	4	1	3	4
Yrkesinriktad spec.undervisning inr. fastighetsservice	6	0	2	2
Yrkesinriktad spec.undervisning inr. hemarb.&rengöring	4	0	0	0
Byggbranschen, husbyggare	15	2	13	15
El- och automationsteknik, elmontör	15	3	12	15
Bilbranschen, fordonsmekaniker	15	2	11	13
Frisör	5	5	0	5
Maskin- och metallbranschen, verkstadsmekaniker	15	0	13	13
Husteknik, rörmontör	15	1	14	15
Sjöfart	36	3	30	33
Ålands yrkesgymnasium	228	78	131	209
Ålands lyceum	160	92	59	151
Totalt	**388**	**170**	**190**	**360**

(1) Beslut 230 U2, 3.10.2019, ÅLR 2019/1403

Annan antagning och kursverksamhet 1.1.2020 - 31.12.2020	Dimensionering (1)	Kvinnor	Män	Totalt
Grundläggande yrkesutbildning för vuxna				
Grundexamen inom social- hälsovård, närvårdare	16	11	3	14
Yrkesexamen (hel eller delexamen) eller delar av en gymnasieexamen				
Yrkesexamen inom informations- och kommunikationsteknik	16	0	0	0
Delyrkesexamen dietkock		9	3	12
Delexamen, maskin- och produktionsteknik/ tillverkningsarbeten (sysselsättningsfrämjande utb.)		1	7	8
Delexamen, byggbranschen/plattsättning (sysselsättningsfrämjande utb.)		1	6	7
Delexamen, servitör (integrationsutbildning)		5	2	7
Läroavtal (nya antagna under 2020)				
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsbranschen	20	19	1	20
Kursverksamhet (antal deltagare under året) (2)				
Beställningskurser från arbetsgivare		19	169	188

Annan antagning och kursverksamhet 1.1.2020 - 31.12.2020	Dimensionering (1)	Kvinnor	Män	Totalt
Kurser från kurskalendern (öppna för allmänheten)		50	225	275
Grundläggande yrkeskompetens inom ÅYG (studerande)		3	12	15
Riskutbildning - halkbana i simulator		2	14	16
NTI-kurser 3)		61	29	90
Hygienpass, endast tentamen		51	44	95
Hygienpass, endast tentamen med tolk/enskilt tillfälle		2	3	5
Sysselsättningsfrämjande kurser AMS				
Sysselsättningsfrämjande kurser totalt		65	37	102

1) beslut 230 U2, 3.10.2019, ÅLR 2019/1403, beslut 74 U2, 17.3.2020 ÅLR 2019/1403. 2) samma person kan räknas flera gånger om denne har deltagit i flera kurser. 3) antalet deltagande personer räknat endast en gång, dessa kan ha avlagt en eller flera NTI kurser.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Under läsåret blev myndighetens skolor tvungna att ställa om verksamheten till distansundervisning under perioden mars - maj. Detta var en stor förändring som påverkade alla anställda.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

En väsentlig fråga är att anslutning till Studieinfo/Koski kan fullföljas så snart som möjligt. Detta bl.a. med anledning av det nuvarande elektroniska antagningssystemets brister. Anslutning till Koski är också en förutsättning för att studerande vid Ålands yrkesgymnasium ska kunna söka till fastlandets betygskvot.

Ur myndighetens synvinkel skulle det även vara önskvärt om arkivlag och tillämpning av denna kunde utvecklas för att underlätta smidig elektronisk arkivering.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ålands gymnasium har ett kvalitetsledningssystem inspirerat av ISO 9001:2015.

Ålands sjösäkerhetscentrum

Översikt

Utöver denna redogörelse ger Ålands Sjösäkerhetscentrum ut en egen verksamhetsberättelse. Verksamheten styrs av LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum. Ålands sjösäkerhetscentrum ska i samverkan med skolor och näringsliv erbjuda kvalificerad sjösäkerhetsutbildning i form av kurs- och fortbildningsverksamhet till studerande vid sjöskolorna och redan verksam personal inom sjöfartsnäringen samt till övriga intressenter. Myndighetschefen leder verksamheten vid Ålands sjösäkerhetscentrum. Styrelsen för Ålands sjösäkerhetscentrum ansvarar för centrets förvaltning och verksamhet. Genom kontinuerlig granskning av kvalitetssystemet upprätthålls en hög kvalitet i verksamheten. Kvalitetssystemet är godkänt av både den finska myndigheten Traficom och den svenska myndigheten Transportstyrelsen vilket ger möjlighet att erbjuda utbildning för certifikat i två länder.

Kursverksamheten har under årets covid-19 epidemi drabbats hårt med nedstängningar då yttre omständigheter i flera steg stängde möjligheterna för att bedriva kursverksamhet, detta resulterade i att enbart tre kurser kunde utföras mellan slutet på mars till början av augusti. Under denna tid koncentrerade kursenheten arbetet på utveckling av utbildningsmaterial och underhåll av utrustning.

Det uppdämda behovet av utbildning som uppstod under vår och sommar bidrog till att hösten 2020 blev intensiv. Året blev därav jämförelsevis bra med totalt 118 kurstillfällen och totalt 1.517 kursdeltagare.

Sjöfartsutbildningen på Åland har under året nyttjat skolfartyget m/s Michael Sars under 77 dagar varav 16 med övernattningar samt 25 dagar med undervisning vid kaj, skillnaden mot normala år utan epidemiläge är minskade antal övernattningar.

M/s Michael Sars har på grund av epidemin inte kunnat nyttjas av andra skolor och intressenter likt tidigare år. Under "välj sjön-veckan" nyttjades fartyget i fem dagar för besök av Ålands niondeklassister.

Ålands Sjösäkerhetscentrum tillämpar nettobudgetering för verksamheten. Inkomsterna budgeteras således under samma budgetmoment som utgifterna.

Hållbarhetsstyrning

Ålands sjösäkerhetscentrum har ännu inte en formaliserad hållbarhetsstyrning. Organisationen arbetar dock kontinuerligt med att förbättra hållbarheten genom små förändringar.

Ålands sjösäkerhetscentrum erbjuder sjösäkerhetskurser såväl till erfarna som nya sjöfarare.

Utbildningsutbudet motsvarar samhällets efterfrågan, vilket leder till den kompetens och utveckling som samhället behöver. Ålands sjösäkerhetscentrum arbetar proaktivt i sina utbildningar för att minska olyckor och tillbud.

Upphandling

Ålands sjösäkerhetscentrum har under året haft en upphandling för inköp av ny FRB-båt (Fast Rescue Boat). Landskapsregeringens upphandlingsregler följs.

Antikorruption

Inga korruptionsincidenter har rapporterats under året.

Material

För att ytterligare minska utskrifter av studiematerial till kursdeltagare har det fortsättningsvis utvecklats nätbaserade kurser. På detta sätt kan kursdeltagare studera teorimaterial digitalt på egen hand för att sedan komma till Ålands sjösäkerhetscentrum och utföra de praktiska momenten.

Miljöbedömning av leverantörer

Inga miljöbedömningar av leverantörer har gjorts. I mån av möjlighet används lokala leverantörer.

Icke diskriminering

Inga diskrimineringsincidenter har rapporterats.

Utbildning och kompetensutveckling

Under perioden har Ålands sjösäkerhetscentrums personal kontinuerligt uppdaterats angående nya regler och säkerhetsutrustningar.

Uppföljning

Ekonomi

Ål Sjösäkerhetscentrum	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	145 723,25	310 000,00	164 276,75	47,0%
Avgiftsintäkter	494 584,30	510 500,00	15 915,70	96,9%
Övr verksamh intäkt		17 500,00	17 500,00	
Summa Verksamhetens intäkter	**640 307,55**	**838 000,00**	**197 692,45**	**76,4%**
Personalkostnader	-605 985,70	-564 852,13	41 133,57	107,3%
Köp av tjänster	-474 248,86	-505 950,00	-31 701,14	93,7%
Material förnödenh	-90 057,74	-169 300,00	-79 242,26	53,2%
Övr verksamh kostn	-228 449,67	-229 897,88	-1 448,21	99,4%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 398 741,97**	**-1 470 000,01**	**-71 258,04**	**95,2%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-758 434,42**	**-632 000,01**	**126 434,41**	**120,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-758 434,42**	**-632 000,01**	**126 434,41**	**120,0%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum	-907 259,30	-737 603,58	-772 162,85	-758 434,42

Ålands sjösäkerhetscentrums kursenhet har under året nästintill uppnått målet för intäkter, av samtliga 1.517 kursdeltagare var 195 studerande vid de Åländska sjöskolorna, övriga härstammar från utomstående kunder.

Året gick för kursenheten utan större haverikostnader, för Michael Sars uppkom dock ett kostsamt haveri på navigationsutrustning.

Målsättningar

Mål: Under året vidtas åtgärder i syfte att optimera ekonomistyrningen för Ålands sjösäkerhetscentrum. Åtgärderna ska öka enhetens ansvar och befogenheter över det ekonomiska resultatet.

Förverkligande: Ålands sjösäkerhetscentrum har under året sett över konteringssystemet och infört nya roller för att få en bättre överblick över ekonomin.

Mål: Ständigt utveckla kurserna i hamn-, bassäng- och brandanläggningarna samt att marknadsföra dessa.

Förverkligande: Ålands sjösäkerhetscentrum har under året fortsatt utvecklandet av digitala kurskoncept i form av E-Learning. Under våren då verksamheten på grund av yttre omständigheter

var stoppad koncentrerade sig personalen på översättning och förfinande av E-Learning materialet, och kunde innan årsskiftet erbjuda teorimaterialet på tre språk, svenska finska och engelska.

Mål: Leverera aktuella säkerhetsutbildningar anpassade för marknaden.

Förverkligande: Ålands sjösäkerhetscentrum satsning på E-Learning har under året fallit ut väl, då kursenheten har kunnat erbjuda ett helhetskoncept för de så kallade refresher kurserna.

Mål: Att optimera resurserna för att tillgodose marknadens behov av kursutbud under året.

Förverkligande: När verksamheten var nedstängd under våren underhölls material och utrustning för att tillgodose marknadens ökade behov under hösten.

Mål: Hålla ca 150 kurser under året av varierande längd.

Förverkligande: Ålands sjösäkerhetscentrum har hållit 118 kurser under året.

Mål: Fortsätta arbetet med uppgradering av såväl anläggning som utrustning för att kunna tillgodose gällande kvalitetsnormer och kommande krav.

Förverkligande: Under året har successiv uppgradering av utsliten och havererad utrustning utförts, samt en upphandling för införskaffning av FRB båt.

Mål: Aktivt effektivisera arbetet med utförsäljning av ledig kapacitet i skolfartyget.

Förverkligande: På grund av pandemin har skolfartyget enbart nyttjats av de åländska skolorna.

Nyckeltal

					2019					2020
Kurser	**Kurser**	**Dag.**	**Kvinnor**	**Män**	**Delt.**	**Kurser**	**Dag.**	**Kvinnor**	**Män**	**Delt.**
SRCB	14	24	63	127	190	9	27	21	93	114
SCRB ref.	10	24	14	95	109	27	54	22	305	327
Fast rescue boat	8	14	15	52	67	1	2	1	3	4
Fast rescue boat, ref.	8	7	18	50	68	16	16	4	107	111
Basic Safety	3	10	10	18	28	2	6	4	15	19
Basic Safety ref.	9	22	22	57	79	11	22	4	78	82
Första hjälp	4	4	3	32	35	2	2	1	31	32
Advanced Fire Fighting	3	8	1	27	28	4	4	2	38	40
Advanced fortbildning	10	20	14	51	65	14	28	7	163	170
Basic Fire Fighting	5	21	4	51	55	8	24	6	93	99
Välj sjön	1	5	66	85	151	1	5	99	100	199
Familiarization/ Landbaserade	7	7	35	35	70	12	12	62	126	188
Team building	9	9	82	54	136	4	4	10	47	57
Övr. sjösäker-hetskurser	30	32	112	227	339	7	7	0	75	75
Totalt	**121**	**207**	**459**	**961**	**1 420**	**118**	**213**	**243**	**1 274**	**1 517**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Trots covid-19 epidemin motsvarar verksamhetsåret föregående år resultatmässigt. På grund av STCW 2010 Manila reglerna fluktuerar efterfrågan på både grund- och fortbildningskurser i olika

cykler som är svåra att förutse budgetmässigt. Ändringar i regeltolkningar med kort framförhållning påverkar verksamhetsförutsättningarna i stor utsträckning. Under våren ställdes ca 50 kurstillfällen in på grund av covid-19, bland annat nästan all icke lagstadgad utbildning. Under hösten fanns ett stort behov av fortbildningskurser, delvis på grund av att vårens kurser ställdes in. Behovet av grundutbildningar avtog under året, beroende på den pågående piken i STCW 2010 reglerna och nya tolkningar från myndigheter.

Under 2020 bildades Alandica Shipping Academy ”ASA” där Ålands sjösäkerhetscentrum intagit en central roll. Från hösten 2020 marknadsförs all utbildning vid Ålands sjösäkerhetscentrum under namnet Alandica Shipping Academy ”ASA”

På grund av föränderliga regler för inresande under covid-19 epidemin hade verksamheten färre kursdeltagare från Sverige, enbart 49 intyg för Transportstyrelsen utfördes och många kunder tvingades avboka planerade kurser.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Den fem års fluktuation i marknadens behov av säkerhetskurser som *STCW 2010 Manila* genererar är problematisk för upprätthållandet av en jämn och kontinuerlig verksamhet vid Ålands sjösäkerhetscentrum. Sjösäkerhetscentret arbetar därför fortlöpande med en breddning av verksamheten och utbildningar till nya kundgrupper.

På grund av föränderliga regler för inresande under covid-19 epidemin ändrade kunderna sitt beteende och vände sig till andra leverantörer där resor kunde minimeras. En ökad konkurrens från utbildningsanordnare i närregionen kan påverka framtida efterfrågan negativt.

Även ett sjunkande antal studerande vid sjöskolorna på Åland påverkar sjösäkerhetscentret. Detta har föranlett minskning i kursverksamheten och mindre nyttjande av m/s Michael Sars. Fartyget har under året inte nyttjats i den utsträckning som budgeterats, och extern uthyrning av fartyget har inte varit möjlig i motsvarande grad som tidigare. Förhoppningar finns att nya intressenter vill hyra fartyget då det inte nyttjas av de åländska sjöskolorna.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ålands sjösäkerhetscentrums kvalitetssystem är godkänt av både den finska myndigheten Traficom och motsvarande svenska myndighet Transportstyrelsen. Som underleverantör har Mariehamns räddningsverk ett motsvarande kvalitetssystem där Ålands sjösäkerhetscentrum står som ansvarig gentemot nationella och internationella sjöfartsmyndigheter.

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

Översikt

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) regleras i landskapslagen (2006:9) om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet.

AMS:s verksamhet regleras i landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet, landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, landskapslagen (2006:71) om studiestöd, landskapslagen (2012:74) om främjande av integration och i landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning. AMS utför vissa uppgifter som tillhör rikets behörighet med stöd av överenskommelseförordningar. Myndigheten handhar uppgifter eller ger service utgående från lagtingets budgetbeslut såsom verksamheten som ordnas under samlingsnamnet Åland Living samt arbetspsykologtjänster.

AMS:s verksamhet påverkades i väsentlig utsträckning av den snabbt stigande arbetslösheten, lagändringar samt nya lagar om förmåner för arbetslösa.

Under året levererades den omfattande utvärdering av Ams som beställdes år 2019 för att ge underlag för fortsatt utveckling av verksamheten med kundorienterat fokus. Utvärderingen tydliggjorde den nyckelroll Ams har i samhället, att Ams visade prov på snabb anpassningsförmåga och ett stort kunnande och engagemang hos personalen. Kunderna var mycket nöjda såväl inom arbetsmarknadsservicen, studiestödsservicen och arbetsgivarservicen. Utvecklingsområden identifierades av både samarbetsparter och personalen vid Ams. För förbättrad kundservice kan åtgärder vidtas både vad gäller lagstiftning, arbetsmetodik, kontinuerlig kompetensutveckling samt stöd i utvecklingsarbetet.

Hållbarhetsstyrning

AMS har anammat de strategiska utvecklingsmålen 1, 2 och 5: "Välmående människor vars inneboende resurser växer", ”Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället” och ”Attraktionskraft för boende, besökare och företag”. AMS medverkar i samordningsmöten som ordnas av medaktörerna i nätverket bärkraft.ax och deltar i "Sektoröverskridande forum för social hållbarhetsutveckling inom landskapsregeringen" samt i nätverksgruppen hållbara storföretag på Åland kring bland annat rekrytering, kompetensförsörjning och storytelling. AMS sitter också, genom verksamheten Åland Living, med i arbetsgruppen för koordinering och rapportering i rollen som processledare för mål 5. Förverkligandet av målen jobbar AMS med kontinuerligt och hör till AMS kärnverksamhet som att främja sysselsättning och kompetensutveckling, att främja en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, att verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor, att motverka diskriminering på arbetsmarknaden, att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden samt att motverka långa tider utan reguljärt arbete.

Uppföljning

Ekonomi

Arb.markn & studieservicemynd.	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	11 015,28	9 000,00	-2 015,28	122,4%
Avgiftsintäkter		6 000,00	6 000,00	
Summa Verksamhetens intäkter	**11 015,28**	**15 000,00**	**3 984,72**	**73,4%**
Personalkostnader	-1 227 444,03	-1 221 699,24	5 744,79	100,5%
Köp av tjänster	-221 901,54	-281 101,00	-59 199,46	78,9%
Material förnödenh	-43 594,56	-47 000,00	-3 405,44	92,8%

Arb.markn & studieservicemynd.	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Övr verksamh kostn	-171 237,95	-164 200,00	7 037,95	104,3%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 664 178,08**	**-1 714 000,24**	**-49 822,16**	**97,1%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 653 162,80**	**-1 699 000,24**	**-45 837,44**	**97,3%**
Övr finansiella kost	-16,13		16,13	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-16,13**		**16,13**	
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 653 178,93**	**-1 699 000,24**	**-45 821,31**	**97,3%**

Sysselsättn. o arb.löshet.stöd	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Personalkostnader	-510 436,26	-12 000,00	498 436,26	4253,6%
Köp av tjänster	-400 289,62	-910 000,00	-509 710,38	44,0%
Övr verksamh kostn		-220 000,00	-220 000,00	
Summa Verksamhetens kostnader	**-910 725,88**	**-1 142 000,00**	**-231 274,12**	**79,7%**
Soc hälsovård utksk	-9 549 830,95	-14 450 000,00	-4 900 169,05	66,1%
Arbetsmarknad	-152 620,39	-330 000,00	-177 379,61	46,2%
Summa Utgift ink o kap öv	**-9 702 451,34**	**-14 780 000,00**	**-5 077 548,66**	**65,6%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-10 613 177,22**	**-15 922 000,00**	**-5 308 822,78**	**66,7%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-10 613 177,22**	**-15 922 000,00**	**-5 308 822,78**	**66,7%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
86000 Arb.markn & studieservicemynd.	-1 556 738,41	-1 562 492,00	-1 559 874,07	-1 653 178,93
86050 Sysselsättn. o arb.löshet.stöd	-4 991 265,78	-4 902 270,58	-5 198 062,38	-10 613 177,22
Summa 8600_7 AMS	**-6 548 004,19**	**-6 464 762,58**	**-6 757 936,45**	**-12 266 356,15**

Den snabbt ökande arbetslösheten under året krävde en förstärkning av personalresurserna samt att kostnaderna för stöd och ersättningar fördubblades.

Målsättningar

Mål: Minst 50 personer ska få yrkesinriktad rehabiliteringsplanering eller yrkesplanering.

Förverkligande: 46 personer har fått yrkesinriktad rehabiliteringsplanering eller yrkesplanering.

Mål: Förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

Förverkligande: Under året har 4 arbetssökande påbörjat frivilliga studier, 2 kortvariga studier och 246 sysselsättningsfrämjande utbildningar varav 132 svenska för inflyttade (SFI). Uppföljningen år 2020 av den sysselsättningsfrämjande utbildningen förutom SFI visar att av 51 studerande var 12 personer i arbete (24 %) och 8 i utbildning (15 %) sex månader efter avslutad utbildning.

Mål: Långtidsarbetslöshet ska förebyggas och motverkas.

Förverkligande: Andelen nytillkomna långtidsarbetslösa under året låg på en betydligt högre nivå än som under år 2019. Myndigheten lyckades inte med att förebygga och motverka långtidsarbetslösheten under år 2020 i förhållande till utfallet år 2019.

Mål: Öka antalet användare av e-tjänster.

Förverkligande: Under år 2019 anmälde sig 220 (56,7 % av alla nyanmälda) nya arbetssökande sig via e-tjänsten. Under år 2020 anmälde sig 2.336 (69,8 % av alla nyanmälda) nya arbetssökande sig via e-tjänsten.

Sedan juni 2017 har det varit möjligt att ansöka om arbetslöshetsförmåner och redovisa arbetslöshetstid via en e-tjänst. Antalet e-ansökningar har ökat med 627 % från år 2019 (237) till år 2020 (1.485). I januari 2021 redovisade 63 % av alla som beviljats arbetslöshetsförmåner sin arbetslöshetstid via e-tjänsten. Andelen i januari 2020 var 28 %.

Mål: Främja samarbetet och samverkan med andra myndigheter kring arbetssökande som har behov av service av flera instanser.

Förverkligande: På grund av pandemin var det begränsade möjligheter till fysiska möten och mer än fullt upp med kärnverksamheten inom arbetsmarknadsservicen så något utrymme att särskilt främja samarbetet och samverkan med andra myndigheter fanns inte.

Mål: Nå minst 40.000 personer som bor utanför Åland med budskap om arbetsmöjligheter på Åland

Förverkligande: AMS inom ramen för Åland Living har under året genom nyhetsbrev, mässor, samarbeten, sociala medier och framför allt genom webbplatsen nått strax under 58.000 personer som bor utanför Åland.

Mål: Kvalitetssäkra arbetsprocesser vid handläggningen av arbetslöshetsförmåns- och studiestödsärenden.

Förverkligande: Avsikten var att börja använda det nya studiestödssystemet under året. På grund av ej på förhand konstaterade utmaningar och önskemål på systemet så försenades ibruktagandet. Avsikten var att införskaffa ett enkelt handläggningssystem för arbetslöshetsförmånsärenden. På grund av den höga arbetsbelastningen på ersättningsenheten fanns det inte tid att jobba med kravställandet inför en upphandling.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Till följd av covid-19 pandemins effekter på det åländska näringslivet tredubblades snabbt genomsnittet av antalet arbetslösa arbetssökande. AMS ställde om sin verksamhet utifrån de tre fokusområdena "smittskydd", "alla ska ha sina pengar" samt "korrekt och efterfrågad information". Sedan lades områdena "personalens välmående" och "alla ska få den arbetsmarknadsservice de har behov av" till. Personalresurserna ökade något för att kunna bemöta det ökande kundantalet och kostnaderna för sysselsättning och arbetslöshet fördubblades.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Riskbedömningen som gjordes år 2018 resulterade i att tre områden har prioriterats att jobba med, krav på arbetets kvalitet, arbetsmängd och arbetstakt samt samarbete och information. Under år 2019 har ett stort antal åtgärdsförslag utarbetats och tre framröstade åtgärder har påbörjats. Under år 2020 prioriterades personalens välmående då den exceptionella arbetsmängden för de flesta tjänstemän ökade risken för utmattning. Ett arbete som lyckades då det totala antalet sjukdagar år 2020 var 184 och motsvarande sjukdagar år 2019 var 344. En minskning med drygt 46 %.

Det datoriserade studiestödssystemet (STUDS) som Åda Ab ansvarar för innehåller buggar och andra programfel som gör att felaktigheter uppstår vid handläggningen av studiestödsförmåner. AMS är medveten om bristerna och meddelar upptäckta felaktigheter till Åda Ab för rättelse. Det har hänt att programfel inte upptäckts av AMS utan genom att kunder kontaktat AMS. AMS:s bedömning är att få programfel förblir oupptäckta. I slutet av år 2019 upphandlades ett nytt studiestödssystem som inte ännu under år 2020 var färdigt utvecklat och kunde tas i bruk.

Redogörelse för den interna kontrollen

AMS:s myndighetschef leder myndighetens verksamhet och ansvarar för att fastställda mål uppnås. Alla rättelseyrkanden och besvär avgörs av myndighetschefen som i samband med detta granskar lagenligheten i de ärenden där kunden visat missnöje över beslut.

Myndighetschefen följer kontinuerligt upp att de oavslutade ärendena omfattar så få ärenden som möjligt och att budgetmoment inte överskrids eller inte nyttjas i den omfattning som avsetts.

Verksamheten planeras utgående från beviljad budget och redovisas i AMS:s årliga verksamhetsberättelse.

Fordonsmyndigheten

Översikt

Fordonsmyndigheten ansvarar för registrering och besiktning av motorfordon, utför förarprov samt upprätthåller körkortsregister. Myndigheten ansvarar även för registreringen av vattenfarkoster.

Hållbarhetsstyrning

Myndigheten har tagit flera initiativ för att uppfylla målen i utvecklings- och hållbarhetsagendan. Ett projekt för att minska antalet besiktningskallelser via papper och istället styra över till digitala kallelser har slutförts. Fordonsmyndigheten har som första organisation på Åland infört meddelandetjänsten. Under året införskaffade myndigheten en eldriven bil att använda i samband med förarprov vilket bidrar till att uppfylla utvecklingsmål 6.

Uppföljning

Ekonomi

Fordonsmyndigheten	Utfall 2020	Budget 2020	Återstår 2020	% av budget 2020
Försäljningsintäkter	10 394,54	15 000,00	4 605,46	69,3%
Avgiftsintäkter	1 380 048,48	1 285 000,00	-95 048,48	107,4%
Summa Verksamhetens intäkter	**1 390 443,02**	**1 300 000,00**	**-90 443,02**	**107,0%**
Personalkostnader	-715 132,22	-755 182,33	-40 050,11	94,7%
Köp av tjänster	-326 003,09	-351 148,00	-25 144,91	92,8%
Material förnödenh	-63 939,67	-81 620,00	-17 680,33	78,3%
Övr verksamh kostn	-1 895,28	-1 050,00	845,28	180,5%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 106 970,26**	**-1 189 000,33**	**-82 030,07**	**93,1%**
Återbet av överf	-110,00		110,00	
Summa Intäkt ink o kap	**-110,00**		**110,00**	
Summa Verksamhetsbidrag	**283 362,76**	**110 999,67**	**-172 363,09**	**255,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**283 362,76**	**110 999,67**	**-172 363,09**	**255,3%**

Organisation	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
87000 Fordonsmyndigheten	278 176,02	198 070,64	139 323,19	283 362,76

Målsättningar

Det övergripande målet är att tillhandahålla ålagda tjänster till rimlig kostnad med en god servicenivå och med hög kompetens och öppenhet. För att uppnå detta strävar Fordonsmyndigheten till att utveckla verksamheten med bland annat ny teknik och hålla nere väntetiderna för förarexamen och besiktning.

Mål: Erbjuda tjänster till en rimlig kostnad för fordonsmyndighetens kunder.

Förverkligande: Myndighetens avgifter har varit i princip oförändrade i mer än fem år. Avgifterna för förarexamen höjdes något under år 2019 men är fortfarande betydligt lägre på Åland än i grannländerna. Avgifterna för besiktning och registrering är i paritet med avgifterna i grannländerna.

Mål: God servicenivå med hög kompetens och öppenhet.

Förverkligande: Ett sätt att förbättra servicenivån är att tillhandahålla myndighetens tjänster digitalt. Sedan tidigare kan allmänheten via myndighetens webbplats själva söka fordonsuppgifter, boka tider

för besiktning samt ställa av och på fordon. Under år 2019 infördes även möjligheten att beställa registreringsbevis över nätet samt att boka besiktning utan e-identifiering.

God servicenivå handlar också om tillgänglighet. Väntetiderna avseende förarprövning har generellt sett hållits under en vecka och detsamma gäller fordonsbesiktning. Endast undantagsvis har det inte varit möjligt att beställa tid nästkommande vecka. Samtliga fordon har beretts möjlighet att besiktigas inom sina ordinarie besiktningsintervall och i nästan samtliga fall skedde besiktningen på utsatt klockslag.

Fordonsmyndigheten har under året gjort mätningar av hur nöjda kunderna är med servicen. Kunderna har svarat genom att trycka på gröna eller röda smileys. Det månatliga resultatet har varierat mellan 71–99 % med ett genomsnittligt värde 90 % nöjda kunder.

Ett antal utbildningar har genomförts under året för att säkra en hög kompetens. All personal har under året genomgått en webbaserad utbildning i kundbemötande, utbildning i informationssäkerhet och brandkunskap. För besiktningspersonalen har en utbildning i besiktning av tunga fordon genomförts.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Som en följd av ändrade besiktningsintervall har intäkterna från år 2019 och framåt minskat. Myndigheten har hanterat detta genom att hålla kostnaderna nere, bl.a. genom att inte ersätta alla vakanser på personalsidan. Framöver kan dock avgifterna, som har varit oförändrade under flera års tid, behöva justeras.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Fordonsmyndigheten bedriver en verksamhet som är direkt beroende av personalens expertis. Under året har internutbildning genomförts för att skapa naturliga backuper som kan träda in vid ordinarie personals frånvaro. Myndigheten har i några fall haft svårt att rekrytera personal när behov uppstått. Det gäller i synnerhet besiktningspersonal, där kompetenskraven i en internationell jämförelse är höga. Av detta skäl kommer behörighetskraven att ses över.

Redogörelse för den interna kontrollen

Utbildning i informationssäkerhet har hållits för personalen och en informationssäkerhetspolicy har fastställts under året. Vidare har numera all personal personliga inloggningskoder till de register som myndigheten ansvarar för och behörigheterna har begränsats utifrån vars och ens roll. Ett projekt har startat som syftar till att skapa struktur bland befintliga interna anvisningar/rutinbeskrivningar samt att komplettera med nya där sådana idag saknas. Dessa ska sedan göras tillgängliga för alla anställda på det nya intranätet. Genom dokumenterade anvisningar minskar sårbarheten och ett enhetligare arbetssätt uppnås, vilket leder till ökad effektivitet och rättssäkerhet.

Årsbokslut

Resultaträkning

	Not	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter		15 187 042,96	9 313 359,97
Avgiftsintäkter		8 735 006,74	9 400 227,83
Understöd och bidrag		1 763 042,56	2 273 274,71
Övriga verksamhetsintäkter		948 008,28	1 460 258,01
Summa verksamhetens intäkter		**26 633 100,54**	**22 447 120,52**
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	2	-107 922 390,90	-104 223 612,81
Köp av tjänster		-50 643 076,11	-53 118 597,72
Material, förnödenheter och varor		-19 366 572,41	-19 831 565,83
Övriga verksamhetskostnader		-25 459 348,53	-23 835 460,97
Summa verksamhetens kostnader		**-203 391 387,96**	**-201 009 237,33**
Pensionsintäkter- och kostnader			
Pensionsintäkter		19 100 000,00	17 700 000,00
Pensionskostnader		-36 506 679,35	-35 076 941,42
Summa pensionsintäkter- och kostnader		**-17 406 679,35**	**-17 376 941,42**
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar			
Europeiska Unionen		3 367 229,91	3 454 872,77
Återbetalningar av överföringar		56 505,07	42 429,09
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar		261 281,78	235 527,73
Summa intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar		**3 685 016,76**	**3 732 829,59**
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar			
Undervisning, kultur och idrott		-12 564 071,59	-11 465 549,30
Social- och hälsovård samt utkomststöd		-47 212 070,03	-38 917 017,42
Arbetsmarknad		-152 620,39	-225 881,60
Bostadsproduktion		-273 518,20	-422 014,71
Primärnäringar		-9 957 397,62	-10 255 779,55
Övrigt näringsliv		-9 513 024,48	-5 040 504,08
Allmänna stöd		-21 755 987,35	-18 555 908,34
Övriga överföringskostnader		-8 320 883,05	-6 706 146,50
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar		**-109 749 572,71**	**-91 588 801,50**
Verksamhetsbidrag		**-300 229 522,72**	**-283 795 030,14**

Skatteinkomster			
Avräkningsbelopp		219 540 716,52	244 550 990,36
Skattegottgörelse		7 293 092,00	11 745 093,00
Återbäring av lotteriskatt		12 014 760,85	12 583 017,60
Apoteksavgifter		829 491,00	661 620,99
Summa skatteinkomster		**239 678 060,37**	**269 540 721,95**
Finansiella intäkter och kostnader	3		
Ränteintäkter		784 261,67	1 232 225,36
Övriga finansiella intäkter		45 927 067,32	27 897 138,43
Räntekostnader		-23 161,30	-33 007,17
Övriga finansiella kostnader		-1 453 786,55	-229 562,95
Summa finansiella intäkter och kostnader		**45 234 381,14**	**28 866 793,67**
Årsbidrag		**-15 317 081,21**	**14 612 485,48**
Av- och nedskrivningar			
Avskrivningar		-9 531 371,19	-9 032 467,48
Nedskrivningar		-1 031 398,06	0,00
Summa av- och nedskrivningar		**-10 562 769,25**	**-9 032 467,48**
Extraordinära poster	4		
Extraordinära intäkter		0,00	183 269,00
Extraordinära kostnader		0,00	0,00
Summa extraordinära poster		**0,00**	**183 269,00**
Räkenskapsperiodens resultat		**-25 879 850,46**	**5 763 287,00**
Ökning eller minskning av reserver	5	-24 079 099,32	-7 810 170,34
Räkenskapsperiodens under- eller överskott		**-49 958 949,78**	**-2 046 883,34**

Balansräkning

Aktiva	Not	2020	2019
Bestående aktiva			
Immateriella tillgångar	6		
Immateriella rättigheter		2 680 991,99	634 182,79
Landskapsegendom	7		
Mark- och vattenområden		0,34	0,34
Byggnader		0,34	0,34
Övrig landskapsegendom		517 027,83	497 628,36
Totalt landskapsegendom		**517 028,51**	**497 629,04**
Materiella tillgångar	8		
Byggnadsjord- och vattenområden		25 138,54	25 138,54
Byggnader		2 517 914,70	2 744 481,28
Vägar och infrastruktur		141 556 482,28	142 195 145,51
Maskiner och inventarier		14 702 509,23	16 105 071,37
Övriga materiella tillgångar		66 691,44	66 691,44
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar		22 658 256,38	16 408 901,62
Summa materiella tillgångar		**181 526 992,57**	**177 545 429,76**
Placeringar			
Grundkapital i Landskapets affärsverk		197 107 711,06	196 980 711,06
Aktier	9	38 745 173,64	37 946 373,64
Andelar		94 458,10	94 458,10
Summa placeringar		**235 947 342,80**	**235 021 542,80**
Rörliga aktiva			
Omsättningstillgångar			
Material och förnödenheter		1 293 391,45	1 006 384,53
Fordringar	10		
Lånefordringar	11	48 451 285,92	51 773 613,73
Försäljningsfordringar		2 042 425,80	3 034 483,29
Övriga fordringar		3 038 371,06	2 174 051,54
Resultatregleringar	12	15 364 297,35	11 512 966,27
Summa fordringar		**68 896 380,13**	**68 495 114,83**
Finansiella värdepapper			
Kortfristiga placeringar		8 551 256,05	30 816 443,76
Kassa- och banktillgodohavanden			
Kassa- och banktillgodohavanden		21 441 755,05	25 976 209,59
Aktiva totalt		**520 855 138,55**	**539 992 937,10**

Passiva

Eget kapital	13		
Landskapets grundkapital		312 176 684,10	312 176 684,10
Värderingsposter	14	11 455 908,46	11 455 908,46
Fondkapital	15	54 369 988,16	29 884 167,96
Ändring av resultat fr tidigare räkenskapsår	13	-155 171,00	0,00
Föregående räkenskapsperioders resultat	13	124 254 539,18	126 301 422,52
Räkenskapsperiodens resultat	13	-49 958 949,78	-2 046 883,34
Summa eget kapital		**452 142 999,12**	**477 771 299,70**
Obligatoriska reserveringar			
Obligatoriska reserveringar	16	3 995 943,92	6 193 989,16
Reserveringar			
Investeringsreservering	17	7 786 667,00	7 946 667,00
Förvaltat kapital			
Förvaltat kapital	18	45 350,07	45 350,07
Främmande kapital	19		
Skuldförbindelselån	20	0,00	192 215,22
Erhållna förskott		10 601 594,35	13 625 063,28
Leverantörsskulder		22 213 671,16	11 660 201,19
Övriga skulder		5 746 728,15	6 015 456,21
Resultatregleringar	21	18 322 184,78	16 542 695,27
Summa främmande kapital		**56 884 178,44**	**48 035 631,17**
Passiva totalt		**520 855 138,55**	**539 992 937,10**

Not 1 – Redovisningsprinciper för landskapet Åland

Principerna för upprättande av bokslutet
Till landskapet Ålands bokslut hör balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och tillhörande noter samt en budgetuppföljning. Bokslutet upprättas i enlighet med gällande lagar och bestämmelser (i huvudsak bokföringslagen och bokföringsförordningen) och skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter om landskapets verksamhet, ekonomiska ställning och finansiering. Dock har vissa speciallösningar tillgripits emedan landskapet bedriver offentlig verksamhet som i många fall väsentligt skiljer sig från privat verksamhet och de redovisningskrav som ställs på dessa. Från och med år 2015 följer landskapet Åland, i tillämpliga delar, bokföringsnämndens kommunsektionens anvisningar vad det gäller kontoplan samt upprättande av bokslut. Stor tonvikt har lagts vid periodiseringarna i bokslutet och prestationsprincipen är tillämpad i stå stor omfattning som möjligt. Förbindelseprincipen har tillämpats för bidrag som hör till EU:s målprogram samt vissa nationella företagsstöd, vilket innebär att resultaträkningen belastas då landskapsregeringen tagit ett bindande beslut.

Uppgörande av balansräkningen
Anläggningstillgångarna tas upp i balansräkningen till anskaffningspris med avskrivningar enligt plan. De planenliga avskrivningarna har beräknats enligt en på förhand uppgjord avskrivningsplan.

Aktiva sidan har klassificerats i bestående aktiva och rörliga aktiva.

Balansräkningen AKTIVA

Bestående aktiva indelas i följande huvudgrupper:

Landskapsegendom
Definitionen på landskapsegendom följer finska statens, där motsvarande egendom kallas för nationalförmögenhet. Till landskapsegendom hör kultur- och naturarv såsom t.ex. museiföremål, kulturhistoriskt värdefulla byggnader och fastigheter.

Från och med 01.01.2016 ingår merparten av landskapsegendomen i balansräkningen för Landskapets fastighetsverk (För landskapets fastighetsverks bokslut se bilaga 3). Endast ett fåtal anläggningar ingår fortsättningsvis i Landskapet Ålands balansräkning.

Förvärvad landskapsegendom före år 1998 har inte värderats men av tekniska orsaker har varje anläggning ett värde av (1 mk) 0,17 cent för att kunna behandlas tekniskt i systemen.

Immateriella rättigheter
Bland annat ingår programvaror, licenser och anslutningsavgifter.

Materiella tillgångar
Till materiella tillgångar räknas föremål och rättigheter, som kan överlåtas separat samt övriga nyttigheter, vilkas verkningstid som produktionsfaktor sträcker sig över flera än ett finansår eller som avses ge avkastning eller användas under flera finansår.

Materiella tillgångarna förvärvade före år 1998 värderades enligt det senast kända beskattningsvärdet vid ingången av år 1998 för tillgångarna (fast egendom).
Väggrunder, vägytbeläggning, broar och kajer värderades till gängse värde.
Anläggningstillgångar förvärvade före år 1998 värderades till gängse värde dock så att ifall att anläggningens gängse värde understeg (100 000 mark) 16 818,79 euro värderades inte tillgången.
Färjor förvärvade före år 1998 värderades till försäkringsvärdet.
Värdepapper som förvärvades före 1998 värderades till nominella värden.

Egendom vars anskaffningsutgift har överstigit 50 000 euro och har en ekonomisk livslängd om tre år eller längre har aktiverats.

Placeringar
Aktier och andelar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Rörliga aktiva indelas i följande huvudgrupper:

Omsättningstillgångar
För omsättningstillgångar används samma definition som bokföringslagen ger, omsättningstillgångar är nyttigheter, som är avsedda att överlåtas såsom sådana eller i förädlad form eller att förbrukas.

Material och förnödenhetslager har värderats till anskaffningsutgiften.
Lagernedskrivning/uppskrivning har inte gjorts.

Fordringar
Bland annat ingår lånefordringar försäljningsfordringar och resultatregleringar. Fordringarna upptas till nominellt värde eller till sannolikt värde om detta är lägre.

Finansiella värdepapper
Kortfristiga placeringar upptas till nominellt värde eller till sannolikt värde om detta är lägre.

Balansräkningen PASSIVA

Passiva sidan indelas i följande huvudgrupper:

Eget kapital
Förvärvade tillgångar före 1.1.1998 samt uppkomna skulder har balanserats mot eget kapital, vilket utgör en grunddel. Utöver denna grunddel består det egna kapitalet av föregående räkenskapsperioders under- och eller överskott, samt av kapital i egna fonder.

Värderingsposter
Denna grupp innehåller tidigare uppvärdering av egendom eller nedskrivningar av värdet på främmande kapital.

Fondernas kapital
Olika fonder ingår enligt specifikation i not.

Obligatoriska reserveringar
Under denna rubrik skall kommande sannolika utgifter eller förluster upptas.
Beträffande bidragshanteringen tillämpar landskapet Åland i de flesta fall den s.k. **förbindelseprincipen**. Denna princip innebär att resultaträkningen belastas redan i det skede då landskapet fattar ett bindande beslut om bidragsbeviljande (= ingår en förbindelse). Denna förbindelse bokförs samtidigt som en skuld på balansräkningen under obligatoriska reserveringar. Skulden minskar sedan i takt med att resp. bidrag utbetalas.

Följaktligen kommer resultaträkningen, till den del förbindelseprincipen används, att visa beloppet av de sammanlagda **beviljade** bidragen, medan resultaträkningen i de fall där förbindelseprincipen inte används, att visa beloppet av de sammanlagda **utbetalda** bidragen.

Förvaltat kapital
Förvaltade medel, d.v.s. skulder som inte hör till landskapet Åland.

Främmande kapital
Kortfristiga- och långfristiga skulder redovisas som en total under främmande kapital, dock specificerade i not. Semesterlöneskulden ingår under kortfristigt främmande kapital, resultatregleringar.

Principer för avskrivningar enligt plan

För tillgångar som är underkastade förslitning har en på förhand uppgjord avskrivningsplan använts. Avskrivningarna har beräknats genom linerära avskrivningar på anskaffningsutgiften/restvärdet för tillgångarna enligt den uppskattade ekonomiska livslängden.
För anskaffningar gjorda under året har avskrivningarna beräknats månatligen på anskaffnings-utgiften.
Ändringar i avskrivningsplan har gjorts under året gällande broar.

De uppskattade avskrivningstiderna för tillgångarna enligt plan har varit följande:

Immateriella tillgångar	Avskrivningstid linjär
Datorprogram	3 år
Övriga immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar	
Byggnader och konstruktioner	
Lager- och övriga byggnader	15 år
Kontors, sjukhus- och skolbyggnader	30 år
Vägar och infrastruktur	
Vägar, vägkropp	50 år
Vägar, ytbeläggning	10 år
Broar, färjfästen och kajer	50-85 år
Transportmedel	
Bilar och övriga fordon	5 år
Landskapsfärjor och övriga vattenfarkoster	20 år
Arbetsmaskiner	
Tunga arbetsmaskiner	7 år
Lätta arbetsmaskiner och redskap	3 år
Övriga maskiner och inventarier	
IT-utrustning	3 år
Kommunikationsutrustning	3 år
Laboratorie- och sjukhusutrustning	5 år
Möbler	5-7 år
Övriga maskiner och inventarier	3 år

Not 2 - Personalkostnader

	2020	2019
Löner och arvoden	-92 047 970,49	-88 404 395,01
Pensionspremier	-15 273 643,39	-15 408 470,94
Övriga lönebikostnader	-1 502 886,13	-1 015 119,80
Personalersättningar	1 372 359,93	1 345 649,80
Personalrättelser	1 397 653,30	612 994,32
Periodiserad semesterlöneskuld (inkl lönebikostnader)	-1 686 720,13	-1 354 271,18
Övriga periodiserade lönekostnader (inkl lönebikostnader)	-181 183,99	0,00
Summa personalkostnader	**-107 922 390,90**	**-104 223 612,81**

Not 3 - Finansiella intäkter och kostnader

	2020	2019
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter från lån till utomstående	459 355,61	636 838,80
Ränteintäkter från placeringar	291 989,19	564 361,19
Övriga ränteintäkter	32 916,87	31 025,37
Dividender och räntor på andelskapital	500 635,70	946 114,40
Avkastning från Ålands Penningautomatförening	40 000 000,00	21 000 000,00
Avkastning från Landskapets Fastighetsverk	5 200 000,00	5 800 000,00
Dröjsmålsräntor	16 385,18	23 096,72
Kursvinster	76 275,33	47 650,02
Försäljningsvinst värdepapper	44 025,87	0,00
Återföring av kreditförluster	0,00	13 846,80
Landskapsgarantier	89 745,24	66 430,49
Summa finansiella intäkter	**46 711 328,99**	**29 129 363,79**
Finansiella kostnader		
Övriga räntekostnader	-23 161,30	-33 007,17
Kursförluster	-71 621,71	-33 320,44
Kreditförluster	0	-23 859,50
Kreditförluster, oindrivna stöd	-4 630,43	-2 530,99
Nedskrivning av lånefordringar	-1 000 000,00	-84 319,48
Övriga finansiella kostnader	-377 534,41	-85 532,54
Summa finansiella kostnader	**-1 476 947,85**	**-262 570,12**
Summa finansiella intäkter och kostnader	**45 234 381,14**	**28 866 793,67**

Not 4 - Extraordinära intäkter och kostnader

	2020	2019
Extraordinära intäkter		
Övriga extraordinära intäkter	0,00	183 269,00
Summa extraordinära intäkter	**0,00**	**183 269,00**

Not 5 - Reserveringar

	2020	2019
Tilläggsudelning från PAF	-25 000 000,00	0,00
Ombokning av 2016 års ej utnyttjade paf- budgetmedel	0,00	-7 357 729,32
Ombokning av 2017 års ej utnyttjade paf-budgetmedel	-15 155 985,54	0,00
Ombokning av ej utnyttjade PAF-netto medel	-584 117,54	0,00
Årets låneamorteringar, paf-lån	-318 069,27	-505 774,02
Upplösning av investeringsreservering	160 000,00	53 333,00
Upplösning av paf-reserven enl budget 2020	5 000 000,00	0,00
Upplösning av paf-reserven enl TB5 2020 (Covid19 kostnader)	11 819 073,03	0,00
Summa reserveringar	**-24 079 099,32**	**-7 810 170,34**

Not 6 - Immateriella tillgångar

	1.1.2020	Ökning	Minskning	31.12.2020
Immateriella rättigheter				
Anslutningsavgifter	63 331,13	0,00	0,00	63 331,13
Övriga immateriella rättigheter	356 499,27	204 050,15	-156 878,29	403 671,13
Datorprogram inköpta	195 104,66	1 149 882,43	-354 006,87	990 980,22
Egna dataprogram	19 247,73	1 465 834,71	-262 072,93	1 223 009,51
Summa immatriella rättigheter	**634 182,79**			**2 680 991,99**

Not 7 - Landskapsegendom

	1.1.2020	Ökning	Minskning	31.12.2020
Jord- och vattenområden	0,34	0,00	0,00	0,34
Byggnader				
Muséer, slott och övriga kulturbyggnader	0,34	0,00	0,00	0,34
Övrig landskapsegendom				
Konstverk	459 601,66	19 399,47	0,00	479 001,13
Museiföremål och -samlingar, arkiv och övrig landskapsegendom	38 026,70	0,00	0,00	38 026,70
Summa landskapsegendom	**497 629,04**			**517 028,51**

Not 8 - Materiella tillgångar

Materiella tillgångar	1.1.2020	Ökning	Minskning	31.12.2020
Byggnadsjord och vattenområden	25 138,54	0,00	0,00	25 138,54
Byggnader				
Skolbyggnader	365 900,00	0,00	-20 327,79	345 572,21
Kontorsbyggnader	1 088 181,44	0,00	-55 420,86	1 032 760,58
Lagerbyggnader	154 270,23	0,00	-39 065,32	115 204,91
Övriga byggnader	883 809,94	0,00	-68 542,89	815 267,05
Sjukhusbyggnader	252 319,67	0,00	-43 209,72	209 109,95
Summa byggnader	**2 744 481,28**			**2 517 914,70**
Vägar och infrastruktur				
Ytbeläggningen	13 245 006,37	2 370 967,46	-2 241 747,92	13 374 225,91
Väggrunden	80 537 594,72	2 238 828,17	-2 494 272,70	80 282 150,19
Broar	47 802 457,33	196 278,38	-763 361,73	47 235 373,98
Farleder och kanaler	0,00	156 834,96	-14 376,56	142 458,40
Övriga konstruktioner	610 087,09	0	-87813,29	522 273,80
Summa vägar och infrastruktur	**142 195 145,51**			**141 556 482,28**
Maskiner och inventarier				
Bilar och övriga landfordon	868 283,85	156 726,06	-299 752,38	725 257,53
Färjor och övriga vattenfarkoster	11 556 174,08	351 716,74	-1 054 448,74	10 853 442,08
Tunga arbetsmaskiner	596 576,02	0,00	-146 358,58	450 217,44
Lätta arbetsmaskiner	53 670,00	0,00	-17 889,96	35 780,04
Möbler och inredning	132 345,85	0,00	-68 203,24	64 142,61
IT-utrustning	581 690,71	214 552,00	-507 139,51	289 103,20
Kontorsmaskiner och apparater	0,00	0,00	0,00	0,00
Kommunikationsutrustning	56 176,47	0,00	-14 980,43	41 196,04
Hälso-och sjukvårdsutrustning	2 119 340,63	608 756,66	-551 316,38	2 176 780,91
Övriga maskiner och inventarier	140 813,76	0,00	-74 224,38	66 589,38
Summa maskiner och inventarier	**16 105 071,37**			**14 702 509,23**
Övriga materiella tillgångar				
Värde och konstföremål	**66 691,44**	0,00	0,00	**66 691,44**
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	**16 408 901,62**	16 309 928,11	-10 060 573,35	**22 658 256,38**
Summa materiella tillgångar	**177 545 429,76**			**181 526 992,57**

Not 9 - Förteckning över landskapets aktier 31.12.2020

Bolag	Antal aktier 1.1.2020	Förändringar (EUR)	Antal aktier 31.12.2020	Nom. värde per aktie (EUR)	Bokföringsvärde (EUR)	Landskapets ägarandel i %
Apetit Oyj	86		86	2,00	1 102,34	0,0014 %
Brändö Fritidsservice Ab	280		280	80,00	22 400,00	15,56 %
Elisa Oyj	300		300		150,00	0,00018 %
Fastighets Ab Dalnäs	5 258		5 258	84,09	442 145,22	40,05 %
Fastighets Ab Godby Center	2 397		2 397		403 151,42	42,58 %
Fastighets Ab Söderkåkar	135		135	383,47	51 768,45	100,00 %
Flexens Oy Ab	207 144		207 144	0,10	20 714,50	6,90 %
Försäkringsbolaget Alandia Ab	4 588		4 588	616,44	2 828 220,00	2,36 %
Kraftnät Åland Ab	61 754	800 000,00	61 754	168,19	14 979 240,68	100,00 %
Långnäs Hamn Ab	1 876		1 876	252,28	473 277,28	100,00 %
Ålands Fastighets Ab	9 185		9 185		1 634 389,39	94,61 %
Åland Post Ab	10 000		10 000		11 000 000,00	100,00 %
Ab Skärgårdsflyg	96 376		96 376		8 000,00	100,00 %
Södra Brändö Turistservice Ab	500		500	34,00	17 000,00	28,09 %
Vakka-Suomen Puhelin Oy	3		3	17,00	51,00	0,005 %
Ålands Radio & TV Ab	3 000		3 000	170,00	510 000,00	100,00 %
Ålands Utvecklings Ab*	588		588	7 232,08	4 254 173,36	98,49 %
Ålands Vatten Ab	3 117		3 117	170,00	529 890,00	27,69 %
Åda Ab	500		500	25,00	1 419 500,00	50,00 %
Una Oy	100		100	1 500,00	150 000,00	5,80 %
Summa aktier					**38 745 173,64**	

* I samband med bolagsstämman år 2020 i Ålands Utvecklings Ab (ÅUAB) informerade landskapsregeringen att man avser att avveckla bolaget under år 2021.

Not 10 - Fordringar 31.12.2020

Specifikation över fordringarna	2020	2020	2019	2019
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Lånefordringar PAF	3 814 198,75	411 032,40	4 130 082,02	413 218,40
Lånefordringar	43 880 927,65	2 073 299,24	45 708 925,24	2 249 560,19
Osäkra lånefordringar	-1 728 172,12	0	-728 172,12	0
	45 966 954,28	**2 484 331,64**	**49 110 835,14**	**2 662 778,59**
Summa lånefordringar		**48 451 285,92**		**51 773 613,73**
Försäljningsfordringar		2 072 717,54		3 047 949,77
Osäkra försäljningsfordringar		-30 291,74		-13 466,48
Övriga fordringar		3 038 371,06		2 174 051,54
Resultatregleringar		15 364 297,35		11 512 966,27
Summa fordringar kortfristiga		**22 929 425,85**		**19 384 279,69**
Summa lånefordringar		**45 966 954,28**		**49 110 835,14**
Total summa fordringar		**68 896 380,13**		**68 495 114,83**

Not 11 - Lånefordringar 31.12.2020

Specifikation över lånefordringar

Lånets art	Kvarstående från år 2019	Utgivna lån år 2020	Amorterat år 2020	Kvarstående till år 2021	Ränte %
	45708925,24				
Bostadslån (enligt LL om bostadsproduktion)	44 601 213,79	0,00	1 790 815,47	42 810 398,32	1,0 - 1,7
Lån åt kommunerna för inrättande av arbetsplatsområden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lån ur regionallånemedel	192 214,99	0,00	192 214,99	0,00	0,00
Investeringslån	28 591,95	0,00	0,00	28 591,95	3,00
Sysselsättningspolitiska konjunkturlån	16 818,79	0,00	0,00	16 818,79	7,00
Produktutvecklingslån	258 635,02	0,00	0,00	258 635,02	2,00
Lån för torrläggningsarbeten	1 702,95	0,00	222,61	1 480,34	3,00
Skogsförbättringslån	806,78	0,00	188,86	617,92	2,00 - 4,00
Offentligt kapitallån	2 858 501,16	0,00	20 816,61	2 837 684,55	0
Summa lån exkl paf-lån	**47 958 485,43**	**0,00**	**2 004 258,54**	**45 954 226,89**	
Lån ur penningautomatmedel	4 543 300,42		318 069,27	4 225 231,15	1,00
Summa lån	**52 501 785,85**	**0,00**	**2 322 327,81**	**50 179 458,04**	

	Kvarstående från år 2019	Ökning 2020	Minskning 2020	Kvarstående till år 2021
Nedskrivna osäkra lånefordringar	-728 172,12	-1 000 000,00	0,00	-1 728 172,12
Summa samtliga lånefordringar	**51 773 613,73**			**48 451 285,92**

Not 12 - Resultatregleringar 31.12.2020

Specifikation över resultatregleringar, fordringar

Räntefordringar kortfristiga placeringar	67 689,68
Räntefordringar lånereskontran	125 440,60
Utestående TV-avgifter	40 803,22
Intäktsreservering, externa myndigheters decemberredovisningar, inbetalda januari 2020	656 352,32
Periodiserade leverantörsfakturor	121 988,38
Intäktsreservering, stöd för Covidkostnader Åhs	4 606 431,65
Överföring från Landskapets Pensionfond kvartal 4	4 775 000,00
Övriga intäktsreserveringar	4 513 469,60
Utbetalt förskott ESF 2014-2020	542 684,46
Övriga resultatregleringar	-85 562,56
Summa resultatregleringar	**15 364 297,35**

Not 13 - Eget kapital 31.12.2020

Förändring i eget kapital	2020	2019
Landskapets eget kapital 1.1.		
Grundkapital	312 176 684,10	312 176 684,10
Värderingsposter	11 455 908,46	11 455 908,46
Fondkapital	54 369 988,16	29 884 167,96
Föregående räkenskapsperioders resultat	124 254 539,18	126 301 422,52
Ändring av resultat från tidigare räkenskapsår	-155 171,00	0,00
Räkenskapsårets resultat	-49 958 949,78	-2 046 883,34
Landskapets eget kapital 31.12.	**452 142 999,12**	**477 771 299,70**

Not 14 - Värderingsposter 31.12.2020

I enlighet med affärsbokföringens principer, har landskapet möjlighet att ta in s.k. värderingsposter i balansräkningen. En värderingspost används då man behöver värdera upp egendom, eller skriva ner värdet på främmande kapital. En förutsättning för uppskrivning, är att värdeökningen är varaktig och väsentlig.

Användningen av värderingsposter följer i landskapets räkenskaper en restriktiv linje.

	2020	**2019**
Bokföringsvärde 1.1.	11 455 908,46	11 455 908,46
Ökning/minskning	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	**11 455 908,46**	**11 455 908,46**

Not 15 - Fondernas kapital 31.12.2020

Fonder	2020	2019
Kurt, Eva, Gustaf och Ellen Webers minnesfond		
Bokföringsvärde 1.1.	155 171,00	0,00
Ökning/minskning	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	**155 171,00**	**0,00**
President Urho Kekkonens 80-års fond:		
Bokföringsvärde 1.1.	17 915,56	17 877,51
Ökning/minskning	10,70	38,05
Bokföringsvärde 31.12	**17 926,26**	**17 915,56**
Ålands självstyrelses 75-års jubileumsfond:		
Bokföringsvärde 1.1.	1 174 197,32	1 090 338,99
Ökning/minskning	81 632,96	83 858,33
Bokföringsvärde 31.12	**1 255 830,28**	**1 174 197,32**
Övriga fonder totalt	**1 428 927,54**	**1 192 112,88**

Donerade tillgångar	2020	2019
Irene och Halvdan Stenholms konstdonation:		
Bokföringsvärde 1.1.	59 368,00	59 319,38
Ökning/minskning	18,50	48,62
Bokföringsvärde 31.12.	**59 386,50**	**59 368,00**
Testamenterade medel:		
Bokföringsvärde 1.1.	25 911,76	25 911,76
Ökning/minskning	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.	**25 911,76**	**25 911,76**
Donerade tillgångar ÅHS		
Bokföringsvärde 1.1.	79 368,39	80 564,36
Ökning/minskning	75,23	-1 195,97
Bokföringsvärde 31.12.	**79 443,62**	**79 368,39**
Donerade tillgångar totalt	**164 741,88**	**164 648,15**

Reserverade PAF-medel:	2020	2019
Bokföringsvärde 1.1.	28 527 406,93	20 663 903,59
Ökning: Tilläggsintäkt fr PAF	25 000 000,00	0,00
Ökning: Ombokning av 2016 års ej utnyttjade budgetmedel	0,00	7 357 729,32
Ökning: Ombokning av 2017 års ej utnyttjade budgetmedel	15 155 985,54	0,00
Ökning: Ombokning av ej utnyttjade PAF-netto medel	584 117,54	0,00
Ökning: Årets låneamorteringar	318 069,27	505 774,02
Ökning: Återbetalning av tidigare utbetalda medel	9 812,49	0,00
Minskning: Upplösning enl budget 2020	-5 000 000,00	0,00
Minskning: Upplösning enl TB5 2020 (Covid19 kostnader)	-11 819 073,03	0
Bokföringsvärde 31.12	**52 776 318,74**	**28 527 406,93**
Reserverade medel totalt	**52 776 318,74**	**28 527 406,93**
Fondernas kapital totalt	**54 369 988,16**	**29 884 167,96**

Not 16 - Obligatoriska reserveringar 31.12.2020

Stödhantering som följer förbindelseprincipen:

För att underlätta hanteringen av offentliga stöd har Ålands landskapsregering sedan 1998 använt ett för ändamålet anpassat projektregister. Ålands landskapsregering har sedan början av 2015 tagit i bruk ett nytt ekonomisystem och en ny ekonomimodell. Det i kombination med krav på en fullständig elektronisk process för administration av EU-programmen 2014-2020, har förvaltningen beslutat att utveckla en ny stödtillämpning och småningom avveckla projektregistret.

Alla transaktioner gällande de EU-delfinansierade stöden som hör till programperioden 2007-2013 har registrerats in i projektregistret. För övriga nationella stöd som beviljats under år 2014 och tidigare, har enbart beslut om utbetalningar och restbokningar registrerats in i projektregistret.

Förutom ovanstående stöd som registrerats in i projektregistret, så har förbindelseprincipen även tillämpats på de EU-delfinansierade stöden som hör till programperioden 2014-2020 (dock ej LBU 2014-2020) samt på en del av näringsavdelningens stöd.

Övriga nationella stöd följer inte förbindelseprincipen. När den nya stödtillämpningen tas i bruk till fullo är avsikten att samtliga nationella stöd inom landskapsförvaltningen ska hanteras via den nya tillämpningen. Detsamma gäller för landskapets egna EU-program.

Program med EU-finansiering	**Status**
Regionalfondsprogram 2007-2013	Pågående
Nationella stöd	
Näringsavdelningens stöd	Pågående
Stöd för miljöförbättrande åtgärder	Pågående
Nya program med EU-finansiering	
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	Pågående
Europeiska socialfonden 2014-2020	Pågående
Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020	Pågående

Varje program/stödform är kopplad till ett separat balanskonto (skuldkonto) i bokföringen. När ett nytt stöd beviljas, så ökar saldot på balanskontot (skulden ökar), och när utbetalningar eller återbokningar av eventuella restsaldon görs (då projektet avslutas), så minskar saldot (skulden minskar). Då programmet i sin helhet avslutats, så bör således saldot på balanskontot vara 0. Dessa balanskonton visas i bokslutet under gruppen obligatoriska reserveringar. Samtidigt betyder detta att ett projekt, redan då det beviljas, även kostnadsförs i resultaträkningen och i budgeten. Budgetmedlen för programmet används således redan då projekten beviljas medel (=den s.k. förbindelseprincipen). Ej utbetalda restbelopp på projekten återförs till budgeten då projekten avslutas. För de nationella stöden finns ett separat konto i budgeten (88900). De återbokade restbeloppen måste därefter på nytt budgeteras in på respektive program. Återbokning av bidrag som hör till EU-programmen görs däremot mot moment där bidrag beviljats.

Obligatoriska reserveringar fördelar sig per den 31.12.2020 enligt följande:

Program med EU-finansiering:

ERUF 2007-2013, inkl. tekniskt stöd	**2007-2016**	**2020**	**2019**
Ingående saldo 1.1:			
Beviljade stöd, totalt:	6 306 924,03		
Återbokade stöd, totalt:	-846 639,47		
Nettobeviljat, totalt:	5 460 284,56		
Utbetalningar, totalt:	-5 460 284,56		
Utgående saldo 31.12:	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Nationella stöd

Näringsavdelningen, stöd som följer förbindelseprincipen*	**2020**	**2019**
Ingående saldo 1.1:	1 720 281,26	2 013 640,52
Beviljade stöd, totalt:	1 423 936,27	1 764 677,90
Återbokade stöd, totalt:	-311 225,30	-220 801,63
Nettobeviljat, totalt:	**2 832 992,23**	**3 557 516,79**
Utbetalningar, totalt:	-1 908 739,55	-1 837 235,53
Utgående saldo 31.12:	**924 252,68**	**1 720 281,26**

* Budget 61000: kontona 570302; 570303; 570307; 570308; 570309 samt 570310 följer förbindelseprincipen.

Investeringsstöd till lantbruket 2007-2013	**2020**	**2019**
Ingående saldo 1.1:	0,00	47 467,68
Beviljade stöd, totalt:	0,00	0,00
Återbokade stöd, totalt:	0,00	-47 467,68
Nettobeviljat, totalt:	**0,00**	**-47 467,68**
Utbetalningar, totalt:	0,00	0,00
Utgående saldo 31.12:	**0,00**	**0,00**

Stöd för miljöförbättrande åtgärder	**2020**	**2019**
Ingående saldo 1.1:	55 327,22	105 000,22
Beviljade stöd, totalt:	0,00	0,00
Återbokade stöd, totalt:	-16 927,22	0,00
Nettobeviljat, totalt:	**-16 927,22**	**0,00**
Utbetalningar, totalt:	0,00	-49 673,00
Utgående saldo 31.12:	**38 400,00**	**55 327,22**

Nya program med EU-finansiering

Europeiska regionalfonden 2014-2020	**2015-2020**	**2020**	**2019**
Ingående saldo 1.1:		370 717,64	743 178,08
Beviljade stöd, totalt:	1 622 506,38	0,00	928,21
Återbokade stöd, totalt:	-11 907,54	0,00	-11 907,54
Nettobeviljat, totalt:	**1 610 598,84**	**0,00**	**-10 979,33**
Utbetalningar, totalt:	-1 447 009,26	-207 128,06	-361 481,11
Utgående saldo 31.12:	**163 589,58**	**163 589,58**	**370 717,64**

Europeiska socialfonden 2014-2020	**2015-2020**	**2020**	**2019**
Ingående saldo 1.1:	0,00	2 193 203,32	3 272 876,47
Beviljade stöd, totalt:	5 620 326,24	300 000,40	-4 074,56
Återbokade stöd, totalt:	-312 311,58	-21 530,10	-290 781,48
Nettobeviljat, totalt:	**5 308 014,66**	**278 470,30**	**-294 856,04**
Utbetalningar, totalt:	-3 681 866,09	-845 525,05	-784 817,11
Utgående saldo 31.12:	**1 626 148,57**	**1 626 148,57**	**2 193 203,32**

Oreglerade förskott som betalts under 2019 och 2020 syns inte i siffrorna för utbetalningar ovan.

Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020	**2015-2020**	**2020**	**2019**
Ingående saldo 1.1:	0,00	1 854 459,72	2 381 175,37
Beviljade stöd, totalt:	6 566 714,37	513 516,17	518 444,17
Återbokade stöd, totalt:	0,00	0,00	0,00
Nettobeviljat, totalt:	**6 566 714,37**	**513 516,17**	**518 444,17**
Utbetalningar, totalt:	-5 323 161,28	-1 124 422,80	-1 045 159,82
Utgående saldo 31.12:	**1 243 553,09**	**1 243 553,09**	**1 854 459,72**
Sammanlagt, obligatoriska reserveringar:		**3 995 943,92**	**6 193 989,16**

Not 17 - Reserveringar 31.12.2020

Reserver	2020	2019
Investeringsreservering:		
Bokföringsvärde 1.1.	7 946 667,00	8 000 000,00
Ökning/minskning	-160 000,00	-53 333,00
Bokföringsvärde 31.12	**7 786 667,00**	**7 946 667,00**
Reserveringar totalt	**7 786 667,00**	**7 946 667,00**

Not 18 - Förvaltat kapital 31.12.2020

Specifikation över ränteintäkter (kumulativt)

Finansiär:	**2020**	**2019**
Europeiska Regionala Utvecklingsfonden 07-13:		
Räntor	0,00	0,00
Europeiska Socialfonden 07-13:		
Räntor	0,00	0,00
Europeiska Program för landsbygdens utveckling 07-13:		
Räntor	0,00	0,00
Europeiska Strukturprogram för fiskerisektorn 07-13:		
Räntor	45 350,07	45 350,07
	45 350,07	**45 350,07**
Förvaltat kapital totalt	**45 350,07**	**45 350,07**

Not 19 - Främmande kapital 31.12.2020

Specifikation över främmande kapital

	2020 Långfristiga	2020 Kortfristiga	2019 Långfristiga	2019 Kortfristiga
Låneskulder	0,00	0,00	0,00	192 215,22
Erhållna förskott	0,00	10 601 594,35	0,00	13 625 063,28
Leverantörsskulder	0,00	22 213 671,16	0,00	11 660 201,19
Övriga skulder	0,00	5 746 728,15	0,00	6 015 456,21
Resultatregleringar	0,00	18 322 184,78	0,00	16 542 695,27
Summa	**0,00**	**56 884 178,44**	**0,00**	**48 035 631,17**
Summa främmande kapital		**56 884 178,44**		**48 035 631,17**

Not 20 - Skuldförbindelselån 31.12.2020

Lånets art	Vid årets början	Under året upptagna lån	Amorterat under året	Lån vid årets slut
Nordiska Investeringsbanken Avtal R 98/2/3	192 215,22	0,00	192 215,22	0,00
Summa lån	**192 215,22**	**0,00**	**192 215,22**	**0,00**

Not 21 - Resultatregleringar 31.12.2020

Specifikation över resultatregleringar, skulder

Periodiserad semesterlöneskuld	17 763 173,16
Övriga periodiserade löner	319 573,52
Kostnadsreserveringar, leverantörsfakturor inkomna år 2021	239 438,10
Summa resultatregleringar	**18 322 184,78**

Not 22 - Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser 31.12.2020

Landskapets pensionsansvar

Landskapet Ålands Pensionsfond:	**2020**	**2019**
Totalt pensionsansvar per 1.1 (mn €)	793,30	783,90
Ökning/minskning	10,30	9,40
Totalt pensionsansvar per 31.12 (mn €)	**803,60**	**793,30**

Utgivna ansvarsförbindelser 31.12.2020

Landskapsgarantier för industrier och vissa andra näringsgrenar		**Antal**	**Beviljat**	**Kvarstående belopp**
Beviljade år:				
D:o	år 2006	1,00	101 000,00	75 461,54
			101 000,00	**75 461,54**

Landskapsgarantier för studielån 31.12.2020

D:o	år 1995	685	1 363 692,94
D:o	år 1996	706	1 824 839,00
D:o	år 1997	803	2 194 159,51
D:o	år 1998	794	2 202 276,76
D:o	år 1999	914	2 480 771,92
D:o	år 2000	776	1 946 646,59
D:o	år 2001	749	1 978 015,15
D:o	år 2002	770	2 109 189,00
D:o	år 2003	766	2 347 751,00
D:o	år 2004	769	2 304 208,00
D:o	år 2005	762	2 222 174,66
D:o	år 2006	723	2 098 632,24
D:o	år 2007	679	2 037 804,25
D:o	år 2008	780	1 920 722,00
D:o	år 2009	697	2 076 721,06
D:o	år 2010	917	2 228 809,44
D:o	år 2011	765	1 356 719,80
D:o	år 2012	666	1 568 089,00
D:o	år 2013	832	1 674 720,00
D:o	år 2014	1 151	3 734 000,00
D:o	år 2015	1 158	3 813 000,00
D:o	år 2016	1 232	4 185 000,00
D:o	år 2017	1 219	4 033 200,00
D:o	år 2018	1 175	3 944 200,00
D:o	år 2019	1 160	3 916 500,00
D:o	år 2020	1 129	3 844 000,00

Ikraftvarande landskapsgarantier för studielån 31.12.2020 (enligt uppgift från respektive bank)	**2020**	**2019**
Total summa	**26 376 651,56**	**27 422 253,58**

Garantier beviljade med fullmakt av lagtinget	Antal 31.12.2020	Kvarstående belopp 31.12.2020	Antal 31.12.2019	Kvarstående belopp 31.12.2019
Mariehamns Energi Ab	0	0,00	1	183 163,87
Kraftnät Åland Ab	7	62 917 794,52	7	66 025 236,04
		62 917 794,52		**66 208 399,91**
Landskapsborgen för ägarbostadslån	1 432	39 952 421,00	1 225	30 470 000,00
Landskapsborgen för hyreshus	19	1 525 867,00	18	13 276 000,00
		41 478 288,00		**43 746 000,00**

Bilaga 1: Övriga poster - poster som saknas i balansräkningen

Landskapet Ålands pensionsansvarsskuld

Pensionsansvarsskulden upptas från och med år 2014 inte i landskapets balansräkning. Landskapets approximativa, uträknat av KEVA, pensionsansvarsskuld var per den 31.12.2020 803,6 miljoner euro (793,3 mn€).

Marknadsvärdet på Ålands pensionsfonds fondkapital, vilket utgör täckning för pensionsansvaret, var per den 31.12.2020 498,6 miljoner EUR (483,1 €). Detta ger en täckningsgrad på 62% (60,9%).

Landskapets Fastighetsverk

Ålands landskapsregering har, med stöd av 20 § LL (2015:110) om landskapets fastighetsverk, överfört fast egendom till Landskapets fastighetsverk (Finansavdelningens allmänna byrå, beslut 29.12.2015/Nr 68 Enskild samt beslut 20.12.2017/Nr 64 Enskild.)

Landskapets fastighetsverk är ett affärsverk underställt landskapsregeringen. Fastighetsverket tillhandahåller tjänster för landskapsregeringens allmänna förvaltning, fristående enheter som finns i anslutning till den och myndigheter som är underställda landskapsregeringen (landskapsförvaltningen) samt för lagtingets förvaltning och myndigheter som är underställda lagtinget.

Landskapets Fastighetsverk inledde sin verksamhet den 01.01.2016 och upprättar ett eget årsbokslut.

Bilaga 2: Landskapsägda bolag samt intressebolag Ägarandel, omsättning & eget kapital (år 2019)

Landskapets Fastighetverk
100%
24,2 mn€
198,5 mn€

Långnäs hamn
100%
1,9 mn€
6,6 mn€

Fastighets Ab Söderkåkar
100%
0,7 mn€
1,2 mn€

Åland Post Ab
100%
36,2 mn€
21,9 mn€

Kraftnät Åland Ab
100%
10,7 mn€
12,8 mn€

Ålands Radio & TV Ab
100%
2,3 mn€
1,0 mn€

Åda Ab
50%
5,9 mn€
8,7 mn€

Ålands landskapsregering

Ålands Fastighets Ab
94,61%
0,2 mn€
2,2 mn€

Ålands Utvecklings Ab
98,49%
0,4 mn€
1,4 mn€

Fastighets Ab Godby Center
42,58%
1,9 mn€
0,9 mn€

Fastighets Ab Dalnäs
40,05%
0,6 mn€
1,2 mn€

Södra Brändö Turistservice Ab
28,09%
0,4 mn€
0,4 mn€

Ålands Vatten Ab
27,69%
2,2 mn€
3,1 mn€

En fullständig förteckning över landskapets aktieinnehav finns i not 9

Bilaga 3 - Specifikation över Covid-19 relaterade kostnader år 2020

Verksamhetens intäkter	
Försäljningsintäkter	4 350 855,33
Avgiftsintäkter	34 365,00
Understöd och bidrag	0,00
Övriga verksamhetsintäkter	0,00
Summa verksamhetens intäkter	**4 385 220,33**
Verksamhetens kostnader	
Personalkostnader	-1 897 729,19
Köp av tjänster	-1 109 218,19
Material, förnödenheter och varor	-2 136 089,09
Övriga verksamhetskostnader	-175 848,60
Summa verksamhetens kostnader	**-5 318 885,07**
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar	
Undervisning, kultur och idrott	-281 968,00
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-4 585 399,43
Övrigt näringsliv	-5 153 372,33
Allmänna stöd	-3 500 000,00
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar	**-13 520 739,76**
RESULTAT	**-14 454 404,50**

Ålands hälso- och sjukvård har haft kostnader om 4 364 325€ som, i sin helhet, ingår i ansökan om statsstöd till landskapet Åland för kostnader för offentlig social- och hälsovård orsakade av covid-19 epidemin (intäkstreserverade under "Försäljningsintäkter").

Ålands landskapsregering har haft kostnader om 43 833€ som, i sin helhet, ingår i ansökan om statsstöd till landskapet Åland för kostnader för offentlig social- och hälsovård orsakade av covid-19 epidemin.

Bilaga 4: Resultaträkning 2020 konsoliderad

Inkluderar Ålands landskapsregering och
Landskapets fastighetsverk

	LR	FV	Eliminering	Konsoliderad
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	15 187 042,96	24 194 603,02	-22 668 340,88	16 713 305,10
Avgiftsintäkter	8 735 006,74	0,00	0,00	8 735 006,74
Understöd och bidrag	1 763 042,56	0,00	0,00	1 763 042,56
Övriga verksamhetsintäkter	948 008,28	327 053,75	-260 058,36	1 015 003,67
Summa verksamhetens intäkter	**26 633 100,54**	**24 521 656,77**	**-22 928 399,24**	**28 226 358,07**
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-107 922 390,90	-2 668 881,66	0,00	-110 591 272,56
Köp av tjänster	-50 643 076,11	-4 711 789,50	260 058,36	-55 094 807,25
Material, förnödenheter och varor	-19 366 572,41	-533 605,72	136 646,24	-19 763 531,89
Övriga verksamhetskostnader	-25 459 348,53	-1 187 975,30	22 531 694,64	-4 115 629,19
Summa verksamhetens kostnader	**-203 391 387,96**	**-9 102 252,18**	**22 928 399,24**	**-189 565 240,90**
Pensionsintäkter- och kostnader				
Pensionsintäkter	19 100 000,00	0,00	0,00	19 100 000,00
Pensionskostnader	-36 506 679,35	0,00	0,00	-36 506 679,35
Summa pensionsintäkter- och kostnader	**-17 406 679,35**	**0,00**	**0,00**	**-17 406 679,35**
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar				
Europeiska Unionen	3 367 229,91	0,00	0,00	3 367 229,91
Återbetalningar av överföringar	56 505,07	0,00	0,00	56 505,07
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	261 281,78	0,00	0,00	261 281,78
Summa intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	**3 685 016,76**	**0,00**	**0,00**	**3 685 016,76**
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar				
Undervisning, kultur och idrott	-12 564 071,59	0,00	0,00	-12 564 071,59
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-47 212 070,03	0,00	0,00	-47 212 070,03
Arbetsmarknad	-152620,39	0,00	0,00	-152 620,39
Bostadsproduktion	-273 518,20	0,00	0,00	-273 518,20
Primärnäringar	-9 957 397,62	0,00	0,00	-9 957 397,62
Övrigt näringsliv	-9 513 024,48	0,00	0,00	-9 513 024,48
Allmänna stöd	-21 755 987,35	0,00	0,00	-21 755 987,35
Övriga överföringskostnader	-8 320 883,05	0,00	0,00	-8 320 883,05
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar	**-109 749 572,71**	**0,00**	**0,00**	**-109 749 572,71**
Verksamhetsbidrag	**-300 229 522,72**	**15 419 404,59**	**0,00**	**-284 810 118,13**

Skatteinkomster				
Avräkningsbelopp	219 540 716,52	0,00	0,00	219 540 716,52
Skattegottgörelse	7 293 092,00	0,00	0,00	7 293 092,00
Återbäring av lotteriskatt	12 014 760,85	0,00	0,00	12 014 760,85
Apoteksavgifter	829 491,00	0,00	0,00	829 491,00
Summa skatteinkomster	**239 678 060,37**	**0,00**	**0,00**	**239 678 060,37**
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	784 261,67	13 639,61	0,00	797 901,28
Övriga finansiella intäkter	45 927 067,32	0,00	-5 200 000,00	40 727 067,32
Räntekostnader	-23 161,30	-1 777,48	0,00	-24 938,78
Övriga finansiella kostnader	-1 453 786,55	0,00	0,00	-1 453 786,55
Summa finansiella intäkter och kostnader	**45 234 381,14**	**11 862,13**	**-5 200 000,00**	**40 046 243,27**
Årsbidrag	**-15 317 081,21**	**15 431 266,72**	**-5 200 000,00**	**-5 085 814,49**
Av- och nedskrivningar				
Avskrivningar	-10 562 769,25	-9 812 192,02	0,00	-20 374 961,27
Summa av- och nedskrivningar	**-10 562 769,25**	**-9 812 192,02**	**0,00**	**-20 374 961,27**
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter	0,00	0,00	0,00	0,00
Extraordinära kostnader	0,00	0,00	0,00	0,00
Summa extraordinära poster	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Räkenskapsperiodens resultat	**-25 879 850,46**	**5 619 074,70**	**-5 200 000,00**	**-25 460 775,76**
Ökning eller minskning av reserver	-24 079 099,32	0,00	0,00	-24 079 099,32
Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-49 958 949,78**	**5 619 074,70**	**-5 200 000,00**	**-49 539 875,08**

Denna sammanställning är endast en rapport för information och inte en fullständig, officiell koncernresultaträkning.

Bilaga 5: Balansräkning 2020 konsoliderad

Aktiva	LR	FV	Eliminering	Konsoliderad
Bestående aktiva				
Immateriella tillgångar				
Immateriella rättigheter	2 680 991,99	364 242,48		3 045 234,47
Övriga utgifter med lång verkningstid				0,00
Landskapsegendom				0,00
Mark- och vattenområden	0,34	2 254 156,82		2 254 157,16
Byggnader	0,34	2 066 868,90		2 066 869,24
Övrig landskapsegendom	517 027,83			517 027,83
Totalt landskapsegendom	**517 028,51**	**4 321 025,72**	**0,00**	**4 838 054,23**
Materiella tillgångar				
Byggnadsjord- och vattenområden	25 138,54	3 343 403,71		3 368 542,25
Byggnader	2 517 914,70	163 185 253,44		165 703 168,14
Vägar och infrastruktur	141 556 482,28			141 556 482,28
Konstruktioner		149 350,53		149 350,53
Maskiner och inventarier	14 702 509,23	514 083,80		15 216 593,03
Övriga materiella tillgångar	66 691,44			66 691,44
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	22 658 256,38	8 533 544,65		31 191 801,03
Summa materiella tillgångar	**181 526 992,57**	**175 725 636,13**	**0,00**	**357 252 628,70**
Placeringar				
Grundkapital i Landskapets affärsverk	197 107 711,06	0,00	-197 107 711,06	0,00
Aktier	38 745 173,64	0,00		38 745 173,64
Andelar	94 458,10	0,00		94 458,10
Summa placeringar	**235 947 342,80**	**0,00**	**-197 107 711,06**	**38 839 631,74**
Rörliga aktiva				
Omsättningstillgångar				
Material och förnödenheter	1 293 391,45	0,00		1 293 391,45
				0,00
Fordringar				0,00
Lånefordringar	48 451 285,92	0,00		48 451 285,92
Försäljningsfordringar	2 042 425,80	9 934 248,60	-9 847 689,03	2 128 985,37
Övriga fordringar	3 038 371,06	151 041,37		3 189 412,43
Resultatregleringar	15 364 297,35	39 177,18		15 403 474,53
Summa fordringar	**68 896 380,13**	**10 124 467,15**	**-9 847 689,03**	**69 173 158,25**
Finansiella värdepapper				
Kortfristiga placeringar	8 551 256,05	0,00		8 551 256,05
Kassa- och banktillgodohavanden				
Kassa- och banktillgodohavanden	21 441 755,05	10 736 380,47		32 178 135,52
Aktiva totalt	**520 855 138,55**	**201 271 751,95**	**-206 955 400,09**	**515 171 490,41**

Passiva

Eget kapital				
Grundkapital	312 176 684,10	193 893 205,66	-193 893 205,66	312 176 684,10
Övrigt kapital		3 447 345,74	-3 214 505,40	232 840,34
Värderingsposter	11 455 908,46	0,00		11 455 908,46
Fondkapital	54 369 988,16	0,00		54 369 988,16
Ändring av resultat fr tidigare räkenskapsår	-155 171,00	0,00		-155 171,00
Föregående räkenskapsperioders resultat	124 254 539,18	775 116,29		125 029 655,47
Förskottsöverföring till landskapets budget		-5 200 000,00	5 200 000,00	0,00
Räkenskapsperiodens resultat	-49 958 949,78	5 619 074,70	-5 200 000,00	-49 539 875,08
Summa eget kapital	**452 142 999,12**	**198 534 742,39**	**-197 107 711,06**	**453 570 030,45**
Obligatoriska reserveringar				
Obligatoriska reserveringar	3 995 943,92	0,00		3 995 943,92
Reserveringar				
Investeringsreservering	7 786 667,00	0,00		7 786 667,00
Förvaltat kapital				
Förvaltat kapital	45 350,07	0,00		45 350,07
Främmande kapital				
Erhållna förskott	10 601 594,35			10 601 594,35
Leverantörsskulder	22 213 671,16	2 044 045,33	-9 847 689,03	14 410 027,46
Övriga skulder	5 746 728,15	48 894,79		5 795 622,94
Resultatregleringar	18 322 184,78	644 069,44		18 966 254,22
Summa främmande kapital	**56 884 178,44**	**2 737 009,56**	**-9 847 689,03**	**49 773 498,97**
Passiva totalt	**520 855 138,55**	**201 271 751,95**	**-206 955 400,09**	**515 171 490,41**

Denna sammanställning är endast en rapport för information och inte en fullständig, officiell koncernbalansräkning.

Finansieringsanalys

	31.12.2020	31.12.2019
Kassaflödet i verksamheten		
Internt tillförda medel: 1), 2)		
Årsbidrag	-15 317 081,21	14 612 485,48
Extraordinära poster	0,00	183 269,00
Korrektivposter till internt tillförda medel:		
* Försäljningsvinster, -förluster	0,00	-341 071,81
* Obligatoriska reserveringar (Bidrag)	-2 198 045,24	-2 369 349,18
	-17 515 126,45	**12 085 333,49**
Kassaflödet för investeringarnas del		
Investeringar i anläggningstillgångar	-16 610 540,73	-15 466 999,78
Försäljningsinkomster av anläggningstillgångar	0,00	341 071,81
Aktier och andelar	-798 800,00	-955 000,00
Grundkapital i affärsverksamhet	-127 000,00	-100 000,00
	-17 536 340,73	**-16 180 927,97**
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	**-35 051 467,18**	**-4 095 594,48**
Kassaflödet för finansieringens del 3)		
Förändringar av utlåningen		
*ökning/minskning av utlåningen		
Förändringar av lånebeståndet		
* ökning/minskning av långfristiga lån	0,00	-384 429,75
* ökning/minskning av kortfristiga lån	-192 215,22	192 215,22
	-192 215,22	**-192 214,53**
Förändring av eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
* Förändring av förvaltade medel o förvaltat kapital		
* Förändring av fonder och donerade tillgångar	81 737,39	82 749,03
* Förändring av omsättningstillgångar	-287 006,92	-173 704,48
* Förändring av fordringar 4)	-392 396,52	10 224 087,59
* Förändringar av räntefria skulder 5)	9 041 706,20	-10 601 044,02
	8 444 040,15	**-467 911,88**
Finansieringens kassaflöde	**8 251 824,93**	**-660 126,41**
Förändring av likvida medel	**-26 799 642,25**	**-4 755 720,89**
Likvida medel 1.1	56 792 653,35	61 548 374,24
Likvida medel 31.12	29 993 011,10	56 792 653,35

Finansieringsanalysen är uppgjord enligt handels- och industriministeriets anvisningar om upprättande av finansieringsanalys för kommuner och samkommuner. Finansieringsanalysen beskriver kassaflödena från den egna verksamheten (inkluderar överföringar från PAF samt överföringsekonomin), investeringar och finansiering.

På raden "förändring av likvida medel" anges den totala förändringen av likvida medel under året.

De två sista raderna i analysen visar hur mycket likvida medel som kvarstod vid räkenskapsperiodens slut samt hur mycket medel som fanns vid början av räkenskapsperioden.

1) I den kommunala modellen presenteras de faktorer som ingår i internt tillförda medel i detalj i resultaträkningen. Därför tas bara årsbidraget, som visar överskottet i internt tillförda medel från verksamheten, samt extraordinära poster med i finansieringsanalysen. De internt tillförda medlen har därefter korrigerats med försäljningsvinster och -förluster, samt med räkenskapsperiodens förändring av balansposten obligatoriska reserveringar (bidrag).

2) Från och med 2018 har bokföringssättet av PAF-medlen ändrats. PAF reserveringen har lämnats bort ur finansieringsanalysen ovan eftersom den till största delen inte utgör ett kassaflöde. Nämnas kan att år 2019 uppgick de amorterade medlen som ingick i reserveringen till 505.774,02 euro. År 2020 ingick i PAF reserveringen enbart ett egentligt kassaflöde på 9.812,49 euro.

3) Eftersom finansieringsanalysen upprättats enligt prestationsprincipen, så har t.ex. försäljningsinkomster och anskaffningsutgifter inte korrigerats med försäljningsfordringar eller skulder till leverantörer i årsbidraget utan dessa korrigeringar har gjorts först i finansieringens kassaflöde.

4) Förändring av fordringar: både långfristiga och kortfristiga fordringar som upptagits bland rörliga aktiva ingår i denna post.

5) Förändringar av räntefria skulder: erhållna förskott, skulder till leverantörer, övriga skulder och resultatregleringar ingår i denna post.

Finansieringskalkylens nyckeltal	**2020**	**2019**
Quick ratio (Kassalikviditet)	1,11	2,25
Current ratio (Balanslikviditet)	0,92	1,63

Quick ratio = Finansieringstillgångar / (Kortfristiga skulder - erhållna förskott)

Current ratio = (Omsättningstillgångar + Finansieringstillgångar) / Kortfristiga skulder

Till finansieringstillgångar har ovan räknats kortfristiga fordringar, kortfristiga placeringar och kassa- och banktillgodohavanden.

Riktvärden	**Quick ratio**	**Current ratio**
God	Över 1,0	Över 2,0
Tillfredsställande	0,5-1,0	1,0-2,0
Svag	Under 0,5	Under 1,0

Uppföljning av budget

Principer för budgetering och uppföljning

I budgeten för år 2015 gjordes en större förändring av budgetstrukturen, vilken närmare beskrevs i budgetförslaget respektive årsredovisningen för år 2015. Det kan konstateras att övergången till en ändrad budgetstruktur sker stegvis så att budgeten och underlaget utvecklas under de kommande åren. Fördelningen mellan olika kostnadsslag har i en del fall justerats under året varför fördelningen i den budgeterade resultaträkningen till vissa delar kan vara avvikande i förhållande till fördelningen enligt resultaträkningarna som ingått i budgetförslaget för år 2020 respektive tilläggsbudgetförslagen. Nettokostnaderna påverkades dock inte av denna omfördelning. För budgeteringen används ett centralt system där respektive budgetansvarig matar in budgetunderlaget.

I anslagen ingår i vissa fall betydande belopp av interna transaktioner, t.ex. för vägunderhållet, vattenövervakningen, utredningar som beställs från ÅSUB samt från och med år 2020 inköp av utbildningstjänster från Högskolan på Åland. Dessa har inte till fullo kunnat särskiljas i budgeten och de påverkar därför i viss mån nivån på intäkterna och inköp av tjänsterna i resultaträkningen. Sammanlagt eliminerades 11.217.000 euro i interna intäkter och kostnader i budgeten för år 2020.

Budgeteringsmetodiken anpassas successivt så att affärsbokföringens redovisningsprinciper, t.ex. gällande löneperiodiseringar, avskrivningar, investeringar och lån även tillämpas i budgeten. I budgetförslaget för år 2020 har eventuella effekter av periodisering av semesterlöner inte särskilt beaktats i anslagen, utan dessa poster upptogs som förslagsanslag. Periodiseringen av semesterlöner budgeterades skilt för Ålands hälso- och sjukvård samt centralt till övriga delar.

Kollektivavtalen för de flesta yrkesgrupperna löpte t.o.m. 31.3.2020. Löneutgifterna beräknades med beaktande av en schablonmässig lönejustering om 1 procent. Avtalsförhandlingarna för de flesta yrkesgrupperna för perioden 1.4.2020 – 28.2.2021 slutfördes hösten 2020.

Vid budgeteringen beaktades att pensionspremierna och övriga sociala avgifter belastar respektive moment där lönekostnader upptas.

Inrättande och indragning av tjänster görs genom en behovsprövning och för de externa myndigheterna avger avtalsbyrån ett utlåtande om förslaget. Genom att landskapsregeringen inom fastställda ramar för verksamheten kan fatta beslut om tjänsteregleringar är systemet flexibelt.

Inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänsteledighet med lön på grund av sjukdom och moder-/faderskap har beaktats netto under respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar innebär samtidigt att kostnader för eventuella vikarier i nämnda fall ska belastas respektive moment för personalutgifter.

För internhyrorna som erläggs till Landskapets fastighetsverk gjordes endast smärre justeringar till budgetförslaget för år 2020 förutom för Ålands hälso- och sjukvårds lokaliteter där en korrigerande nivåförhöjning om ca 1 miljon euro gjordes.

Alla fastigheter exklusive de som hör till Möckelö-området under infrastrukturavdelningen har överförts till Landskapets fastighetsverk. Avkastningen från Fastighetsverket upptas som en finansiell inkomst. Avkastningen intas i landskapets budget som ett förskott under pågående verksamhetsår.

Budgeten för år 2020 uppgjordes under premissen att avkastningen av Ålands Penningautomatförenings verksamhet intäktsförs endast en gång i landskapets budget. Detta i enlighet med LF (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet i den lydelse den har genom den ändring som publicerades i ÅFS 2019/4. I och med ändringen ska ofördelade medel, amorteringar på lån och reservationsanslag som lämnas outnyttjade reserveras hos landskapet på ett särskilt balanskonto. Förändringen av reserveringen visas i resultaträkningen som ökning eller minskning av reserver.

Ett komplement till den budgeterade resultaträkningen är finansieringsanalysen som visar budgetens effekter på de likvida medlen. Med beaktande av att det fortfarande finns en del fleråriga reservationsanslag är ett viktigt underlag den likviditetsplan som uppgjordes i samband med budgetberedningen under hösten 2019. Beräkningarna visade att likviditeten skulle vara tillräcklig under år 2020. Efter att coronapandemin tog fart med efterföljande restriktioner i Finland och på Åland minskade avräkningsbeloppet avsevärt under året. Med de uppgifter som var kända i september 2020 som grund anhöll landskapsregeringen om en fullmakt för att uppta finansieringslån om högst 60 miljoner euro. I fullmakten ingick 20 miljoner euro för likviditetsberedskap och 10 miljoner euro för oförutsedda poster. Inget lån upptogs under året.

Budgetens indelning

Budgetförslaget indelas i följande avsnitt:
Sifferstat
Allmän motivering
Verksamhet – detaljmotivering
Överföringar – detaljmotivering
Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter – detaljmotivering
Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar – detaljmotivering
Bilagor

Resultatpåverkande poster

Detaljmotiveringsavsnitten är indelade så att först visas allmänna förvaltningens avdelningar, därefter myndigheter och fristående enheter.

I verksamhetsavsnittet ingår inkomster och utgifter för landskapets egen verksamhet som antingen bedrivs i egen regi eller genom upphandling av tjänster. Exempel på sådana utgifter är löner och lönebikostnader, köp av varor och tjänster samt anskaffning av maskiner och inventarier under 50.000 euro. För anskaffningar av bilar och övriga fordon se avsnittet om balansposter nedan. Posterna ingår i resultaträkningen.

I överföringsavsnittet ingår utgifter som inte ger någon direkt motprestation, men indirekt hjälper landskapet att fullfölja sina uppgifter. Hit räknas t.ex. bidrag och överföringar till kommuner, övrig offentlig sektor, näringslivet, hushållen, allmännyttiga sammanslutningar samt bidrag från EU-fonderna. Posterna ingår i resultaträkningen.

I avsnittet om skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter upptas t.ex. inkomster av avräkning och skattegottgörelse samt ränteintäkter och dividender. Även anslag för avskrivningar upptas i avsnittet, förutom till den del de hör till Ålands hälso- och sjukvård respektive Högskolan på Åland. Posterna ingår i resultaträkningen.

Summan av de anslag som upptas under ovanstående avsnitt ska vara lika med det budgeterade överskottet/underskottet för respektive år. Se även avsnittet om balansposter nedan.

Balansposter

I avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar ingår olika typer av budgetutgifter som ger landskapet tillgångar av olika slag. Förslitning underkastade tillgångar överstigande 50.000 euro upptas som en investering och aktiveras i balansräkningen och kostnadsförs genom planmässiga avskrivningar. Denna princip tillämpas också på anskaffningar av bilar och övriga fordon även om anskaffningspriset understiger 50.000 euro. Anslag upptas i allmänhet endast för det som ska förverkligas under året, dock så att man i budgeten i allmänhet uppger den kalkylerade totalkostnaden för ett projekt som inleds under budgetåret och som fordrar anslag under kommande år för att kunna förverkligas. Lån och övriga finansinvesteringar används för lån som beviljas av landskapets medel samt t.ex. för inköp av aktier och värdepapper. I avsnittet ingår även inköp av, eller intrångsersättning, för naturskyddsområden. Posterna ingår i balansräkningen.

Summan av de anslag som upptas under detta avsnitt ska inte vara direkt resultatpåverkande. Under år 2020 ingår dock vissa resultatpåverkande poster som har belastat anslag under detta avsnitt, sammanlagt 15.012.002,52 euro. Detta består av återföring av lån ur penningautomatmedel[1] om 15.012.000 euro. Resultatpåverkan ses som en förändring av reserveringar i resultaträkningen. Övriga resultatpåverkande poster är marginella.

Anslagens beteckningar och bindningsnivå

I såväl detaljmotiveringen som sifferstaten betecknas förslagsanslag med (F), vanliga reservationsanslag med (R) och EU-programanslag med (R-EU).

Förslagsanslag används främst för lagbundna utgifter vars omfattning är svår att bedöma. Även avskrivningar, periodisering av semesterlöner samt kreditförluster har budgeterats som förslagsanslag. De får överskridas om det är nödvändigt för att uppfylla det aktuella anslagets ändamål.

Reservationsanslag används för utgifter som sträcker sig över flera år, dock högst 4 år. Dessa får inte överskridas, men oanvänd del kan överföras till senare budgetår. Anslagstypen används främst för investeringar, lån och övriga finansinvesteringar, men även för vissa anslag för överföringsutgifter där det är av vikt att ett årsskifte inte ska vara ett hinder för verkställandet.

De bidrag som beviljats och registrerats enligt förbindelseprincipen, men som inte kommer att utbetalas, återbokas för budgetmoment som hör till EU-programmen för åren 2007 – 2013 respektive 2014 - 2020 mot det moment där bidrag beviljats. Denna återföring beskrivs inte separat under berörda moment. Ett reservationsanslag som är avsett att finansiera ett EU-program, betecknas (R-EU), kan användas till dess att programmet avslutats, samt får överskridas om det är nödvändigt för att uppfylla det aktuella anslagets ändamål.

Anslag utan beteckning är årliga och får inte överskridas eller överföras till ett senare budgetår.

[1] Moment 935010

Ett anslags bindningsnivå framkommer av detaljmotiveringen för respektive moment. Budgetmomentnumreringen är lika såväl för inkomster som för utgifter. Budgeten uppgörs så att den som huvudregel är bindande på bruttonivå, d.v.s. inkomster och utgifter skilt för sig. Om det finns särskild anledning kan nettobudgetering undantagsvis tillämpas. Undantaget framgår då i motiveringen med en hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §).

Anslagen under momenten visas endast som totalanslag och inte uppdelade enligt olika kostnadsslag.

Budgetuppföljningen år 2020

Budgetuppföljningen för år 2020 består av jämförelse mot budget för resultaträkningen respektive uppföljning av enskilda budgetmoment. Budgetbeloppen presenteras enligt kolumnerna

- Grundbudget
- Tilläggsbudgeterna består av tilläggsbudgeterna 1 – 5.
- Tidigare års anslag. Utöver ovanstående finns reserverade anslag som varit tillgängliga från tidigare budgetår (åren 2016 – 2019).
- Summan av total budget 2020 och tidigare års anslag utgör samtliga anslag som varit tillgängliga under år 2020.

Utfallet under år 2020 jämförs mot totalt tillgängliga anslag under året. För reservationsanslag visas beloppen som överförs som tillgängliga till år 2021. Samtliga resultatpåverkande poster bokas mot budgetanslag. Vid bokningen av överföring av kostnader för aktivering av vissa projekt används ett ”hjälpmoment” som inte ingår i budgeten. Detta görs för att utfallet på såväl respektive investeringsmoment som resultaträkningen ska visas korrekt.

Samtliga inkomster och utgifter som budgeterats i avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar bokas mot budgetanslag. Inbetalningar av kundfordringar, bortbetalning av leverantörsskulder, förskottsinnehållning m.m. liknande poster påverkar inte budgeten.

Budgeten uppgörs i mervärdesskattehänseende netto, d.v.s. så att mervärdesskatten inom gottgörelsesystemet inte belastar respektive budgetmoment. Endast icke avdragbar mervärdesskatt så som representation, eller kostnader för uthyrningsfastigheter ska belasta budgeten.

För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal.

Avsikten har varit att anslag ska vara budgeterade på jämna tusen euro. På grund av systemtekniska orsaker förekommer det vissa avrundningsdifferenser på centnivå i budgetsiffrorna.

Resultaträkning budgetutfall

	Utfall 2020	Budget 2020	Tidigare års anslag
Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	15 187 042,96	14 844 645,00	0,00
Avgiftsintäkter	8 735 006,74	8 870 225,00	0,00
Understöd och bidrag	1 763 042,56	1 033 400,00	0,00
Övriga verksamhetsintäkter	948 008,28	802 730,00	0,00
Summa verksamhetens intäkter	**26 633 100,54**	**25 551 000,00**	**0,00**
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-107 922 390,90	-110 593 643,83	0,00
Köp av tjänster	-50 643 076,11	-61 027 082,32	-2 325 226,71
Material, förnödenheter och varor	-19 366 572,41	-19 237 278,99	-8 560,33
Övriga verksamhetskostnader	-25 459 348,53	-25 856 995,08	-165 193,02
Summa verksamhetens kostnader	**-203 391 387,96**	**-216 715 000,22**	**-2 498 980,06**
Pensionsintäkter och -kostnader			
Pensionsintäkter	19 100 000,00	19 100 000,00	0,00
Pensionskostnader	-36 506 679,35	-37 260 000,00	0,00
Summa pensionsintäkter och- kostnader	**-17 406 679,35**	**-18 160 000,00**	**0,00**
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar			
Europeiska Unionen	3 367 229,91	4 176 000,00	4 237 429,94
Återbetalningar av överföringar	56 505,07	55 000,00	0,00
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	261 281,78	393 000,00	21 703,01
Summa intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	**3 685 016,76**	**4 624 000,00**	**4 259 132,95**
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar			
Undervisning, kultur och idrott	-12 564 071,59	-12 406 000,00	-945 206,89
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-47 212 070,03	-51 950 000,00	-712 656,99
Arbetsmarknad	-152 620,39	-330 000,00	0,00
Bostadsproduktion	-273 518,20	-250 000,00	-268 543,54
Primärnäringar	-9 957 397,62	-11 680 000,00	-7 599 079,32
Övrigt näringsliv	-9 513 024,48	-16 127 000,00	-2 932 697,29
Allmänna stöd	-21 755 987,35	-22 061 000,00	-761 410,84
Övriga överföringskostnader	-8 320 883,05	-9 334 000,00	-10 358 947,13
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar	**-109 749 572,71**	**-124 138 000,00**	**-23 578 542,00**
Verksamhetsbidrag	**-300 229 522,72**	**-328 838 000,22**	**-21 818 389,11**

Skatteinkomster			
Avräkningsbelopp	219 540 716,52	219 540 000,00	0,00
Skattegottgörelse	7 293 092,00	7 293 000,00	0,00
Återbäring av lotteriskatt	12 014 760,85	12 015 000,00	0,00
Apoteksavgifter	829 491,00	740 000,00	0,00
Summa skatteinkomster	**239 678 060,37**	**239 588 000,00**	**0,00**
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	784 261,67	666 000,00	0,00
Övriga finansiella inäkter	45 927 067,32	45 844 000,00	0,00
Räntekostnader	-23 161,30	-11 000,00	0,00
Övriga finansiella kostnader	-1 453 786,55	-1 066 000,00	0,00
Summa finansiella intäkter och kostnader	**45 234 381,14**	**45 433 000,00**	**0,00**
Årsbidrag	**-15 317 081,21**	**-43 817 000,22**	**-21 818 389,11**
Av- och nedskrivningar			
Avskrivningar	-9 531 371,19	-11 031 000,00	0,00
Nedskrivningar	-1 031 398,06	0,00	0,00
Summa av- och nedskrivningar	**-10 562 769,25**	**-11 031 000,00**	**0,00**
Extraordinära poster			
Extraordinära intäkter	0,00	0,00	0,00
Extraordinära kostnader	0,00	0,00	0,00
Summa extraordninära poster	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Räkenskapsperiodens resultat	**-25 879 850,46**	**-54 848 000,22**	**-21 818 389,11**
Ökning eller minskning av reserver	-24 079 099,32	7 923 000,00	0,00
Räkenskapsperiodens under- eller överkott	**-49 958 949,78**	**-46 925 000,22**	**-21 818 389,11**

Budgetanslag för verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2020		Grundbudget 2020	Tilläggsbudget 1-5 2020	Tidigare års anslag totalt	Total budget
Lagtinget					
10100	Lagtinget, verksamhet	-2 719 999,54	35 000,00		-2 684 999,54
11100	Lagtinget kansli, verksamhet	-1 510 000,01	31 000,01		-1 479 000,00
11130	Lagtinget bibliotek, verksamhet	-25 000,00			-25 000,00
11210	BSPC, Östersjösamarbetet	-25 000,00	18 000,00		-7 000,00
11220	Dispositionsmedel	-70 000,00			-70 000,00
11290	Till lagt.grupp disp för kansliändamål	-255 000,00			-255 000,00
12010	Landskapsrevisionen, verksamhet	-220 000,00	6 000,01		-213 999,99
13010	Ålands delegation i Nordiska Rådet	-34 000,00	28 000,00		-6 000,00
Summa lagtinget		**-4 858 999,55**	**118 000,02**	**0,00**	**-4 740 999,53**
Regeringskansliet					
20010	ÅLR, verksamhet	-892 000,01	35 000,00		-857 000,01
20020	ÅLR, dispositionsmedel	-70 000,00			-70 000,00
21010	Regeringskansliet, verksamhet	-3 587 000,02	59 999,97		-3 527 000,05
21500	Kommunikationsverksamhet	-24 000,00			-24 000,00
21510	Ålandskontoret, Helsingfors	-66 000,00			-66 000,00
22000	Främjande av jämställdhet	-75 000,00			-75 000,00
22500	Främjande av integration	-65 000,00			-65 000,00
23000	Valkostnader				0,00
23200	Understödjande av politisk verksamhet o info	-17 000,00			-17 000,00
24000	Brand- och räddningsväsendet	-30 000,00	-5 000,00		-35 000,00
24010	Landskapsstöd för materialanskaffning (R)	-220 000,00		-674 484,63	-894 484,63
25000	Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder	-403 000,00	35 000,00		-368 000,00
25210	Serviceverksamhet	-315 000,00			-315 000,00
26000	Regeringens övriga kostnader	-375 000,00			-375 000,00
26002	Interreg Central Baltic 2014-2020	0,01			0,01
26003	Utveckl. o tillväxtplan för ett hållbart Åland	-180 000,47			-180 000,47
26004	Ålandsdelegationen	-12 000,00			-12 000,00
26099	Ofördelat resursanslag		-4 000 000,00		-4 000 000,00
26500	Konsumentskydd	-27 000,00			-27 000,00
27000	Radio- o TV-verksamhet (F)	0	-510 000,00		-510 000,00
Summa regeringskansliet		**-6 358 000,49**	**-4 385 000,03**	**-674 484,63**	**-11 417 485,15**
28010	Lagberedning	-933 999,63	-19 000,01		-952 999,64
Finansavdelningen					
30010	Finans, verksamhet	-2 541 000,01	131 000,02		-2 409 999,99
33000	Landskapsandelar o stöd till kommunerna (F)	-18 321 000,00	-3 750 000,00	-711 410,84	-22 782 410,84
34000	Särskilda stöd, lån (F)	0,00			0,00
35000	Penningautomatmedel (R)	-6 132 000,00		-8 911 583,71	-15 043 583,71
38000	Pensioner o pensionsrelaterade utgifter (F)	-18 630 000,00			-18 630 000,00
39000	IT-drifts o utvecklingskostnader (R)	-2 948 000,23	89 000,00	-2 195 082,00	-5 054 082,23
39050	Förändring semesterlöneskuld och andra bokföringsmässiga korrigeringar (F)	-624 000,01			-624 000,01
39099	Internhyra	-2 784 000,00			-2 784 000,00
Summa finansavdelningen		**-51 980 000,25**	**-3 529 999,98**	**-11 818 076,55**	**-67 328 076,78**

Budgetanslag för verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2020		Grundbudget 2020	Tilläggsbudget 1-5 2020	Tidigare års anslag totalt	Total budget
Social- och miljöavdelningen					
40010	Soc- och miljö, verksamhet	-1 767 000,33	77 000,01		-1 690 000,32
41000	Övriga sociala uppgifter	-150 000,00			-150 000,00
41010	Övr. sociala uppg., överföring (F)	-12 566 000,00	-555 000,00		-13 121 000,00
41500	Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (F)	-10 960 000,00	-1 507 000,00		-12 467 000,00
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-3 500 000,00		-510 494,19	-4 010 494,19
43000	Allmän miljövård	-100 000,00			-100 000,00
44000	Naturvård	-116 000,00			-116 000,00
44510	Paf-medel för social verksamhet (R)	-393 000,00			-393 000,00
44520	Paf-medel för miljöverksamhet (R)	-600 000,00		-202 162,80	-802 162,80
45000	Vattenförsörjning- och vattenvård	-355 000,40			-355 000,40
46000	Cirkulär ekonomi (R)	-49 000,00		-288 556,76	-337 556,76
47000	Miljöhälsovård	-70 000,00			-70 000,00
Summa social- och miljöavdelningen		**-30 626 000,73**	**-1 984 999,99**	**-1 001 213,75**	**-33 612 214,47**
Utbildnings- och kulturavdelningen					
50010	Utb. och kultur, verksamhet	-3 219 000,11	120 999,98		-3 098 000,13
50200	Studiestöd	-7 892 000,00	-85 000,00		-7 977 000,00
50500	Bibliotek	-147 000,00			-147 000,00
50510	Understöd för författare och översättare				0,00
51000	Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet	-695 000,00			-695 000,00
51010	Ål Kulturdeleg o nord.kultursamarbete	-136 999,83			-136 999,83
51500	Paf-medel ungdomsarbete och idrott (R)	-2 392 000,40	-150 000,00	-290 145,05	-2 832 145,45
51600	Paf-medel kulturell verksamhet (R)	-2 349 000,00	-258 000,01	-419 360,64	-3 026 360,65
52000	Landskapsandelar för grundskolan och stöd för undervisning (F)	-7 172 000,00			-7 172 000,00
53500	Vuxenutbildning	-900 000,00			-900 000,00
53510	Utvecklingsarbete inom utbildning	-517 000,01	-85 000,00		-602 000,01
53520	Högskoleutbildning		-6 968 000,00		-6 968 000,00
54001	Kulturarvs- o museiverksamhet	-1 804 000,00	-48 000,00		-1 852 000,00
Summa utbildnings- och kulturavdelningen		**-27 224 000,35**	**-7 473 000,03**	**-709 505,69**	**-35 406 506,07**
Näringsavdelningen					
60010	Näringsavdelningen, verksamhet	-2 040 000,40	78 000,00		-1 962 000,40
61000	Näringslivets främjande (R)	-1 632 000,00	-10 600 000,00	-1 657 121,76	-13 889 121,76
61100	Ålands landsbygdscentrum	-150 999,77	2 000,00		-148 999,77
61500	Främjande av livsmedelsproduktion (R)	-673 000,00		-417 585,96	-1 090 585,96
61550	Avbytarservice	-250 000,00			-250 000,00
62100	EU, ERUF och ESF 2014-2020 (R-EU)	240 000,00		1 008 581,07	1 248 581,07
62110	Förvaltningskostnader ERUF-ESF 2014-2020	-60 000,00			-60 000,00
62300	EU, EJFLU 2014-2020 (R-EU)	-5 388 000,00		-2 868 916,76	-8 256 916,76
62390	Leaderfinansiering med paf-medel (R-EU)	-27 000,00		-309 808,46	-336 808,46
62500	EU, EHFF 2014-2020 (R-EU)	-912 000,00		-882 034,03	-1 794 034,03
64000	Främjande av skogsbruket (R)	-565 000,00		-646 724,65	-1 211 724,65
65000	Jakt- och viltvård (R)	20 000,00		-77 618,09	-57 618,09
67000	Främjande av fiskerinäringen	-78 000,00	-50 000,00		-128 000,00
Summa näringsavdelningen		**-11 516 000,17**	**-10 570 000,00**	**-5 851 228,64**	**-27 937 228,81**

Budgetanslag för verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2020		Grundbudget 2020	Tilläggsbudget 1-5 2020	Tidigare års anslag totalt	Total budget
Infrastrukturavdelningen					
70010	Infrastruktur, verksamhet	-2 213 000,00	52 999,99		-2 160 000,01
71000	Planläggning- och byggnadsväsendet	-50 000,00			-50 000,00
71500	Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (R)	-250 000,00		-334 161,04	-584 161,04
71510	Räntestöd o landsb.borgen, bostadsprod (F)	-40 000,00			-40 000,00
72000	Elsäkerhet och energi	-50 000,00			-50 000,00
72010	Främjande av hållbar energiomställning (RF)	-340 000,00		-1 909 567,91	-2 249 567,91
72030	Samhällsteknikutveckling	-38 000,00			-38 000,00
74000	Ålandstrafiken, verksamhet	-448 000,00	8 999,99		-439 000,01
74500	Oljeskydd	-143 000,01	30 000,01		-113 000,00
74700	Understöd för övrig trafik	-4 088 000,00	750 000,00		-3 338 000,00
75010	Upphandling av sjötrafik	-15 476 000,00	1 000 000,00		-14 476 000,00
75030	Upphandling av linfärjetrafik	-2 362 000,00			-2 362 000,00
75100	Understöd för varutransporter i skärgården	-207 000,00			-207 000,00
76010	Utgifter för drift o underhåll av vägar	-2 543 000,00			-2 543 000,00
76030	Utgifter för underhåll av farleder o fiskefyrar	-280 000,00			-280 000,00
76050	Utgifter för drift o underhåll färjfästen mm	-797 000,00			-797 000,00
Summa infrastrukturavdelningen		**-29 325 000,01**	**1 841 999,99**	**-2 243 728,95**	**-29 726 728,97**
Myndigheter och fristående enheter					
82000	ÅSUB	-668 000,00	22 000,01		-645 999,99
82200	Datainspektionen	-144 999,74	2 000,00		-142 999,74
82300	Ålands energimyndighet	-14 999,92			-14 999,92
82500	Ålands polismyndighet	-7 983 999,60	445 000,00		-7 538 999,60
82600	Ålands ombudsmannamyndighet	-231 999,88	10 000,00		-221 999,88
82700	Lotteriinspektionen	-0,30	0,00		-0,30
83100	Upphandlingsinspektionen	-104 999,50	3 000,00		-101 999,50
84000	Ålands hälso- och sjukvård	-87 109 000,00	-2 343 000,00		-89 452 000,00
84810	ÅMHM, verksamhet	-1 677 999,72	4 000,00		-1 673 999,72
84820	ÅMHM, laboratoriet	-473 000,39	3 000,00		-470 000,39
85000	Högskolan på Åland	-6 887 999,63	6 888 000,00		0,37
85100	Ålands folkhögskola	-1 288 999,89	23 999,99		-1 264 999,90
85200	Ålands musikinstitut	-1 247 999,76	4 000,00		-1 243 999,76
85500	Ålands gymnasium	-20 829 999,89	340 000,01		-20 489 999,88
85600	Ålands sjösäkerhetscentrum	-652 000,01	20 000,00		-632 000,01
86000	Arb.markn & studieservicemyndigheten	-1 639 000,24	-60 000,00		-1 699 000,24
86050	Sysselsättning o arbetslöshetsunderstöd (F)	-5 682 000,00	-10 240 000,00		-15 922 000,00
86500	Ålands fiskevårdscentrum	-645 000,23	8 000,00		-637 000,23
87000	Fordonsmyndigheten	79 999,68	30 999,99		110 999,67
87100	Rederienheten, verksamhet (R)			-104 268,44	-104 268,44
87200	Vägunderhållsenheten, verksamhet	19 999,99	35 000,01		55 000,00
87300	Verkstad och lager, verksamhet	50 000,01	40 000,00		90 000,01
Summa myndigheter och fristående enheter		**-137 131 999,02**	**-4 763 999,99**	**-104 268,44**	**-142 000 267,45**
Skattefinansiering och finansiella poster					
88900	Återförda anslag	100 000,00			100 000,00
89000	Skatter och inkomster av skattenatur	271 487 000,00	-31 899 000,00		239 588 000,00
89200	Finansiella poster (F)	1 475 000,00	-1 305 000,00		170 000,00
89230	Landskapets fastighetsverk	5 100 000,00	100 000,00		5 200 000,00
89250	Avkastning av Ålands Penningautomatförening	20 000 000,00	27 763 000,00		47 763 000,00
89300	Av- och nedskrivningar (F)	-8 040 000,00	-986 000,00		-9 026 000,00
Summa skattefinansiering och finansiella poster		**290 122 000,00**	**-6 327 000,00**	**0,00**	**283 795 000,00**
SUMMA budgetanslag verksamhet, överföringar och skattefinansiering 2020		**-9 832 000,20**	**-37 093 000,02**	**-22 402 506,65**	**-69 327 506,87**

Budgetuppföljning av verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2020		Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överföres till budget år 2021
Lagtinget					
10100	Lagtinget, verksamhet	-2 684 999,54	-2 370 388,90	88,28 %	
11100	Lagtingets kansli, verksamhet	-1 479 000,00	-1 171 307,96	79,20 %	
11130	Lagtingets bibliotek, verksamhet	-25 000,00	-18 035,47	72,14 %	
11210	BSPC, Östersjösamarbete	-7 000,00	-3 580,38	51,15 %	
11220	Dispositionsmedel	-70 000,00	-12 095,11	17,28 %	
11290	Till lagt.grupp disp för kansliändamål	-255 000,00	-255 000,10	100,00 %	
12010	Landskapsrevision, verksamhet	-213 999,99	-169 191,48	79,06 %	
13010	Ålands delegation i Nordiska Rådet	-6 000,00	-4 311,51	71,86 %	
Summa lagtinget		**-4 740 999,53**	**-4 003 910,91**	**84,45 %**	**0,00**
Regeringskansliet					
20010	ÅLR, verksamhet	-857 000,01	-887 687,56	103,58 %	
20020	ÅLR, dispositionsmedel	-70 000,00	-59 085,81	84,41 %	
21010	Regeringskansliet, verksamhet	-3 527 000,05	-3 149 294,94	89,29 %	
21500	Kommunikationsverksamhet	-24 000,00	9 210,90	-38,38 %	
21510	Ålandskontoret, Helsingfors	-66 000,00	-45 861,25	69,49 %	
22000	Främjande av jämställdhet	-75 000,00	-61 044,30	81,39 %	
22500	Främjande av integration	-65 000,00	15 715,12		
23000	Lagtingsval	0,00	0,00		
23200	Understödjande av politisk verksamhet o info	-17 000,00	-10 667,83	62,75 %	
24000	Brand- och räddning	-35 000,00	-37 829,28	108,08 %	
24010	Landskapsstöd för materialanskaffning (R)	-894 484,63	-414 766,62	46,37 %	-479 718,01
25000	Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder	-368 000,00	-262 813,27	71,42 %	
25210	Serviceverksamhet	-315 000,00	-281 033,60	89,22 %	
26000	Regeringens övriga kostnader	-375 000,00	-231 333,66	61,69 %	
26002	Interreg Central Baltic 2014-2020	0,01	3 065,58		
26003	Utveckl. o tillväxtplan för ett hållbart Åland	-180 000,47	-127 047,12	70,58 %	
26004	Ålandsdelegationen	-12 000,00	-3 707,31	30,89 %	
26099	Ofördelat resursanslag	-4 000 000,00	-922 070,83	23,05 %	
26500	Konsumentskydd	-27 000,00		0,00 %	
27000	Radio- o TV-verksamhet (F)	-510 000,00	-398 326,59	78,10 %	
Summa regeringskansliet		**-11 417 485,15**	**-6 864 578,37**	**60,12 %**	**-479 718,01**
28010	Lagberedning	-952 999,64	-803 502,30	84,31 %	
Finansavdelningen					
30010	Finans, verksamhet	-2 409 999,99	-2 173 321,02	90,18 %	
33000	Landskapsandelar o stöd till kommunerna (RF)	-22 782 410,84	-21 755 987,35	95,49 %	-1 026 423,49
34000	Särskilda stöd, lån (F)	0,00	-62 387,37		
35000	Penningautomatmedel (R)	-15 043 583,71	-5 585 174,92	37,13 %	-9 458 408,79
38000	Pensioner o pensionsrelaterade utgifter (F)	-18 630 000,00	-17 865 414,60	95,90 %	
39000	IT-drifts o utvecklingskostnader (R)	-5 054 082,23	-2 972 710,41	58,82 %	-2 052 466,17
39050	Förändring semesterlöneskuld och andra bokföringsmässiga korrigeringar (F)	-624 000,01	-324 206,08	51,96 %	
39099	Internhyra	-2 784 000,00	-2 775 942,24	99,71 %	
Summa finansavdelningen		**-67 328 076,78**	**-53 515 143,99**	**79,48 %**	**-12 537 298,45**

Budgetuppföljning av verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2020		Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överföres till budget år 2021
Social- och miljöavdelningen					
40010	Soc- och miljö, verksamhet	-1 690 000,32	-1 299 669,44	76,90 %	
41000	Övriga sociala uppgifter	-150 000,00	-65 717,83	43,81 %	
41010	Övr. sociala uppg., överföring (F)	-13 121 000,00	-13 001 189,70	99,09 %	
41500	Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (F)	-12 467 000,00	-12 474 975,54	100,06 %	
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-100 000,00	-48 140,86	48,14 %	
43000	Allmän miljövård	-116 000,00	-52 227,20	45,02 %	
44000	Naturvård	-393 000,00	-370 658,52	94,32 %	
44510	Paf-medel för social verksamhet (R)	-4 010 494,19	-3 444 390,00	85,88 %	-566 104,19
44520	Paf-medel för miljöverksamhet (R)	-802 162,80	-633 644,67	78,99 %	-168 518,13
45000	Vattenförsörjning- och vattenvård	-355 000,40	-315 282,17	88,81 %	
46000	Cirkulär ekonomi (R)	-337 556,76	-289 983,64	85,91 %	-47 573,12
47000	Miljöhälsovård	-70 000,00	-44 661,43	63,80 %	
Summa social- och miljöavdelningen		**-33 612 214,47**	**-32 040 541,00**	**95,32 %**	**-782 195,44**
Utbildnings- och kulturavdelningen					
50010	Utb. och kultur, verksamhet	-3 098 000,13	-2 761 429,89	89,14 %	
50200	Studiestöd	-7 977 000,00	-7 959 097,94	99,78 %	
50500	Bibliotek, arkiv	-147 000,00	-146 126,34	99,41 %	
50510	Understöd för författare och översättare	0,00			
51000	Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet	-695 000,00	-682 757,19	98,24 %	
51010	Ål Kulturdeleg o nord.kultursamarbete	-136 999,83	-106 745,93	77,92 %	
51500	Paf-medel ungdomsarbete och idrott (R)	-2 832 145,45	-2 529 522,13	89,31 %	-302 623,32
51600	Paf-medel kulturell verksamhet (R)	-3 026 360,65	-2 386 428,33	78,85 %	-639 932,32
52000	Landskapsandelar för grundskolan och stöd för undervisning (F)	-7 172 000,00	-7 184 740,51	100,18 %	
53500	Vuxenutbildning	-900 000,00	-784 718,50	87,19 %	
53510	Utvecklingsarbete inom utbildning	-602 000,01	-594 887,94	98,82 %	
53520	Högskoleutbildning	-6968000	-6 968 000,00	100,00 %	
54000	Kulturarvs- o museiverksamhet	-1 852 000,00	-1 731 242,14	93,48 %	
Summa utbildnings- och kulturavdelningen		**-35 406 506,07**	**-33 835 696,84**	**95,56 %**	**-942 555,64**
Näringsavdelningen					
60010	Näringsavdelningen, verksamhet	-1 962 000,40	-1 775 381,84	90,49 %	
61000	Näringslivets främjande (R)	-13 889 121,76	-6 049 992,98	43,56 %	-7 839 128,78
61100	Ålands landsbygdscentrum	-148 999,77	-133 172,36	89,38 %	
61500	Främjande av livsmedelsproduktion (R)	-1 090 585,96	-673 414,79	61,75 %	-417 171,17
61550	Avbytarservice	-250 000,00	-309 215,93	123,69 %	
62100	EU, ERUF och ESF 2014-2020 (R-EU)	1 248 581,07	-139 275,32	-11,15 %	1 387 775,52
62110	Förvaltningskostnader ERUF-ESF 2014-2020	-60 000,00	-45 816,61	76,36 %	
62300	EU, EJFLU 2014-2020 (R-EU)	-8 256 916,76	-5 032 087,05	60,94 %	-3 224 829,71
62390	Leaderfinansiering med paf-medel (R-EU)	-336 808,46	-103 686,25	30,78 %	-233 122,21
62500	EU, EHFF 2014-2020 (R-EU)	-1 794 034,03	-163 817,86	9,13 %	-1 630 216,17
63100	EU, ERUF 2007-2013		-21,20		
63310	EU, EJFLU 2007-2013		226,49		
64000	Främjande av skogsbruket (R)	-1 211 724,65	-419 139,15	34,59 %	-780 854,19
65000	Jakt- och viltvård (R)	-57 618,09	24 663,69		-82 281,78
67000	Främjande av fiskerinäringen	-128 000,00	-115 359,08	90,12 %	
Totalt näringsavdelningen		**-27 937 228,81**	**-14 935 490,24**	**53,46 %**	**-12 819 828,49**

Budgetuppföljning av verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2020		Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överföres till budget år 2021
Infrastrukturavdelningen					
70010	Infrastruktur, verksamhet	-2 160 000,01	-1 914 292,71	88,62 %	
71000	Planläggning- och byggnadsväsendet	-50 000,00	-20 712,30	41,42 %	
71500	Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (R)	-584 161,04	-268 047,65	45,89 %	-316 113,39
71510	Räntestöd o landsb.borgen, bostadsprod (F)	-40 000,00	-5 470,55	13,68 %	
72000	Elsäkerhet och energi	-50 000,00	-41 304,79	82,61 %	
72010	Främjande av hållbar energiomställning (RF)	-2 249 567,91	-207 666,21	9,23 %	-2 041 901,70
72030	Samhällsteknikutveckling	-38 000,00	-10 773,02	28,35 %	
74000	Ålandstrafiken, verksamhet	-439 000,01	-391 924,28	89,28 %	
74500	Oljeskydd	-113 000,00	-114 864,10	101,65 %	
74700	Understöd för övrig trafik	-3 338 000,00	-3 253 874,26	97,48 %	
75010	Upphandling av sjötrafik	-14 476 000,00	-12 449 225,22	86,00 %	
75030	Upphandling av linfärjetrafik	-2 362 000,00	-2 243 914,59	95,00 %	
75100	Understöd för varutransporter i skärgården	-207 000,00	-214 611,71	103,68 %	
76010	Utgifter för drift o underhåll av vägar	-2 543 000,00	-2 124 876,95	83,56 %	
76030	Utgifter för underhåll av farleder o fiskefyrar	-280 000,00	-252 126,31	90,05 %	
76050	Utgifter för drift o underhåll färjfästen mm	-797 000,00	-806 271,65	101,16 %	
Totalt infrastrukturavdelningen		**-29 726 728,97**	**-24 319 956,30**	**81,81 %**	**-2 358 015,09**
Myndigheter och fristående enheter					
82000	ÅSUB	-645 999,99	-567 659,80	87,87 %	
82200	Datainspektionen	-142 999,74	-124 126,29	86,80 %	
82300	Ålands energimyndighet	-14 999,92	97 717,08		
82500	Ålands polismyndighet	-7 538 999,60	-7 333 195,20	97,27 %	
82600	Ålands ombudsmannamyndighet	-221 999,88	-209 442,84	94,34 %	
82700	Lotteriinspektionen	-0,30	36 516,63		
83100	Upphandlingsinspektionen	-101 999,50	-71 083,61	69,69 %	
84000	Ålands hälso- och sjukvård	-89 452 000,00	-86 403 793,99	96,59 %	
84810	ÅMHM, verksamhet	-1 673 999,72	-1 722 107,49	102,87 %	
84820	ÅMHM, laboratoriet	-470 000,39	-445 641,10	94,82 %	
85000	Högskolan på Åland	0,37	525 061,58		
85100	Ålands folkhögskola	-1 264 999,90	-1 211 487,30	95,77 %	
85200	Ålands musikinstitut	-1 243 999,76	-1 287 154,81	103,47 %	
85500	Ålands gymnasium	-20 489 999,88	-20 373 413,51	99,43 %	
85600	Ålands sjösäkerhetscentrum	-632 000,01	-758 434,42	120,01 %	
86000	Arb.markn & studieservicemyndigheten	-1 699 000,24	-1 653 178,93	97,30 %	
86050	Sysselsättning o arbetslöshetsunderstöd (F)	-15 922 000,00	-10 613 177,22	66,66 %	
86500	Ålands fiskodling, Guttorp	-637 000,23	-624 787,81	98,08 %	
87000	Fordonsmyndigheten	110 999,67	283 362,76	255,28 %	
87100	Rederienheten, verksamhet (R)	-104 268,44	-23 968,00	22,99 %	
87200	Vägunderhållsenheten, verksamhet	55 000,00	44 435,77	80,79 %	
87300	Verkstad och lager, verksamhet	90 000,01	19 769,50	21,97 %	
Summa myndigheter och fristående enheter		**-142 000 267,45**	**-132 415 789,00**	**93,25 %**	**0,00**
Skattefinansiering och finansiella poster					
88900	Återförda anslag	100 000,00	328 152,52	328,15 %	
89000	Skatter och inkomster av skattenatur	239 588 000,00	239 678 060,37	100,04 %	
89200	Finansiella poster (F)	170 000,00	-2 904,51		
89230	Landskapets fastighetsverk	5 200 000,00	5 200 000,00	100,00 %	
89250	Avkastning av Ålands Penningautomatförening	47 763 000,00	31 501 003,76	65,95 %	
89300	Av- och nedskrivningar	-9 026 000,00	-8 916 650,45	98,79 %	
Summa skattefinansiering och finansiella poster		**283 795 000,00**	**267 787 661,69**	**94,36 %**	**0,00**
SUMMA budgetanslag verksamhet, överföringar och skattefinansiering 2020		**-69 327 506,87**	**-34 946 947,26**	**50,41 %**	**-29 919 611,12**

Budgetanslag för investeringar, lån och övriga finansinvesteringar

Budget, investeringar år 2020		Grundbudget 2020	Tilläggsbudget 1-5 2020	Tidigare års anslag totalt	Total budget
911150	E-demokrati utvecklingsprojekt (R)			-747 417,02	-747 417,02
925210	Serviceverksamhetsinvesteringar (R)	-35 000,00			-35 000,00
934000	Övriga finansinvesteringar (R)	-799 000,00	-265 000,00		-1 064 000,00
939000	It-systemanskaffningar (R)	-130 000,00	-70 000,00	-909 946,57	-1 109 946,57
944000	Anskaffn av omr för naturskyddsändamål (R)	-230 000,00		-97 664,01	-327 664,01
954000	Konstinvesteringar (R)	-20 000,00	-15 000,00	-8 558,88	-43 558,88
954010	Kulturarvs- o museiverksamhetsinvest. (R)	-404 000,22		-296 498,84	-700 499,06
964000	Övriga investeringar för skogsbruket (R)	-10 000,00		-10 000,00	-20 000,00
967000	Anskaffning båt, fiskeri (R)	-40 000,00			-40 000,00
974500	Oljeskyddsinvesteringar (R)			-116 273,58	-116 273,58
975000	Fartygs- o färjeinvesteringar (R)	-3 925 000,00		-3 197 000,00	-7 122 000,00
976000	Infrastrukturinvesteringar (R)	-20 599 999,53		-9 876 193,93	-30 476 193,46
982500	Ål polismyndighets investeringar (R)	-650 000,00	-490 000,00	-167 448,94	-1 307 448,94
984000	Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	- 1 695 000,00	-304 000,00	-7 361 330,64	-9 360 330,64
984810	ÅMHM-investeringar (R)			-38 000,00	-38 000,00
984820	ÅMHM laboratorium investeringar (R)	-92 999,67			-92 999,67
985000	HPÅ investeringar (R)	-215 000,00		-2 398 586,58	-2 613 586,58
985500	Ål Gymnasium investeringar (R)	-210 000,00		-298 243,00	-508 243,00
985600	Ål sjösäkerhetscenters investe (R)	-60 000,00		-261 462,29	-321 462,29
986000	AMS investeringar (R)	-300 000,00		-21 797,94	-321 797,94
987000	Fordonsmyndighetens investeringar (R)			-6 618,51	-6 618,51
	Summa	**-29 415 999,42**	**-1 144 000,00**	**-25 813 040,73**	**-56 373 040,15**
Budget, lån år 2020					
934080	Övriga lån (F)	2 647 000,00	59 550 000,00	0,00	62 197 000,00
935010	Lån ur PAF-medel (R)	0,00	0,00	-24 052 000,00	-24 052 000,00
	Summa	**2 647 000,00**	**59 550 000,00**	**-24 052 000,00**	**38 145 000,00**
	TOTAL summa	**-26 768 999,42**	**58 406 000,00**	**-49 865 040,73**	**-18 228 040,15**

Budgetuppföljning investeringar, lån och övriga finansinvesteringar

Budget, investeringar år 2020		Total budget	Utfall i euro	Utfall i %	Överföres till budget 2021
911150	E-demokrati utvecklingsprojekt (R)	-747 417,02	-184 848,43	24,73 %	0,00
925210	Serviceverksamhetsinvesteringar (R)	-35 000,00	-32 845,00	93,84 %	0,00
934000	Övriga finansinvesteringar (R)	-1 064 000,00	-798 800,00	75,08 %	-265 400,00
939000	It-systemanskaffningar (R)	-1 109 946,57	-521 099,35	46,95 %	-588 847,22
944000	Anskaffn av omr för naturskyddsändamål (R)	-327 664,01	-204 050,15	62,27 %	-123 613,86
954000	Inköp av konst (R)	-43 558,88	-17 294,62	39,70 %	-26 264,26
954010	Kulturarvs- o museiverksamhetsinvest. (R)	-700 499,06	-210 047,45	29,99 %	-490 451,61
964000	Övriga investeringar för skogsbruket (R)	-20 000,00		0,00 %	-10 000,00
967000	Anskaffning båt, fiskeri (R)	-40 000,00	-39 979,07	99,95 %	0,00
974500	Oljeskyddsinvesteringar (R)	-116 273,58		0,00 %	0,00
975000	Fartygs- o färjeinvesteringar (R)	-7 122 000,00	-171 433,54	2,41 %	-4 402 018,82
976000	Infrastrukturinvesteringar (R)	-30 476 193,46	-10 315 552,37	33,85 %	-20 160 641,09
982500	Ål polismyndighets investeringar (R)	-1 307 448,94	-1 279 385,53	97,85 %	-28 063,41
984000	Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	-9 360 330,64	-2 609 918,50	27,88 %	-6 750 412,14
984810	ÅMHM-investeringar (R)	-38 000,00	-33 139,44	87,21 %	0,00
984820	ÅMHM laboratorium investeringar (R)	-92 999,67	-71 655,30	77,05 %	-21 344,37
985000	HPÅ investeringar (R)	-2 613 586,58	-1 109 917,83	42,47 %	-1 503 668,75
985500	Ål Gymnasium investeringar (R)	-508 243,00	-159 593,94	31,40 %	-348 649,06
985600	Ål sjösäkerhetscenters investe (R)	-321 462,29	-33 742,08	10,50 %	-287 720,21
98600	AMS investeringar (R)	-321 797,94	-94 616,69	29,40 %	-227 181,25
987000	Fordonsmyndighetens investeringar (R)	-6 618,51	0	0,00 %	0,00
Summa investeringar		**-56 373 040,15**	**-17 887 919,29**	**31,73 %**	**-35 234 276,05**

Budget, lån år 2020					
934080	Övriga lån (F)	62 197 000,00	2 130 112,82	3,42 %	0,00
935010	Lån ur PAF-medel (R)	-24 052 000,00	-15 012 000,00	62,41 %	-9 040 000,00
Summa lån		**38 145 000,00**	**-12 881 887,18**		**-9 040 000,00**

TOTAL summa investeringar, lån och övriga finansinvesteringar	**-18 228 040,15**	**-30 769 806,47**	**-44 274 276,05**

Bilagor

Bilaga 1: Åtgärdsuppmaningar

Ärende	Behandling i lagtinget	Åtgärder av landskapsregeringen
Medborgarinitiativ-Ny djurskyddslag	Lagtingets beslut 22.6.2020	Lagtinget beslöt ge landskapsregeringen i uppdrag att utarbeta ny lagstiftning om djurvälfärd.

Bilaga 2: Ålands naturreservat

ÅLANDS NATURRESERVAT + Natura 2000 med fredningsbeslut och eller avtal

	Reservat	Kommun	Inr. år	Samhällsägt land ha	Samhällsägt vatten ha	Privatägt land ha	Privatägt vatten ha	ÅFS
1	Ramsholmen	Jomala	1925	-	-	13	-	36/25
								31/74
2	Mangelbo (Almskogen)	Finström	1931	-	-	-	-	
			1987o	1	-	-	-	32/87
3	Svartnö-Kaja	Hammarland	1939	46	98	-	-	29/87
4	Espholm	Mariehamn	1943	7	-	-	-	30/87
5	Nåtö-Jungfruskär	Lemland	1964	-	-			-
			1985o	-	-	-	-	
			1992o	-	-	-	-	-
			2005o	124	427	-	-	13/05
6	Björkör	Föglö	1966			-	-	24/66
						-	-	28/74
			2003	220	6536			3/03
7	Sandskär	Kökar	1971	-	-	-	-	9/71
			1996o	13	-	-	-	27/96
8	Lövdal	Jomala	1974	-	-	1	-	57/74
9	Granö	Föglö	1975	-	-	-	-	-
			1985oo	-	-	-	-	44/85
			1996oo			80	-	67/96
10	Långskär-Sandskär	Kökar	1978	-	-	-	-	-
			1985o	96	263	-	-	31/88
11	Länsmansgrund	Saltvik	1979	55	100	-	-	33/87
12	Blåskär etc	Brändö	1980	38	296	-	-	4/80
13	Lökskär	Lemland	1980	13	52	-	-	8/80
14	Iriskärret	Jomala	1981	-	-	2	-	45/81
15	Lillnäsberget-Tingö	Sund	1982	-	-	-	-	-
			1991o		-	-	-	-
			1995o*	100	211			34/95
16	Fjärdskär, Harrgrund	Sund	1986	3	-	-	-	12/86
17	Herröskatan	Lemland	1987	27	86	-	-	31/87
18	Östra Rödklobb	Eckerö	1988	10	-	-	-	28/88
19	Bråttö	Föglö	1988	-	-	-	-	-
			1992*	-	-	-	-	-
			2016	-				51/18
			1999o	-	-	44	-	66/99
20	N. Hastersboda	Föglö	1988	-	-	5	-	30/88
21	Boxö	Saltvik	1988	-	-	-	-	-
			1996o	306	1091			28/96
			2015°			8,5		55/15
22	Skag	Lumparland	1989	16	-		-	32/89

	Reservat	Kommun	Inr. år	Samhällsägt land ha	Samhällsägt vatten ha	Privatägt land ha	Privatägt vatten ha	ÅFS
			2014°			2,5		56/14
23	Idö	Kökar	1989	-	-	-	-	
			2005o	82	-	-	-	10/05
24	Hemdal	Vårdö	1990	7	-		-	15/90
25	Prästgårdsnäset	Finström	1992	-	-	33	-	55/92
26	Åsgårda Stenåkrar	Saltvik	1994	51	-	6	-	2/94
27	Höckböleholmen	Geta	1994	-	-	-	-	3/94
			2000o	23	-	-	-	74/00
28	Skålklobbarna	Vårdö	1994	11	195	-	-	80/94
29	Lökö	Hammarland	1997	-	-	11	-	21/97
30	Bistorp Stenåkrar	Lemland	1997	14	-	-	-	46/97
31	Träsket	Eckerö	1998	-	-	71	-	21/98
			2013			9		
			2016			5		
			2019			9		
32	Karlbybådarna, sälskyddsområde	Kökar	1998	-	-	3	670	15/98
33	Gloet	Vårdö	1998	-	-	31	-	119/98
34	Blacksund	Kumlinge	1999	-	-	28	-	60/99
35	Sandön	Föglö	2001	-	-	37	-	15/01
			2016			9		
36	Näset	Kumlinge	2001	34	-	-	-	16/01
37	Södra Uddhagarna	Eckerö	2001	-	-	10	-	67/01
38	Ängessjö	Hammarland	2001	-	-	10	-	68/01
39	Prästgårdsskogen	Sund	2001	-	-	50	-	69/01
40	Moren	Jomala	2002	-	-	5	-	62/02
41	Norra Uddhagarna	Eckerö	2003	-	-	11	-	22/03
42	Knöppelskär	Saltvik	2005	31	-	-	-	11/05
43	Kråkskär	Saltvik	2005	86	394	-	-	12/05
44	Idskär	Finström	2005	44	238	-	-	9/05
45	Löfvik	Sund	2008	-	-	4	-	56/08
46	Båtskär	Lemland	2008	-	190	-	-	57/08
47	Gunnarsby	Sund	2008	-	-	31	-	58/08
48	Näsgärdan	Hammarland	2008	-	-	2	-	88/08
49	Toböle	Saltvik	2008	-	-	0,5	-	89/08
50	Signilskär-Märket	Hammarland	2009	400	22100	-	-	28/09
			2018	19				54/18
51	Svenstjälpa	Vårdö	2009	-	-	190	-	30/09
52	Kvarnsjöskogen	Saltvik	2011	60	-	-	-	79/11
53	Öfladorna	Lemland	2013	-		10	1	56/13
54	Jomalaöjen	Jomala	2014	16				49/14
55	Barrmatteskärret	Eckerö	2014			4,5		52/18
56	Torp urskog	Eckerö	2015			27		53/18
57	Sinnträsk	Eckerö	2016			1		

	Reservat	Kommun	Inr. år	Samhällsägt land ha	Samhällsägt vatten ha	Privatägt land ha	Privatägt vatten ha	ÅFS
58	Stenverka	Vårdö	2016			36		55/18
59	Karlträsk	Hammarland	2017			20		
60	Timmerträsk	Geta	2017			19	5	56/18
61	Mjölkasten	Hammarland	2018	3				
62	Märrklobb	Brändö	2018	3				
63	Kantör	Kökar	2019			9,5		
64	Stormyren	Sund	2019			9		
			2020	66,3				
64	Stornäset	Sund	2020	174	96			
	Totalt			**2 199**	**32 373**	**858**	**676**	

*o = förstorat, oo = förlängd fredning, * = ändrade gränser eller bestämmelser*

Ålands landareal = 155.330 hektar
Naturskyddad landareal = 3057 hektar = 1,97%
Ålands vattenareal = 1.180.000 hektar
Naturskyddad vattenareal = 33.049 hektar = 2,80 %
Medelstorlek, landareal = 47,76 hektar
Naturskyddsområden totalt = 36.105 hektar

Naturminnen

- Naturbildningen "Källskärskannan" , kokar
- Tvenne slånbuskar på Svinö Holme, Jomala och gammal ek på Hamnholm i Saltvik
- Säregen tall i Torp by, Eckerö
- Säregen björk i Möckelö by,Jomala
- Två popplar i Tjudö by, Finström
- Fyra askar i Prästgården by, Jomala
- Stenåkern "Stenögat i Åsgårda by, Saltvik
- En ek och ett flyttblock i Kvarnbo vy, Saltvik
- En allé i Nääs by, Saltvik

Bilaga 3: Landskapets fastighetsverk

RESULTATRÄKNING	Not	1.1-31.12.2020	1.1-31.12.2019
OMSÄTTNING	**1**	**24 194 603,02**	**23 203 492,60**
Övriga rörelseintäkter	**2**	**327 053,75**	**223 528,22**
Material och tjänster	**3**		
Material, förnödenheter och varor			
Inköp under räkenskapsperioden		-533 605,72	-524 533,62
Köpta tjänster		-4 711 789,50	-5 034 901,60
Summa material och tjänster		**-5 245 395,22**	**-5 559 435,22**
Personalkostnader	**4**		
Löner och arvoden		-2 262 769,04	-2 164 416,17
Lönebikostnader			
Pensionskostnader		-353 000,84	-397 563,15
Övriga lönebikostnader		-53 111,78	-35 315,25
Summa personalkostnader		**-2 668 881,66**	**-2 597 294,57**
Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan		-9 079 488,58	-8 615 400,61
Nedskrivningar	5	-732 703,44	0,00
Summa avskrivningar och nedskrivningar		**-9 812 192,02**	**-8 615 400,61**
Övriga rörelsekostnader	6,7	-1 187 975,30	-1 296 505,45
RÖRELSEVINST		**5 607 212,57**	**5 358 384,97**
Finansiella intäkter och kostnader			
Övriga ränteintäkter och fin. intäkter		13 639,61	28 029,29
Räntekostnader och övriga fin. kostnader		-1 777,48	-2 721,87
Summa finansiella intäkter och kostnader		**11 862,13**	**25 307,42**
VINST FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER			
OCH SKATTER		**5 619 074,70**	**5 160 164,17**
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST		**5 619 074,70**	**5 160 164,17**

BALANSRÄKNING	Not	31.12.2020	31.12.2019
AKTIVA			
BESTÅENDE AKTIVA			
Immateriella tillgångar			
Övriga utgifter med lång verkningstid	8	364 242,48	653 008,32
Materiella tillgångar	**9**		
Särskild egendom			
Markområden		2 254 156,82	2 127 156,82
Byggnader		2 066 868,90	2 103 474,42
Summa särskild egendom		**4 321 025,72**	**4 230 631,24**
Övriga materiella tillgångar			
Markområden		3 343 403,71	3 359 653,71
Byggnader		163 185 253,44	169 717 639,00
Konstruktioner		149 350,53	156 440,73

BALANSRÄKNING	Not	31.12.2020	31.12.2019
Maskiner och inventarier		514 083,80	269 463,73
Pågående nyanläggningar		8 533 544,65	3 779 899,06
Summa materiella tillgångar		**180 046 661,85**	**181 513 727,47**
Summa bestående aktiva		**180 410 904,33**	**182 166 735,79**
RÖRLIGA AKTIVA			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	10	9 934 248,60	324 845,59
Övriga kortfristiga fordringar		151 041,37	332 274,09
Resultatregleringar	11	39 177,18	65 366,67
Summa kortfristiga fordringar		**10 124 467,15**	**722 486,35**
Kassa och bank		10 736 380,47	18 804 257,95
Summa rörliga aktiva		**20 860 847,62**	**19 526 744,30**
SUMMA AKTIVA		**201 271 751,95**	**201 693 480,09**
PASSIVA			
EGET KAPITAL	**12**		
Grundkapital		193 893 205,66	193 893 204,66
Övrigt kapital		3 447 345,74	3 320 345,74
Balanserade vinstmedel		775 116,29	1 414 952,12
Förskottsöverföring till landskapets budget		-5 200 000,00	-5 800 000,00
Räkenskapsperiodens vinst		5 619 074,70	5 160 164,17
Summa eget kapital		**198 534 742,39**	**197 988 666,69**
FRÄMMANDE KAPITAL			
Kortfristigt främmande kapital			
Leverantörsskulder		2 044 045,33	3 048 049,80
Övriga skulder	13	48 894,79	44 465,05
Resultatregleringar	14	644 069,44	612 298,55
Summa kortfristigt främmande kapital		**2 737 009,56**	**3 704 813,40**
SUMMA PASSIVA		**201 271 751,95**	**201 693 480,09**

LANDSKAPSREVISIONEN

Datum
05.05.2021

Nr
23/2021

Till Ålands landskapsregering

REVISIONSBERÄTTELSE

Landskapsrevisionen avger härmed till landskapsregeringen sin i 7 § 2 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen avsedda revisionsberättelse för finansåret 2020.

Mariehamn, den 5 maj 2021

Dan Bergman
Landskapsrevisor

INNEHÅLL

1. Bakgrund 3
2. Bokslutet 3
   2.1. Analys av resultaträkningen 3
   2.2. Analys av balansräkningen 4
   2.3. Övriga iakttagelser 5
3. Budgetuppföljningen 7
4. Förvaltningsberättelsen 7

1. Bakgrund

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision. Den årliga revisionen ska ske i enlighet med god revisionssed och ha till syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och bokslutet ger en rättvisande bild samt om ledning och förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och beslut.

Enligt 7 § 2 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen ska Landskapsrevisionen lämna en revisionsberättelse med resultaten från den årliga revisionen till landskapsregeringen inom en månad efter att landskapsregeringen har fastställt årsredovisningen.

2. Bokslutet

Bokslutet är uppgjort enligt bokföringslagen och bokföringsnämndens kommunsektions anvisningar i tillämpliga delar.

2.1. Analys av resultaträkningen

Resultaträkningen visar ett underskott om ca 50 MEUR på sista raden efter förändring av reserveringar. Årsbidraget blev minus 15,3 MEUR. På grund av coronaviruspandemin försämrades landskapets ekonomiska läge väsentligt.

Skatteinkomsterna minskade med ca 30 MEUR jämfört med 2019. Coronaviruspandemin medförde ökade sjukvårdskostnader, arbetslöshetsersättningar, kompensation för förlorade skatteintäkter till kommunerna samt extraordinära företagsstöd. I bilaga till bokslutet specificeras Covid-19 relaterade kostnader uppgående till ca 18,8 MEUR.

Verksamhetsintäkterna ökade eftersom en intäktsreservering om ca 4,3 MEUR upptagits då statligt stöd kommer att erhållas för ÅHS Covid-19 relaterade kostnader.

Verksamhetskostnaderna ökade med ca 2,3 MEUR jämfört med föregående år. Köpta tjänster minskade med ca 2,5 MEUR. Interna hyrorna ökade med drygt 1 MEUR. Personalkostnaderna ökade med ca 3,7 MEUR. Det s.k. konkurrenskraftavtalet utgick 2019 vilket medförde högre semesterpremier 2020. Semesterlöneskulden ökade då omvandlingen av semesterpremier till lediga dagar genomfördes 2020.

Årsbidraget förbättras av ett extra uttag från PAF om 25 MEUR. I enlighet med budgeten överfördes beloppet till PAF-reserven samtidigt som 5 MEUR upplöstes.

Bland finansiella kostnaderna märks en nedskrivning av lån till Ålands Utvecklings Ab om 1 MEUR.

Avskrivningarna ökade med 0,5 MEUR. En nedskrivning på grund av rivningen av Marsunds-bron om drygt 1 MEUR har ytterligare gjorts.

Som ökning av reserveringar bokfördes ca 24 MEUR vilket slutligen medförde att underskottet blev så stort som ca 50 MEUR.

Pensionskostnaderna

Pensionskostnaderna har ökat med drygt 1,4 MEUR jämfört med 2019. Den årliga ökningen har legat på ungefär denna nivå de senaste åren. För att inte belastningen av budget och resultat ska öka måste överföringarna från pensionsfonden öka med lika mycket. 2020 överfördes 19,1 MEUR, en ökning med 1,4 MEUR från året innan.

Skatteinkomsterna

På grund av coronaviruspandemin minskade statens skatteinkomster 2020 och följaktligen avräkningsbeloppet. Totalt minskade skatteinkomsterna med ca 30 MEUR (lotteriskatten minskade med 0,5 MEUR och apoteksavgifterna ökade en aning vilket inte syns i nedanstående tabell).

	2020	2019	2018	2017
Avräkningsbelopp	219.540.716	244.550.990	244.648.861	233.616.481
Skattegottgörelse	7.293.092	11.745.093	15.196.476	23.945.287
	226.833.808	**256.296.083**	**259.845.337**	**257.561.768**

2.2. Analys av balansräkningen

Likviditeten

Coronaviruspandemin har förorsakat en kraftig försämring av landskapets likviditet. I bokslutet är försämringen 26,8 MEUR. Interna hyrorna om ca 9,5 MEUR till fastighetsverket har bokförts som en skuld. Betalning har inte skett eftersom likviditeten i fastighetsverket är god, ca 10,7 MEUR. Fullmakt att lyfta finansieringslån om 60 MEUR har beviljats av lagtinget men inte behövt användas ännu (april 2021).

	2020	2019
Kortfristiga placeringar	8.551.256,05	30.816.443,76
Kassa- och banktillgodohavanden	21.441.755,05	25.976.209,59
Totalt	**29.993.011,10**	**56.792.653,35**

PAF-medel

I bokslutet har ca 24 MEUR bokförts som ökning av reserveringar. I en not specificeras vad ökningen består av. I enlighet med budget 2020 överförs en tilläggsutdelning från PAF om 25 MEUR till reserven samtidigt som 5 MEUR av reserverade PAF-medel upplöses för finansiering av utgifter i budgeten. Reserverade PAF-medel om ca 11,8 MEUR upplöses även för finansiering av coronaviruspandemi-utgifter under året (i enlighet med andra tilläggsbudget 2020).

PAF-medel som budgeterats för utgifter står till förfogande i fyra år. Detta betyder att PAF-medel i budget 2017 som inte utnyttjats ska överföras till reserven i bokslut 2020. Ett relativt stort belopp 15,1 MEUR överfördes detta år. En tilläggsöverföring av ej utnyttjade s.k. Paf-netto medel från tidigare år har även gjorts. Därtill överförs årets amorteringar av Paf-lån till reserven. Varje år upplöses 160.000 euro, vilket motsvarar avskrivningarna på Vårdö-bron, från den investeringsreservering som gjordes 2017.

Hanteringen av PAF-medel i landskapets bokslut styrs av reglerna i landskapsförordningen om Ålands Penningautomatförening (1993:56), vilken ändrades inför bokslut 2018. Där bestäms vad som årligen ska överföras till reserverade PAF-medel under posten fondkapital i balansräkningen.

I enlighet med budget överfördes i bokslut 2014 10 MEUR av PAF-medel till fondernas kapital där även Ålands självstyrelses 75-års jubileumsfond samt donationer och testamenterade medel upptogs. Penningautomatmedel (= ej utnyttjade penningautomatmedel) visades på en skild rad under eget kapital. I bokslut 2016 slogs dessa poster ihop till posten fondkapital. Detta resulterade i att posten bestod av fonder, donationer och testamenterade medel som fanns på specifika bankkonton samt penningautomatmedel som inte fanns på något specifikt bankkonto.

Reserverade PAF-medel uppgår nu till ca 52,7 MEUR vilket PAF genom åren betalat till landskapet. PAF har dessutom betalat 10 MEUR i förskott på 2020 års vinstutdelning vilket ingår i posten erhållna förskott i balansräkningen. Landskapets likviditet vid bokslutet 2020 var ca 30 MEUR. Om likviditeten antas bestå av inbetalda PAF-medel betyder detta att 32,7 MEUR under åren använts till andra utgifter vilka inte varit avsedda att finansieras med PAF-medel.

Det är möjligt att besluta om upplösning av PAF-medel för användning till olika ändamål. Detta skulle inte påverka resultatet på sista raden negativt men brist på likviditet skulle kräva låneupptagning.

Det finns skäl att i balansräkningen visa reserverade PAF-medel skilt från fonder, donationer och testamenterade medel som finns på specifika bankkonton.

2.3. Övriga iakttagelser

Pensionsansvarsskulden

Landskapsregeringen anlitar Keva för beräkning av det pensionsansvar som orsakats av arbetspensionerna och ledamotspensionerna. Pensionsansvarsskulden har utvecklats enligt tabellen nedan. Beloppet 2019 är uppdaterat efter att en ny riktigare beräkning gjordes hösten 2020. Beloppet 2020 är baserat på en approximativ beräkning och kan komma att ändras ifall det utförs en ny försäkringsmatematisk beräkning som beaktar realiserade pensionsdata och löner från 2020. Sådana beräkningar görs dock inte varje år.

2020	2019	2018	2017
803.600.000	799.800.000	783.900.000	772.000.000

Marknadsvärdet på Ålands pensionsfonds fondkapital, vilket utgör täckning för pensionsansvaret, uppgick per den 31.12.2020 till 498,6 MEUR, en ökning från 483,1 MEUR per den 31.12.2019. Täckningsgraden har förbättrats från 60,4 % till 62 %.

Landskapsägda bolag och intressebolag

Landskapets fastighetsverk utgör en väsentlig del av landskapets ekonomi. Nytt för 2020 är att en konsoliderad resultat- och balansräkning inkluderande landskapsregeringen och fastighetsverket (inte fullständiga och officiella rapporter) finns som bilaga till bokslutet.

I bilaga till bokslutet beskrivs ägarandel, omsättning och eget kapital (år 2019) i landskapsägda bolag och intressebolag.

En bättre bild av landskapets resultat och ekonomiska situation fås i och med de bilagor som intagits i bokslutet. En ännu mer rättvisande bild fås om ett koncernbokslut skulle uppgöras. På sikt bör nyttan med ett koncernbokslut vägas mot kostnaden att ta fram ett sådant.

Kommentarer kring bokslutets korrekthet

- Avskrivningstiden för broar, färjfästen och kajer anges till 50-85 år i not 1. Avskrivningstiden borde ändras till maximalt 50 år. Statens avskrivningstider för anläggningar är 10-50 år. Oavskrivna utgiftsrester för gamla Marsundsbron och gamla Vårdöbron finns kvar i balansräkningen. Årsbokslut för landskapet började uppgöras 1998. På grund av den bokföringsmetod som tidigare användes finns det utmaningar med att definiera utgiftsrester för enskilda äldre investeringar som dessa broar i anläggningsregistret.

- Ålands Utvecklings Ab:s revisor har i revisionsberättelsen under senare år givit en anmärkning för felaktig användning av medel som bolaget erhållit som lån för att investera och förvalta i enlighet med ERUF-programmet för Åland. I bokslutet har bokförts en nedskrivning om 1 MEUR för att täcka en förväntad kreditförlust på lånefordran. Det inträffade visar att ägarstyrningen av bolaget inte fungerat tillfredsställande. Bolaget är upptaget i landskapets balansräkning enligt aktiernas anskaffningsvärde ca 4,2 MEUR. Det egna kapitalet uppgår per 31.12.2019 till ca 1,4 MEUR. Landskapet avser avveckla bolaget under 2021. Det finns risk för ytterligare nedskrivningar när den processen är klar.

- Problem med avstämning av kundreskontran mot huvudboken hos ÅHS finns fortfarande. Landskapets bokslut innehåller felaktigheter på grund av problemen men differensernas storlek bedöms inte ha en väsentlig inverkan på resultatet.

- Intern fakturering inom landskapsregeringens verksamhet elimineras för att få rätt nivå på intäkter och kostnader i bokslutet. Merparten är eliminerad i bokslutet 2020. För att uppnå hundraprocentig nivå behöver bokföringen utvecklas så att interna transaktioner kan igenkännas på ett enkelt sätt.

3. Budgetuppföljningen

I Ålands budget för år 2020 upptogs anslag om totalt 406.623.000 EUR. På grund av coronaviruspandemin avgavs fler tilläggsbudgetar än vanligt. Genom fem tilläggsbudgetar ökades budgetens utgiftsram till 423.934.000 EUR.

Resultaträkning, budgetutfall

På grund av coronaviruspandemin är jämförelser av resultat mot budget inte lika ändamålsenliga som vanliga år. När pandemin slog till lades flera tilläggsbudgetar snabbt fram för att lindra de negativa ekonomiska effekterna för landskapet. Det är naturligt att en del anslag uppskattades ganska högt och att utnyttjandet blev betydligt lägre än väntat.

Budgetuppföljning av verksamhet och investeringar

9 st. budgetöverskridningar har inträffat av totalt 118 budgetmoment. Förklaringarna vilka finansavdelningen begärt in är godtagbara. Överskridningarna är i de flesta fall relativt små. I två fall noteras en procentuellt större överskridning vilket budgetansvariga borde ha observerat och anhållit om tilläggsbudget.

4. Förvaltningsberättelsen

Årsredovisningen innehåller en förvaltningsberättelse samt årsbokslutet. Förvaltningsberättelsen är välstrukturerad. En del nya nyckeltal har framtagits vilket ökar informationsvärdet. Fortfarande är en del texter onödigt långa. Målsättningarna borde vara koncentrerade på utvecklingsarbete. Arbetet med att hantera löpande ärenden borde beskrivas kortare.

Antal öppna ärenden äldre än 3 månader per den 31.12.2020 var 651 vilket är en ökning i jämförelse med 31.12.2019 då motsvarande antal var 465. Av alla öppna ärenden noteras 289 st. för infrastrukturavdelningen, vilket är en ökning från 213 st. för ett år sedan.

Avsikten är att motivering till varför ett ärende ligger oavslutat efter 3 månader ska läggas in i ärendehanteringssystemet. Detta görs i regel inte. Att ärenden i åratal ligger oavslutade på en del avdelningar tyder på att den interna styrningen och kontrollen inte fungerar riktigt som den borde i detta avseende.